

Je suis folle benoit

— crimaux de vos maistres que me a voulu brasser une malice de l'Église et
me a prêté ce grand diable mes freres et mes sœurs pour leur desame. C'est me de
saisir et de les et de les de vos maistres et de les de vos maistres et de les de vos maistres

Book 2

22

Handwritten text, likely a signature or date, in a cursive script. The text is faint and difficult to decipher, but appears to be written in ink.

116
27

Segmenta ex epistolis Pauli.

Petri. Iacobi. & Ioānis. Necnō ex prophetis quæ in re diuina leguntur per anni circulum tam in diebus Dominicis: q̄ in sanctorum festis & profestis. Quibus Antonius Nebrissen. adiecit grāmatica quædā scholia non contemnenda.

Cum priuilegio.

Ad perquā reuerendū ac proinde illustrissimū dominū Do.
Ioannem fonsecam episcopū Burgensem atq; archiepisco-
pum Rosan. &c. Antonii Nebrissen. Regii historiographi
in epistolas quæ per annum in ecclesia leguntur: Præfatio.

Rnaldus Guillelmus brocarius Amplitudi-
nis tuæ cliēs adiuratus admonuit me: ut epi-
stolas Pauli atq; prophetias: quæ per omnes
grammaticorum scholas enarrari consueue-
runt: quod ad orthographiam pertinet: casti-
garem: quodq; ad enucleandos sensus con-
ducit: pungerem dispungeremq;: atq; om-
nia cæsa quæ plærūq; reperiuntur confusa:
colo & comate distinguerem. Addidit præ-
terea ut huius laboris mei rationem Dignas-
sionī tuæ potissimum redderem: quando ad censuram tuam pertinet: &
quas disciplinas esse in tā numeroso clero: & quales quæq; addiscere: &
quousq; oportet: decernere. Ego uero qui nō alterius cuiusq; noīs recor-
datione magis delector quā tui: & quod hominī de me præclare merito
nihil potui denegare: suscepī provinciā hāc non tam opinor honorificā:
q̃ onerosam. Sed illud in primis hoc in loco præfandū est: quod quæ ad-
modum nulli sunt in usu ecclesiastico libri frequētiores: q̃ ex ueteri testa-
mēto regis dauid psalteriū: & ex nouo epistolæ Pauli: ita nulli difficilio-
res. Alter propter linguæ iā pridē obsoletæ antiquitatē: alter propter lin-
guæ græce in qua scripsit ignorationem. cui accessit alia ex latīno inter-
prete difficultas. Et ne quis calūnietur me quod de paulo dixi: subiiciam
Hieronymī uerba ex epistola ad algasiā: tractātis illud ex epistola ad Co-
lossenses. Nemo uos superet in humilitate mentis. Quod crebro inquit
diximus & si imperitus sermone nō tamē sciētia: nequaquā Paulū de hu-
militate: sed etiā de cōsciētia ueritate dixisse etiā nūc approbamus. Pro-
fundos em̃ & recōditos sensus lingua nō explicat. & cū ipse sentiat quid
loquatur: in alias aures puro nō potest trāsferre sermone: quē cum in
uernacula lingua habebat disertissimū: quippe ut hebræus: & ad pedes
eruditus Gamalielis uiri in lege doctissimī: seipsum interpretari cupiēs
inuoluitur. Si autē in græca lingua hoc ei accidit: quod nutritus in thar-
so ciliciæ a prima ætate imbiberat: quid de latinis dicemus: qui uerbum

ex uerbo exprimere conantes obscuriores faciūt eius sententias: & n.
hærbis crescētibus frugū strangulāt uber tatē. & quod in eadem epistola
subdit: quæ sunt rationē quidē habentia sapiētiae. hoc ait in loco quidē
coniunctio superflua est: quod in plæriscq; locis propter imperitiā artis
grammaticæ apostolum fecisse reperimus. Neq; enim sequitur sed uel
alia coniunctio: quæ solet ubi quidē positum fuerat respondere. Nam
quidē plærūq; aduersatiua reperitur. hæc hieronymus: quæ sunt ame
tam multis repetita: ut ostenderem multo maioris esse negotiū hoc op?
quam quod a grāmaticis tractari debeat. Ad duas superiores quas hie
ronymus enumerat difficultates: accessit tertiā: quam induxerunt illi:
qui ex ueteris ac noui instrumēti libris diuini cultus officia ordinarūt
addentes. mutilantes. mutantes. inuertentes prototyporum uerba. Vt
quod in ipso statim initio epistole quæ legitur in dominica prima adue
tus: scientes quia hora est iam nos de somno surgere. in græco unde &
epistola uenit ad latinos: sic ad uerbum est. & hoc sīmus scientes tempus
quod hora est & reliqua. Manifestum est adiectum esse fratres: sed re
petitum a superioribus. detractum tempus. Et quia positum pro q. Sed
hæc ut cunq; tolerabilia: quia non mutatur sententia: illud nulla ratiōe
excusabile q; feria quarta sequente ex esaia propheta legitur: quia com
pleta est malicia eius. Nam pro malicia uelint nolint uilitigatores isti
legēdum est militia: quod in hebræo est. Sed hæc & huiusmodi alio tē
pore disputabuntur commodius. Nunc in hac tui nominis præfatione
tantum lectorem admonem?: nihil nos mutasse ex eo quod in uolumi
nibus castigatis habetur: etiam si cōtra artis grammaticæ præcepta scri
ptum reperiatur admoniti autoritate Quintiliani oratoriarum institu
tionum libro primo: ubi de uetustate. quædam inquit sunt: quæ mutare
uetat religio: & consecratis utendum est. Sed plura feci quam quæ amicus
ille meus idemq; tuus familiaris exigebat. Neq; enim tātum cæsa co
lo comateq; distinxī: singulis dictionibus orthographiam suam accom
modauī: sed & quædam scholia glossulasq; ad iunxi: atq; locos quosdā
obscuriores audacius paraphrasi uerti. Hæc amplitudinī tuæ narratiō:
non quo putem puerilia hæc ad te pertinere: sed ut studiorum meorum
ratio tibi unico honoris mei amplificatori constet. Vale,

Argumentum epistolarum.

Ecce epistolas paulus ad diuersas ecclesias scripsit. ad Romanos unam. ad corinthios duas. ad galatas unam. ad ephesios unam. ad philippenses unam. ad colossenses unam. ad thessalonicenses duas. ad hebreos unam. Romani notiores sunt. quam ut in presentiarum de illis quicquam dicerebat: ad quos scribit ex corintho. Corinthii habitabant urbem illam clarissimam totius achaiae: qua parte peloponessus per isthmum graeciae annectitur. ad hos scribit ex epheso epistolam primam: secundam uero ex troade. Galatae populi sunt habitantes galatiam regionem: quae prius gallograecia dicebatur. ad hos scribit ex epheso. Ephesii urbem habitant nobilissimam ioniae siue asiae minoris ut in principio apocalypsios legitur. ad hos scribit ex urbe Roma: cum esset in carcere per tichicum diaconem. Philippenses urbem habitant macedoniae philippos sic appellatam a philippo macedonum rege atque magni alexandri patre. ad hos scribit ex urbe Roma cum esset in carcere. Colossenses urbem habitant asiae proprie dictae colossi non ut quidam inerudite dicunt rhodi insulae: propterea quod in illa fuit colossus memorabilis apollini dedicatus atque alii centum minores colossi atque ab illis dictos colossenses sed quemadmodum Hieronymus scribit: asiani sunt: atque laodiceae finitimi. colossorum urbis meminit plinius libro. xxxv. naturalis historiae. in colossis inquit flumen est in quo lateres deiectiones lapides extrahuntur. ad hos ab epheso scribit iam ligatus per tichicum diaconem & onesimum acolytum. Thessalonicenses urbem habitant macedoniae thessalonicam in ora maritima sinus macedonici sitam. Hebraei dicti sunt non ab heber ut aliqui putauerunt: sed ab abraha hebraeo sic cognominato postea quam ueniens in terram canaan pertransiit euphraten. Heber namque graece interpretatur perotes latine transitor. postea appellati iudaei a iudea regione quae duas tribus complectebatur iudae & beniamin. Ad hos scribit apostolus simodo eius est epistola quam inscribitur ad hebreos: siue alius de in familiam illius ascita. Sunt & quatuor eiusdem apostoli priuatim ad discipulos scriptae ad timotheum duae ad titum cretae insulae praefulem una. ad philemonem item una. Sunt praeterea aliae septem epistolae quae dicuntur canonicae. Iacobi una. Petri duae. Ioannis tres. Iudae una: de quibus nihil attinet in praesentiarum dicere.

Dominica prima in aduentu dñi: in quo legitur epistolæ Pauli et pph: etiæ ex Esaya in quibus sit mentio triplicis aduentus dñi: scilicet cotidiani per gratiam. Annui per solennitatē temporalis generationis. Extremi iudicii quo viui et mortui sunt iudicandi.

Ratres sciētes. Segmentū hoc ex epistola Pauli ad Romanos translatus est Cap: xliij. in quo posteaquā exhortatus est illos ad obedientiā principū et ad proximī dilectionē infert. Sciētes

Incipit libellus epistolarū in quo cōtinētur omnes epistole & prophetiæ: quæ cātantur in ecclesia per anni circulū. Incipiēdo a prima dominica aduentus usq; in eandem dominicam.

Dominica prima aduentus. Epistola beati Pauli ad Romanos. Capitulo. xliij.

Ratres. Sciētes quia hora est iā nos de somno surgere: nunc enim propior est nostra sal⁹ quā cū credidim⁹. Nox præcessit: dies aut appropinquant. Abiciamus ergo opera tenebrarū: & induamur arma lucis: sicut in die honeste ambulemus. Nō in cōmestationibus & ebrietatib⁹. Nō in cubilibus & impudiciis. Non in cōtentione & æmulatione. Sed induimini dominum nostrum iesum christum.

Feria. iiii. Esaiæ prophetæ. Capitulo. xl. Consolamini cōsolamini popule me⁹: dicit

Quā cū credi. Ante aduentū christi. nā qđ credidimus tunc: iam cernimus. Induamur arma. Ex speciali significatu verbi induo. alioquin nullū verbū passiū nisi figurate cōstruitur cū accusa iuo. Sicut in die. In græco vna particula est sicut videlicet sic aut tanquā.

Nō in cōmestationibus. i. conuiuijs. vel potius comotationibus post cenā ad multā noctem. De comestationibus Aristoteles multa in politicis. In cubilibus et impudicijs. Per endiadin in lectis impudicis: et est anaphora quoniā ter nō particula reperitur. et dialiton quia subtrahitur cōiunctio. Induimini dominum nostrum. Sic in alio loco induite nouum hominem.

Feria quarta eiusdē hebdomadē.

Hec dicit dñs deus. Consolamini. et. Segmentū ex Esaya ppheta cap. xl. nā postea quā in superiorib⁹ denūciauit peccatorū punitionē hic subiūgit iustorū cōsolationē. dicēs: cōsolamini et. Cōsolamini in voce passiva ab eo qđ est cōsolor. as. Harro in oedipo. per idē tēpus oedipus athenas exul venire dicebatur: qui cōsolaret. et est epizeusis. i. eiusdem verbi subiunctio. ut Cicero veniet veniet illa dies. Popule meus. quia nomē est collectiū cum verbo plurali iūgit. et meus in vocatiuo posuit pro mi: quēadmodum et Lucanus in. ij. dixit.

Epistolæ beati pauli.

Degener o populus. et **E**rgi. Fluvius regnator aquarum. Loquimini ad cor. Breve ad sacerdotes refert. Loquimini ad cor. Metaphoræ species a parte corporis ad animum. unde cōcordes et discordes dicti. Cōpleta est malicia. Mendacium inexcusabile mutatione unius littere malicia pro militiā etiam refragantibus libris recentioribus. nam antiqui omnes ad unum habent militiā: pro quo in hebreo sabaoth. i. exercitus legitur hoc est militiā in illa significatione de qua in iob militiā est vita hominis super terram. in greco tapmosis. i. humiliatio est pro militiā: ut nullo modo relinquat locus malicie. Duplicitas. quia maiora sunt data bona quam fuerint mala. Vox clamantis. participium per quod hebrei supplēt presens indicativum qui caret. subaudiendū dñs vbi est. et est allegoria quā intelligenda est etiam in sensu litterali de iohanne baptista vel omnium evangelistarum testimonio.

Mons et collis differunt: quia montes sunt perpetui et colles intercessi aut separati in tumore surgentes. Prava. i. a rectitudine distorta et obliqua. In directa. i. in rectitudinem reducta. Gloria dñi. i. vbi humanitati cōiuncta.

Omnis caro. i. homo ut sit pars pro toto. Quod. i. verbū. Locutus est. sub. per prophetas de illius aduentu. Vox dicentis. ut supra vox clamantis. Omnis caro. Hec est predicatio baptismi de hominis fragilitate: et verbi incarnati cum patre et spiritu sancto eternitate. Fenum in hebreo herba simpliciter est. fenum et flos translationes sunt. Spiritus. i. ventus a deo missus. alioquin spiritus domini omnia creat et renouat: ut inquit psalmographus. et **E**rgilius. Spiritus intus alit.

Feria sexta eiusdem hebdomade.

Ecce servus meus. Ex eodē **E**saia cap. xlii. ubi postea quod ostendit dilectionem dei ad populum iudaicum ex collatis in eum beneficiis: hic ostendit illud idem ex filio quem illi misit. nam de christo debere intelligi et non de cyro persarum rege etiam hebreorum plerique testantur. Ecce servus. subauditur adest: non ut grammatistæ quidam dicunt: quod ponit absolute. et ecce ut servus de re improvisa dicitur. Suscipiā eū. quia natura divina sumpsit humanā et quod semel assumpsit nunquam dimisit. Electus meus. iterum subauditur adest. Cōplacuit in illo. Sic luce. iij. in te cōplacuit mihi et est dictum ex idiomate hebreo pro mihi placeo.

dominus deus uester. Loquimini ad cor ierusalem & uocate eam: quoniam completa est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu domini duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto parate viam domini: rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Omnis uallis exaltabitur: & omnis mons & collis humiliabitur: & erunt prava in directa: & aspera in vias planas. Et reuelabitur gloria domini: & uidebit omnis caro pariter quod os domini locutum est. Vox dicentis. Clama. & dixi. Quid clamabo? Omnis caro fenum: & omnis gloria eius quasi flos feni. Exiccaturum est fenum: & cecidit flos: quia spiritus domini insufflauit in eo. Vere fenum est populus: exiccaturum est fenum: & cecidit flos: uerbum autem domini manet in æternum.

Feria sexta. **E**saie prophetæ. Capitulo. xlii.

Ecce dicit dominus deus. Ecce seruus meus suscipiam eum: electus meus cōplacuit in illo anima mea.

Spirítum meum dedi. *Elasé. lxi.* Spíritus domini super me: eo qđ vnixerit me: vnde chrístus. Iudícium proferet. vnde *Joan. v.* Pater omne iudicíũ dedi filio. Non clamabit. i. non erit clamorosus neq; cōtentiosus nec querulus. Nō accipiet personā. i. nō erit acceptor personarũ. Calamũ quassatũ nō cōte. sed poti⁹ cōsolidabit. Lignũ fumĩ. nō extĩ. sed potius accēdet. Educet iudicĩũ. i. vere iudicabit. Nō erit trī. nec iur. sed trāquillo ⁊ sereno

Dedí spíritũ meũ sup eũ: iudicĩũ gētib⁹ pferet. Nō clamabit: nec cōtēdet: nec accipiet personā. nec audietur foris uox ei⁹. Calamũ quassatũ nō cōteret: & lignũ fumigās nō extinguet. In ueritate edocet iudicĩũ. Nō erit tristis: nec turbulēt⁹: donec ponat in terra iudicĩũ: & legē ei⁹ insulæ expectabũt. Hæc dicit dñs creās cælos & extēdēs eos firmās terrā & quæ germinātur ex ea: dās flatũ populo quĩ est super eā: & spíritũ calcātib⁹ eā. Ego dñs uocaui te in iusticia: & apprehēdi manũ tuā: & seruauĩ te & dedĩ te in fœdus populĩ in lucē gētium: ut aperĩres oculos cæcorũ: & educeres de conclusione uinctũ: & de domo carceris sedentē in tenebris. Ego dñs hoc est nomē meũ. Gloriā meā alterĩ non dabo: & laudē meā sculptilib⁹. Quæ prima fuerũt ecce uenerunt: noua quoq; ego aununcio: anteq̃ oriātur audita uobis faciā. Cantate dominũ canticũ nouũ. Laus ei⁹ ab extremis terræ. Quĩ descēditis in mare & plenitudo eius: insulæ & habitatores earum. Subleuetur desertum & ciuitates eius: in domibus habitabit cedar. Laudate eum habitatores: petræ de uertice montium clamabunt. Ponent domino gloriā: & laudem eius in insulis nunciabunt.

Anteq̃ oriātur. i. fiat. Audita faciā. i. audietis per pphetas. pro tanto beneficio accepto aut accipiendo. Ab extremis. i. a solis ortu vsq; ad occasum. Descēditis in mare. rectĩ⁹ cōscenditis. *Ergi. pñ. en.* cōscēdi nauib⁹ equor. Et plenitudo ei⁹. i. maris cātet. vt in cantico. Benedicite marĩ ⁊ flumĩna dño. Reuetur deser. i. exultet. quale illud est. Mōtes exultauerũt vt arietes. In domibus cedar. regio est arabie dicta ab vno ex duodecim filiis iſmael. de qua in psal. Habitauĩ cum habitantibus cedar. Habitabit sub messias de quo hĩc agitur. Habitatores petræ. quæ ciuitas quoq; est arabie in terra edom ab assyrijs dicta recem. vnde arabie petræuomen. Clamabũt. i. habitatores petræ.

vultu. Donec ponat. ⁊ postea multo minus. vt psal. cix. Donec ponā inimicos tuos. Insulæ. nō solũ orbis cōtinētis incolæ s; insularũ ec. Creās. i. quĩ oĩa hæc facio ⁊ possũ quoq; filiũ mittere. Et extēdens eos. iuxta illud psal. ciij. extendēs celũ sicut pellē. Dās flatum ⁊ spíritũ. i. animā ⁊ vitam.

Ego dñs uocaui te. verba sunt patris ad filium.

In fœdus. i. vt sis mediator inter me et hoĩes.

In lucē gen. i. gentiliũ. *Luc. ij.* Lumē ad reuelationē gentiũ. De cōclusionē. i. de carcere peccati et mortis. Ego dñs. in hebreo hoc in loco est nomē illud ineffabile tetragrāmaton. i. quattuor litterarũ. Et laudem. repetē nō dabo. quia de⁹ zelo typus est: quĩ nō patĩt in hoc cōsortē. Quæ prima lex moysi. Noua an. verbi incarnationē. *Iere. xxi.* Creauit dñs nouũ sup terrā femina circūdabit vřũ

Clamate. gratiarũ actio est

Dominus sicut. i. exurget in sceleratorum ultionem.

Dñica. ij. aduentus.

Ratres: Quæcūq; Ex epistola ad Romanos Cap. xv. Hæc clausula ex superiori pendet: Nā dixerat supra validos infirmorum imbecillitates debere tolerare: sicut et christus multa perpeffus est, citatur: illud ex psalmo. lxxvij. opprobria exprobatum tibi ceciderunt super me. et sequitur operui in ieiunio animam meā. et deinde subdit rationem eius qd dixit neminem debere sibi placere

sed imitari christum: quia quæcūq; eis scripta sunt etc. et suppressit em parti- culā reddēs causam: qm nō posuit illud cuius causam reddebat. In verbis tñ cōsecrationis non sup- primitur: quia reddit causam eius qd sacerdos operaturus predixerat hoc est enim corpus meum. Et per patientiam. i. expecta- tionem nā hypomone est expectatio ab hypome- neo qd est expecto vel sus- tineo. Scripturarū. i. eorum quæ scripta sunt.

Deus patientiæ. i. qui dat patientiā. Et solatiū. Cur mutauit verbū patientiæ in solatiū cū utrobq; sit in greco paraclesis: cū sola- tiū et cōsolatio differant.

Idipsum sapere. p idē ex figura græca dicit. non latine. In alterutrū. In uicem siue mutuo dicen- dum fuit: nō in alterutrū qd significat alterū e duo- bus qd velis. Suscipite

inuicē. i. validi infirmos. Suscepit vos. q infirmitates nras ipse tulit et dolores nros ipse portauit. Ministrū circūcisiōis. i. iudaismi. qā venit ppter oues q perierūt de domo israel

Propter veritatē. i. ut ea q facta est repromissio adimpleret ex iusticia. sed gētes hoc est gē- tiles ppter miam: sed sup posuit p eo qd est ppter. de vocatiōe aut gētū plena est sacra scri- ptura. sed hic Paul⁹ qdā locos ponit. ex psal. xvij. ppter ea cōfitebor tibi in gētibus. Editio cōmunis habet in nationib⁹ qd idē est. et ex psal. Laudamini gētes cū plebe ei⁹. et ex psal. cxvi. Laudate dñm oēs gētes. Esaias. cap. xi. in die inquit illa radix iesse. in eū gētes sperabūt siue ut trāslatio hebraica habet. cū gētes deprecabūtur. et p eo qd greci dicūt iesse: hebrei dicunt issai: ex causa nobis alibi assignata. De⁹ aut. more suo Paulus bene precat credētib⁹.

Dñs sicut fortis egredietur: & sicut uir preliator su- scitabit cælū. Vociferabitur & clamabit: super inī- micos suos confortabitur.

Domínica secūda. Pauli ad Romanos. Ca. xv.

Ratres: Quæcūq; scripta sunt ad nostram doctrinā scripta sunt: ut per patientiā & cō- solationē scripturarū spē habeamus. Deus aut patientiæ & solatiū det uobis idipsum sapere in alterutrū secundū iesum christū: ut unanimes uno ore honorificetis deū & patrē dñi nostri iesu chris- ti. Propter quod suscipite inuicē sicut & christ⁹ su- scipit uos in honorē dei. Dico aut iesum christum ministrū fuisse circūcisiōis: ppter ueritatē dei ad cōfirmādas pmissiones patrum. Gētes autē super misericordia honorare deū sicut scriptum est. Pro- pterea cōfitebor tibi in gētibus & nomini tuo can- tabo. Et iterū dicit. Letamini gētes cū plebe ei⁹. Et iterū. Laudate oēs gētes dñm: & magnificate eum oēs populi. Et rursus Esaias ait. Erit radix iesse: qui exurget regere gentes: in eū gētes sperabunt. Deus aut spei repleat uos omni gaudio & pace in credēdo: ut abūdetis in spe & uirtute spirit⁹ sancti.

Epistolæ beati Pauli.

Seris. iij. eiusdem hebdomadæ.

Ec dicit dñs. Creas te iacob. Ex esaiâ. Cap. xliij. ubi posteaquã in superioribus egit de missione verbi. Hic agitur de multiplicatione fidelium: qui successerunt in gentis iudaice loci. unde nō solū hereditatē sed et nomina sortiti sunt quasi in familiam illam asciti. Creans te iacob. i. o christiana et fidelis gens. Nomine tuo. i. iacob et israel: quæ nomina iudei

Feria quarta Esaiæ prophetæ. Capitu. xliij.

Ec dicit dñs deus: Creans te iacob et formas te israel. Noli timere quia redemi te: uocaui te nomine tuo. meus es tu. Cū transieris per aquas tecum ero: & flumina nō operiet te. Cū ambulaueris in igne: nō cōbureris: & flamma nō ardebit te. Quia ego dñs deus tuus sc̃tus israel & saluator tuus: dedi propiciationē tuā ægyptū & æthiopiā & saba pro te: Ex quo honorabilis factus es in oculis meis & gl̃osus: ego dilexi te: & dabo hoīes pro te: & populos pro anima tua. Noli timere quoniam tecū sum ego. Ab oriēte adducam semen tuum: & ab occidente congregabo te. Dicam aquiloni da: & austro noli prohibere. Affer filios meos de longinquo: & filias meas ab extremis terræ. Et oēm qui inuocat nomē meū in gloriā meā creauī eū. Formauī eū: & feci eū. Educ foras populum cæcū & oculos habētē: surdū & aures ei sunt. Omnes gentes cōgregatæ sunt simul: & collectæ sunt tribus. Quis in uobis annunciet istud: & quæ prima sunt audire uos faciat. Dēt testes eorū ut iustificētur: & audiāt & dicāt. Vere uos testes mei di-

amiserūt et christiani acceperūt. Dedi propiciationē tuā. i. dedi ægyptū similē tibi in propiciatione redigēdo illā in corp⁹ ecclesie mysticū ut sim illi populus sicut et tibi. Et æthiopiā et saba. Quæ sunt ægypto cōtermine. nam saba est arabie felicitis portio.

Pro te. i. tui multiplicandi causa. Honorabilis factus es. sub. o iacob. Dabo hoīes pro te. i. causa tui nominis propagandi permittā hominū mortes: siue martyrum siue persecuentiū illos. Ab oriēte iuxta illud Matthei. viij. Multi veniēt ab oriēte et occidēt. Aquiloni qui spirat a septentrione. Dabo subaudi populos cōstruē de ecclesie mee. Austro qui spirat a meridie. Noli prohibere. subaudi uenire. Affer filios meos. De⁹ alloquitur hæc loca quæ enumerauit a quatuor mundi partibus. Et omnem creauī eum. Ex figura hebraica et greca. sicut illud

cuius participatio eius in idipsum. nam cuius eius latine non diceretur. Educ foras. Et supra affer filios. Populum cæcū. Cuiusmodi sunt iudei: qui habent oculos et non vidēt. Surdum. ut illud aures habent: et non audient. Omnes gentes. Jam hoc ad uocationē gentium pertinet: quia superiora de hebreis dici uidebātur. Quis in uobis. subaudi o gentes. Annunciet istud. quasi dicat nemo nisi ego dominus. Prima sunt. i. principalia. Dēt testes eorū. i. dii. gentium. Et iustificētur. si poterūt. Et audiēt. i. futura. Et dicant eadē futura. Et est hystorologia. prius enī dicitur aliquid quod auditur. quod illi non poterūt: et ego potero. Vere uos testes mei. Verba sunt dei ad apostolos et prophetas. iuxta illud: et

Epistolæ beati Pauli.

eritis mihi testes in ierusalem & iudea. Et seruus meus. si loquitur pater de filio est intelligendus. Si filius: de quocumque electo ad id opus. Credatis mihi. Et videritis completa: que predicti vobis. Et sciat. hoc experimēto quod dixi. Ego ipse. Emphaticon est ipse. q. d. & non alius quispiam. Ante me & post me. Quia dei essentia non mensuratur nisi eternitate. Ego annunciaui. i. predicti salutē futurā. Et saluaui. per filiū. Alienus. i. deus qui talia faceret. Hos testes. Ex predictis patent sequentia.

De manu mea eruat. p. eruat. nā eruo actiuum est. Operabor. i. salutē gentium. Auertat illud. i. prohibebit salutē gentiū.

Serā sexta eiusdem hebdomadē.

Audite me qui sequimini. Ex esaiā cap. li. ubi remouetur quoddā impedimentū liberatōnis faciēde per messiam. quoniam aliqui ex hebreis desperabant hanc liberationem. itaq; cōfirmatur in primis hec spes exemplo. dicit itaq; dñs ad fideles. Ad petram. i. ad abraā qui appellatur petra propter fidē: quoniam credidit abraā deo. Ad saram. quoniam ex ijs duobus propagati sunt hebrei. Unum vocauit. i. solum & sine prole. quando Gen. xij. dixit illi egredere de terra tua & de cognatione tua. Consolabitur sion. i. ecclesiam. sic enim accipitur sion in plerisque locis. Desertum. quod alias est sterile. Et solitudinem. idem est quod des-

ertum. q. d. quod est sterile fiet foecundum. Audite me quem elegi. Vt sciat. & credatis mihi & intelligatis quia ego ipse sum. Ante me non est formatus deus: & post me non erit. Ego sum dominus: et non est absq; me saluator. Ego annunciaui & saluaui. Audium feci: & non fui in vobis alienus. Vos testes mei dicit dominus: & ego deus. Et ab initio ego ipse: & non est qui de manu mea eruat. Operabor & quis auertat illud: ait dominus omnipotens.

Fre iā sexta. Esaiæ prophetæ. Capitulo. li.

Ec dicit dominus. Audite me qui sequimini quod iustum est: & queritis deum. Attendite ad petram unde excisi estis: & ad cauernā loci de qua præcisi estis. Attendite ad abraā patrem uestrū: & ad saram que peperit vos. Quia unum vocauit eum & benedixi eum & multiplicauit eum. Consolabitur ergo domus sion: & consolabitur omnis ruina eius. Et ponet desertum eius quasi delicias: & solitudinem quasi ortum domini. Gaudium et læticia inuenientur in ea gratiarum actio et vox laudis. Attendite ad me popule meus: & tribus mea me audite. Quia lex a me exiet: et iudicium meum in lucem populorum requiescet. Prope est iustus meus: egressus est saluator meus: et brachia mea populos iudicabunt.

Attendite. hic remouetur verbo impedimentum præfatum. Quia lex a me exiet. i. euangelica. Et iudicium. i. legis executio. In lucem populorum. ut non intelligatur de lege moysi que ad vnum populum pertinebat.

Iustus meus. i. christus. Saluator meus. i. quem ego mittam vestrum saluatorem. Brachia mea. i. filius meos & vires. Idem cap. liij. Et brachium domini cui reuelatum est.

Epistolæ beati Pauli.

Infulæ. i. gentes. Sustinebunt. i. patienter expectabunt. Leuate. confirmatio est promissi. In celum. quod liquecet et euanesceat sicut fumus. Et terra. quæ atteretur ut vestis
Salus mea. i. christus ut supra dixit saluator meus. *Officia tertia aduentus.*

Ratres. Sic nos existimet homo. Ex epistola pauli ad corinthios prima. Cap. iij. *Dis-*
xerat paulo ante nos non debere gloriari in hominibus: sed omnia in deo esse referenda.

Me insulæ expectabunt & brachiū meū sustinebunt.
Leuate in cælū oculos uestros: & uidete sub terra
deorsum. Quia cæli sicut fumus liquecet & terra
sicut uestimentum atteretur: et habitatores eius si-
cut hæc interibunt. Salus autē mea in æternū erit: &
iusticia mea non deficiet: ait dñs omnipotens.

Domínica tertia. Pauli ad corinthios
prima. Capitulo. iiii.

Ratres. Sic nos existimet homo ut mini-
stros christi & dispensatores ministeriorum
dei. Hic iam queritur inter dispensatores ut fide-
lis quis inueniatur. Mihi autem pro minimo est
ut a uobis iudicer aut ab humano die: sed nec me
ipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum: sed
non in hoc iustificatus sum. Qui autē iudicat me
dñs est. Itaque nolite ante tēpus iudicare: quoadusq;
ueniat dominus qui et illuminabit abscondita te-
nebrarum: & manifestabit consilia cordium: & tūc
laus erit unicuiq; a deo.

Feria quarta quattuor temporum.

Lectio Esaia propheta. Cap. ii.

In diebus illis. Dixit Esaia: erit in nouissi-
mis diebus præparatus mons domus dñi in
uertice montiū: & eleuabitur super colles: & fluēt
ad eum omnes gētes: & ibūt populi multi & dicēt.

quibus dicitur Gen. xlix. a moriente iacob congregamini ut annunciem vobis quid futu-
rum sit in nouissimis diebus. & paulo post. non deficiet princeps de iuda: donec veniat cui
promissum est. Mons domini. i. ecclesia: quæ habuit originem a monte sion: in quo ieru-
salem fundata est. Super colles. i. super alios terre principatus. Omnes gentes. ad
quas magis quam ad iudeos pertinet ecclesia. Actuum. xliij. Ecce conuertimur ad gentes.

nunc infert. Sic nos exi-
stimet homo ut ministros
christi. i. non dominos
sed gratiarū christi dispē-
satores. Fidelis. hoc pri-
mum in dispensatore desi-
deratur. scilicet fidelitas.

Pro minimo est. i. mi-
nime facio & paruipendo
quia vni tantum domino
meo christo iesu placere
volo. Humano die. i. ab
homine huius vite teste.

Nec me iudico. quia & si
non sum mihi conscius cu-
iusquam fraudis in dispē-
satione: non ideo iudi-
co me fidelem: sed domi-
nus cui seruo. Nolite. s.
vos o corinthij. Abscon-
dita tenebrarū. i. occulta
& quæ interim latent. A
deo. quia bonos probabit
malos improbabit.

Feria quarta quat-
tuor temporum.

In diebus illis: dixit
Esaia: erit in nouis-
simis. Ex esaia. cap. ii. ubi
postea quam in superiori
capite descripsit euersio-
nem regni iudeorum: hoc
in loco ostēdit ecclesie ere-
ctionē. Itaque dicit. Erat
in nouissimis diebus. de

Epistolæ beati Pauli.

De sion. verba sunt Esaie non gentium. Et iudicabit gentes. s. verbū diuinū: cui data est omnis potestas in celo et in terra. Gladios in vomeres. pacē illā significat quæ fuit sub Augusto cesare: quo tēpore saluator natus est. quod dicitur ex eo qđ in pace agricultura exercetur et instrumēta bellica cōstantur in rustica instrumēta. Lanceas in falces. putatorias. messorias. et focnarias. Venite. verba sunt Esaie ad iudeos exhortatis eos vt veniāt secū ad viā rectā: quandoquidē gentes arripiant hereditatē illis debitam.

In dieb⁹ illis: Locutus est dñs. Ex esaie cap. vii. de christo ad litterā hęc prophetia est intelligēda etiam euāgelistę teimonio: qui hęc verba ad xpī tēporalē generatiōnē pertinere dicit. Hoc totum inquit factum est: vt impleretur qđ dictum est per prophetā dicentem. Ecce hōgo habebit in vtero. et c. Sed quia plures sensus litterales possunt dari in eodē verborū contextu exponatur in vtroq; sensu et quē p se fert littera. et qui subintelligitur.

Achaz rex fuit iuda a Saule quartus decimus ad quē nūc loquitur dñs per Esaia. Signū. s. liberationis populi tui.

In profundū. s. per resurrectionē aīsculus mortui. In excelsum. vt qđ

stet sol vt tempore Josue. Non tentabo dominum. simulat se bonum achaz cum sit malus vnde propheta infert. Homīnibus. i. prophetis quos molestatis. Deo meo. nolentes esse signum accipere. Propter hoc. i. ad gloriā suā: aut ne sitis illi molesti. Dabit signū. s. liberationis populi. Ecce virgo concipiet. Hoc de virgine dei pura est simpliciter intelligendum: iudeis etiam repugnantibus. Emmanuel. quod interpretatur nobiscum deus: nulli magis quam christo adaptari potest: in quem natura diuina et humana cōferunt.

Butyrum et mel. Per quē omne edulium homīni aptum intelligit. est autem butyrum bubulus caseus. Et sciat. vt particula non causatiue sed coniunctio tantum est ordinem demonstrās. Reprobare malum et eligere bonum. Per scientiam iam inde a conceptu in fūsam homīnī qui idem erat deus.

Venite ascendamus ad montē dñi: & ad domū dei iacob: & docebit nos vias suas: & ambulabimus in semitis eius: quia de sion exhibet lex: & verbū dñi de ierusalē. Et iudicabit gentes. & arguet populos multos. Et cōstabūt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. Nō leuabit gens cōtra gentem gladiū: nec exercebūtur ultra ad preliū. Domus iacob venite & ambulem⁹ in lumine dñi dei nostri.

Lectio Esaie prophetę. Capitulo. vii.

In dieb⁹ illis. Locutus est dñs ad achaz dicēs Pete tibi signū a dño deo tuo in profundū inferni siue in excelsum supra. Et dixit achaz. Nō petam & non tentabo dñm. Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus: quia molesti estis & deo meo? Propter hoc dabit dñs ipse vobis signum. Ecce uirgo concipiet & pariet filium: & uocabitur nomē eius emmanuel. Butyrū & mel comedet. ut sciat reprobare malum & eligere bonum.

Feria sexta. Esaie prophetę. Capitulo. xi.

Feria sexta eiusdem hebdomadę.

Ec dicit dñs deus. Egre dietur uirga. Ex esaiæ Cap. xl. in quo ppheta primo describit myste
 riu incarnationis uerbi diuini: & eiusdē natalis. deinde illi⁹ sanctitatē & uirtutes enume
 rat. Egre dietur uirga. uirgo dei pura quę ducebat originē a dauid rege: qui fuit iesse siue
 isai filius. Et flos. i. christus. de quo in canticis. Ego flos cāpi & lilii conualliu. Spūs dñi.
 qui in eū cōferet septē sua dona: quę hic enumerantur. Oculorum & aurium. i. corporaliū. sed

Ec dicit dñs deus. Egre dietur uirga de radice
 iesse: & flos de radice eius ascendet. Et re
 quiescet super eum spūs dñi: spūs sapiētiae & in
 tellectus: spūs consilii & fortitudinis: spūs scientiae
 & pietatis: & replebit eum spūs timoris dñi. Nō se
 cūdum uisionem oculorum iudicabit: nec secūdū
 auditū aurium arguet: sed iudicabit in iusticia pau
 peres: & arguet in æquitate pro mausuetis terræ.
 Et percutiet terram uirga oris sui: & spiritu labio
 rum suorum interficiet impiū. Et erit iusticia cin
 gulum lumborum eius: & fides cinctoriū renū eius.

Sabbato Esaiæ prophetæ. Capitulo. xix.

In diebus illis. Clamabunt ad dñm a facie tri
 bulantis: & mittet eis saluatorem & propu
 gnatorem: qui liberat eos. Et cognoscetur dñs ab
 ægypto: & cognoscent ægyptii dñm in die illa: &
 colēt eū in hostiis & muneribus: & uota uouebunt
 dño & soluent. Et percutiet dñs ægyptū plaga: &
 sanabit eam. Et reuertentur ad dominū: & placā
 bitur eis. & sanabit eos dominus deus noster.

Esaiæ prophetæ. Capitulo. xxxv.

Ec dicit domin⁹. Lætabitur deserta & inuia
 & exultabit solitudo: & florebit sicut lilium.

quā dixit propheta. erit altare dñi in terra ægypti: infert clamabunt ad dominum. i. ægypti.
 Tribulatis. i. persecutoria. Propugnatorē. i. defensorem siue protectore. Ab ægypto. i.
 ab ægyptiis liberatis. Et ægypti. bonorū persecutores. Plaga. i. poena tēporali ad casti
 gationē. Et sanabit eam. per fidem. Placabitur eis. i. ex irato mitescet.

Ec dicit dñs. Lætabit. Ex esaiæ cap. xxxv. in q̄ postea quā in capite p̄cedenti denūciauit
 destructionē idumee ad cōsolationē iudeorū. hic denūciat eis cōsolationē a xpo uēturā.
 & p̄mo de multiplicatiōe credētū. deinde de illorū corroboratiōe. Lætabit deserta. i. iudea.
 Et inuia. q̄ i desertis locis nō sūt uic strage. Exultabit solitudo. q̄ dñ mōtes exultauerūt.

iudicabit p̄ scientiā infu
 sam qua est homo: aut p̄
 increatā qua de⁹. Ar
 guet p̄ mausuetis. q̄ fecit
 q̄n arguit phariseos qui
 apostolos insimulabant:
 quod sabbata uiolabant.

Percutiet terrā. i. habi
 tatores terrę. Uirga oris
 i. doctrina. Interficiet
 impiū. de antixpo intelli
 git: de q̄ Apostol⁹ in epla
 thessaloniceñ. ū. tūc reue
 labit ille iniquus quē dñs
 iesus interficiet spū oris
 sui. Iusticia cingulū. i.
 iusti & scī adherēbūt ei sicut
 cingulū adheret lūbis
 In chaldeo legit̄ erit in
 sti circū circa ei: & agētes
 fideliter appropinquātes
 ei: q̄ dicit p̄pter aplos &
 discipulos. Cinctoriū
 nescio an usquā apud au
 tores cinctoriū legat̄ pro
 eo q̄ est cinctus: siue cīn
 ctura: siue semicinctum.

Sabbato eiusdem
 hebdomade.

In diebus illis. Cla
 mabunt ad dñm. Ex
 Esaiæ cap. xix. Ubi postea

Epistolæ beati Pauli.

Germinās germinabit. ex idiomate hebraico geminatio illa multitudinē designabit. *De tabūda. corde. Et laudās. s. ore. Gloria libani. qui abundat arborib⁹ pulcherrimis. De cor carmeli. mōs in deserto nō longe ab ebron. Saron. regio est inter montē taboz ⁊ mare tiberiadis. Gloria dñi. i. christum gloriā dei patris. Cōfortate. hec est secūda pars. ⁊ sunt verba pphetelad apostolos. Man⁹ dīssō. ⁊ genua debī. s. gentīū. q̄ erāt desides ad fidē accipiendam. Roborate ad patiēdos p xpo dolores.*

Dicite. i. predicate. o pusillanimes. ⁊c. Ultionē retributiōis. i. vestros psecutores. Ecco. hec a saluatore gesta sunt. In deserto aque. ppter baptis⁹ mī dicit: qđ de philippo ⁊ eunucho baptizato p p̄rie dicitur.

Ec dicit dñs. super mōtē. Ex esaiā cap. xl. ⁊ sequit post illā pphetiā quā posuim⁹ supra cuius inīssū est cōsolamini. ⁊ introducīt hīc cōsolatoris psona. i. xpi. ⁊ est verbum dñi ad Joannē baptistā. Qui euāgelizas sion. in datiuo. quia ioānis predicatio ad iudeos est.

Ecce de⁹ n̄r. quia dīgito ostēdēs illum dixit. Ecce agn⁹ dei. Brachiū ei⁹. i. xpi qđ brachiū est patris.

Mercēs ei⁹. qz pōt retribuere cui⁹ iuxta merita.

Corā illo. i. i ei⁹ volūtatē ⁊ ptatē. Sicut pastor. vñ ipse dicit Joā. x. Ego sum pastor bon⁹. Et leuabit i sinu. i. portabit. more boni pastoris qui morbidas pecudes humero vehit.

Ec dicit dñs: xpo meo cyro. Ex esaiā cap. xlv. Abi postea quā ppheta induxit populū ad expectādū diuina pmissa: hīc predicat futurā illi⁹ liberationē: ⁊ primo ponit liberatoris potestatem: deinde illius natalem. Christo meo cyro. per cyrum regem persarū: cuius temporibus templū reedificandū fuit exordium hebrei etiam in sensu litterali intelligunt messiam. Cuius dexteram. quasi iacentem erigens ad multorum populorum victoriam.

Germinās germinabit: ⁊ exultabit letabūda ⁊ laudās. Gloria libani data est ei: decor carmeli ⁊ sarō. Ipsi uidebūt gloriā dñi: ⁊ decorē dei nostri. Cōfortate manus dissolutas: ⁊ genua debilia roborate. Discite pusillanimes: confortamini: ⁊ nolite timere. Ecce deus uester ultionē adducet retributiōis: de⁹ ipse ueniet: ⁊ saluabit nos. Tūc aperietur oculi cecorū: ⁊ aures surdorū patebunt. Tūc saliet sicut ceruus claudus: ⁊ aperta erit lingua mutorū. Quia scissæ sunt in deserto aquæ: ⁊ torrētes in solitudine. Et quæ erat arida in stagnū: ⁊ sitiētes in fontes aquarū. Ait dominus omnipotens.

Lectio Esaiæ prophetæ. Capitulo. xl.

Ec dicit dñs: Sup mōtem excelsū ascēde tu qui euāgelizas sion: exalta in fortitudine uocē tuā qui euāgelizas ierusalē. Exalta nolī timere. Dic ciuitatib⁹ iudæ. Ecce deus uester. Ecce dominus in fortitudine ueniet: et brachium eius dominabitur. Ecce merces eius cū eo: ⁊ opus illius coram ipso. Sicut pastor gregem suū pascet: in brachio suo cōgregabit agnos. ⁊ in sinu suo leuabit eos dominus deus noster.

Esaiæ prophetæ. Capitulo. xlv.

Ec dicit dñs: xpo meo cyro cui⁹ apprehendī dexterā: ⁊ subiiciā ante faciem eius gentes:

Epistolæ beati Pauli.

& dorsa regū uertā: & aperiā corā eo ianuās: & portæ nō claudentur. Ego ante te ibo. & gloriosos terræ humiliabo. Portas æreas cōteram: & uectes ferreos cōfringā. Et dabo tibi thesauros absconditos: & arcana secretorum: ut scias quia ego dñs: qui uoco nomen tuū de? israel ppter iacob seruū meū: & israel dilectū meū. Et uocaui te noīe meo: affimilauī te: & non cognouisti me. Ego dñs & non est amplius: extra me nō est de?. Accinxi te: & nō cognouisti me: ut sciant hī qui ab ortu solis & qui ab occidente: quoniam absq; me non est deus. Ego dominus: & nō est alter: formans lucem: & creans tenebras. faciēs pacem: & creans malū. Ego dñs faciēs oīa hæc. Rorate cæli desuper: & nubes pluāt iustū: aperiatur terra: & germinet saluatorem. Et iusticia oriatur simul: ego dominus creauī eam.

Danielis prophetæ. Capitu. iiii.

IN diebus illis. Angelus dñi descendit cū azaria & sociis eius in fornacē: & excussit flammam ignis de fornace: & fecit mediū fornacis quasi uentum roris flantem: flamma autē diffusa est super fornacē cubitis quadraginta nouē: et incendit quos reperit iuxta fornacem de caldeis ministros regis: qui eam incendebant. Et non tetigit eos omnino ignis: nec cōtristauit: nec quicq; molestiæ intulit. Tunc hī tres quasi ex uno ore laudabāt & glorificabant & benedicebant deum in fornace dicentes. Benedictus es domine deus patrum nostrorū et laudabilis & superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ sanctū & laudabile & superexaltatum in omnibus seculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ: & superlaudabilis & gloriosus in sæcula. Bñdictus es qui intueris abyssos: & sedes super cherubin & laudabilis & superexaltatus in sæcula.

Januas. uisū expugnatarū. Gloriosos. potētes & iūpbos. Arcana. i. aliās res cū thesauris recōditas. Qui uoco nomē tuū qz te noīe pprio appello: qd honorificū est. Affimilauī te. subaudi filio meo. qz sub noīe tuo filiū meū intelligit. Extra me qz tres persone intra deū sunt: reliqua oīa extra in deo tñ fundata. Accinxi te. i. ad bellum armaui.

Nō cognouisti me. ad cyrū ptinet hoc nō ad filiū.

Creās malū. i. res q de natura sua bonæ sunt: homines tñ illis male utunt.

Pluāt iustū. i. a celo mittat xps: & descēdat quasi pluuia in vellus. Aperiatur terra. quasi partū emittēs ex se. Germinet saluatorē. ea. s. parte qua homo est. Creauī eū ex terra. nā intra me genui.

IN dieb? illis. Angelus dñi. Ex danielle cap. iiii. Historia nota est: & qua ex cā hī tres pueri fuerūt in caminum ignis iniecti Nabuchodonosor regis imperio. ubi canticum hoc cecinerunt. Hā canticū illud qd ecclesia canit sub nomine triū puerorum in hebreo nō habetur: sed ex theodoctionis translatione sumptū est.

Cum azaria. qui antea vocabat abdenago. Et socij ei?. sananie & misaeli. Quæ sequitur nō indiget expositione.

Epistolæ beati Pauli.

Ratres: Rogamus vos. Ex epistola Pauli ad thessalonicenses secunda cap. ii. in quo apostolus thessalonicenses dicit iudicii vniuersalis instare timētes cōsolatur dicens alia multa ante diem illam precessura: puta numerus electorū complendus et antichristi aduentus.

Et nostre congregationis in ipsum, in greco nostram congregationem in eo. Per spiritum, alicuius diuinationis. Discessio, i. apostasia grece dicta, quia notior est aliquando greca dictio q̄ latina.

Homo peccati, i. antichristus. Supra omne qd dicitur, in greco supra omnem qui dicit deo, hoc est simulachrum: qd tanq̄ deo in templo est collocatum.

Nō retinetis, i. nō meminitis. Quid detineat, s. ut reueletur ille in tēpore suo, et est hec prophetia pauli de aduentu antichristi.

Domínica quarta
aduentus.

Ratres. Gaudete.

Ex epistola Pauli ad philippenses, cap. iiii. et est clausula epistolæ: quā solem⁹ finire p̄ hui⁹ modi vba. vale. gaude. vsitati⁹ ergo et magis latine diceretur valete Mansuetudo vestra, in greco magis significat iusticiā vel potius equitatem illam quæ est iusticie sue iuris interpretatio, hoc est episcopiam

Omne sensum, in greco non sensum sed mentē legitur: neq; custodiat: ut sit modus deprecatus sed custodiet vsq; indicatus. Itaq; multum refert inter vtramq; qualitatem, quamq; ad hebēis confunditur.

In vigilia
natiuitatis.

Beati pauli Ad thessalonicenses secunda. Capitu. ii.

Ratres: Rogamus uos per aduentum domini nostri iesu christi & nostre congregatio nis in ipsum: ut non cito moueamini a uestro sensu: nec terreamini: nec per spiritū: nec per sermonem: nec per epistolā tanq̄ per nos missam quasi instet dies domini. Nemo uos seducat ullo modo. Quoniam nisi dissensio uenerit primum: & reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis qui aduersatur & extollitur supra omne quod dicitur deus: aut q̄ colitur: ita ut in templo dei sedeat ostendens se tanq̄ sit deus. Non retinetis q̄ cum essem apud uos hæc dicebam uobis: Et nec quid detineat scitis: ut reueletur in suo tempore. Nā mysterium iam operatur iniquitatis. Tantum ut qui tenet nunc teneat: donec de medio fiat. Et nunc reuelabitur ille iniquus: quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui: & destruet illustratione aduentus sui.

Dñica quarta. Pauli ad philippen. Cap. iiii.

Ratres: Gaudete in dño semper: iterum dico gaudete. Modestia uestra nota sit hominib⁹: dominus prope est. Nihil solliciti sitis: sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones uestre innotescant apud deum. & pax dei qui exuperat omnem sensum custodiat corda uestra & intelligentias uestras. In christo iesu domino nostro.

In uigilia natalis dñi. Esaia. Capitu. lxii.

Propter sion non tacebo. Ex esaiâ cap. lxiij. vbi fit mētio de christo nascituro propediē. et est vox prophete in persona apostolorum si de christo iesu intelligatur. Hebrei hanc partiē de messia venturo interpretantur: quidam tamen illos ad cyrum regē persarum referūt: cuius permissu templū est restitutum: vt supra dictū est. sed et per cyrum intelligimus saluato- rem nostrum. Propter sion et ierusalem. sion mons est eminens vbi ierusalē et arx quam

Ec dicit dñs. Propter sion nō tacebo: & propter ierusalem non quiescā: donec egredia- tur ut splendor iustus eius: & saluator eius ut lāpas accēdatur. Et uidebūt gentes iustum tuū: & cūcti reges inclytū tuū. Et uocabitur tibi nomē nouū quod os domini nominauit. Et eris corona gloriæ in manu domini: & diadema regni in manu dei tui. Nō uocaberis ultra derelicta: & terra tua nō uocabitur amplius desolata. Sed uocaberis uo- lūtas mea in ea: et terra tua inhabitabitur: quia cō- placuit domino in te.

Beati Pauli ad romanos. Capitulo. i.

Ratres. Paulus seruus iesu christi uocat⁹ apo- stolus segregatus in euangeliū dei: quod an- te promiserat per prophetas suos in scripturis san- ctis de filio suo qui factus est ei ex semine dauid se- cundum carnē. Qui prædestinatus est filius dei in uirtute secundū sp̄ritum uiuificationis ex resurre- ctione mortuorū iesu christi dñi nostri. Per quem

expugnauit dauid. hęc est quę apud Esaiā cap. xlii. appellatur ariel. vbi vo- catur ciuitas dauid. Et splendor iustus eius. vnde et sol iusticie dicitur.

Lāpas græcum est inter- pretatur⁹ fax incensa.

Bētes et reges. ad quos etiā se extendet hęc christi salus. iuxta illud simeonis lumen ad reuelationē gē- tium. Uocabitur nomen nouum. si ad ierusalē refe- ras: erit vrbis fidelis et po- pulus peculiaris: si ad xpm emmanuel ex Esaiā et iesus ex euāgelio. De relictis sicut ante hac sub captiuitate vocabaris.

Voluntas mea in ea. i. q̄ facit voluntatem dei sui. Cōplacuit domino in te. scz quod inhabitabis et sis ab eo protecta.

In eadem vigilia.

Paulus seruus iesu christi. Ex initio epi-

stole ad Romanos. Epistole morem sequitur: in qua primo ponitur nomē mittentis: deinde eorū ad quos mittitur. Tum dicitur salus siue gaudiū: pro quib⁹ apostolus dicit pax et gra- tia. legitur autē hoc die: quia fit mētio de verbi diuini incarnatione et hominū reparatione.

Uocatus nō est accipiendū hic uocatus pro nominatus: sed a deo uocatus ad apostolatū.

Segregatus. quia ceteri apostoli missi sunt ad predicandū ouibus quę perierūt de israhel: ipse vero ad gētiles: vnde et doctor gentiū dictus. Factus ex semine dauid. in græco potius est generatus. iuxta illud psalmi. De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Præde- stinatus. i. definitus et declaratus per sp̄ritum sanctū cū descendit super eum in specie colū- be et audita est vox hic est filius meus. Et ex resurrectione mortuorū. ex eo etiā declara- tus est filius dei quod in uirtute propria resurrexit a mortuis. Iesu christi. videtur dicere quod mortui erant iesu christi: sed non est ita: sed referendum est ad illud quod supra dixit de filio suo. et tunc inferendum iesu christo domino nostro. Per quem. scilz christum.

Epistolæ beati Pauli.

Ad obediendū. i. obediētiā fidei. In omnibus gentibus. quia ut diximus ad hoc vocatus est. Estis vos. quia romani gentiles erant. Vocati iesu christi. de gentium vocatione plena est sacra scriptura.

In missa de galli cantu.

Populus gentium qui ambulabat in tenebris. Ex esaiā cap. ix. in quo tangitur christi natalis: nam et hebrei etiam de messia venturo hanc lectionem intelligunt ex parte et ex parte de captiuitate iudeorum apud assyrios.

Qui ambulabat in tenebris. i. ignorantie. Lucem magnā. i. christū. qui Ioan. viij. dicit. Ego sum lux mundi. In regione umbræ mor. i. in limbo inferorum lux orta est. cum post mortem descendit ad inferos. Paruulus enim. hec omnia de christo nimirum intelligenda sunt: tametsi hebreorum quidā de ezechia rege potius intelligere voluit. Super humerū eius. quia factus est sub lege ad saluatā iij. aut ad crucem referendum est quā humeris sustulit. vñ data est illi omnis potestas in celo et in terra. Mat. vlti. Soliū dauid. i. sedē regiam. qđ de regno spūali est intelligendum. alioquē temporarium dauid regnū terminum habuit. A modo. i. a tēpore quo coeperit gubernare.

Post prophetiam epistola.

Apparuit gratia dei. Ex epistola Pauli ad titum cap. ii. in quo fit mētio de aduentu xpī per gratiā. Gratia dei saluatoris. in grēco gratia salutaris siue salutifera. neq; est dei nostri sed ab interprete adiectum. Aduentū glorię. in grēco apparitiōe legitur: sicut supra dixit apparuit benignitas. Populum acceptabilem. in grēco peculiārem: et pro sectatorem zelatorem habetur: siue imitātorem.

accepimus gratiā & apostolatū ad obediendū fidei in omnibus gentibus pro nomine eius: in quibus estis et uos uocati Iesu christi domini nostri.

In natiuitate dñi. In missa de gallicātu. Esa. Ca. ix.

Ec dicit dñs. Populus gentium qui ambulabat in tenebris uidit lucē magnā. habitātibus in regione umbræ mortis lux orta est est eis. Paruulus em̄ natus est nobis: & filius datus est nobis. Et factus est principatus sup humerū ei: & uocabitur nomē ei: admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri sæculi: princeps pacis. multiplicabitur ei: imperiū: & pacis nō erit finis. Super soliū dauid & sup regnū ei: sedebit: ut cōfirmet illud. Et corroboret in iudicio & iusticia A modo & usq; in sempiternū. Beati Pauli ad titū. Capi. ii.

Charissime. Apparuit gratia dei saluatoris nostri oībus hoībus erudiēs nos: ut abnegantes impietatem & sæcularia desideria sobrie & iuste & pie uiuamus in hoc sæculo. Expectātes beatā spem & aduentum gloriæ magni dei: & saluatoris nostri iesu xpī. Qui dedit semetipsum pro nobis: ut nos redimeret ab omni iniquitate: & mūdaret sibi populum acceptabilem sectatorem bonorum operū. Hæc loquere & exhortare In xpō iesu domino nostro.

In missa de luce Esaiæ prophetæ. Capitulo. xli.

In missa diluculi.

Spiritus domini. Ex esaiâ propheta cap. lxi. quod tametsi de ipso esaiâ potest intelligi: de christo potius est intelligendum. qui potest dicere qua parte minor est patre spiritus domini etc. Anxit me. unde et christus cognominatur. i. vinctus. Annunciandum. in greco euangelizandū. Mansuetis. i. apostolis primū deinde per eos alijs. Mederer cōtritos. antequē dixit cum accusatio sicut Terētius in phormione. quas res minus mederi possis.

Hec dicit dñs. Spiritus dñi super me: eo quod unxerit me dñs: ad annunciandum mansuetis misit me: ut mederer cōtritos corde: & prædicarem captiuis indulgentiā: & clausis apertionem: & prædicarem annum placabilem domino: & diem ultionis deo nostro: ut consolarer omnes lugētes: & ponerem fortitudinem lugentibus sion. Et darē eis coronam pro cinere: oleū gaudiū pro luctu: pallium laudis pro spiritu memoris. Et uocabūtur in ea fortes iusticiæ plātatio domini ad glorificandū: Ecce dominus auditum fecit ab extremis terræ. Dicite filie sion. Ecce saluator tuus uenit. ecce merces eius cū eo: & opus illius corā ipso: & uocabunt eos populus sanctus redēpti a dño deo nostro.

Beati pauli apostoli. Cap. primo.

Harissime. Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Nō ex operibus iu-

audacius cū genituo interpretes dixit in threnis: quis medebitur tui: cum vsus datuo iungat. Captiuis. i. in peccato possitis. Clausis. apud inferos cōstitutis. Annū placabilem. i. tēpus quo deus homini placatus est per christi passionē poena peccati soluta. Diem ultionis. i. iudicii vltimi.

Consolauer lugētes. iuxta illud Mat. v. beati qui lugēt: quoniam ipsi cōsolabūtur. Lugentibus sion. i. qui volēt de statu ecclesie aduerso quia sion et ierusalē pro ecclesia plerūq; accipitur. Coronā p cinere. antithetō est hoc est cōtra positū: quoniam in leticia vtimur corona in luctu cinere: et sic de alijs.

In ea. s. sion siue ecclesia. Fortes iusticię. hī sunt apostoli et illorū successores. Plantatio dñi. i. quos dominus plantauit ad glorificandum id est gloriam domini prædicandum. Edificabunt deserta. id est gentilitatem quę deum non cognoscebat: reducent in dei noticiam. A seculo. i. ab ipso iā mundi initio: et post longum interuallum in fine capituli subiungit propheta. Dominus auditum fecit ab extremis terre. quia in omnem terram exiuit sonus apostolorum. Dicite filie sion. id est congregationi fidelium. Saluator uenit. i. ad iudicii diem properat. Merces eius cum eo. quia reddet unicuique pro merito præcium. Opus illius. idē dicit sed alijs verbis. Uocabunt eos. subintellige electos. Populus sanctus. hoc est populum domino dedicatum. Redempti. populus redempti soloecismus erat si non referretur ad rem et non ad vocem: quoniam populus pro hominibus accipitur.

Post prophetiam epistola.

Apparuit benignitas et humanitas. Ex epistola pauli ad Titum cap. iij. vbi sic legitur. Cum apparuit benignitas et humanitas etc. tunc subiungitur saluos nos fecit et suspēditur clausula vsq; in finē epistolę. Benignitas et humanitas. non dicit quod christus in humanitate apparuit: sed affectū amoremq; quo persecutus est nos: cum nasci et pati pro

Epistolæ beati Pauli.

nobis voluit filii sui. Lauacrū. i. baptisimū quo sumus regenerati. Renouationis. vnde in psalmo effunde spiritū tuū et renouabis faciē terre. Heredes simus. nō quasi filij naturales: sed quia in adoptionē suscepti coheredes christi vt alio in loco dicit.

In missa maiori.

Propter hoc sciet. Ex esaiā propheta cap. lii. quę verba de christo esse intelligenda confirmat apostolus in epla ad romanos. cap. x. Propter hoc. et quid sit ex superioribus colligitur. hoc est quia ablati est populus me⁹ gratis: et dominatores eius ini⁹ que agunt. Populus meus. i. christiani. Nomen meum. i. iesus quod interpretatur saluator.

In die illa. quādo ecclesia exaltabitur. Qui loquebar antea per prophetas. Adsum. i. humanitate assumpta. Quā pulchri. hoc ad ecclesie dilatationem pertinet per apostolorum predicationem.

Sup montes. i. terrarū principes. Annūciātis pacē. quod debere fieri frequenter nos saluator admonuit. Dicētis sion. vocatiuus est siue datiu⁹.

Speculatorū. prelatozū qui greci vocant episcopos.

Leuauerūt vocē. predicando et est soloecismus si nō referatur ad rē. hoc est speculatores. Laudabūt

sticiæ quæ fecim⁹ nos: sed secūdū suā mīam saluos nos fecit. Per lauacrū regenerationis & renouationis spūs sancti: quē effudit in nos abunde per iesum xp̄m saluatōrē nostrum. Vt iustificati gratia ipsius heredes simus secūdū spem uitæ æternæ. In christo iesu domino nostro.

Ad missam maiore. Lectio Esaiæ pphetæ. Ca. lii.

Ec dicit dñs. Propter hoc sciet populus me⁹ nomē meum in die illa: quia ego ipse qui loquebar ecce adsum. Quā pulchri sup montes pedes annūciantis & prædicantis pacē: annūciantis bonū prædicātis salutē dicētis sion regnabit deus tuus. Vox speculatorū tuorū leuauerūt uocem: simul laudabūt quia oculo ad oculū uidebūt cū conuerterit dñs sion. Gaudete & laudate simul deserta ierusalē: quia consolatus est deus populū suum: redemit ierusalem. Parauit dñs brachiū sanctum suum in oculis omnium gentium. Et uidebūt omnes fines terræ salutare dei nostri.

Beati Pauli ad hebræos. Capi. primo.

ERatres. Multifarie multisq; modis olim deus loquēs patrib⁹ in pphetis: nouissime dieb⁹

i. pro tāto beneficio gratias agēt. Oculo ad oculū. i. non vt antea per figuras et enigmata. Conuerterit dñs sion. i. christianorū ex gentibus ecclesiā. Deserta ierusalē. quę non erant tunc christianis frequentata. Redemit ierusalem. christi cultoribus habitandā tradens. Brachiū suū. i. filiū. de quo Esaias et brachiū domini cui reuelatum est.

Post prophetiam epistola.

Multifarie multisq; modis. Ex pauli epistola ad hebræos cap. pri. in cuius initio agitur de eterna potissimū xp̄i generatione sicut et in euāgelio quod est in principio erat verbum. Multifariā et multifarie dicimus. i. multipartite: sicut bifariā bipartite. et sic trifariā et quadrifariā. Olim loquēs. i. q̄ loquebat. Patrib⁹. p̄farchis. In pphetis. i. p pphetas.

Epistolæ beati Pauli.

In filio. i. per filium: Constituit heredem. quia illi tradidit iudicium potestatemque omnem in celo et in terra. Per quæ. iuxta illud psalmographi verbo domini celi firmati sunt. Splendor patris. Immo est vera lux quæ illustrat omnia: sed splendorem vocat ob assumptam humanitatem.

Figura substantiæ. i. character personæ patris. Portans omnia. quia omnia potest. Purgationem faciens. de quo Malachias. et purgabit filios leui. Melior angelis. quia habet

istis locutus est nobis in filio: quæ constituit heredem uniuersorum per quæ fecit & sæcula. Qui cum sit splendor gloriæ & figura substantiæ eius portansque omnia uerba uirtutis suæ purgationem peccatorum faciens sedet ad dexteram maiestatis in excelsis. Tanto melior angelis effectus: quanto differetius præ illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquando angelorum filius meus es tu ego hodie genui te: Et rursum. Ego ero illi in patrem & ipse erit mihi in filium. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terræ dicit. Et adorent eum omnes angeli dei. Et ad angelos quidem dicit. Qui facit angelos suos spiritus: & ministros suos flammam ignis. Ad filium autem. Thronus tuus deus in sæculum sæculi: uirga æquitatis uirga regni tui. Dilexisti iusticiam & odisti iniquitatem: propterea unxit te deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis. Et tu in principio domine terram fundasti & opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanebis: & omnes sicut uestimentum ueterascunt. Et uelut amictum mutabis eos & mutabuntur. Tu autem idem ipse es & anni tui non deficient.

Domnica intra octa. natalis domini. Pauli ad galatas. Ca. iiii.

ERatres. Quanto tempore heres paruulus est nihil differt a seruo cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus & autoribus est usque ad præfinitum tempus a patre. Ita & nos cum essemus paruuli: sub elementis mundi huius eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo

verbum ex verbo: quia in greco sub commissariis et procuratoribus legitur. Dominus omnium. quod ad proprietatem attinet: non ad usum. Præfinitum a patre. siue a lege ad hoc constituta.

Paruuli. i. quasi paruuli seruientes. Sub elementis. i. principijs quia non maturi etate.

multa quæ non habent angeli. Filius meus es tu. in psalmo. ii. hoc legitur.

Ero in pater. in. ii. Regum cap. vii. Primogenitum. quasi omnium bonorum heredem Adoret est. ex psal. xcvi.

Et ad angelos. ad posuit pro de hoc est prepositio: nem per prepositionem. Qui facit angelos ex psalmo cii. Ad filium. subaudi dicit. Virga tua ex psalmo xlii. Tu permanebis in greco permanes in presenti habet. Mutabis eos. in greco legitur conuolues.

Idem ipse es. in greco idem es sed ad maiorem expressiōem latinus interpretis adiecit ipse. Sede a dextris meis. ex psal. cix.

Domnica intra octauas.

Quanto tempore. Ex epistola pauli ad galatas cap. iiii. ubi postea quæ in superioribus declarauit per rationem a legalibus cessandis esse: hic illud idem per similitudinem ostendit dicens quod quemadmodum pueri qui tempore sunt sub tutela pupillari non sunt liberi: ita et illi qui sub Moysi lege uiuebant: serui erant. Sub tutoribus et autoribus. per ratiōem trāstulit interpretes: sed non

Epistolæ beati Pauli.

Adoptionem filiorum. sub lege euangelica. Si filij dei, in greco non est dei.

Clamantem abba, idest per confessionem clamare nos facientem inuocando patris nomen, idest o abba, quod vero sequitur pater expositiue ponitur: quoniam abba hebraice vel syriace latine est pater.

In circuncisione dñi.

Apparuit gratia, ex epla pauli ad Titum cap. ij. sed iam est exposita supra in missa de galli cantu.

In epiphania dñi.

Surge et illumina. ex Esaiâ propheta cap. lx. In quo propheta prosperitatem ecclesie militantis describit. et maxime aduentum magorum cum muneribus. Surge, quæ ante hac iacebas.

Illuminare, idest christi nascentis lumen accipe: et est illuminare in imperatuo vocis passiue.

Tenebre operient terrâ, quia extra ecclesiam omnia tenebescunt. Dominus, idest christus qui est sol iusticie. Gentēs, gentiles qui ad christum conuertentur. In circuitu, idest infinitimos populos. Venerunt tibi, ad te honorandam. De latere, idest de propinquo.

Uidebis, multitudinem credentium. Afflues, abundabis rebus omnibus.

temporis: misit deus filium suum: natum ex muliere: factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filij dei: misit deus spiritum filij sui in corda uestra clamantem abba pater. Itaque iam non est seruus sed filius. Quod si filius & heres per deum.

In circuncisione dñi In missa de prima.

Pauli ad titum. Capi. iiii.

Harissime. Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Non ex operibus iusticie quæ fecimus nos: sed secundum suam misericordiam saluauit nos nos fecit. Per lauacrum regenerationis & renouationis spiritus sancti: quæ effudit in nos abunde per iesum christum saluatorem nostrum. Ut iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem uitæ eternæ. In christo iesu domino nostro.

Ad missam maiorem. Beati pauli ad titum. Ca. ii.

Harissime. Apparuit gratia dei saluatoris nostri omnibus hominibus erudiens nos: ut abnegantes impietatem & sæcularia desideria sobrie & iuste & pie uiuamus in hoc sæculo. Expectantes beatam spem & aduentum gloriæ magni dei: & saluatoris nostri iesu christi. Qui dedit semetipsum pro nobis: ut nos redimeret ab omni iniquitate: & munderet sibi populum acceptabilem sectatorem bonorum operum. Hæc loquere & exhortare In christo iesu domino nostro.

In epiphania dñi. Esaiæ prophetæ. Capi. lx.

Surge illumina ierusalē: quia uenit lumen tuum: & gloria dñi super te orta est. Quia ecce tenebre operient terrā: & caligo populos. Super te autem orietur dñs: & gloria eius in te uidebitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: & reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos: & uide. Omnes isti congregati sunt: uenerunt tibi. Filij tui de longe ueniunt: & filie tue de latere surgent. Tunc uidebis & afflues: &

Epistolæ beati Pauli.

Dilatabitur. p̄ n̄m̄ia leticia. Multitudo maris. i. habitantium in insulis. Venerit tibi. i. ad tibi obsequendū. Cameloz. i. dromedarioz cōmeatus importantiū. Madian. i. de regione madianitide quā incoluit madian filius abraam ex cethura ⁊ epha ipsius madian filius. Et intelligit de camelis arabicis: qui habent singula tubera sicut bactriam bina. De saba. regione foelicis arabie. dicta a saba filio cus ⁊ nepote cham filio noe. Aurū ⁊ thus. qđ est peculiare sabeiis.

mirabitur ⁊ dilatabitur cor tuū: quādo cōuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentium uenerit tibi. Inundatio camelorū operiet te: dromedarii madian ⁊ epha. Omnes de saba ueniēt aurum ⁊ thus deferentes: ⁊ laudē dño annunciantes.

Domínica prima post epiphaniā.

Pauli ad Romanos. Capi. xii.

Ratres. Obsecro uos per m̄iam dei: ut exhibeatis corpora uestra hostiā uiuentē: sanctam deo placentē: rationabile obsequiū uestrū. Et nolite conformari huic sæculo: sed reformamini in nouitate sensus uestri: ut p̄betis quæ sit uolūtas dei bona: ⁊ beneplacēs. ⁊ perfecta. Dico em̄ per gratiam quæ data est mihi oībus qui sunt inter uos: nō plus sapere q̄ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem ⁊ unicuiq; sicut diuisit deus mensurā fidei. Sicut enim in uno corpore multa mēbra habemus: omnia autem mēbra nō eūdem actū habēt: ita unū corpus sumus in ipso. Singuli autē alter alterius membra. In christo iesu domino nostro.

Feria. iiii. Pauli ad Romanos. Capi. iiii.

Ratres. Scim⁹ qm̄ q̄cūq; lex loquitur: iis qui in lege sunt loquitur: ut omne os obstruatur:

tiā. hoc est p̄ apostolat⁹ officiū mihi iniunctū p̄ciplo. Nō plus sapere. Iuuenalis. imponit finē sapiēs ⁊ rebus honestis. Ad sobrietatē. in gr̄co habet ad modestiā. Diuisit. ordo est potius sicut unicuiq; de⁹ diuisit mensurā fidei. i. de fide p̄dicandi scientiā. Singuli alter alterius. i. inuicē sumus mēbra alter alterius.

Feria quarta sequenti.

Scimus quoniam. Ex epistola ad Romanos cap. iij. in quo postea quā ostendit iudeos ⁊ gentiles indigere gratia dei: qđ probauit autoritatib⁹. hic applicat illas ad propositū. Lex. in qua psalmi quos citauit numerantur. Obstruatur os. i. claudatur nō cōqueratur.

Domínica prima post epiphaniā.

Obscuro vos p̄ m̄iam
Ex epistola ad Romanos. cap. xii. in quo instituit apostolus Romanos ⁊ primo eos in deum ordinando ex parte corporis. deinde ex parte aīe.

Per m̄iam. per adiutāris ⁊ cōtestātis particula est. ⁊ in gr̄co pluraliter dicūt miserationes. Et exhibeatis corpora uestra i. corporis uestri faciatis sacrificiū vos deuouēdo.

Hostiā uiuentē. nō mortuam. Rationabile. quia diuinus cultus debet esse cū ratione. Huic sæculo. hoc est rebus mūdānis et perituris. Sensus uestri. in gr̄co mētis uestre: nā ad animū hęc uerba referēda sunt. Et p̄betis. i. experiamini. Quæ sit uolūtas dei. quātū ad incipientes bene operari.

Et bene placēs. ipsi deo quātū ad proficientes.

Et perfecta. quātū ad peruenientes. Per gra

Epistolæ beati Pauli.

Subdit^r fiat. in greco obnoxius & obligat^r deo ob acceptā gratiā ab eo. *Q*uis caro. i. homo. Cognitio peccati. sup. est. Iusticia dei. que facit deo acceptū. Manifestata est. in gentibus. de quorū vocatione plena est scriptura sacra. Per fidē. s. est manifestata: & nō aliunde.

Credūt in eū. in eum superfluit ex greco. Gratiā dei. in greco gloria dei. i. gratia per quā acquiritur gloria. Gratiā. i. nō meritis nostris. Per redēptionē. i. passionē qua nos redēmit. Propiciatorem. in

greco ppiciatorū: qz xps nos deo propiciavit. In sanguine. cuius effusio satisfecit peccō primī parentis: qd est opus iusticię.

In sustentatione dei. restitutus in greco in patientia siue tolerātia: neqz em̄ filio suo pepercit propter iusticiā. In hoc tēpore. s. gratię. Et sit iustus. i. qd fecit ut appareat iustus. Eū q̄ ex fide est. i. q̄ credit.

Feria quinta sequēti.

Non indoctas fabulas. Ex. ii. petri epla cap. pri. Dicitur nāqz hec epla qz hoc tpe tria miracula simul ecclia celebrat. s. de magis. de nuptiis in cana. de testimonio spūs sc̄i xpi in baptisate. Dicit igit notū &c. Virtutē xpi. quātum ad miracula.

Præscientiā. qz qua de^r est: oīa novit ab eterno.

Facti speculatores. quia oculis nris vidim^r. Illi^r magnitudinis. hoc factū est cū iesus baptizaret: s. tūc petrus nō aderat. sed postea cū est rāfigurat^r corā petro. iacobo & iohanne. Honorē. i. honoris

testimoniū: qd ipsum honorificū est. Magnifica gloria. i. a deo pfe. Huiusmodi. s. hic est fili^r &c. Mihi cōplacui. i. quo ego delector. Essemus. ego. s. cum iacobo & iohanne. Et habemus. Alteram viam certitudinis ex scripture sensu ostendit. Firmiorem. nō ut ad petrum hoc referatur. qui gloriā christi vidit: sed ad alios qui non viderunt. Attendentes. donec cognoscatis veram lucem: sicut qui ambulant in tenebris lucernam prę se ferentes

& subditus fiat oīs mūdus deo. Quia ex operibus legis nō iustificabitur oīs caro corā illo. Per legem em̄ cognitio peccati: nūc autē iusticia dei sine lege manifestata est: testificata a lege & prophetis. Iusticia autē dei per fidē iesu xpi sup oēs qui credunt in eū. Nō em̄ est distinctio iudæi & græci. Oēs enim peccaverūt: & egēt gloria dei. Iustificati gratis per gratiā ipsius: per redēptionē quæ est in xpo iesu dño nostro: quē posuit de^r ppiciatorē p fidē in sanguine ipsi^r ad ostensionē iusticię ei^r: ppter remissionē præcedētiū delictorū in sustentationē dei: ad ostensionē iusticię suæ in hoc tēpore: ut sit ipse iustus & iustificās eū qui ex fide est iesu xpi dñi nrī.

Feria. vi. Petri apostoli secūda. Cap. i.

Aharissimī. Non indoctas fabulas secuti notū facimus vobis dñi nostri iesu xpi uirtutē & præscientiā: sed speculatores facti illius magnitudinis. Accepit em̄ a deo patre honorē & gloriā uoce delapsa ad eū huiusmodi a magnifica gloria. Hic est em̄ filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui ipsum audite. Et hāc uocem nos audiūmus de coelo allatam cū essemus cū ipso in mōte sancto. Et habemus firmiorem prophetiā sermonē: cui benedicitis attendentes quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco: donec dies illucescat & lucifer oriatur in

Epistolæ beati Pauli.

Propria interpretatione. i. nō sit sensu humano: & cuiusq; hoīs pprio. Volūtatē hūana. i. ab homīne sed vī statim subdit a spīritu sancto qui per hoīes est locutus.

In octaua epiphaniæ.

Domine de⁹ honorificabo te. Ecce esaiā plurib⁹ in locis in quib⁹ sit mētio de baptismo & spīrit⁹ sancti testimonio de xpō. Hāc hoc quod in primis dicit sumptū est ex cap. xxv. ex trāslatione grēca. nam in hebreo sic habetur. dñe deus exaltabo te & cōfitebor nomīni tuo. Pro cōsiliū antiquū verū: in hebreo cogitationes anti⁹ quas fideles: & est appositio ad superiora. Hāc qđ sequit⁹ fiat nō habet suppositum in eo qđ est consiliū: sed est aduerbiū asseuerātis p quo in hebreo legitur amē. Dñe excelsum est brachiū tuum. Ex esaiā cap. xxvi. in hebreo dñe exaltet manus tua.

In octauis epiphaniæ. Esaiā. Cap. xii.

Domine deus meus honorificabo te: laudē tribuā nomīni tuo qui facis mirabiles res. Consiliū antiquū uerū fiat. Dñe excelsum est brachiū tuū deus sabaoth: corona spei: quæ ornata est gloria. Exultet desertū & exultēt solitudines iordanis & populus meus uidebit altitudinem cœli & maiestātē dei. Et erit cōgregatus & redemptus per deū. Et ueniēt in sion cum laude & læticia sempiterna: super capita eorū laus & exultatio. Et aperiā in montibus flumina: in cāpis fontes dirūpam: & terrā sitientē sine aqua cōfundā. Ecce puer me⁹ exaltabitur & eleuabitur & sublimis erit ualde. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris: & dicetis in illa die. Confitemini dño & inuocate nomen eius. Notas facite in populis uirtutes eius. Cātate dño: quia mirabilia fecit. Annūciate hoc in uniuersa terra. Dicit dñs omnipotens.

Dñica. ii. post epiphaniā. Pauli ad Romanos. Cap. primo.

flu. ex eodē cap. xli. pro quo in hebreo legitur. & aperiā in supinis collibus flumina. & in medio cāp. rum fontes. Nonā desertū in stagna aquarū: & terram in uiam in riuos aquarum. Ecce puer meus. Ex eodē propheta cap. liij. p quo in hebreo legitur. Ecce intelligit seruus meus: & exaltabitur & eleuabitur & sublimis erit ualde. Haurietis aquas. Ex eodē cap. xli. adiectū est hoc. sed pro eo quod in grēco est uirtutes eius in hebreo est adinuentiones eius.

Dominica. iij. post epiphaniā.

De⁹ sabaoth. i. militiæ
Corona spei. ex eodem cap. xxv. in hebreo. In die illa erit dñs exercitū corona gloriæ. Qđ uero sequitur exultet desertum vsq; ad illū locū maiestatem dei: nō habet in grēco neq; in hebraico. Et erit cōgregatus redemptus per deū. in hebreo Esaiā cap. xxx. Et ambulabit: qui liberati fuerit & redēpti a dño cōueniēt in sion cum laude & læticia sempiterna. quæ oīa pertinet ad xpī baptisma & xpiano rī. Et aperiā in montibus

Epistolæ beati Pauli.

Habētes donationes. Ex epistola ad Romanos cap. xij. et sequitur statim post epistolā quæ legebat officia post epiphaniā. ubi dictū est in calce ipsius epistolæ. singuli autē alter alteri⁹ mēbra: et tūc sequitur. Habētes donationes. i. cōcantes diuersa dona quæ accepistis a deo. et est p̄lepsi⁹: quæ deinde per partes explicat: siue habēs p̄phetiā et c. Secundum rationē fidei. i. earū rerū quæ ad salutē animarū pertinet. Qui exhortatur. i. qui obsecrat alios nā idē verbū est hic et in principio capituli ubi dicit obsecro vos. In simplicitate. i. nō ob aliā causam nisi p̄pter deum. nā si alia ex causa id faceret: nō esset opus charitatis.

In sollicitudine. illorū quibus p̄est. In hilaritate. quia datorē hilarē diligit deus. Gaudeate cum gaudentibus. In gr̄co gaudio cū gaudentibus hoc est per infinitiū quē nos in gerendum vertimus.

Idipsum sentientes. In gr̄co idē sapiētes. sed videtur referri ad illud qd nō aliud mente sentiamus: aliud ore loquamur. Nō alta sapiētes. qz dixit aliibi nō plus sapere q̄ oportet sapere. Cōsentientes. modo illi vera et bona p̄ferant.

Serā quarta sequēti.

Audistis dispensatiō nē. Ex epistola pauli ad colossenses cap. pri. et pendet hoc membrum ex superiorib⁹. unde accipitur verbum illud audistis. Quæ data est mihi. quia sum apostolus p̄dicans gentibus euangelium: in quarum numero

sunt colossenses. Mysterium. appositio ad id quod dicit verbum. Manifestum. i. per christum reuelatū. Sacramētū huius. idem est mysterium gr̄ce quod sacramentum alicuius occulte rei. Quod. i. sacramētū est christus: in quo reposita est omnis spes vestra. In gr̄co tamē qui est christus genere masculino nō hoc. Corripientes in gr̄co admonētes legi.

Ratres. Habētes donationes secundum gratiā quæ data est nobis differētes. Siue prophetiā secundum rationē fidei. Siue ministeriū in ministrando. Siue qui docet in doctrina. Qui exhortatur in exhortando. Qui tribuit in simplicitate. Qui p̄est in sollicitudine. Qui miseretur in hilaritate. Dilēctio sine simulatione. Odiētes malū: adherentes bono. Charitatē fraternitatis inuicē diligētes: honorē inuicē p̄ueniētes. Sollicitudine nō pigri. Spiritu feruētes: dño seruiētes. Spe gaudentes: in tribulatione patiētes. Oīonī instātes: necessitatibus sc̄torū cōcātes. hospitalitatē sectātes. Bñdicite p̄sequētibus uos: bñdicite & nolite maledicere. Gaude te cū gaudentib⁹: flete cū flētib⁹. Idipsum inuicē sentiētes. Nō alta sapiētes: sed humilibus cōsentiētes.

Feria. iiii. beati pauli ad colossenses. Capi. i.

Audistis dispensatiōnē dei: quæ data est mihi in uobis ut impleā uerbū dei. Mysterium quod absconditū fuit a sæculis & generationibus: nūc autē manifestū est sanctis eius quibus uoluit deus notas facere diuitias gloriæ sacramenti huius in gētibus: quod est christus in uobis in spes gloriæ quem nos annunciamus: corripientes omnem hominē: & docentes omnē hominē in omni sapientia: ut exhibeamus omnem hominem perfectum. In christo iesu domino nostro.

Epistolæ beati Pauli.

Serâ sexta sequenti.

Fidelis sermo. Ex pauli epistola prima ad Timotheum cap. pri. **F**idelis sermo. i. verus et dignus qui ab omnibus accipiat: et quis ille sermo sit: statim subiungit dicens: quod christus et cetera que sequuntur. In hunc mundum, in greco non est hunc: sed tantum in mundum. Omne patientiam. i. ut omnia paterer: ut alios homines lucrifacerem. Soli deo, deest ab eo quod

est in greco sapientia. sic soli sapienti deo honor et gloria et subaudiendum est verbum substantivum sit.

Dominica tertia
post epiphaniam.

Nolite esse prudentes. Ex epistola pauli ad Romanos cap. xij. et sunt verba que sequuntur et vestigio post epistolam que legebatur in dominica precedenti. Prudentes apud vos metipsos. i. opinione vestra, quam homines plerumque falluntur. Non tantum coram deo. hoc totum superfluit: nam sic in greco legitur. prudentes bona coram omnibus hominibus. Quod ex vobis est. i. quantum in vobis est.

Non vos defendentes. Melius in greco non vos vindicantes. Item, que a phisicis desinit tui sanguinis inflammatio: tum vindicte appetit. Scriptum est in deuteronomio. xxxij. mea inquit est vindicta siue vicio. In greco quoque mihi vindicta: non vindicta ut est in latinis codicibus. Carbones ignis. quia benefacientes illi: mitigabis il-

Feria. vi. beati Pauli ad Timotheum prima. Ca. i.
Charissime. Fidelis sermo et omni acceptione dignus: quia iesus christus venit in hunc mundum peccatores salvos facere: quorum primus ego sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum: ut in me primum ostenderet christus iesus omnem patientiam ad confirmationem eorum qui credituri sunt illi in vitam eternam. Regi autem seculorum immortalitati invisibili soli deo honor & gloria in secula seculorum.

Dñica. iiii. beati Pauli ad Romanos. Ca. xii.

Ratres. Nolite esse prudentes apud vosmetipsos nulli malum pro malo reddentes. Prouidentes bona: non tantum coram deo: sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. non vosmetipsos defendentes charissimi: sed date locum iræ. Scriptum est enim. Mihi vindictam: & ego retribuam dicit dominus. Sed si esurierit inimicus tuus: ciba illum. Si sitit: potum da illi. Hæc enim faciens: carbones ignis cogeres super caput eius. Noli uinci a malo sed uince in bono malum.

Feria. iiii. Pauli ad hebreos. Cap. iiii.

Ratres. Considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ iesum qui fidelis est ei

lum et tibi reconciliabis. Noli uinci. i. incidere in odium primi. In bono malum. i. inflammatio te in illius odium.

Serâ quarta sequenti.

Considerate apostolum et pontificem. Ex epistola pauli ad hebreos cap. iij. in quo postea quam apostolus declarauit excellentiam noui testamenti ad vetus per hoc quod christus excellit angelos: nunc ostendit idem per hoc quod excellit moysen. Apostolum. i. missum siue legatum. sic enim apostolus interpretatur christus igitur apostolus est. i. missus a patre

Epistolæ beati pauli.

qđ & ipse dixit: sicut misit me pater & ego mitto vos. Qui fecit illū. subaudi pontificē. neq; em̄ a patre est filius factus: sed genit⁹. sed potius fecit p̄ eo qđ est p̄fici posuit est: quod est consentaneū ei quod sequitur: sicut & moyses sub. p̄fectus est. Iste p̄re moysē. i. christ⁹ quā moyses. Ampliorē honorē domus. cōstructio est gr̄ca. nā illi cōparatiui genitiui iūgūt: at latini ablatiui. ergo latine dicendū erat ampliorē domo. Quē domus sumus nos. in gr̄co cui⁹. i. xp̄i domus nos sumus: & cui⁹ refert ad filiū.

Seria sexta sequenti.

Qui dicit se in luce esse. Ex epla Joānis p̄i ma cap. ij. In quo postea quā apostolus multa p̄cepta p̄posuit: subiūgit & hoc qđ p̄tinet ad proximī dilectionē. & q; paulo ante dixit: qđ tenebrę transierūt: & verū lumē iā lucet: infert. Qui dicit se in luce esse. i. in veritate euangelica &c. In tenebris. i. in ignorantia & vmbra legis moysae. Nescit quo eat. i. non habet certū vitę finē constitutū. Scribo vobis. ad eos peculiari⁹ ter qui sunt ab illo baptizati. quos vocat imprimis filiolos in sp̄itu generatos. Homē eius. in quo baptizati estis. i. christi.

Patres. quorū est maior autoritas. qui ab initio est. i. verbū incarnatū.

Adolescētes. qui in etate lubrica positi vicistis diaboli tentationes. Infantes. qui tñ aliquem rationis vsum habent. alio: qui quomodo poterant cognoscere deum. Iuvenes. atq; proinde fortioris etatis ad vincendum insidias diaboli.

Domínica quarta post epiphaniā.

Nemini quicquā. Ex epla Pauli ad Romanos cap. xij. vbi apostol⁹ postea quā ostēdit qđ minores debēt maiorib⁹ tributū & honorē hīc ostēdit qđ etiam debēt dilectionem. Dilexit proximū. qm̄ in dilectione proximī completur lex: quemadmodū in dei dilectione

qui fecit illū sicut moyses in omni domo illius. Tāto amplioris enim glorię iste p̄re mose dignus habitus est: quanto ampliorē honorē habet domus qui fabricauit illā. Oīs namq; domus fabricatur ab aliquo. Qui autē oīa creauit deus est. Et moyses quidē fidelis erat in tota domo eius: tanq; famulus in testimonium eorū quę dicenda erāt. Christus uero tanq; filius in domo sua. Quę domus sumus nos: si fiduciā & gloriā spei usq; ad finē firmā retineam⁹.

Feria. vi. Ioannis apostoli prima. Capi. ii.

Quam carissimi. Qui dicit se in luce esse: & fratrem suū odit in tenebris est vsq; adhuc. Nā qui diligit fratrem suū in lumine manet: & scāda lum in eo nō est. Qui autē odit fratrem suum in tenebris est: & in tenebris ambulat: & nescit quo eat: qm̄ tenebrę obcecauerūt oculos ei⁹. Scribo vobis filioli: qm̄ remittūtur vobis peccata p̄pter nomen ei⁹. Scribo vobis patres: qm̄ cognouistis eū qui ab initio est. Scribo vobis adolescētes: quoniam uicistis malignum. Scribo vobis infantes: qm̄ cognouistis patrem. Scribo vobis iuuenes: quia fortes estis & uerbū dei in uobis manet. & uicistis malignum.

Dñica. iiii. beati Pauli ad Romanos. Capi. xiii.

Ratres. Nemini quicquā debeat nisi ut inuicē diligatis. Qui em̄ dilexit proximū: legem

Epistolæ beati pauli.

incipit. hinc enim pendent leges et prophete. In greco non est qui diligit proximum: sed qui diligit alium ut extendat se ad deum. Nam prime tabule precepta ordinantur ad dei dilectionem et secundæ ad proximum. Non operatur malum. id est non infert nocumentum proximo. et illud proximi valitius est potius ut sit ordo. dilectio non operatur malum proximo.

Feria quarta sequenti.

implevit. Nam non adulterabis. non occides. non furaberis. non falsum testimonium dices. non concupisces rem proximi tui: et si quod est aliud mandatum: in hoc verbo instauratur. Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Feria. iiii. beati Pauli ad Romanos. Cap. v.

Ratres. Sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum intrauit: et per peccatum mors pertransiit: in quo omnes peccaverunt. usque ad legem enim peccatum non imputabatur cum lex non esset. Sed regnavit mors per adam usque ad moysen: etiam in eos qui non peccaverunt: in similitudinem prevaricationis adam: qui est forma futuri. Sed non sicut delictum ita et donum. Sicut enim unius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei et donum in gratia unius hominis iesu christi in plures abundavit. Et non sicut per unum peccatum ita et donum. Nam iudicium ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in iustificationem.

Feria. vi. beati Pauli ad Romanos. Cap. v.

Ratres. Sicut per unius delictum mors in omnes homines in condemnationem: sic et per unius ius-

moriebantur? Mirum quia in adam omnes peccaverunt. In similitudine. quia sumus ex eo propagati. Forma futuri. id est christi qui est adam secundus. Delictum. id est adam. Ita et donum. id est christi gratia. quia multo maius fuit christi donum quam adam peccatum. In greco non ut per unum peccatum donum. Ex uno. id est peccato adam. In condemnationem. id est aliorum.

In plures abundavit. quia magis excedit in bono quam peccatum in malo.

Feria sexta sequenti.

Sicut per unius delictum. Ex eadem epistola et cap. v. et est quod inferitur ex superioribus. et lectio est manifesta: nisi quod pro eo quod dixit obediens potuit dicere obediens.

Sicut per unum hominem. Ex eadem epistola ad Romanos cap. v. in quibus verbis apostolus ostendit humane iustificationis modum. per comparationem morbi ad medicinam. quia sicut per primum hominem peccatum ita per christum redemptio.

Per unum. scilicet adam.

In hunc mundum. in greco non est hunc sed tantum in mundum. Et ita. et quoque constructio superfluit nam est quod iungitur altera pars comparationis. In quo scilicet primo homine.

Usque ad legem. antiphora est. nam diceret aliquis ante datam a Moysen legem non erat peccatum: quia ut ait Aristoteles antequam feratur lex non refert hoc vel illo modo agere. Peccatum non imputabatur. id est reputabatur. Sed regnavit mors. solutio est questionis. nam mors poena fuit peccati originalis. quomodo ergo pueri qui non peccaverunt

Epistolæ beati Pauli.

Lex. i. mosaica. Subintrauit. i. successit legi naturali. Et abundaret delictum. quia quo pluribus legibus obnoxii sumus eo amplius delinquimus. sed delicti causa non est in lege sed in nobis. Superabundauit gratia. sub christi lege. quia sicut delicti tēdebat ad mortē ita et gratia perducit ad vitam eternam.

Dominica quinta post epiphaniam.

Induite vos sicut electi. Ex epistola pauli ad colossenses. cap. iij. In quo postea quā apostolus colossenses in fidei veritate et moribus instituit: nūc illos in hoīes primū deinde in deū ordinat. Dicit igitur induite vos viscera mīe. quātū ad pietatis opera. Electi dei. i. quos deus elegit et p̄destinauit in bonū. Supportantes. alter alterius onera sustinentes. Donantes. inuicē offensas remittētes. Dominus donauit. in greco nō dñs sed christus legitur Super omnia hęc charitatem. repetē a superioribus induimini. nā habete ab aliquo est adiectum cū in greco nō habeatur.

Vinculū. q̄ peculiaris christianorū virtus. Et pax xp̄i. hic ordinat illos in deū. Pax christi. de qua dixit pacē meā relinquo vobis. Exultet. ferueat et bulliat. Uno corpore. i. ecclesie cuius caput est xp̄s. Grati. nō tātum de beneficiis acceptis: sed leti potius et hilares.

Feria quarta sequenti.

Scimus quia iudicium dei. Ex epistola pauli ad Romanos cap. ij. in quo postea quā reprehēdit apostolus gentiliū peccata: hic consequēter arguit iudeos dicēs qd licet inter pctā occulta et manifesta sit differētia quātū ad humanū iudiciū: per qd tantū puniuntur manifesta: tñ quātū ad diuinū iudiciū nō est differētia: eo quod punit nō minus occulta quā manifesta quia vtrāq̄ sunt illi

sticiam: gratia in oēs hoīes iustificationē uitæ. Sicut em̄ per inobedientiam unius hominis peccatores cōstituti sunt multi: ita & per unius obedientiam iusti cōstituti sunt multi. Lex em̄ subintrauit: ut abūdaret delictū. Vbi aut abūdaui delictū: super abūdaui & gratia. Vt sicut regnaui peccatum in mortē: ita & gratis regnet p̄ iusticiā & uitā eternā.

Dñica. v. beati Pauli ad colossenses. Cap. iij.

Electi viscera misericordie. Benignitatem humilitatem: mansuetudinem: modestiam: patientiā supportantes inuicem & donantes vobis metipsis Si quis aduersus aliquem habet querelam: sicut dominus donauit vobis ita & vos. Super omnia autē hęc charitatē habētes: quod est vinculū perfectionis. Et pax christi exultet in cordibus uestris: in qua uocati estis in uno corpore & grati estote. Et uerbū xp̄i habitet in vobis abūdanter. In omni sapientia docentes: & cōmonentes vos metipsos in psalmis hymnis & canticis spiritalibus: in gratia cantātes. & psallētibus in cordib⁹ uestris deo. Omne quodcunq; facitis in uerbo: aut in opere: omnia in nomine dñi nostri iesu xp̄i facite. Gratias agētes deo & patri per iesum xp̄m dñm nostrum.

Feria. iiii. beati Pauli ad Romanos. Ca. ii.
ERatres. Scimus enim quoniam iudiciū dei est

Epistolæ beati Pauli.

que nota. Secundū veritatē. i. secundū iusticię veritatē. Qui nequiter agunt. in epistola pauli est qui talia agunt: pro nequiter agunt. idem enim est sensus: quia talia refertur ad gentiliū peccata. & similiter pro eo quod sequitur impie agunt: habetur in originali talia agunt. Facis ea. occulte quę illi faciunt publice. Iudiciū dei. q. d. nō effugies. An diuitias cōtemnis. i. abundantia misericordię qua te expectat ad poenitentiam. Adducit.

secundū ueritatem in eos qui nequiter agūt. Exi-
stimas autē homo qui iudicas eos qui impie agūt:
& facis ea: quia tu effugies iudiciū dei? An diui-
tias bonitatis eius & patientiæ & longanimitatis
eius contemnis? Ignoras quoniam benignitas dei
ad poenitentia te adducet? Secundū duriciā autem
tuā: & cor impoenitens thesaurizas tibi iram in die
iræ: & reuelationis iusti iudicii dei: qui reddet uni-
cuique secundū opera sua. Iis quidem qui secundū
patientia boni operis gloriam & honorē & incor-
ruptionem querentibus uitam æternam. His autē
qui ex contemptione & qui non acquiescunt uerita-
ti: credunt autē iniquitati: ira & indignatio: tribu-
latio & angustia: in omnem animam hominis ope-
rantis malum: iudæo primū & græco. Gloria autē
et honor & pax omni operanti bonum.

Feria. vi. beati Pauli ad Romanos. Capitulo. ii.

ERatres. Nō est personarū acceptio apud deū.
Quicūque enim sine lege peccauerint: sine le-
ge peribunt. Et quicūque in lege peccauerūt: per le-
gem iudicabūtur. Non enim auditores legis iusti
sunt apud deum: sed factores legis iustificabuntur.
Cum enim gentes quę legē nō habent naturaliter
ea quę legis sunt faciūt: eiusmodi legē nō habētes:
ipsi sibi sunt lex: q. ostēdūt opus legis scriptū in cor-
dib⁹ suis. Testimoniū reddēte illis cōsciētia ipsorū

quantum est in se: tu ta-
men illius voluntati resis-
tis. Thesaurizas iram
i. accumulas poenam in
die ire. i. iudicii a deo tibi
irato. Iis quidē hoc est
bonis: qui non sunt abusi
dei patientia: sed in tem-
pore sunt illi reconciliati.

Qui secundū patientia
superfluit qui. neq. enim
est uerbum ad quod refe-
ratur: & est ordo ijs scilicet
querentib⁹ &c. & est repe-
tendū a superiorib⁹ uer-
bum reddet. Ex contem-
ptione. i. ex contemptu et
inobediētia. Ira indigna-
tio &c. subaudi erunt.

Feria sexta sequenti.

Non est personarum
acceptio. Ex eadem
epistola ad Romanos cap. ii.
& sequuntur statim hęc uer-
ba post finem superioris
epistolę. & imprimis remouet
errorē iudeorū putantium
quod propterea qd erant
gēs peculiaris deo futuri
erāt min⁹ puniēdi. Acce-
ptio. i. gratificatio: quia
deus secundū merita si-
ue bona siue mala cuiq.que
reddit. Sine lege. i. scrip-
ta hi erāt gentiles: qui
peccauerunt cōtra legem
nature. In lege. i. scripta

& tradita per moysen. Quę legem non habent. subaudi scriptam. habēt tamen legem natu-
ralem scriptā in cordibus suis. ideo dicit quod ipsi sunt sibi lex. Legē non habentes. subau-
di mosaicam. Testimonium reddēte. quia naturalis ratio assentit bono & dissentit a malo.

Epistolæ beati Pauli.

Cogitationū. per eisdem casum debuit hoc dici. hoc est et cogitationibus accusantibus et defendentibus qz et cōiunctio similes casus debet iungere. In die. pro vsq; in diē vltimū iudicij: quod erit per christum. Dominica in septuagesima.

Nescitis quod qui in stadio. Ex prima corinthiorū epistola pauli cap. ix. et cap. x. in quibus postea quā instituit corinthios suo ipsius exemplo: nūc idem facit illorum exēplo qui se ad ludos olympi-

cos parāt: quia nemo coronatur: nisi qui legitime certauerit. atq; ideo ecclesia legit hodie hanc epistolam ut scilicet et poenitētes expectēt victorię sue premiū. Ideo dicit. nescitis. q. d. optime hoc scitis quia neminem hoc latet.

In stadio. sic appellatur locus in olympia elidis vbi quarto quoq; anno ludī olympici celebrabatur. inter quos erat certamen curule in quo victor coronā reportabat. Brabium. i. premiū qd certantibus proponit: vñ et agoni thetē. i. ludorū prefecti brabente cognomināt. duos barbarissimos in vno verbo cōmittūt imperiti. alterū in scripto q scribunt brasiū per. u. cōsonantē pro. b. alterū in prolatio-

ne qd cū penultima scribatur per ei diphthōgō: atq; proinde sit lōga reijciūt accentū in tertiā a fine. Et cōprehēdatis. i. premiū victorię. In agone. i. in certamine. Abstinet ab oībus. subaudi quę vires corporis enervāt. alioqui athlete vñ dicit Aristoteles ex multo cibo et exercicio vires augebant. Incorruptam. rectius dixisset incorruptibilem. In incertum. quia vt scribit ad timotheum sciebat repositam sibi coronam iusticię. Aerem verberās. i. qui vires in a niter fundit. Castigo. id quod faciunt athlete qui se exercent. Nolo enim. capitis sequētis initium est. vbi occurrit apostolus quorūdam falsę opinionis dicentis nos in christo baptizati spīritum sanctum accepimus: igitur coronam glorię accipiemus? Nequaquam inquit ita est: sed ex figura veritas agnoscenda est: et ita ad premiū nobis est perueniendum: quēadmodum neq; filiū israel interauerunt in terrā promissionis: quia detenti fuerunt tum in vesi murmuratiōe. tum gula &c. In nube. quę per diē illos precedebat. Exod. xliij. Baptizati sunt sub mose. nam trāsitus maris sub mose duce et nubis protectio baptismum figurabat.

Escam spīritalem. i. manna. quod significabat eucharistiam hoc est cibum spīritualem.

& inter se inuicē cogitationum accusantiū aut etiā defendentiū in die: quia iudicabit deus occulta hominum secundum euangelium meum. Per iesum christum dominum nostrum.

Dñica in. lxx. Pauli ad corinthios prima. Ca. ix.

Ratres. Nescitis q hi qui in stadio currūt: omnes quidē currūt: sed unus accipit brabium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis em̄ qui in agone contēdit: ab omnibus se abstinet. Et illi quidem ut corruptibile coronam accipiant: nos autē incorruptam. Ego igitur sic curro non quasi in incertum: sic pugno nō quasi aerem verberās: sed castigo corpus meū: & in seruitutē redigo: ne forte cū aliis prædicauerim ipse reprobus efficiar. Nolo em̄ vos ignorare fratres: qm̄ patres nostri sub nube omnes fuerunt & omnes in mare transierūt: & omnes in mose baptizati sunt in nube & in mari. Et omnes eādē escam spīritalem manducauerunt: & omnes eūdē potū biberūt spīritualē. Bibeāt

Epistolæ beati Pauli.

Cōsequenti petra. nā superfluit eos. neq; em̄ christus venerat: sed venturus erat. igitur petra que futura erat: hoc est christus: qui per petrā illā significabatur. igitur recte sequente petra: non que secuta est.

Feria quarta sequenti.

Estinemus ingredi. Ex epistola Pauli ad hebræos. cap. iiii. in quo postea quā ostēditur exēplis querendū nobis esse requiē quoniam ipse mūdi cōditor septimo die requieuit: et

autē de spiritali cōsequenti eos petra. Petra autem erat christus.

Feria. iiii. beati Pauli ad Hebræos. Capi. iiii.

Ratres. Festinemus ingredi in illā requiē: ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplū. Viuis est enim sermo dei et efficax: & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingēs usq; ad diuisionē animæ ac spiritus. cōpagum quoq; & medullarum: & discretior cogitationū & inuentionū cordis: et nō est alia creatura inuisibilis in cōspectu eius. Oia autē nuda & aperta sunt oculis eius: ad quē uobis sermo. Habentes ergo pontificē magnū: qui penetrāuit celos iesum filium dei: teneamus spei nostræ confessionē. Nō enim habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per omnia pro similitudine absq; peccato. Adeamus ergo cū fiducia ad thronū gloriæ eius: ut misericordiā cōsequamur: & gratiā inueniam⁹ in auxilio opportuno. Per iesum christum dominum nostrum.

Dñica in. lx. Pauli ad Corinth. secūda. Ca. xi.

Ratres. Libēter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim: si quis uos

habemus pōtificem &c. Confessionē. ore & opere credendo et sperando. Infirmitatibus. quia dolores nostros ipse portauit cū carne nostra: iuxta illud Esaie. Ehere langores nostros ipse tulit. Tentatum. quia habuit carnis nostræ similitudinem: sed absq; peccato et in eo dissimilem. Misericordiā cōsequa. ingrediendo in requiē. Opportuno. i. tempore gratiæ.

Dominica in sexagesima.

Libenter suffertis. Ex epistola Pauli ad corinthios secunda cap. xi. & quia in principio capitis. dixerat: utinā sustineretis modicum quid insipientiæ meæ: nunc insert libenter

laboratibus quadraginta annis in deserto propter peccata requies denegatur: dicēte psalmo grapho si introibūt in requiem meā: tūc inseri festinemus ergo ingredi in illā requiē: que quidem festinatio est per fidē in primis deinde per charitatem. In idipsum. i. in consimilem incredulitatis poenam: que sit alijs exemplū. Sermo dei. i. uerbum diuini quod humanam sumpsit naturā.

Viuis. pro uiuis.

Efficax. de quo sapientē vii. omnium em̄ est artifex.

Penetrabilior. actiue ut Vergili⁹. penetrabile frigus adurat. Ancipiti. i. ab utraq; parte acuto. Anīmē. qua uiuim⁹.

Spiritus. quo sapim⁹.

Compagū: quia corpus nostrū ossib⁹ & neruis cōpactū est. Cogitationū. que soli deo sunt notę.

Ad quē. p. de quo prepositio pro prepositione.

Habētes ergo. festinandi igitur nobis est: quia

Epistolæ beati Pauli.

sufferitis &c. sed sustinetis alios & me quoque opino: sustinebitis: qui non sum adeo molestus ut illi. In seruitute m. s. legis mosaice: quod faciebant pseudo apostoli. Deuorat & accipit. s. bona vestra. Extollitur iactando se apud vos. Secundum ignobilitatē. i. quasi nō fuerimus nos adeo arrogantes ut nō possemus illa apud vos facere: sed fuimus in hoc pudentiores: quam illi. In quo quis audeat. s. illorū commendādo se & ego quoque possum me cōmēdare.

In insipientia. quia insipientie videtur esse cōmendare seipsum. sed quia illi se iactant apud vos: et ego quoque possum: & quidem iusti? q̄ illi. Hebræi sunt. &c. hec sunt de quibus illi se iactabāt. Minus sapiēs. i. per insipientiam ut supra dixit. sed reuera hoc dicit: quomodo cumque ab alijs accipiat quod multis modis ostēdit. In laborib? &c. hec partim scripta sunt in apostolica historia: quam Lucas scripsit. partim in eiusdē pauli eplis: partim nūq̄ scripta & tñ ab aplo vere tolerata. In mortibus. i. i periculis mortis.

Quadragenas. s. plagas. Una minus. i. dēpta vna plaga. ex eo quod in deuteronomio cap. xxv. scribit̄ qd̄ p̄ culpis leuioribus infligebātur verbera ita ut nō excederēt numerū quadragenarium: atq; iudicij arbitrio inde adhuc aliqd̄ remitteretur. iō dixit vna minus.

In profundo. i. i mari qd̄ tum altum tū profundū appellat̄. Ex genere. s. meo hoc ē iudeis. ex gētib? s. gētilib? q̄ extrinse-

in seruitutem redigit. Si quis deuorat: si quis accipit: si quis extollitur: si quis in faciem uos cedit. Secundum ignobilitatē dico quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audeat: in insipientia dico: audeo & ego. Hebræi sunt & ego. Israelitæ sunt & ego. Semē abrahe sunt: & ego. Ministri xp̄i sunt: & ego. Ut minus sapiens dico: plus ego. In laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis supra modum: in mortibus frequēter. A iudeis quinque quadragenas una minus accepi. Ter uirgis cæsus sum: semel lapidatus sum: ter naufragiū feci. Nocte & die in profundum maris fui. In itineribus sæpe. Periculis fluminum: periculis latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus. Periculis in ciuitate: periculis in solitudine: periculis in mari: periculis in falsis fratribus. In labore & ærūna: in uigiliis multis. In fame & siti: in ieiuniis multis. In frigore & nuditate: præter illa quæ extrinsecus sunt: instantia mea cotidiana: sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur: & ego nō infirmor? Quis scandalizatur: & ego non uror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor. Deus & pater dñi nostri iesu christi scit: qui est benedictus in sæcula: q̄ non mētior. Damasci præpositus gētis arethæ regis custodiebat ciuitatē damascenorum: ut me cōprehēderet. & per fenestrā in sporta dimissus sum per murum: & sic effugī manus eius.

cus sunt. qm̄ oīa superiora extraria mala sunt: sed ecclesiarū sollicitudo & cura interior & quæ magis premūt q̄ illa exteriora. Infirmat̄. siue in corpore siue in aīo. Nō infirmor. cōdōlēs illi? egitudine. Scandalizat̄. i. peccat alteri? exēplo. Nō uror. i. ex eo facto torquetur.

Epistolæ beati Pauli.

Non expedit, idest non est utile. & quæ sequuntur sumpta sunt ex capite sequenti hoc est. xij. & quamq̃ dixit non expedit: nihilominus narrat. Huiusmodi hominem. de seipso quasi de alio loquitur. In corpore. anima non exclusa. Extra corpus. anima separata a corpore. Arcana verba. in græco ineffabilia. Nihil. in græco. non gloriabor. Non ero insipiens. de qua insipientia iam supra locutus est. Quod videt in me. idest in conuersatione mea. Audiet ex me. idest de doctrina mea. Extollat me. in superbiam.

Si gloriari oportet: nō expedit quidē. Veniā autē ad uisiones et reuelationes dñi. Scio hoīem in xpō ante annos quattuordecim siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit: raptū huiusmodi usq̃ ad tertium cœlū. Et scio huiusmodi hoīem siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit: quoniā raptus est in paradīsum: & audiuit arcana uerba: quæ non licet homīni loqui. Pro huiusmodi gloriabor: pro me aut̃ nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis. Nam & si uoluerō gloriari: nō ero insipies. Veritatem enī dicā. Parco autē ne quis me existimet supra id quod uidet in me: aut audit aliud ex me. Et ne magnitudo reuelationū extollat me: datus est mihi stimulus carnis angelus sathanæ qui me colaphizet. Propter quod ter dñm rogauī: ut discederet a me: & dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis: ut inhabitet in me uirtus christi.

Feria quarta beati Pauli ad Hebræos. Cap. xii.

ERatres. Recogitate dñm iesum xp̃m qui talē sustinuit a peccatorib⁹ aduersus semetipsum contradictionem: ut nō fatigeminī animis uestris deficientes. Nondū enī usq̃ ad sanguinem restitistis. aduersus peccatū pugnātes. Et oblitī estis cōsolationis quæ uobis tanq̃ filiis loquitur dicens. Filii mi noli negligere disciplinā dñi: neq̃ fatigeris: dum ab eo argueris. Quē enī dñs diligit castigat flagellat autē omnem filium quem recipit. In disciplina perseuerate. tanq̃ filiis uobis se offert deus.

mea. Audiet ex me. idest de doctrina mea. Extollat me. in superbiam.

Stimulus carnis. in græco palus siue verber.

Angelus sathanæ. imo sathanas in recto casu. Qui me colaphizet. in morem triumphantium ut ait Hieronymus.

Ter rogauī. numerus finitus p̃ infinito. Gratia mea. per quam poteris mala illa tolerare.

Uirtus christi. i. fortitudo et tolerantia laborum.

Feria quarta sequenti.

Recogitate dominū. **E**x epistola Pauli ad Hebræos cap. xij. in quo apostolus admonet Hebræos quomodo se habere debent circa aduersitates. Dicit igitur. recogitate eum. idest christū. Aduersus semetip. appellabant enim eum hominem voracem & uini potorē. Usq̃ ad sanguinem. idest sanguinis effusionē. Cōsolationis i. cōsolatoris. is est Salomō prouerbiorū cap. iij. paucis ṽbis immutatis.

Filiū quem recipit. subaudi in filiū: neq̃ abdicat aut exhereditat. Tanq̃ filiis. q. d. ut pater nō ut tyrannus seruis.

Epistolæ beati Pauli.

Quem non corripit. quasi eum negligit non est pater sed alienus. Extra disciplinā. s. pater-
ternam. iam non estis filij sed spurij aut alieni. Deinde patres. deinde arguitur exemplo
et est a minori ad maius. Feria sexta sequenti.

Omnis disciplina. et est sumptu ex eadē epistola et capite. Sequitur namque post verba su-
perioris epistolę. Omnis disciplina etc. Nō videtur esse gaudij. immo doloris. Fru-
ctum pacatissimū. i. paci-

ficum et delectabilē. Re-
missas manus. i. languē-
tes et dissolutas. quod est
peccatū omissionis non
faciendo bonū. Gressus
rectos. fugiēdo cōmissio-
nis peccatū. et sunt trās-
lationes aptissime. Claud-
icans erret. i. incedens
claud⁹ cadat. Sine qua
pace aut sanctimonia.

Nemo videbit deū. ad
illud respicit Matth. v.
Beati pacifici: qm filij
dei vocabuntur. Ne quid
desit. qz hō peccās deest
gratie dei subtrahēdo se
ab illa per peccatū: non
autē deus deest hominī.

Radix amaritudinis. s.
odij in prīmū. Sursum
germinās. translatio est
ipinarū que medijs fru-
gib⁹ innascitur. Inqui-
rentur multi. paucorū. s.
exēplo. Ne quis forni-
cator. i. aliquis ex vobis.

Profan⁹. i. a religione
alienus. Esau. filius. s.
isaac. qui vēdidit primogē-
niturā suā fratri suo ia-
cob. ex Gen. capite. xxv.
latissime ponit historia.
et de benedictione amissa
postea latius Cap. xxvij.

Si linguis hominū. Ex epistola prima ad Corinthios cap. xij. In quo apostolus disserit
de charitatis excellentia. et primo quātū ad ei⁹ necessitatē: qz sine illa cetera dona nihil
valēt. Linguis hominū. qz inter spiritus scī dona est linguarū. Et angelorū. p quos hoīb⁹
multa reuelatur. Aes et cymbalū. ex qb⁹ nō resultat nisi merus son⁹. Tinnies. est metalli

Quis enim filius quem nō corripit pater? Quod si
extra disciplinam estis: cuius participes facti estis?
Ergo adulteri & non filii estis. Deinde patres qui-
dem carnis nostrę habuimus eruditores: & reue-
rebamur eos. Nō multo magis obtēperabimus pa-
tri spirituum & uiuemus?

Feria. vi. beati Pauli ad Hebręos Capi. xij.

ERatres. Omnis disciplina in præsenti quidē
non esse gaudij sed meroris. Postea autē fru-
ctum pacatissimum exercitatis per eam reddet ius-
ticię. Propter quod remissas manus & genua dis-
soluta erigite. & gressus rectos facite pedibus ue-
stris: ut non claudicans quis erret: magis autem sas-
netur. Pacem sequimini cū omnibus & sanctimo-
niam: sine qua nemo uidebit deū. Cōtemplātes ne
quis desit gratia dei: ne qua radix amaritudinis sur-
sum germinans impediāt: & per illam inquinētur
multi. Ne quis fornicator aut profanus: ut esau: qui
proptet unam escam uendidit primitiua sua. Scito
te enim quoniam & postea cupiens hereditare be-
nedictionem reprobatus est.

Dñica in. l. pauli ad Corinthi. prima. Capi. iij.

ERatres. Si linguis hominum loquar & ange-
lorum: charitatem autem nō habeam: factus
sum uelut æs sonans: aut cymbalum tinniens. Et si

Domínica in quinquagesima.

Epistola beati Pauli.

percussus crepitus. Persus in edosum tinniat auro. Prophetiam. i. cognitionem occultorum. quod etiam est spiritus sancti donum. Fidem. que etiam ad cognitionem pertinet. Et motes transferam. ad illud saluatoris alludit. Nihil sum. i. nullius valoris. Omnes facultates. ex saluatoris quoque consilio Matth. xix. Si vis esse perfectus vade et vende omnia: et da pauperibus. Et ardeam. id quod multi martyres fecerunt. Nihil prodest. quia charitas facit

habuero prophetiam: & nouerim mysteria omnia: & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem: ita ut motes transferam: charitatem autem non habeam: nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas: & si tradidero corpus meum ita ut ardeam: charitatem autem non habuero: nihil mihi prodest. Charitas patiens est: benigna est. Charitas non emulatur: non agit perperam: non inflatur: non est ambitiosa. non querit quae sua sunt: non irritatur: non cogitat malum: non gaudet super iniquitatem: congaudet autem ueritati. Omnia suffert: omnia credit: omnia sperat: omnia sustinet. Charitas nunquam excidit. Siue prophetiae euacuabuntur siue linguae cessabunt: siue scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus & ex parte prophetamus. Cum autem uenerit quod perfectum est: euacuabitur quod ex parte est. Cum essem paruulus: loquebar ut paruulus: sapiebam ut paruulus. Quando autem factus sum uir: euacuavi quae erant paruuli. Videmus nunc per speculum in aenigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum. Nunc autem manent fides: spes: charitas: tria haec: maior autem horum est charitas.

Feria. iiii. in capite ieiunii. Lectio Ioelis. Ca. ii.

cogitas. Per speculum. quia per haec quae videmus uenimus in dei cognitionem tamen imperfectam. In aenigmate. i. in figura. quia per alias res alias intelligimus. Tunc. i. in patria. Facie ad faciem. i. clare et non per figuram. Sicut cognitus sum. i. a deo. et sicut non significat in hoc loco equalitatem sed loquuntur similitudinem. Fides et spes. quas dixit imperfectas: et in hac uita ad salutem necessarias. Sed charitas est maxima harum trium: quia non cessabit in patria sicut fides et spes.

Feria quarta in capite ieiunii.

omnia illa meritoria. Charitas patiens est. hic deinde de comeditur charitatem ab utilitate. Patiens. aduersitatum. Benigna. aliis benefaciendo. Non emulat. i. non inuidet bonis proximi. Perperam. i. puerse aut inconstanter. Non inflatur. i. non superbit. Ambitiosa. in honoribus appetens. Quae sua sunt. i. utilitatem suam. Non irritat. i. ad iram. Non cogitat. i. cogitare sinit. Suffert. condolendo proximis. Credit. quae sunt credenda per fidem. Sperat. quae sunt speranda christiano. Sustinet per animi equanimitatem. Charitas nunquam. a stabilitate comeditur charitatem. Prophetiae. quae cessabunt in patria. Linguae. quae non erit linguarum usus. Scientia. quia sola dei contemplatio manebit. Ex parte. i. non perfecta scientia aut prophetia. Quod perfectum est. i. charitas. Cum essem. per exemplum ex seipso ostendit id quod dixit. Et paruulus. balbutiens et ignarus et inania

Epistolæ beati Pauli.

Conuertimini ad me. Et Joële ppheta cap. ij. in quo postea quā ppheta predixit desolationē futurā quattuor illoꝝ regnoꝝ. nūc incipit exhortari populū ad poenitentiam ut mereatur misericordiā & consolationē. Toto corde. i. nō simulate. Mō vestimēta. quod facitari legimus sepe in sacris litteris ab ijs qui in maximā calamitatē deuenere. Misericors & patēs. q. peccatores ad poenitentiā expectat: ut misereat. Prestabilis. i. peccata remittēs. nā actiue ponitur: qd est rariū in verbis libus terminatis in blis. Malicia. i. pctō. Quis scit in psona pphete hoc dicit: quia dñs bene scit.

Sacrificiū et libamen. idem est et subaudit fiat.

Tuba ad populū conuocationē. Sanctificate ieiuniū. i. per ieiunium vos sc̃tōs efficite. Sp̃s de cubili. q. tempus amplexadī: & tēpus lōge fieri ab amplexib⁹. Eccl. iij. Vestibulū. pars tēpli exterior. Et altare qd est intra tēplū. Plorabunt. p plorēt indicatiuus pro imperatiuo.

Parce. s. a pena p peccato abstine. Hereditatē. s. iudē. Obprobriū. i. probrosam seruitutem.

Ubi est de⁹ eorū. Irrisio est exprobantiū hostium hoc est sarcasmos. Zelatus est. cōsolationem dei post poenitentiā predicit. & imprimis pollicet terre fertilitatē. Mittā frumentū. in psona dñi hoc dicit: contra sterilitatem quā fuerat interminat⁹.

Obprobriū gētibus. cōtra illud quod supra dixit. Hereditatem in obprobrium.

Egrotauit ezechias. ex Esaia cap. xxxviii. in quo postea quā ppheta descripsit liberatiōnē ab hoste. hīc cōsequēter ponit ei⁹ sospitatē a morbo in quē incidērat. Usq; ad mortē. i. morbo incurabili. Fili⁹ amos. nō is qui fuit vn⁹ de duodecim pphetis minoribus:

Nec dicit dominus. Cōuertimini ad me in toto corde uestro in ieiunio & fletu & planctu: & scindite corda uestra: & nō uestimenta uestra. Et conuertimini ad dominum deum uestrū quia benignus & misericors est: patēs & multæ misericordiæ & præstabilis super maliciā. Quis scit si cōuertatur & ignoscat deus: & relinquat post se benedictionem? Sacrificiū & libamen domino deo nostro. Canite tuba in sion: sanctificate ieiunium: uocate cœtum: cōgregate populum: sanctificate ecclesiam: coadunate senes: cōgregate paruulos & suggentes ubera. Egrediatur sponsus de cubili suo: & sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum & altare plorabunt sacerdotes & leuitæ ministri domini & dicent. Parce domine parce populo tuo: & ne des hereditatem tuam in opprobrium: ut dominetur eis nationes. Quare dicunt in populis: ubi est deus eorum? zelatus est dominus terram suam: & pepercit populo suo. Et respondit dominus: & dixit populo suo. Ecce ego mittam uobis frumentum & uinum & oleū. & replebimini in eis. Et non dabo uobis ultra obprobrium in gentibus. Dicit dominus omnipotens.

Feria. v. Esaia prophetæ. Cap. xxxviii.

In diebus illis. Egrotauit Ezechias usq; ad mortē: & introiuit ad eum Esaia filius amos

Feria quinta sequenti.

sed et alii et ipse propheta. Dispone. ut sic dicā fac testamentū. Ad parietē. ut attēti⁹ oraret. In veritate. nō hoc dicit imputādo bona quę fert: sed magis ostēdēs se gratū de beneficiis acceptis. Dies tuos. ante hac exactos. Ecce ego adiiciā. hoc signum pertinet ad pmissi confirmationē: qđ de horologio subiūgitur. Regis assyriorū. qui gerebat bellū cū hebręis. de quo in p̄cedenti cap. dixerat: quod angelus dñi percussit in castris assyriorū centū octoginta quinque millia.

Feria sexta sequenti.

Clama ne cesses. ex Esaiā Cap. lviij. quāquam hebreorū quidam hęc prophete verba aliter interpretentur: de christo venturo commo- dius intelliguntur. Clama ne cesses. verba sunt patris ad christum hominem. Quasi tuba. id quod christus in predicatione fecit euangelij.

Populo meo. s. iudeorum. Domus iacob. qui dicitur etiā israel. Me querūt. legēdo verba legis ut boni videantur apud plebē. Volūt. subaudi videri: qđ eis saluator obijcit arguēdo illos de hypocrisis. Nō dereliquit. cū fecerit cōtrariū.

Rogāt me. ut opituler eis cōtra persequentes.

Volūt appropinquare. cum reuera aliud faciāt. et in sui cōmendationē dicūt. Jeiunauimus. hoc et pharisę ille imputat: qđ jeiunabat bis ī sabbato. Humiliauim⁹. in cinere et sacco. Et nescisti. i. dissimulasti te nescire.

Ecce in die. verba sunt dñi exprobrātis iudeorū

propheta. & dixit ei. Hęc dicit dñs. Dispone domui tuę: quia morieris tu: & nō uiues. Et cōuertit ezechias faciem suā ad parietē: & orauit ad dominum & dixit. Obsecro dñe: memento quęso quomodo ambulauerim corā te in ueritate & corde perfecto: & quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factū est uerbum domini ad esaiam prophetā dicens. Vade: & dicezechie. Hęc dicit dñs deus dauid patris tui. Audiui orationem tuā: & uidi lachrymas tuas. Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos: & de manu regis assyriorum eruiam te & ciuitatem istam: & protegam eam. Dicit dominus omnipotens.

Feria. vi. Esaię prophetę. Cap. lviij.

Nec dicit dominus. Clama ne cesses. quasi tuba exalta uocem tuam: & annuncia populo meo scelera eorum: & domui iacob peccata eorū. Me etenim de die in diē quærūt: & scire uias meas uolūt. Quasi gēs quę iusticiam fecerit: & quę iudiciū dei sui nō dereliquerit. Rogāt me iudicia iusticię: & appropinquare deo uolūt. Quare ieiunauimus & non aspexisti: humiliauimus aīas nostras & nescisti: Ecce ī diē ieiunij uestri inuenitur uolūtas uestra: & oēs debitores uestros repetitis. Ecce ad lites & cōtentiones ieiunatis: & percutitis pugno ipse. Nolite ieiunare sicut usq; ad hęc diē ut audiat in

arrogantiam simul et simulationē. Volūtas uestra. i. uolūtatē prauitatis. Debitores repetitis. contra illud orationis dñice. dimitte nobis sicut nos dimittim⁹. Percutitis pugno. iniuriā proximo inferentes. Et audiat. id est si uultis p̄ces uestras a deo exaudiri.

Epistolæ beati Pauli.

Quod elegi. i. qd ego approbo dicit dñs. Affligere aīam suā. p. carnis abstinētiā. & inter
misi hoc pauca vba: nūquid cōtorquere quasi circuli caput suū & sacculū & cinerē sternere. et
deinde infert. Nūquid istud vocabis ieiuniū. subaudi acceptū et approbatum mihi. Illōne
hoc. quod sequitur. Abstinerē a malo & facere bonum. Colligationes impietatis. qz iudei
p. principes intēdebāt callidias & cantelas pauperibus quibus illorū postea diripiebāt bona.

Fasciculos. i. onera in-
comportabilia. de quib⁹
Matthēi. xxiij. alligant
onera graua. Cōfracti
sunt. i. in seruitute detēti.
& subdit alia misericordie
opera. Erūpet lumē tuū
qz orietur tibi sol iusticie

Sanctas. a pcti morbo.

Ante ibit iusticia. p. an-
gelū te custodientem qui
astat dei presentie. Colli-
get te. in die mortis. Qz
misericors. hoc adiectus
est: qz in hebreo non ha-
betur.

Sabbato sequenti.

Si abstuleris de me-
dio. Verba sunt eius
dē pphete que sequuntur
post superioris pphetie
finē. dicit igitur. Si ab-
stuleris catenā. i. qua te-
nebas impeditū tuis ca-
uillationibus. Extende
re digitum. notādo alios
de infamia: vt poetē dī-
cunt medium porrigen-
do digitum. Effuderis
animam. i. miserationis
affectum. Repleueris.
ex paupertate subleuan-
do. Lux tua. i. auferen-
tur tibi tenebrę in quibus
errabas. Requis. i. men-
tis pacem. Ossa tua. ab
infirmirate liberū reddet

excelso clamor uester. Nunquid tale est ieiunium
quod elegi: per diē affligere hoīem animā suā? Nū-
quid istud uocabis ieiuniū: & diē acceptabilē dño?
Nonne hoc est maius ieiunium quod elegi. Dissol-
ue colligationes impietatis: solue fasciculos deprī-
mētes. Dīmītte eos qui cōfracti sunt liberos: & on-
ne onus eorū dirumpe. Frange esuriētī panē tuū:
& egenos uagosq; induc in domum tuam. Cū uide-
ris nudum operi eum: & carnē tuā ne despexeris.
Tūc erūpet quasi mane lumē tuum: & sanitas tua ci-
tius orietur. Et ante ibit faciem tuam iusticia tua: &
gloria domini colliget te. Tunc inuocabis & domi-
nus exaudiet. Clamabis: & dicet adsum. Quia mis-
ericors sum Dominus deus tuus.

Sabbato. Esaia ptophetæ. Cap. lviii.

NEc dicit dñs deus. Si abstuleris de medio tui
catenam: & desieris digitum extendere: & lo-
qui quod non prodest: cum effuderis esuriētī ani-
mam tuā: & aīam afflictā repleueris: orietur in tene-
bris lux tua: & tenebrę tuę erunt sicut meridies. Et
requiem dabit tibi dominus deus tuus semper: &
implebit splendoribus animam tuam: & ossa tua li-
berabit. Et eris quasi hortus irriguus: & sicut fons
aquarum cuius non deficient aquę. Et ædificabun-
tur in te deserta sæculorum: fundamenta genera-
tionis & generationis suscitabis. Et uocaberis ædi-
ficator sæpium auertens semitas in quietem. Si

Hortus irriguus. i. fertilis ex eo quod frequenter rigatur. Edificabitur deserta. quia etiā
tuo exemplo alios ad te allicies qui erant abalienati. Edificator sæpium. i. spinarum ex quib⁹
horts pretenduntur sepes. Semitas in quietē. i. vias angustias in latitudinē deducēs.

Epistolæ beati Pauli.

A sabbato pedē. i. nihil mali perpetraveris. Facere. i. ad faciendū aliquod p libidine tua. Delicatum. vacando tantum rebus diuinis & abstinendo a labore. Glorificaueris enim. i. honoraueris. Vias tuas. in quibus ante hac ambulabas. Voluntas tua. idest pars irrationalis: sed omnia per rationem expelles. Delectaberis. quia consolabitur te dominus. Sustollam te. in contemplationem rerum diuinarum. Hereditate patris. cuius christiani sunt veri heredes: ex hereditate iudeis.

auerteris sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die sancto meo: & uocaberis sabbatum delicatum: & sanctum domini gloriosum: & glorificaueris eū: dū non facis uias tuas & non inuenitur uolūtas tua ut loquaris sermonē: tunc delectaberis super domino deo tuo. Et sustollam te super altitudinem terræ: & cibabo te hereditate iacob patris tui. Os enim domini locutum est hæc.

Dñica in. xl. Beati pauli ad Corin. ii. Cap. vi.

Ratres. Hortamur uos ne in uacuū gratiā dei recipiatis. Ait em̄. Tēpore accepto exaudiui te: & i die salutis audiui te. Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce nūc dies salutis. Nemini dātes ullā offensionem: ut non uituperemur ministeriū nostrum. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa patiētia: in tribulationibus: in necessitatibus: in angustiis: in plagis: in carceribus: in seditionibus: in laboribus: in uigiliis: in ieiuniis: in castitate: in scientia: in longanimitate: in suauitate: in spiritu sancto: in charitate non ficta: in uerbo ueritatis: in ueritate dei. Per arma iusticiæ a dextris & a sinistris: per gloriam & ignobilitatem: per infamiam & bonam famam. Ut seductores & ueraces: sicut qui ignoti & cogniti. Quasi morientes & ecce uiuimus: ut castigati & non mortificati.

ni sunt veri heredes: ex hereditate iudeis.

Dñica i quadragesima.

Hortamar uos. Ex

Epistola secunda ad corinthios. cap. vi. i quo postea quam apostolus commendauit ministeriū noui testamenti: hic hortatur alios ad executionem debitam huius ministerij. & armat apostolus xpi milites in quatuor uirtutibus cardinalibus. & primo in fortitudine dicens. Adiuuantes. i. cooperantes cum deo quasi ministri. In vacuum. in vanum. sed dicit quispiā gratia dei nō est in manu mea. subiungit. Tempore accepto. i. noue legis. et est Eclie. xlii. Die salutis. sub saluatore christo uiuentibus. Nemini dantes. i. nolumus dare scandalum & occasionē. Exhibeamus. per presens legendum est sicut in greco exhibemus. In multa patientia. quæ est fortitudinis pars. In castitate et ieiunijs. quod est temperantiæ opus. In

sciētia qđ est opus tercię uirtutis hoc est prudētię cui adiungit lōganimitatē charitatē & ueritatē. Per arma iusticię. qđ est ultimę uirtutis cardinalis opus. A dextris & sinistris. i. secundum & aduersum. qz uirtutis est equanimitē inter psp̄ra & aduersa se habere. Per gloriā ecce psp̄ra. Per ignobilitatē. ecce aduersa. nā obijciebat aplis ignobilitas. Infamia & bona fama. eodē modo sunt exponēda. & q sequitur. Seductores & ueraces. Noti & ignoti.

Epistolæ beati Pauli.

Mortales & viui. &c. qz opinsione quotidiana reputabatur infelices & miseri. aliorz vero felices. ipsi vero seiplos beatos esse existimabant.

Feria secunda sequenti.

Ecce ego ipse requirā. Ex iezechiele cap. xxxiii. in quo postea quā dixerit propheta verba sua dei iussu cōtra pastores israel: & pollicit⁹ est populo suo cōsolationē. hoc i loco ponit cōsolationis effectū dicēs. Ego requirā &c. & vñtur trāslatione nota ex pastore & grege.

Ex oibus locis. vbi fuerāt dispersę. In terram suā. vt dicit psalmista In loco pascue ibi me collocabit. In mōtib⁹ israel. hoc est in ecclesia fidelisū & oīa dicta sunt per allegoriam. Accubare. qđ faciunt oues postquam paste sunt: nam cubantes quę pasta sunt ruminant. Quod perierat. i. negligentia pastoris deperditum. Abiectum. i. fugatum senicia pastorum. Confractum. vulneratum quod facit chirurgi. Infirmū. s. alio quouis morbo.

Feria tertia sequenti.

Querite dominum. Ex esaię. lv. in quo excitatur humana diligentia ad inquirendum deum tempore gratię.

Dum potest. idest sum⁹ in tempore quo id possumus facere. nā post mortem non licebit. Cum prope est. i. paratus ad exaudiēdum. & quia peccatores deus non exaudit subditur derelinquat impius viam suam. idest mala quę ante hac operatus est. Et reuertatur. per penitentiam. Miserebitur dando illi gratiam. Multus est. idest prout et benignus.

Quasi tristes semper autem gaudentes. Sicut egētes multos autem locupletantes. Tanq̃ nihil habentes & omnia possidentes.

Feria. ii. Iezechielis prophetæ. Capi. xxxiiii.

Ecce dicit dominus. Ecce ego ipse requirā oues meas et uisitabo illas: sicut uisitatur pastor gregem suum: in die quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum. Sic uisitabo oues meas: & liberabo eas de omnib⁹ locis in quibus dispersę fuerant: in die nubis & caliginis. Et reducam eas populis: & congregabo eas de terris: & inducam eas in terram suam. Et pascam eas in montibus israel. in riuīs & in cunctis sedibus terrę. In pascuis uberimis pascam eas: & in montibus excelsis israel erunt pascuę earum. Ibi requiescent in herbis uirulentibus & in pascuis pinguib⁹ pascentur super montes israel. Ego pascam oues meas: & ego eas accubare faciam: dicit dominus deus. Quod perierat requirā: & quod abiectum fuerat reducam. Et quod confractum fuerat alligabo: & quod infirmū fuerat cōsolidabo: & quod pigre & forte custodiā: & pascam illas in iudicio & iusticia. Dicit dominus omnipotens.

Feria. iii. Esaię. Capi. lv.

In diebus illis. Locutus est Esaias propheta dicens. Querite dominum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius uia suā: & uir iniquus cogitationes suas: & reuertatur ad dñm: & miserebitur ei⁹: & ad deū nostrū: quoniam multus est ad ignoscendum.

Epistolæ beati Pauli.

Nō enim. verba sunt prophete in persona dei. Cogitationes mee. quia ego nō sum odiū pertinax vt vos estis. sed sum ad misericordiā proclius. Sicut exaltatur. cōparatio est sed que nō equiperat ea que comparatur. nā finiti ad infinitum non est proportio. Et quomodo descendit. comparatio est aptissima: per quam exprimitur christi descensus ad hominis naturam suscipiendam. & est manifesta lectio. sed pluuia & nix non reuertuntur sub forma nūis

Non enim cogitationes meæ: cogitationes uestre: neq; uia meæ uia uestre dicit dñs. Quia sicut exaltatur cœli a terra sic exaltate sunt uia meæ a uis uestris: & cogitationes meæ a cogitationibus uestris. Et quomodo descendit imber & nix de cœlo: & illuc ultra non reuertitur: sed inebriat terram: & infundit eam: & germinare eam facit: & dat semē ferētī: & panem comedentī: sic erit uerbum meum quod egreditur de ore meo. Nō reuertetur ad me uacū: sed faciet quæcūq; uolui: & prosperabitur in his ad quæ misit illud. Ait dominus omnipotens.

Feria. iiii. Lectio libri. Exodi. Capi. xxiiii.

IN diebus illis. Dixit dñs ad moysen. Ascende ad me in montē: & esto ibi: daboq; tibi duas tabulas lapideas: & legem ac mandata quæ scripsi: ut doceas filios israel. Surrexerunt moyses & iosue minister eius. Ascendensq; moyses in montē dñi senioribus ait. Expectate hic: donec reuertamur ad uos. Habetis aaron & hur uobiscū: si quid natū fuerit quæstionis: referetis ad eos. Cūq; ascendisset moyses: operuit nubes montē: & habitauit gloria dñi sup sinai: tegens illū nube sex diebus. Septimo autē die uocauit eum dominus de medio caliginis. Erat autē species gloriæ dñi: quasi ignis ardens super uerticem mōtis in cōspectu filiorum israel. Ingressusq; moyses mediū nebulæ: ascēdit in mōtē.

disset moyses. relicto iosue in montis articulo siue humero. Operuit montē. qđ erat signū presentis domini. Sex diebus. antea quā illum dominus alloqueretur: nihilominus tamē & postea nubes perstitit: qđ & septimo die de nube illi uocauit. Quasi ignis. qui erūpēs de nube tendebat in sublime: ita ut posset in castris uideri. In montem. i. montis uerticem.

& pluuie: sed per exhalationē: sic uerbum domini. i. christus non reuertetur ad patrē vacuum: sed inferorū spolijs onustū.

Quæcūq; uolui. idest que per ipsum fieri disposui. Prosperabit. quoniam omnia illi ex sententia procedent.

Feria quarta sequenti.

Dixit dominus ad moysen. Ex exodo capi. xxiij. in quo postea quam deus tradidit per moysen præcepta moralia et iudicialia. hic disponit illum ad tradenda cerimonialia. dicens illi. Ascende in montem. scilicet sinai et solus. Esto ibi. subaudi quoad aliud iussit.

Ascendens. idest dum est in ipso articulo ascendendi. Senioribus. illis septuaginta quibus commiserat gubernationis curā. Reuertamur. s. ego & iosue. Aaron. fratrem moyses. Hur. s. marthi annę sororis moyses. Quæstionis. idest litigij aut controuersie.

Referetis ad eos. i. ad illorum iudiciū. Ascen-

Epistolæ beati Pauli.

Quadragesima diebus. hoc prefigurabat quadragesima dierum ieiunium quod facit ad rem: quemadmodum et quod sequitur de helia propheta.

Uent helias in bersabee. Ex. iiii. Regum volumine capi. xix. In quo postea quam dixit qd Jezabel regis Achab vxor minata est mortem helie propterea quod occidit prophetas baal: nunc scribitur quomodo fugiens regine minas venit in bersabee iuda. et adiecit iuda. quoniam est altera eiusdem nominis in tribu simeonis Josue. xlii.

Puerum suum. filium mulieris quem suscitauerat. Anime sue. id est petiuit a deo mortem. Juniperus arbor est quibusdam in locis adeo ramis protentis ut umbram faciat. Vergilius in bucolicis. Juniperi gravis umbra. Obdormiunt. exstinere labore fessus.

Subcinericius panis. cuiusmodi panes etiam hodie multis in locis sunt: qui etiam in libris Regum et Paralipomenis colliride siue colliride vocantur. In fortitudine. quoniam etiam ex natura sua plurimum alimenti habet. vnde athletis ministrabatur. Iuuenalis. comedunt colliridia paucæ. In oreb. mons est in regione madian non longe a sina. Eusebius tamen in Topographia locum esse dicit trans iordanem.

Seria quarta sequenti.

Factus est sermo domini. Ex Iezechiele propheta capi. xvi. In quo supponendum est: quod iudei conquerebantur dicentes quod deus illos puniebat non pro suis sed pro parentum delictis. ad quorum confutationem proponit parabolam ex Proverbio habentem fundamentum dicens. Quid est hoc? et sunt verba dei. Est autem parabola genere dissimilium comparatio. Proverbium vero quæ a grecis dicitur paroemia: sententia rebus temporibusque accommodata: igitur dicit quod similitudo versa est in sententiam.

Comederunt uiam. id est peccauerunt. Obstuperunt. id est luerunt peccati poenam.

Et fuit ibi quadragesima diebus & quadragesima noctibus. Lectio libri Regum. iiii. Capi. xix.

IN diebus illis. Venit helias in bersabee iuda: & dimisit ibi puerum suum: & perrexit in desertum viam unius diei. Cumque uenisset & sederet subter unam iuniperum: petiuit anime sue ut moreretur: & ait: Sufficit mihi domine: tolle animam meam. Neque enim melior sum quam patres mei. Proiecitque se & obdormiuit in umbra iuniperi. Et ecce angelus domini tetigit eum: dixitque ei. Surge comede. Et respexit. & ecce ad caput suum subcinericius panis: & uas aquæ. Comedit ergo & bibit & rursus obdormiuit. Reuersusque est angelus domini secundo: & tetigit eum: dixitque illi. Surge comede: grandis enim tibi restat uia. Qui cum surrexisset: comedit & bibit. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadragesima diebus & quadragesima noctibus usque ad montem dei oreb.

Feria. v. Lectio Iezechielis prophete. Capi. xvi.

IN diebus illis. Factus est sermo domini ad medicos. Quid est quod inter uos parabolam uertitis in prouerbiū istud in terra israel dicentes. Patres comederunt uiam acerbam: & detes filiorum obstupescunt.

Epistolæ beati Pauli.

Viuo ergo dicit dñs deus si erit uobis ultra parabola hæc in prouerbiū in israel. Ecce oēs animæ meæ sunt. Vt anima patris: ita & anima filii mea est. Anima quæ peccauerit: ipsa morietur. Et uir si fuerit iustus: & fecerit iudiciū & iusticiam: in montibus non comederit. & oculos suos nō leuauerit ad idola domus israel: & uxorem proximi sui non uiolauerit: & ad mulierem menstruata non accesserit: & hominem non contristauerit: pignus debitori reddiderit: per uim nihil rapuerit panem suum esuriēti dederit: & nudum operuerit uestimento: ad usuram non commodauerit: & amplius non accesserit: ab iniquitate auerterit manum suam: iudiciū uerum fecerit inter uirum & uirum: in præceptis meis ambulauerit. & iudicia mea custodierit: ut faciat ueritatē: hic iustus est. Vita uiuet: ait dñs deus. Quod si genuerit filium latronem effundentē sanguinem: & fecerit unum de istis: & hæc quidē omnia non facientem: nunquid uiuet? nō uiuet. Cum uniuersa hæc detestanda fecerit: morte morietur. Sanguis eius in ipso erit. Quod si genuerit filium: qui uidēs omnia peccata patris sui quæ fecit timuerit: & nō fecerit simile eis: iudicia mea fecerit: & in præceptis meis ambulauerit: hic non morietur in iniquitate patris sui: sed uita uiuet. Pater eius qui calūniatus est. uim fecit fratri: & malū operatus est in medio populi sui: ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicatis. Quare non portabit filius iniquitatem patris. Videlicet. quia filius iudiciū & iusticiam operatus est. Omnia præcepta mea custodiuit et fecit illa: uita uiuet. Ait dominus omnipotens.

Feria sexta Iezechielis prophetæ. Capi. xviij.

Hec dicit dñs deus. Anima quæ peccauerit ipsa morietur. Filius nō portabit iniquitatē patris. & pater nō portabit iniquitatē filii. Iusticia iusti super eū erit: & impietas impij erit super eū. Si autē impius egerit pœnitentiam ab oībus peccatis suis

Alio ego. iurandi est forma apud hebreos.

Si erit. q. d. non erit. sicut illud psalmi si introibunt in requiem meam.

Ipse morietur. nō filius pro patre. Et uir. per exemplum ostēdit quod dixit.

In mōtib. ubi erant idola indigenarū. Unde & de bonis regibus in libris regum quod abstulerunt excelsa. Dign⁹ debitori. in suprema necessitate illius rei constituto.

Iudiciū fecerit. sumptus arbiter inter discipulos. Quod si. exemplum a contrario de filio perverso hominis iusticie operibus: cuius opera contraria repetit. Et uniuersa hæc. nō collectivæ sed distributivæ pro quolibet illorū. Quod si. exemplū de filio iusto patris iniusti. et oīa sunt ex superiorib⁹ manifesta. Feria sexta sequenti.

Anima quæ peccauerit. Ex eodē capite xviij. Iezechielis. Abi posteaq̃ supiora colligit. Pōnit exēpla de auertētib⁹ se a proposito & pri

mo de malo in bonū. Omnia præcepta. nā peccās in vno fact⁹ est omnīū reus. Nō recordabor. puniēdo eternaliter. puniētur tamē temporaliter. Si autē auerterit se iustus. ponit exemplū de auertente se a bono in malum. Iusticię quas fecerat. s. tempore gratię.

Nō recordabūtur. gen⁹
verbi posuit pro genere
hoc est deponens p acti
uo. Et dixistis. subaudi
male de me opinantes.

Nō est equa sic punien
do quēadmodū est dictū.

Cū auerterit se impius.
exemplū a cōtrario ⁊ su
periora colligens: vnum
quemq; iuxta vias suas
iudicabo. i. secundū ope
ra quę gessit.

Sabbato sequenti.

Locutus est moyses.
Ex deuteronomio ca
pi. xxvi. i. quo postea quā
posuit legis præcepta nūc
dicit q; debet homo esse
grat⁹ de beneficijs a deo
acceptis: ⁊ quo modo sit
a deo precaturus. De
sanctuario. quid si sancta
rio potius esset legendū.
nā sanctaria sunt vbi san
cte reponuntur res. Ma
bitaculo celozū. quia ce
lum celī dñi tamē in ter
ra quoq; illi habitaculū
cōstituit ad illius celestis
imaginem. Hodie do
minus. de obedientia in
diuinis mandatis. ⁊ dicit
hodie p eo quod est sem
per. quale est illud ego
hodie genui te. et quod
sequitur dominum elegi
sti hodie. idest in eternū
ex quo legē illius in mō
te sinai accepisti: et ho
die elegisti te eodem mō
do est exponendum.

quę operatus est: ⁊ custodierit uniuersa præcepta
mea. ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iusticiā vita uiuet ⁊ nō mo
rietur. Omniū iniquitatū ei⁹ quas operatus est nō
recordabor. In iusticiā suā quā operatus est uiuet.
Nūquid uolūtatis meę est mors impij: dicit domi
nus deus: ⁊ nō ut conuertatur a uijs suis ⁊ uiuat? Si
autē auerterit se iustus a iusticiā suā: ⁊ fecerit iniqui
tatē secundū oēs abominationes quas operari solet
impius: nūquid uiuet? Oēs iusticię eius quas fece
rat: non recordabūtur. In præuaricatione suā quā
præuaricatus est: ⁊ in p̄tō quod peccauit: in ip̄s
moriatur. Et dixistis. Nō est æqua uia dñi. Audite
domus israel. Nūquid uia mea nō est æqua ⁊ non
magis uię uestre prauę sunt. Cū em̄ auerterit se iu
stus a iusticiā suā: ⁊ fecerit iniquitatē: morietur in
eis. In iniusticiā suā quam operat⁹ est morietur. Et
cū auerterit se impi⁹ ab impietate suā quā operat⁹
est: ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iusticiā: ip̄se animā suā uiui
ficabit. Cōsiderans enim ⁊ auertēs se ab oībus inī
quitatibus suis quas operatus est: uita uiuet ⁊ non
moriatur. Dicit dominus omnipotens

Sabbato. Lectio Deuteronomii. Capi. xxvi.

In dieb⁹ illis. Locutus est dñs ad moysen di
cēs. Respice dñe de sanctuario tuo: ⁊ de ex
celso celorum habitaculo: ⁊ benedic popu
lo tuo israel: ⁊ terrę quā dedisti nobis: sicut iura
sti patribus nostris: terrę lacte ⁊ melle mananti.
Audi israel. Hodie dominus deus tuus præcepit ti
bi: ut facias mandata eius atq; iudicia: ⁊ custodias
ex toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua. Dominum
elegisti hodie: ut sit tibi de⁹: ⁊ ambules in uijs ei⁹:

Peculiaris. i. proprius a peculio quod est proprium eius qui seruit. Excelsiorem, quod fecit christus in populo christiano israelitico populo abdicato. Quas creauit, quia omnia in dei gloriam ordinantur.

In diebus illis dixit Moyses filiis israel. Si custodieritis &c. Ex deuteronomio cap. xi. Abi postea quā posuit legis præcepta præmia seruantibus illa proponit. deum vestrum

& custodias ceremonias illius: & mandata atq; iudicia: & obedias eius imperio. Et dominus elegit te hodie: ut sis ei populus peculiaris: sicut locutus est tibi: ut custodias omnia præcepta eius: & faciat te excelsiorem cunctis gentibus: quas creauit in laudem & nomen & gloriam suam. Et sis populus sanctus domini dei tui: sicut locutus est tibi.

Lectio Deuteronomii. Capi. xi.

In diebus illis. Dixit moyses filiis israel. Si custodieritis mandata quæ ego præcipio uobis: & feceritis ea: ut diligatis dominum deum uestrum: & ambuletis in omnibus uis eius adhaerentes ei: disperdet dñs omnes gētes istas ante faciē uestrā: & possidebitis eas quæ maiores & fortiores uobis sunt. Omnis locus quem calcauerit pes uester: uester erit. A deserto & libano & flumine magno euphrate usq; ad mare occidentale erunt termini uestri. Nullus stabit contra uos. Terrorem uestrum & formidīnē dabit dominus deus uester super omnem terram quam calcaturi estis: Sicut locutus est uobis dominus deus uester.

Lectio Machabæorum. ii. Capi. i.

In diebus illis. Orationē faciebāt sacerdotes dū offerret sacrificiū pro populo israel: ionathā inchoāte cæteris autem respōdētibus & dicētibus. Bene faciat nobis deus: & meminerit testamēti sui quod ad Abraam & isaac & iacob locutus est seruorum suorum fidelium. Et det uobis cor omnibus ut colatis eum: et faciatis eius uoluntatem. Adaperiat cor uestrum in lege sua & i præceptis suis

quod potissimum est ex præceptis. Hætes istas: quarum regiones possesuri estis. Fortiores uobis. et numero & robore.

A deserto. descriptio est terre promissionis. nā desertum est a meridie. libanus mons a septentrione. euphrates ab ortu solis. ab occasu uero mare occidentale. i. cyprū qđ indeā ab occasu abluit.

Terrorem uestrum. actiue. i. quem hostibus uestris incutietis.

In diebus illis. Orationem faciebant. ex secundo Machabæorum libro cap. i. sed uerborū ordine permutato. Est autem epistola iudeorū habitantium in iudea ad eos qui habitabant in egypto. Inuitant namq; eos ad celebritatem quorūdam festorum ob uictorias partas de hostibus: et faciant rogantes quod ut ipsi fecerunt. Et primo ponit quid sacerdotes eius faciebant. Ionathā. qui erat cantorū princeps. dicentibus benefaciat uobis deus. hæc uerba non sunt respondentium: sed mittentium litteras: in capite ipsius epistolæ in quo bene præcatur illis ad qđ scribitur

Epistolæ beati Pauli.

sicut nos solemus discere salutē. Sed nihil refert: cum ad propositū faciāt. Lectio satis patet.

Miserere nostri deus. Ex ecclesiastico cap. xxxvi. ubi ponitur oratio qua p̄sul uti debet fundēs preces pro omnibus tam gētilibus quam iudeis: deinde pro iudeis peculiari ter. Respice nos. quod est idē quod faue nobis. Lumē miserationū tuarū. quia eo tēpore quo auctor hunc librum scribebat: iudei erant quodā modo in tenebris imminēte illis ptole-
meo sotere egypti rege.

Timorē tuum. actus p̄ terrore. Alleua manum tuā. pro aggraua depri-
mendo eos ad interitum

Sicut in conspectu eo-
rū. reducēs nos ab idola-
tria p̄ flagella ut in. iij. Regū legim⁹. Magni-
ficaberis in eis. i. magn⁹
appareas. Innoua si-
gna. sicut fecisti quo tem-
pore patres nostros ex
egyptia seruitute libera-
sti. Manū & brachium.
quib⁹ mirabilia illa feci-
sti. Furorem & irā. que
sunt puniēdi instrumēta.

Extolle. i. extra terrā et
terminos patrię pone.
alias extollere p̄ lauda-
re. Festinatēpus. i. illo-
rum punitionis & nostre
liberationis. Et memē-
to finis. i. aduētus messie
idest xp̄i quē hebrei expe-
ctant et nos venisse iam
confitemur.

In dieb⁹ illis. Ange-
lus dñi. Ex danielē
cap. iij. ubi legit⁹: qđ Ha-
bucdonosor rex Chaldeo-
rum iussit tres pueros da-
nielis comites mitteri i for-
nacē ignis propterea qđ
noluerint adorare statuā
illā quā crexerat: quib⁹

in fornace positis deus misit in auxilium angelū suum & quid fecerit narrat. Cum azaria.
qui prius vocabatur abdenago. & socijs eius. i. ananīe & misaeli. Et tunc roris. i. flatum affe-
rent roris refrigerationē. Tunc hi tres. quid pueri fecerint ostēdit postea qđ sunt liberati.

& faciat pacē. Exaudiat dñs orationes uestras: & re-
concilietur uobis: nec uos deserat in tempore ma-
lo dominus deus noster.

Lectio libri sapiētīæ. Eccle. Capi. xxxvi.

Miserere nostri de⁹ omniū: & respice in nos: et
ostēde nobis lumē miserationū tuarū. Et im-
mitte timorē tuū sup gētes: quæ nō exquisierūt te:
ut cognoscant quia non est deus nisi tu: ut enarrent
mirabilia tua. Alleua manum tuam. Sicut enim in
cōspectu eorū sanctificatus es in nobis: sic in cōspe-
ctu nostro magnificaberis in illis. Ut cognoscāt te:
sicut & nos cognouimus: qm̄ non est deus præter
te dñe. Innoua signa: & immuta mirabilia. Glorifi-
ca manū & brachiū dextrū. Excita furorē: & effun-
de iram. Extolle aduersariū: & afflige inimicū. Fe-
stina tēpus: & memēto finis: ut enarrent magnalia
tua dñe deus noster. Lectio Danielis. Capi. iij.

In diebus illis. Angelus dñi descendit cū aza-
ria & socijs ei⁹ in fornace. & excussit flāmam
ignis de fornace: & fecit mediū fornacis quasi uen-
tum roris flantē. Flāma autem diffusa est super for-
nacem cubitis quadragintanouē: & incendit quos
reperit iuxta fornacē de chaldæis ministros regis:
qui eā incendeiebāt. Illos autē nō tetigit oīno ignis:
neq; cōtristauit: neq; quicq; molestiæ intulit. Tunc
hi tres quasi ex uno ore laudabāt & glorificabāt et

Epistolæ beati Pauli.

Nomē sanctum. i. tetragrammaton hoc est quattuor litterarū. In templo gloriæ tue. proprie tēplum est celum. ut Seneca in hercule furente tēpla summi vidua deserui etheris. In throno. i. in sede celestis: quia celum est sedes eius et terra scabellum pedum eius. Intueris abyssos. i. mundi huius impenetrabilia et secreta.

Ratres. Rogamus vos. Ex epistola ad Thessalonicēnes pri. capi. v. in quo ostendit quomodo thessalonicenses se debeant habere erga primos. Corripite inquietos. in greco admonete inordinatos. Pusillanimes. i. in tribulationibus deficientes. In oib⁹ s. tā p̄speris quā aduersis. In greco legit in omni. et est idē sensus. Spiritū. quomodo se debeant habere erga deum et religionē. Spiritū igit p̄ devotione intelligit. Prophetas. i. expositiōes sacre scripture. Ab omni specie. i. nō solum a malo sed etiam ab eo qd̄ habet malī suspicionē. Deus pacis. i. auctor et dator. Per oīa. i. oīno. ut integer. In greco est integer spiritus vester etc.

benedicebāt deū in fornace: dicētes. Benedictus es dñe deus patrū nostrorū: & laudabilis & superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomē gloriæ tuæ: sanctū & laudabile & sup̄exaltatū in oībus sæculis. Benedictus es tēplo sancto gloriæ tuæ: & superlaudabilis & supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui: & sup̄laudabilis & superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos: & sedes sup̄ cherubin: & laudabilis & sup̄exaltatus in sæcula. Ad Thessalonicenses. Capi. v.

Ratres. Rogam⁹ uos: corripite inquietos: cōsolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad oēs. Videte ne quis malū pro malo reddat alicui: sed semp qd̄ bonū est sectamini in iniuicē & in oēs. Semp gaudete: sine intermissione orate: in oībus gratias agite. Hæc em̄ uoluntas dei in xp̄o iesu in omnibus uobis. Spiritum nolite extinguere: prophetas nolite spernere. Oīa autē p̄bate: quod bonū est tenete: ab omni specie mala abstinete uos. Ipse autē de⁹ pacis sanctificet uos p̄ oīa: ut integer spūs uester & aīa & corpus sine querela in die aduētus dñi nostri iesu xp̄i seruetur.

Dñica. ii. Ad thessalonicēses. i. Capi. iiii.

Ratres. Rogamus uos & obsecramus in dño iesu ut quēadmodum accepistis a nobis quomodo uos oporteat ambulare & placere deo: sic & ambuletis ut abūdetis magis. Scitis em̄ quæ præcepta dederim uobis p̄ dñm iesum. Hæc est em̄ uolūtas dei sanctificatio uestra ut abstinēatis uos a fornicatiōe: ut sciat unusquisq; uestrū suū uas possidere

Domínica secunda.

Ratres. Rogamus uos et obsecramus. ex epistola prima ad thessalonicenses capi. iiii. in quo illos ad pudiciam hortatur: quia forte priores erant ad venerea.

Accepistis a nobis. i. audistis cū eramus presentes. Sic et ambuletis. hoc non est in greco subintelligitur tamen.

Sanctificatio uestra. i. ut mundi sitis et sancti.

Suauas. suum corpus qd̄ est anime domicilium.

Epistolæ beati Pauli.

Et honore. quia per libidinem corpus dehonestatur. In passione desiderij. i. in affectione concupiscentie que perturbat rationem. Sicut gentes. que putant concubitus vagos esse licitos. Ne quis supergrediatur. i. supplantet siue decipiat. Circuueniat quod fere idem est hoc est ex insidijs adoriri. et neque particula non est in greco. Vindex est. huiusmodi criminum punitor. In immundiciam. i. ut essemus libidinibus inquinati.

Feria secunda sequenti.

In diebus illis. Orauit daniel. ex Daniel le ppheta cap. ix. in quo daniel petit a domino mali amissionem ac deinde boni largitionem. quod ut impetret: beneficia iam accepta commemorat: atque imprimis ab egyptia seruitute liberationem. Secundum diem hanc. i. sicut et nunc facis erga nos. In omnem. i. contra tuam legem. A ciuitate tua. in qua peculiariter coleris. Monte sancto. ubi templum erat.

Per circuitum. quia vicinis omnibus erat preda. Nunc ergo. boni petitionem ponit. Super sanctuarium. i. templum tuo cultui restituendum.

Propter te. i. ut veritas tua omnibus sit nota.

In iustificationibus. i. in precibus iustis debita a te petendo. sed ad tuam misericordiam confugientes. Exaudi domine. inquit stat exaggeratos preces.

Placare. id est sis placatus ab ira. Attende. id est sis attentius ad preces nostras. Et fac. subaudi quod petimus. Ne moreris. quia promissionis tue instat tempus.

Feria tertia sequenti.

in sanctificatione et honore. Non in passione desiderij: sicut & gentes quæ ignorant deum. Et ne quis supergrediatur: neque circuueniat in negotio fratrem suum: quoniam vindex est dominus de his omnibus: sicut prædiximus vobis: & testificati sumus. Non enim uocauit nos deus in immundiciam: sed in sanctificationem. In christo iesu domino nostro.

Feria. ii. Lectio Danielis. Capi. ix.

In diebus illis. Orauit daniel dicens. Domine deus noster qui eduxisti populum tuum de terra ægypti in manu forti: & fecisti tibi nomen secundum diem hanc: peccauimus iniquitatem fecimus domine in omnem iusticiam tuam. Auertatur obsecro ira tua: & furor tuus a ciuitate tua ierusalem: & a monte sancto tuo. Propter peccata enim nostra & iniquitates patrum nostrorum ierusalem & populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. Nunc ergo exaudi deus noster orationem seruorum tuorum: & preces eius: & ostende faciem tuam super sanctuarium tuum: quod desertum est. Propter te metipsum inclina deus meus aurem tuam & audi: aperi oculos tuos & uide desolationem nostram: & ciuitatem super quam inuocatum est nomen tuum. Neque enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam: sed in miserationibus tuis multis. Exaudi domine: placare domine: attende & fac. Ne moreris propter te metipsum deus meus: quia nomen tuum inuocatum est super ciuitatem: et super populum tuum: Domine deus noster.

Feria. iii. Lectio libri Regum. iii. Capi. xvi.

IN diebus illis. Factus est sermo dñi ad heliā thesbīten dicēs. Surge & uade in sareptā sydoniorum et manebis ibi. Præcepi em̄ ibi mulierī uiduæ: ut pascat te. Surrexit & abiit in sareptam. Cūq; uenisset ad portam ciuitatis: apparuit ei mulier uidua colligens ligna. Et uocauit eā: dixitq; ei. Da mihi paululū aquæ in uase ut bibam. Cūq; illa pergeret ut afferret: clamauit post tergum eius dicens. Affer mihi obsecro et bucellam panis in manu tua. Quæ respondit. Viuit dominus deus tuus: quia nō habeo panem: nisi quātum pugillus capere potest farinæ ī hydria & paululū in lecytho. En colligo duo ligna: ut ingrediar: & faciā illud mihi & filio meo: ut comedamus & moriamur. Ad quā helias ait. Noli timere: sed uade & fac sicut dixisti. Verūtāmē fac mihi primum de ipsa farina subcinericiū panē paruulū & affer ad me. Tibi autem & filio tuo facies postea. Hæc autem dicit dominus deus israel. Hydria farinæ nō deficiet: & lecytus olei non minuetur usq; ad diē in quā daturus est dominus pluuiam super faciē terræ. Quæ abiit: et fecit iuxta uerbum heliæ. Et comedit ipse & illa & domus eius. Et illa diē hydria farinæ non defecit: & lecytus olei nō est imminutus: iuxta uerbum domini quod locutus est in manus heliæ.

Feria. iiii. Lectio Ester. Capi. xiii.

IN diebus illis. Oravit ester ad dñm dicens. Dñe rex omnipotens: in tua dīcione cuncta sunt posita: & nō est qui possit tuæ resistere uoluntati. Si decreueris saluare nos: continuo liberabimur. Tu enim domine fecisti cælum & terram: et quicquid cœli ambitu cōtinetur. Tu es dñs omnīū: & non est qui resistat maiestati tuæ. Et nunc domine rex regum deus abraam miserere populo tuo: quia uolūt nos inimici nostri perdere: et hereditatem tuā delere. Ne despicias partē tuā quā redemisti tibi de ægypto sed exaudi deprecationem nostrā: & propicius esto sorti & funiculo hereditatis

Est sermo bñf. Ex. iij. regum libro cap. xviij. quomodo iussu dei helias propheta uenit in sareptā urbem phœnices ubi hospitio susceptus est a muliere uidua.

Buccellā panis. i. quātum oris bucca possit capere. In lecytho. i. uasculo oleario qd & capsace alio nomīne dicitur.

Et moriamur. cū beliceps nihil alimēti supsit.

Subcinericiū panē. collicion siue colliphiti: cuiusmodi panibus utebantur athletæ. Cetera ex historia sunt manifesta.

Feria quarta sequēti.

Orauit ester ad dñm. Ex libro ester capi. xiii. S; hæc nō est oratio ester regine: sed mardochei patrui illi & sunt in ea xba qdā immutata ex originali. Saluare nos. in originali saluare israel.

Cœli ambitu. circūplexu ut inquit Plinius.

Inimici nři. aman scilicet qui mollebatur iudeorū gētem perdere. Partē tuā. i. hereditatē peculias rem. Sorti et funiculo. quia soliti erant antiqui

Epistolæ beati Pauli.

per funes metiri hereditates ⁊ deinde sortiri. vt in psalmo funes ceciderunt mihi in preclaris. **Te canentium.** i. laudantium. **Seria quinta sequenti.**

Hec dicit dñs. Maledictus homo. Ex ieremia propheta cap. xviij. in quo reprobatur populus iudaicus propter falsam confidentiam atq; imprimis propter confidentiam quam habebat de egyptiis. Qui confidit in hoīe. sicut sedecias fiducia egyptiorum contra nabucodonosor.

Carnem brachium suum. i. hominem vires suas. Quasi myrice. si recte interpretatus est arborē siue fructicē intelligit qui vulgo dicitur atarfe siue tarahē. sed quod dicit nō cōpetit penitus myrice.

Super aquas. i. iuxta aquas ad humorem id proprium est arboris radicibus querere vnde alac.

Est. estatis calor. Solicitum. i. in cura positum ne humore destituatur. Deinde reprobatur eosdē propter confidentiam quam habebāt in seipsis. Inscrutabile. qz multos habet recessus. Quis. q. d. nemo: preter q̄ ego dominus ⁊c.

Seria sexta sequenti.

In diebus illis. Dixit ioseph. Ex geneſis libro cap. xxxviij. in quo narratur quo pacto ioseph maximus somniorum coniectator exposuit fratribus suis somnium: qd fuit causa maioris odij in illum. Quod vidī. vnde ⁊ somnia que aliquid significant: visa dicuntur.

Putabā. i. videbar mihi videre. Manipulos. puta frumenti. Stare. erectū cū alij se illi prosternerent. Rex noster. nam hoc designare vi-

tuæ. Et conuerte luctū nostrum in gaudium: ut uiuentes laudemus nomē tuū. Et ne claudas ora canentium te: Domine deus noster.

Seria. v. Lectio Ieremiæ. Capi. xviij.

Hec dicit dominus. Maledictus homo qui confidit in homine: ⁊ ponit carnem brachium suum: ⁊ a domino recedit cor eius. Erunt enim quasi myricæ in deserto: ⁊ non uidebit cū uenerit bonum: sed habitabit in siccitate in deserto in terra falsuginis ⁊ inhabitabili. Benedictus uir qui confidit in domino: ⁊ erit dominus fiducia eius. Et erit tanq̄ lignū quod transplantatur super aquas: quod ad humorem mittit radices suas: et non timebit cū uenerit æstus. Sed erit folium eius uiride: et tēpore siccitatis non erit sollicitum: nec aliquādo desinit fructum. Prauum est cor hominis et inscrutabile. Quis cognoscet illud? Ego dominus scrutans corda et probans renes: qui do unicuiq; iuxta uiam suā: ⁊ iuxta fructum adinventionum suarum. Dicit dominus omnipotens.

Seria. vi. Lectio libri Genesis.

Capi. xxxvii.

In diebus illis. Dixit ioseph fratribus suis. Audite somniū meū quod uidi. Putabam ligare nos manipulos in agro: ⁊ quasi consurgere manipulum meum ⁊ stare: uestrosq; manipulos circumstantes: adorare manipulum meum. Responderunt fratres eius. Nunquid rex noster eris aut subiiciemur ditioni tuæ? Hæc ergo causa somniorum atq;

fermonum inuidiæ et odii fomitem ministravit. Aliud quoque uidit somnium: quod narrans fratribus ait. Vidi per somnium quasi solem & lunam: & stellas undecim adorare me. Quod cum patri suo & fratribus retulisset: increpauit eum pater suus: et dixit. Quid sibi uult hoc somnium quod uidisti? Num ego et mater tua et fratres tui adorabimur te super terram? Inuidebant ei igitur fratres sui: pater uero rem tacitus considerabat. Cumque fratres illius in pascendis ouibus patris morarentur in sichem: dixit ad eum israel. Fratres tui pascunt oues in sichimis: ueni mittam te ad eos. Quo respondente præsto sum ait. Vade & uide si cuncta prospera sunt erga fratres tuos & pecora: & renuncia mihi quid agatur. Missus de ualle ebron: uenit in sichem. Inuenitque eum uir errantem in agro: et interrogauit quid quæreret. At ille respondit. Fratres meos quero indica mihi ubi pascant greges. Dixit ei uir. Recefferunt de loco isto. Audiui autem eos dicere. Eamus in dothaim. Perrexit ergo ioseph post fratres suos: & inuenit eos in dothaim. Qui cum uidissent eum procul antequam accederet ad eos: cogitauerunt illum occidere: & mutuo loquebantur. Ecce somniator uenit: uenite occidamus eum: & mittamus in cisternam ueterem. Dice musque Ferapessima deuorauit eum & tunc apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiens autem hæc ruben nitebatur liberare eum de manibus eorum: et dicebat. Non interficiamus animam eius: neque effundamus sanguinem: sed proicite eum in cisternam hanc quæ est in solitudine: manusque uestras seruate innoxias. Hoc autem dicebat uolens eripere eum de manibus eorum: & reddere patri suo.

Sabbato Lectio Genesis, Capi. xxvii.

debat ioseph. Odij fomitem. idest incendium et accrementum. Aliud quoque uidit somnium: quod iacob pater interpretatur. Sed cum Rachel mater iam esset mortua: quid sibi uult quod ait mater tua? Sunt autem qui dicant hoc somnium fuisse antequam mater ex partu beniamin moreretur. Tacitus. neque enim dubitabat somnia illa portendere aliquid magnum. In sichem. que grece et latine dicitur sichima. et fuit ciuitas cananeorum in finibus tribus ephraim. Nec est que in euangelio iohannis dicitur sichar sed corrupte.

Israel. sic cognominatus est iacob. De ualle hebron. ubi iacob habitabat. Eamus in dothaim. locus est teste Eusebio distans a samaria hoc est sebasti ciuitate duodecim millibus passuum aquilonem versus. Audiens hæc ruben. qui erat ex eis natu maximus. In tunica talaris. idest ad talos usque fluxa. sed cum homini non sit talus mirum quid placuerit latinis talarem tunicam pro podere ponere. Diuersicolore ac multis licijs contexta.

Sabbato sequenti.

IN diebus illis. Dixit rebecca filio suo iacob. Audiui patrē tuum lo-
quētem cum esau fratre tuo: & dicentē ei. Affer mihi de uenatione
tua & fac cibos ut comedā: & benedicā tibi corā dño anteq̃ moriar. Nunc
ergo fili mi acquiesce cōsiliis meis & pergēs ad gregem: affer mihi duos
hedos optimos: ut faciam ex eis escas patri tuo: quibus libenter uescitur.
Quas cum intuleris et comederit: benedicat tibi priusq̃ moriatur. Cui il-
le respondit. Nosti quod esau frater meus homo pilosus sit: et ego leuis.
Si attrectauerit me pater me⁹ & senserit: timeo ne putet me sibi uoluisse
illudere: & inducat super me maledictionem pro benedictione. Ad quē

IN diebus illis. Dixit rebecca. Ex libro
Genes. cap. xxvij. in quo
monstratur diuina que-
dam dispositio in succes-
sione benedictionis isaac
in posteros. Audiui pa-
trem tuum. dixerat nāq̃
esau filio ut afferret sibi
aliquid ex uenatione.

Nunc ergo. mater pro
filio sollicita cōmentū pa-
rat. Quibus libenter
uescitur. i. uesci cōsueuit.

Pilosus hirsutus siue
hispidus. Ego leuis.
tāctū lenis ad tactū refe-
ratur. i. nō resistēs: cōmo-
dio littera est leuis. i. si-
ne pilis: qđ opponitur ei
qđ dixit pilosus. Sen-
serit. dolos sibi parari.

Abiit. i. ad gregē. At-
tulit. hedos iustos. Colli
nuda. i. glabra. Pulmē-
tū. carnes sine ossib⁹. vn-
de dictū pulmentū quasi
pulpamentū. Et probē.
qm̃ ex voce dubitabat.

Similitudinē maioris.
subaudi filiū hoc est esau
Expresserāt. i. assimula-
uerant. Iuuenalis. mir⁹

mater. In me sit ait ista maledictio fili mi: tantum
audi uocem meam: & pergēs affer quæ dixi. Abiit
et attulit: deditq̃ matri. Parauit illa cibos: sicut no-
uerat uelle patrem illius: & uestibus esau ualde bo-
nis: quas apud se habebat domi induit eum. Pellis-
culasq̃ hedorum circūdedit manibus: & colli nu-
da protexit. Dedit pulmentum: & panes quos co-
xerat tradidit. Quibus illatis dixit. Pater mi. At il-
le respondit. Audio. Quis es tu fili mi? Dixitq̃ ia-
cob. Ego sum esau primogenitus tuus: feci sicut
præcepisti mihi. Surge sede & comede de uenatio-
ne mea: ut benedicat mihi aīa tua. Rursumq̃ isaac
ad filiū suū. Quomodo tā cito inquit inuenire po-
tuiti fili mi? Qui respōdit. Volūtas dei fuit: ut cito
mihi occurreret quod uolebam. Dixitq̃ isaac. Ace-
de huc ut tāgam te: & probē utrū tu sis filius meus
esau an non? Accessit ille apud patrem: & palpato
eo: dixit isaac. Vox quidem uox iacob est: sed ma-
nus manus sunt esau. Et non cognouit eum: quia
pilosæ manus similitudinē maioris expresse-
rāt. Benedicēs ergo ait illi. Tu es filius me⁹ esau? Respō-
dit: ego sum. At ille. Affer mihi cibos de uenatio-
ne tua fili mi: ut benedicat tibi aīa mea. Quos cū
oblato comedisset: obtulit ei etiam uinum. Quo
hausto dixit ad eū. Accede ad me: & da mihi oscu-
lum fili mi. Accessit & osculatus est eum. Statimq̃

Epistolæ beati Pauli.

ut sensit uestimentorum illius fragrantia: benedicens illi ait. Ecce odor filii mei: sicut odor agri pleni: cui benedixit dominus. Det tibi deus de rore coeli et de pinguedine terræ abundantiam frumenti uini et olei: et seruiant tibi populi: et adorent te tribus. Esto dominus fratrum tuorum & incuruentur ante te filii matris tuæ. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. Et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur. Vix isaac sermonem impleuerat: & egresso iacob foras: uenit esau. Coctosque de uenatione cibos intulit patri: dicens. Surge pater mi: & comede de uenatione filii tui: ut benedicat mihi anima tua. Dixitque illi isaac. Quis enim es tu? Qui respondit. Ego sum filius tuus primogenitus esau. Expauit isaac stupore uehementi: et ultra quod credi potest admirans ait. Quis igitur ille est: qui dudum captam uenationem attulit mihi: & comedi ex omnibus priusquam tu uenires. Benedixique ei et erit benedictus. Auditis esau sermonibus patris: irrugit clamore magno: & consternatus ait. Benedic etiam et mihi pater mi. Qui ait. Venit germanus tuus fraudulenter: et accepit benedictionem tuam.

At ille subiunxit. Iuste uocatum est nomen eius iacob: supplantauit enim me in altera uice. Primogenita mea ante tulit: et nunc secundo surripuit benedictionem meam. Rursumque ad patrem. Nunquid non reseruasti ait et mihi benedictionem? Respondit isaac. Dominum tuum illum constitui: et omnes fratres eius seruituti illius subiungam. Frumento et uino stabiliui: & tibi post hæc fili mi ultra quid faciam? Cui esau ait. Nun unam inquit tantum benedictionem habes pater? Mihi quoque obsecro ut benedicas. Cuius eiulatu magno fletu: motus isaac dixit ad eum. In pinguedine terræ: & in rore coeli desuper erit benedictio tua.

millionem exprimat infans. Vestimentorum fragrantiam. id est odorem ex uestibus que fuerant esau. Agri pleni. floribus et pomis odoratis. et subdit benedictionis formam. Irrugit. pro infremuit. nam rugitus leonum est. Jacob. interpretatur namque iacob supplantator. Altera uice. quando vendidit illi primogenituram, sed illa non fuit fraus: quia uolenti non fit iniuria.

Mihi quoque benedicas. instat Esau et tantam benedictionis partem a iacob extorquet.

Cum eiulatu. id est flebili voce. Sunt qui per aspirationem in principio scribant quia ab hebreis sit uerbum heulor inclamatum.

Dominica tertia.

Dominica tertia. Lectio epistolæ pauli ad Ephesios. Cap. v.

Epistolæ beati Pauli.

Ratres. Estote imitatores dei. Ex epla pauli ad Ephesos cap. v. in quo postea q̃ ephesios instituit morib⁹: nūc de eisdē informat exēplo. Exēplū aut̃ imitabile qđ pponitur est xp̃s. Filij charissimi. alioqui nō essetis veri filij sed degeneres. ⁊ in quo debeāt christū imitari declarat hoc est in dilectione. In odorē suauitatis. hypallage est p̃ in suauitatem odoris: ⁊ alludit ad holocaustū ex quo vapor hallabat suauis. Fornicatio. ⁊ in ijs que sequuntur debem⁹ xp̃m imitari: fugiendo hec uicia.

Hec nō min⁹ exerceat. Scurritas. Paul⁹ hoc in loco eutrapeliam posuit q̃ comitas interpretatur. ⁊ virt⁹ est circa locos: sed ⁊ hos quoq; paulus phibet: q̃ ut ait ad rē nō pertinet: quā christianus intēdit. Gratiarū actio p̃ beneficijs acceptis subaudi sit vobis: sed q̃ grece est eucharistia pōt interpretatio gratus sermo sit vobis. Idolorū seruit⁹. q̃ pecunias magis quā deū colūt. Nemo vos seducat. hoc est ab hac doctrina separādo. Filios diffidentie. qui nō credūt que sunt credēda.

Erat tenebrę. i. i ignorantia positi. nūc autem estis filij lucis.

Feria secunda sequenti.

In dieb⁹ illis. Naaman princeps. Ex libro regū. iij. cap. v. In quo ponit miraculū quo heliseus mūdauit a lepra naaman syrum. Per illum dicunt hebrei quod hic fuit qui sagitta sirit achab regē vnde syria liberata est. Dñs subaudi me⁹. Ad vñm. s. syrie regē. Talēta decē. in hebreo decem centipodia.

Ratres: Estote imitatores dei sicut filij charissimi: ⁊ ambulate in dilectione sicut ⁊ christ⁹ dilexit nos: ⁊ tradidit semetipsum pro nobis oblationem ⁊ hostiam deo in odorem suauitatis. Fornicatio autem ⁊ omnis immundicia: aut auaricia: nec nominetur i vobis: sicut decet sanctos. Aut turpitudine: aut stultiloquiū: aut scurrilitas quæ ad rē nō pertinet: sed magis gratiarū actio. Hoc aut̃ scito te intelligentes q̃ ois fornicator aut immūdus aut auarus quod est idolorum seruitus: nō habet hereditatem in regno christi ⁊ dei. Nemo vos seducat inanibus verbis. Propter hæc em̃ uenit ira in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorū. Eratis enim aliquando tenebrę: nunc autē lux in dño: ut filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate ⁊ iusticia ⁊ ueritate.

Feria. ii. Lectio libri Regum. iiii. Capi. v.

In diebus illis. Naaman princeps militie regis syrie erat uir magnus coram domino suo ⁊ honoratus. Per illum enim dedit dñs salutem syrie. Erat autē uir fortis ⁊ diues: sed leprosus. Porro de syria egressi fuerant latrunculi: et captiuam duxerant de terra israel puellam paruulam: quæ erat in obsequio uxoris naamā. Quæ ait ad dominā suam. Utinā fuisset dominus meus ad prophetam qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quam habet. Ingressus est itaq; naaman ad dominum suum: et nunciavit ei dicens. Sic ⁊ sic locuta est puella de terra israel. Dixitq; ei rex syrie. Vade ⁊ mittam litteras ad regem israel.

Epistolæ beati Pauli.

Qui cum profectus esset & tulisset secum decem talenta argenti: & sex milia aureos: & decem mutatoria uestimentorum detulit litteras ad regem israel in hæc uerba. Cum acceperis epistolam hanc scito quod miserim ad te naaman seruum meum: ut cures eum a lepra sua. Cunctis legisset rex israel litteras: scidit uestimenta sua et ait. Nunquid deus sum ut occidere possim et uiuificare: quia iste misit ad me hominem: ut cures eum a lepra sua? Animaduertite et uidete: quot occasiones quærat aduersum me.

Quod cum audisset heliseus uir dei: scidisse uidelicet regem israel uestimenta sua misit ad eum dicens. Cur scidisti uestimenta tua? ueniat ad me: & sciat prophetam esse in israel. Venit ergo naaman cum equis & curribus & stetit ad ostium domus helisei. Misitque ad eum heliseus nuncios dicens. Vade et lauare septies in iordane: & recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis. Iratusque naaman recedebat dicens. Putabam quod egredere tur ad me: & stans inuocaret nomen domini dei sui: et tangeret manu sua locum lepræ. & curaret me. Nunquid non meliores sunt abana & phaphar fluuii damasci omnibus aquis israel: ut lauer in eis: & munder. Cum autem uertisset se et abiret indignans: accesserunt ad eum serui sui et locuti sunt ei. Pater: & si rem grandem dixisset tibi propheta: certe facere debueras. Quantomagis quia nunc dixit tibi lauare & mundaberis? Descendit & lauit in iordane septies iuxta sermonem uiri dei & restituta est caro eius sicut caro pueri paruuli: & mundatus est a lepra. Reuersusque ad uirum dei: cum uniuerso comitatu suo uenit & stetit coram eo & ait. Vere scio quia non est deus in uniuersa terra: nisi tantum dominus deus israel.

Feria tertia Lectio Regum. iiii.

Capitulum. iiii.

IN diebus illis. Mulier quædam clamabat ad heliseum prophetam dicens. Seruus tuus uir meus mortuus est, & tu nosti quia seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor uenit: ut tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Cui dixit heliseus. Quid uis ut faciam tibi? Dic mihi quid habes in domo tua? At illa respondit. Non habeo ancilla tua

Et cures. id est curari facias a propheta qui protedegit. Quot occasiones. coniunctio est potius quam nomen numerale: hoc est per. d. litteram. Abana et phaphar. videntur hi fluuii esse syrie damascene unde naaman ueniebat. Alia notiora sunt quam ut egeat expositione.

Feria tertia sequenti.

IN diebus illis. Mulier quedam. Ex. iiii. Regum libro. cap. iiii. Ponit miraculum ab heliseo factum in uidue consolationem quam dicit fuisse unam de uxoribus prophetarum. Creditor. qui pecunias crederat viro meo ut uiueret. Ad seruiendum sibi pro patris debito.

Epistola beati Pauli.

Quo ungar. apud anti
quos hic erat precipuus
olei usus: quo se foveret.

Non pauca: sed multa
et que sufficiant ad dissol-
uendum mariti debitum.
Inde. i. ex oleo quod ha-
bes. Ostium super se. i.
post se. Stetit. i. fluere
cessauit. Redde. qd ma-
ritus tuus acceperat. De
reliquo. i. de eo qd restat
a debiti dissolutione.

Feria quarta sequenti.

Ec dicit dñs. Hono-
ra patrem tuum. Ex
exodo cap. xx. ubi postea
quā posuit precepta ordi-
nata hominem ad deum: hic
ponit ordinata illum ad
proximum. et imprimis ad
parentes qui post deum
sunt auctores vite nostre.

Nō occides. qz quod ti-
bi non vis alteri ne fece-
ris. Non mechaberis. i.
non committes adulterium.

Non furtum. quod qui
facit dissolvit societatem
vite. Falsum testimo-
nium. in damnum proxi-
mi redundans. Uxorem
eius. qz ut dicit saluator
noster: qui videt alterius
uxorem ad concupiscendum iam
mechatus est eam in corde
suo. etc. Populus videbat
voces. pro audiebat.

Loquere tu. quod sis lo-
cuturus est nobis. Noli
te timere. qz propterea nō
moriemini. ut nō peccare
eis. ob timorem domini.

De celo. i. de aere. qui
erat in montis cacumine.

quicq; in domo mea nisi parum olei quo ungar.
Cui ait. Vade & pete mutuo ab omnibus vicinis tuis
vasa uacua non pauca: & ingredere et claude ostium.
Cum intrinsecus fueris tu et filii tui: mitte inde in
omnia vasa hæc: et cum plena fuerint tolles. Iuit
itaq; mulier et clausit ostium super se et super filios
suos. Illi offerebant vasa et illa infundebat. Cumq;
plena fuissent vasa: dixit ad filium suum. Affer mi-
hi adhuc vas. Et ille respondit. Non habeo. Ste-
tiq; oleum. Venit autem illa et indicavit hominī
dei. Et ille. Vade inquit uende oleum et redde
creditori tuo. Tu autem et filii tui uiuite de reli-
quo.

Feria. iiii. Lectio Exodi.

Cap. xx.

Ec dicit dominus. Honora patrem tu-
um & matrem tuam ut sis longæuius su-
per terram: quam dominus deus tuus
dabit tibi. Non occides: non mechabe-
beris: non furtum facies: non loqueris contra pro-
ximum tuum falsum testimonium. Non concu-
piscas rem proximi tui: nec desiderabis uxorem
eius. Non seruum: non ancillam: non bouem: nō
asinum: nec omnia quæ illius sunt. Cunctus au-
tem populus audiebat voces et lampades: & soni-
tum buccinæ: montemq; fumantem. Et perterriti
ac pauore concussi: steterunt procul dicentes moy-
si. Loquere tu nobis et audiemus. Non loquatur
nobis dominus ne forte moriamur. Et ait moy-
ses ad populum. Nolite timere. Ut enim proba-
ret uos uenit deus: & ut terror esset in uobis et nō
peccaretis. Stetitq; populus a longe. Moyses au-
tem accessit ad caliginem: in qua erat deus. Dixitq;
preterea dñs ad moysen. Hæc dices filiis israel.
Vos uidistis quod de celo locutus sum uobis. Nō fa-

Epistolæ beati Pauli.

Deos alienos, idem præceptum sepe repetit: ut magis illud memorie inculcando affigat. Altare de terra, quia gentiles de lapidibus faciebant. Pacifica vestra, i. sacrificia ad placandū deū. In omni loco, i. altari mihi dicato.

cietis deos argenteos: nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi: & offeretis sup eū holocausta & pacifica vestra. Oves vestras: & boues in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

Feria. v. Ieremie. Capi. vii.

IN diebus illis. Factum est verbum domini ad me dicēs. Sta in porta domus dñi: & prædica ibi verbum istud: & dic. Audite verbū domini omnis iuda qui ingredimini per portas has: ut adoretis dñm. Hæc dicit dñs exercituum deus israel. Bonas facite vias vestras & studia vestra: & habitabo vobiscū in loco isto. Nolite cōfidere in verbis mendacii dicentes. Templum domini: templū dñi est. Quoniam si benedixeritis vias vestras & studia vestra: si feceritis iudiciū inter virum & proximū eius: adueniē & pupillo et viduæ non feceritis calūniam: sanguinem innocentem nō effuderitis in loco hoc: & post deos alienos non ambulaueritis in malum vobismetipsis: habitabo vobiscum in loco isto: in terra quam dedi patribus vestris: a sæculo & usq; in sæculum. Ait dñs omnipotens.

Feria. vi. Numeri. Capi. xx.

IN diebus illis. Cōuenerūt filii israel aduersus moysen & aarō & uersi in seditionē dixerūt. Da nobis aquam ut bibamus. Ingressusq; moyses & aarō dimissa multitudo ante tabernaculū fœderis: corruerūt pñi in terr: clamaueruntq; ad dñm: & dixerūt. Dñe de? audi clamorē populi huius: & aperi eis thesaurū tuum fontē aquæ uiuæ: ut satiati cesset murmuratio eorū. Et apparuit gloria dñi super eos. Locutusq; est dominus ad moysen dicēs.

Feria quinta sequenti.

Edictum est verbum domini. Ex Ieremia cap. vii. in quo postea quam propheta exclusit quedā remedia in quibus iudei confidebant: hic facit idem ex eo quod de suo templo fiduciam habebant. Gra in porta, ubi est maximus populi conuentus. Vias vestras, i. opera vestra.

Habitabo vobiscum. exaudiendo vos & faciendo quæ precamini quod si non feceritis deseram templum vestrū. et quid sint facturi ostendit. Si benedixeritis, i. benedictione dignas feceritis. cetera manifesta sunt.

In loco isto, qui est in terra quā patribus vestris promissi.

Feria sexta sequenti.

IN diebus illis. Cōuenerunt filii israel. Ex libro numeri cap. xx. Miraculum describitur quod factum est in aquæ penuria. dicit igitur quod cum hebreorū multitudo esset in deserto sine: defecissetq; aqua: conuenerunt etc. Inter fratres, i. cum illis qui perierunt cum core. Seri non potest, i. non recipit culturā. Apparuit gloria dñi, i. nubes ex qua dominus loqui solebat.

Epistolæ beati Pauli.

Tolle uirgam. scilicet aaron quæ erat in tabernaculo testimonij. Num de petra hac. q. d. tamet si uidetur impossibile: nihilominus dei potentia hoc fiet. Bis. quia primo ictu non eruperunt aque forte ex eo quod moyses dubitauit. ut sanctificaretis me firmiter meis promissis credendo: sed contrarium fecistis. Quam dabo eis. i. daturus eram: aut dabo illorum posteritati. Sanctificatus est in eis. i. in moyse et aaron puniendo eos quia peccauerunt dubitando quia solo verbo potuerunt elicere ex petra.

Sabbato sequenti.

In diebus illis. Erat uir habitans. Ex danieli propheta cap. xliij. in quo ponitur historia susanne sumpta ex Theodotione: cum nusquam alibi legeretur: de quo multa Hieronymus in prologo danielis. In babylone. uidetur hoc fuisse tempore captiuitatis: in qua etiam hebrei poterant habere suos iudices. Pomarium. id est hortus pomis confusus. non pomerium: ut in quibusdam codicibus legitur: quod significat uerbis spacium inter muros publicos et priuatas domos. De quibus locutus est dominus Jeremie cap. xxix. ponat te inquit dominus sicut sedechiam et achab: quos frigit rex babylonis in igne: pro eo quod fecerunt stulticiam in israel et mechati sunt in uxores amicorum suorum. neque obstat quod dicit historia illos lapidatos: quia potuit utriusque fieri prius lapidari deinde frigi atque igni comburi. Populus reuertisset. a litibus et foro ubi iudices reddebant iura.

Tolle uirgam & congrega populum tu & aaron frater tuus: & loquimini ad petram coram eis. Et illa dabit aquas. Cumque eduxeris aquam de petra bibet omnis multitudo & iumenta eius. Tulit igitur moyses uirgam quæ erat in conspectu domini: sicut preceperat ei congregata multitudo ante petram: dixitque eis. Audite rebelles increduli. Num de petra hac uobis aquam poterimus elicere. Cumque eleuasset moyses manum: percutiens uirga bis silicem egressæ sunt aquæ largissime: ita ut populus biberet & iumenta. Dixit dominus ad moysen & aaron. Quia non credidistis mihi ut sanctificaretis me coram filiis israel: non introducetis hos populos in terram quam dabo eis. Hæc est aqua contradictionis: ubi iurgati sunt filii israel contra dominum: & sanctificatus est in eis.

Sabbato. Danielis prophetæ. Cap. xliij.

In diebus illis. Erat uir habitans in babylone & nomen eius ioachim. Et accepit uxorem nomine susannam filiam elchiae: pulchram nimis: & timentem deum. Pariter enim illius cum essent iusti erudierunt filiam suam secundum legem moysi. Erat autem ioachim diues ualde. Et erat ei pomarium uicinum domus suæ: & ad ipsum confluiebant iudæi: eo quod esset honorabilior omnium. Et constituti sunt duo senes iudices in anno illo de quibus locutus est dominus. Quia egressa est iniquitas de babylone a senioribus iudicibus: qui uidebantur regere populum. Isti frequentabant domum ioachim: & ueniebant ad eos omnes qui habebant iudicia. Cum autem populus reuertisset per meridiem: ingrediebatur susanna: & deambulabat in pomario uiri sui.

Epistolæ beati Pauli.

Et uidebāt eam senes cotidie ingredientē & deambulante: & exarserūt in cōcupiscentiā eius. Et auerterūt sensum suū: & declinauerūt oculos suos: ut nō uiderēt cœlū: neq; recordarētur iudiciorū iustorū. Factū est autē cum obseruarēt diem aptū: quando eā possent inuenire solā: ingressa est aliquādo sicut heri & nudius tertius cum duabus solis puellis: uoluitq; lauari in pomario. Estus quippe erat & non erat ibi quispiā prāter duos senes absconditos: & cōtēplantes eā. Dixit ergo puellis. Afferte mihi oleū & smegmata: & ostia pomarii claudite: ut lauer. Cū autē egressæ essent puellæ: surrexerūt duo senes: & occurrerūt ad illam: & dixerunt. Ecce ostia pomarii clausa sunt: & nemo nos uidet: & in concupiscentia tuī sumus. Quāobrē assentire nobis: & cōmiscere nobiscū. Quod si nolueris: dicemus cōtra te testimoniu qd fuerit tecū iuuenis: & ob hanc causam emisisti puellas a te. Ingemuit susanna & ait. Angustia mihi sunt undiq; . Si em̄ egero hoc: mors mihi est. Si autē nō egero: nō effugiā manus uestras. Sed melius est mihi absq; opere incidere in manus uestras: q̄ peccare in cōspectu dñi. Exclamauit uoce magna susanna: exclamauerunt autē & senes aduersus eā. Cū autē audissent clamorē in pomario famuli domus: irruerūt per posticum: ut uiderent quid nā esset. Postq̄ autē senes locuti sunt: erubuerūt serui uehementer: quia nunq̄ dictus fuerat sermo huiusmodi de Susanna. Et facta est dies crastina. Et cū uenisset populus ad uirū ei⁹ Ioachim: uenerunt & duo presbyteri pleni iniqua cogitatione aduersus Susannā: ut interficerent eam. Et dixerūt coram populo. Mittite ad Susannam filiam Elchiæ: uxorem Ioachim. Et statim miserunt: & uenit cum parentibus & filiis: & uniuersis cognatis suis. Flebant igitur sui: & omnes qui nouerant eam. Consurgentes autem duo presbyteri in medio populi: posuerunt manus super caput eius.

Uidebāt eam. quia frequētabāt domū ioachim
Auerterunt sensum. i. a recta ratione deflexerūt.

Uiderent cœlū. i. deū in celo habitantē. Dolorē i. affectum amoris. Eamus domū. hoc dicebāt qz vterq; solus volebat susannā interpellare: qd cū frustra sepe fecissent: tandē alter alteri passus est amorē suū. Sicut heri. p. pridie & nudius tertius. i. die precedente diē pridianū. Smegmata. saponē & alia quæ ad mulieres mundicias apta sunt. Mā smecho est purgo & inde smegmata purgatoria. Per posticū. i. pomarii ostiū secretius.

Emiseris puellas. ne essent testes adulteri.

Mors mihi est. s. parata ex lege moysi. Absq; opere. i. sine pctō. Senes locuti sunt. mētētes quod nō uiderāt. Dies crastina. i. postera eius diei quo hec acta erant.

Mittite ad susannā. s. ut ueniat in iudiciū.

Duo presbyteri. idest seniores illi iudices. Manus super caput. hoc faciebant testes: quorum testimonio quispiā erat condemnandus. ut habetur ex Leuitico. xxiij.

Epistolæ beati Pauli.

Cū deambularem: hæc est forma testimoniū falsū q̄ satis liquet. De⁹ eterne. cōsciētia tuā testatur susanna. Et sanguis ne huius. qz innocēs est.

Senes dixerūt ei. salū qui & ipsi iudices erāt: siue duorū illorū iudicū assessores. Honorē senectuti. qz canū hominis sapientia illi⁹. Inueterate dierū malorū. i. in malis operib⁹ consumptorum.

Pctā tua. i. pctōz tuorū pena. Dicente dño. hoc scriptū est in Deuteronomio cap. xxvij. Sub cyano. mendum est p eo qd esse debuit sub schino. i. sub lētisco. Scindet te. qz dixit sub schino: subitū rit alludens ad schini nomen schisse. i. scindet te &c.

Semē canaā. qz & si de tribu esset iuda degenerabat i cananeos. Species. pulchritudo puellæ.

Quæ flēs suspexit in celū. Erat aut cor ei⁹ fiduciā habēs in dño. Et dixerūt presbyteri: Cū deambularem in pomario soli: ingressa est hæc cū duab⁹ solis puellis: & clausit ostiū pomarii: & dimisit a se puellas. Venitq; adolescēs qui erat absconditus: & concubuit cū ea. Porro nos cum essemus in angulo pomarii: uidētes iniquitatē cucurrimus ad eos: & uidimus eos pariter cōmisceri. Et illū quidē nequiuim⁹ comprehendere: quia fortior nobis erat. Et aperto ostio: exiliuit. Hæc aut cū apprehēdissemus: interrogauimus quis nā esset adolescēs: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sumus. Credidit eis multitudo quasi senib⁹ & iudicib⁹ populū: & cōdēnauerunt eā ad mortem. Exclamauit uoce magna susanna: & dixit. Deus æterne qui absconditorū es cognitor: qui nosti oīa anteq̄ fiant: tu scis quoniam falsum cōtra me tulerūt testimoniū. Et ecce morior cū nihil horū fecerim: quæ isti maliciōse cōposuerūt aduersum me. Et exaudiuit dñs uocē eius. Cūq; duceretur ad mortē: suscitauit dñs spiritum pueri iunioris: cui nomen daniel. Et exclamauit uoce magna. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus oīs populus ad eū dixit. Quis est iste sermo quē tu locut⁹ es. Qui cū staret in medio eorū: dixit. Sic fatui filii israel nō iudicātes: neq; quod uerū est cognoscētes: cōdēnastis filiā israel. Reuertimini ad iudiciū: quia falsum testimoniū locuti sunt aduersus eā. Reuersus ergo popul⁹ cū festinatione: & dixit ad eos daniel. Separate eos ab inuicē procul: & diiudicabo eos. Cū ergo diuisi essent alter ab altero uocauit unū de eis: & dixit ad eū. Inueterate dierū malorū: nūc inuenerūt te pctā tua quæ operabarīs pri⁹ iudicās iudicia iniusta. Innocētes opprimēs: & dimittens noxios: dicēte dño. Innocentē & iustū nō interficies. Nūc ergo si uidisti eos: dic sub qua arbore uideris eos pariter colloquētes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit aut eidaniel. Recte mētītus es in caput tuū. Ecce em̄ angelus dñi accepta sentētia ab eo: scindet te mediū. Et amoto eo iussit uenire aliū & dixit ei. Semē canaan & nō iuda: species decepit te: & cōcupiscētia subuertit cor tuū.

Epistolæ beati Pauli.

Loquebantur vobis assentiētes. Filia iuda. susanna quæ nobilis & generosa erat. Sub primo. i. sub illic. Secet te. quia dixerat sub primo alludēs ad nomē subiūxit. *Ps. lxxviii. i. scababit te mediu. de quibus vide Hieronymū in proemio danielis pluribus hunc locū exponē*

Item. Cetera patent.

Dominica quarta in quadragesima.

Ratres. Scriptū est qm̄ abraā. Ex epistola Pauli ad Galatas cap. iij. In quo postea q̄

Sic faciebatis filiabus israel: & illæ timentes loquebantur vobis. Sed non filia iuda sustinuit iniquitatem uestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehenderis eos colloquentes sibi. Qui ait. Sub primo. Dixit autem ei daniel. Recte mentitus es & tu in caput tuum. Manet enim angelus domini gladium habens: ut seccet te mediu: & interficiat uos. Exclamauit itaq; omnis cœtus uoce magna: & benedixerunt deum qui saluat sperantes in se. Et confurrexerunt aduersus duos presbyteros. Conuincerat autem eos Daniel ex ore suo falsum dixisse testimoniū. Feceruntq; eis sicuti male egerant aduersus proximam: & interfece-
runt eos. Et saluatus est sanguis innoxius in die illa.

Dominica. iiii. Ad Galathas. Capi. iiii.

Ratres. Scriptum est enim quoniam abraam duos filios habuit: unum de ancilla: & unum de libera. Sed qui de ancilla secundum carnē natus est: qui autem de libera: per repromissionem: quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Vnum quidem in monte sinai in seruitutem generans: quæ est agar. Sina enim mōs est in arabia: qui coniunctus est ei: quæ nunc est in ierusalem: & seruit cum filiis suis. Illa autem quæ sursum est ierusalem: libera est quæ est mater nostra. Scriptum est enim. Letare sterilis quæ non parit: erumpe & clama quæ non parturit: quia multi filii desertæ: magis quam eius qui habet uirum. Nos autem fratres secundū isaac promissionis filii sumus.

p rōnes egerat de cessatione legis mosaice: illū idē p similitudines ostēdit & p rō de filio herede sub tutorib; relicto. nō de libero & seruo. Scriptū ē Gen. xvi. d. ismaele. xxi. d. isaac. De ācilla. i. agar.

De libera. i. sara. Secundum carnē. i. naturalē mō. unde hmoi naturales filij dicunt. Per repromissionē. i. factam a deo hoc est spūali quodā mō.

Per allegoriā. i. p similitudinē. nā ait Hieronymus allegoria aliud p tēdit in vbi: aliud significat i sensu. Duo testamēta nouū & vet. In mōte sina. vbi data ē lex vet. p moysen. Cōiunctus est ei. in greco habet q̄ vergit i ierusalē. alioqui sina longe a ierusalē distat. Seruit. i. degit in seruitute legis. Illa ierusalē. i. ecclesia q̄ p sara designat: sicut per agar synagoga.

Letare steril. isaie. lxiij. & fuit sara sterilis q̄ vnū cum in senectute genuit. Agar aut plures. nā post sara obitū illā abraā sup. indixit vxorē mutato nomine i cethurā & ex ea cō plures genuit. Multi filij desertē. i. ecclesia q̄ i initio paucos habuit: s; deinceps plures genuit i xpo.

Epistolæ beati Pauli.

Feria secunda sequenti.
In diebus illis. *Venerunt due mulieres. Ex. iij. Regum cap. iij. In quo habetur quo pacto salomon deo permittente ut optaret quidquid vellet: posthabitis omnibus alijs elegit sapientiam. & in experimētū doni a deo accepti ponit iudiciū primum quod fecit de duabus mulierculis disceptantibus se iudice. Lectio expositione nō eget. Nocte intēpesta et noctis silentiū dicitur media nocte: quo tēpore omnia silent: & tēpus nō est quidpiam administrandi. Comota sunt quippe viscera eius super filio suo. Nec omnia per parenthesis dicta sunt.*

Cūq; surrexissē mane: ut darem lac filio meo: apparuit mortuus. Quē diligentius intuens clara luce deprehendī non esse meum quem genueram. Responditq; altera mulier. Non est ita: sed filius tuus mortuus est: meus autem uiuit. Econtrario illa dicebat. Mentiris. Filius quippe meus uiuit: & filius tuus mortuus est. Atq; in hunc modum contēdebant corā rege. Tunc rex ait. Hæc dicit filius meus uiuit: & filius tuus mortuus est. Et ista respondit non: sed filius tuus mortuus est: & meus uiuit. Dixit ergo rex. Afferte mihi gladium. Cūq; attulissent gladiū corā rege. ait. Diuidite inquit infantem uiuum in duas partes: & date dimidiā partem uni: & dimidiā partem alteri. Dixit autē mulier cuius filius erat uiuus ad regem. Comota sunt quippe viscera eius super filio suo. Obsecro domine: date illi infantem uiuum & nolite interficere eum. Econtrario illa dicebat. Nec mihi nectibi: sed diuidatur. Respondit rex & ait. Date huic infantem uiuū & nolite occidere eum. Hæc est enim mater eius. Audiuit itaq; omnis israel iudiciū quod iudicasset rex: & timuerunt regem uidentes sapientiam dei: esse in eo ad faciendum iudiciū.

Sed quomodo tunc is qui secūdum carnem natus fuerat persequabatur eum qui secūdum spiritū: ita & nūc. Sed quid dicit scriptura. Eūce ancillā & filiū eius: non enim heres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaq; fratres: non sumus ancillæ filii: sed liberæ. Qua libertate christus nos liberauit.

Feria. ii. Lectio Regum. iij. Cap. iij.

In diebus illis. Venerunt duæ mulieres mere trices ad regem salomonē: steterūtq; coram eo. Quarum una ait. Obsecro domine mi: ego & mulier hæc habitabamus in domo una: & peperī apud eam in cubiculo. Tertia uero die postq; ego peperī: peperit & hæc. Et eramus simul: nullusq; alius in domo nobiscum: exceptis nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte: dormiens quippe oppressit eum. Et consurgens in tēpeste noctis silentio: tulit filium meū de latere meo ancillæ tuæ dormiētis & collocauit in sinu suo: suū autem filium qui erat mortuus posuit in sinu meo.

Locutus est dñs ad moysen dicens. Descende de monte. Ex exodo cap. xxxij. vbi postea
quam populus absente moysen conflauit vitulum illumq; colere instituit: hic ostendit

Feria. iiii. Exodi. Capi. xxxii.

In dieb; illis. Locutus est dñs ad moysen dicens. Descende de monte quia peccauit populus tuus quem eduxisti de terra ægypti. Recefferunt cito de uia quam ostendisti eis: feceruntq; sibi uitulum conflatile: & adorauerunt atq; immolantes ei hostias. dixerunt. Isti sunt dñi tui israel: qui te eduxerunt de terra ægypti. Rursumq; ait dñs ad moysen. Cerno q; populus iste duræ ceruicis sit. dimitte me ut irascatur furor meus contra eum: deleam eos: faciāq; te in gentem magnā. Moyses aut orabat dñm deū suum dicens. Cur dñe irascitur furor tuus cōtra populum tuum quem eduxisti de terra ægypti: in fortitudine magna & in manu robusta. Ne quæso dicāt ægyptiī: callide eduxit eos ut interficeret in montibus: & deleret ex terra. Quiescat ira tua: & esto placabilis sup nequitia populi tui. Recordare abraā & isaac & israel seruatorū tuorū: quibus iurasti per temetipsum dicens. Multiplicabo semē uestrū sicut stellas cœli: & uniuersam terrā hanc de qua locutus sum dabo semini uestro: & possidebitis eā semp. Placatusq; est dñs: ne faceret malū quod locutus fuerat aduersum populum suū & misertus est populo dñs deus noster.

Feria. iiii. Ezechielis. Capi. xxxvi.

Ec dicit dñs deus. Sanctificabo nomen meū msgnū: ut sciant gentes quia ego dñs cū sanctificatus fuero in uobis corā eis. Tollā quippe uos de gentibus: & congregabo uos de uniuersis terris: & adducā uos in terrā uestrā. Et effundā super uos aquam mundā: & mūdabimini ab oībus inquinamētis uestris: & ab uniuersis idolis uestris mūdabo

quid deus moysi facien-
dū precipit: sed tandem il-
lus precibus est placatus.
Populus tuus. q. d. iam per idolatriam
non meus. Conflatile.
ex conflatione fornacis
fusum & formatum. Du-
re ceruicis. ceruicosus et
durus atq; indocilis.

Dimitte me. idest non
interponas preces in hoc
quod volo erequi. In
gentem magnam. idest
principem gēis magnæ.

Ite dicāt ægyptiī. quia
si quod minaris facis: di-
cent ægyptiī &c. quod lo-
cutus fuerat. i. moysi cū
interminabatur illi he-
breorum perniciem.

Feria quarta sequenti.
Ec dicit dominus
deus. Sanctifica-
bo nomen. Ex ezechiele
capi. xxxvi. in quo postea
quam minatus est popu-
lus israelitico aduersa: in eos
rum consolationem præ-
dicit illis p̄sp̄ra. San-
ctificabo nomen meum.
idest sanctum ostendam
liberando uos ex seruitu-
te. Pollutum est. per
idolatriam miscēdo uos
ritibus gentiū inter quas
uersati estis. De genti-
bus inter quas estis dis-
fusi. Terram uestram. i.
promissionis. Mūdab-
mini. ab effectu quia lu-
strat peccatū originale.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including "Iohannes" and "Philippus".

Epistolæ beati Pauli.

Cor nouum & spiritum. quia lex euangelica tota est spiritualis: cum mosaica sit carnalis. Cetera satis patent: neque indigent expositione.

Hec dicit dominus. Lauamini & mundi estote. Ex esaiâ cap. xxi. In quo postea quâ interminatus est peccatorum punitionem, hic ponit remedium quo sit interim vtendum.

Lauamini. s. a peccatorum maculis. Et mundi estote. cauendo a futuro: ne recidatis in pristinos errores. Cogitatio

nū. i. interior & occultor criminū. Quiescite. i. cessate. sed qz nō est satis abstinere a malo sed bonum etiā facere subiūgit benefacere. Venite et arguite me. i. si nō retulerō vobis prēmia p uestris bonis operib⁹. Si cut coccinū. i. rubra vt est coccinus color. est autem coccū qd hispani vocant grana: quæ colliguntur ex quisquillia frutice noto.

Vermiculus. opinor interpretres per vermiculum ipsum coccū intelligere: qd in vermiculos resolutur tādē si nō vtribus continetur. Si volueritis s. preceptis meis obtemperare. Bona terre comeditis. i. spiritualibus bonis ditabimini.

Seria quinta sequenti.

In diebus illis. Hec dicit mulier. Ex quarto Regum libro cap. xxi. in quo postea quam mulier sunamitis concepit heliseo predicante et peperit filium: quem ad ultimum deinde amisit: hic ponit quo pacto est ab eodem propheta restitutus vite. Mulier sunamitis.

ex sunan vrbe palestine iudeæ. In montem carmeli: quē heliseus frequētabat. Respondit recte. dissimulauit forte dolorem: ne prohiberetur accedere. Amoueret. a pedibus prophete. Celauit a me. quia propheta non videtur nisi quæ a spiritu sancto reuelantur illis.

uos. Et dabo vobis cor nouū: & spiritū nouū ponā in medio uestri. Et auferā cor lapideū de carne uestra: & dabo vobis cor carneū: & spiritū meū ponā in medio uestri. Et faciā ut in pceptis meis ambuletis: & iudicia mea custodiatis & operemini. Et habitabit in terra quā dedi patribus uestris & eritis mihi in populū: & ego ero vobis in deū. Dicit dñs omps. Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. i.

Hec dicit dñs deus. Lauamini mundi estote. auferete malū cogitationū uestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse: discite benefacere. Quærite iudiciū: subuenite oppresso: iudicate pupillo: defendite viduā & uenite arguite me dicit dominus. Si fuerint peccata uestra ut coccinum: quasi nix dealbabuntur. Et si fuerint rubra quasi uermiculus: uelut lana alba erunt. Si uolueritis & audiretis me: bona terræ comedetis. Dicit dñs omnipotens.

Feria. v. Lectio Regum. iiii. Cap. iiii.

In diebus illis. Venit mulier sunamitis ad heliseū prophetā in montē carmeli. Cūq; uidisset eā uir dei decōtra: ait ad giezi puerū suū. Ecce sunamitis illa uenit. Vade in occursum eius: & dic ei. Recte ne agitur circa te: & circa uirū tuū: & circa filium tuū. Quæ dixit. Recte. Cūq; uenisset ad uirū dei in montē apprehēdit pedes ei⁹. Et accessit giezi: ut amoueret eā. Et ait homo dei. Dimitte illā: aīa ei⁹ in amaritudine est & dñs celauit a me: & nō in-

dicaui mihi. Quæ dixit illi. Nunquid petiui filiū a dño meo. Nūquid nō dixi tibi. ne illudas me. At ille ait ad giezi. Accinge lūbos tuos: & tolle baculum meū in manu mea: & uade. Si occurrerit tibi homo nō salutes eū. Et si salutauerit te quispiam nō respōdeas ei. Et pones baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Viuit domin⁹ & uiuit anima mea: nō dimittā te. Surrexit ergo: & secutus est eum. Giezi autē precefferat eos: & posuerat baculū super faciem pueri: & non erat ei uox neq; sensus. Reuersusq; est giezi in occursum eius: & nunciauit ei dicēs. Non surrexit puer. Ingressus ego heliseus domū: & ecce puer mortuus iacebat in lectulo ei⁹. Ingressusq; clausit ostium super se & super puerū: & orauit ad dominum. Et ascendit & incubuit sup puerum. Posuitq; os suum super os pueri: & oculos suos super oculos eius: & manus suas super manus eius: & incuruauit se super eum: & calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulauit in domo semel huc & illuc. Et ascēdit: & incubuit se super eum: & oscitauit puer septies: & aperuit oculos. Et ille uocauit giezi: & dixit ei. Voca sunamitem hanc. Quæ uocata: ingressa est ad eū. Qui ait. Tolle filiū tuū. Venit illa & corruit ad pedes ei⁹: & adorauit super terram. Tulitq; filium suū & egressa est. Heliseus uero reuersus est in galgala.

Feria. vi. Lectio libri Regum. iiii. Cap. xvi.

IN diebus illis. Egrotauit fili⁹ mulieris matris familias: & erat lāgor fortissim⁹: ita ut nō remaneret in eo halit⁹. Dixit ergo ad heliā. Quid mihi & tibi uir dei. Ingressus es ad me: ut rememoretur iniquitates mee. & interficeres filiū meū. Et ait ad eam helias. Da mihi flūm tnum. Tulitq; eum de sinu illius: & portauit in cœnaculū ubi ipse manebat: & posuit super lectum suum, & clamauit

Metui filiū. q. d. tu spōte obtulisti: et impetrasti igitur et suscitare potes amissum. Viuit dom⁹ nus. modus iurandi frequēs in scriptura. i. per uitam: & tuam. Super se & super puerū. i. post se & puerū sic quoq; supra exposuimus. Reuersus est in galgala. locus q; ab heliseo frequentatus quemadmodū et carmelus: distatq; a sericho duobus passuū millibus ceciditq; in sortem trib⁹ iuda.

Feria sexta sequenti.

IN dieb⁹ illis. Egrotauit fili⁹. Ex tertio Regum cap. xvi. in quo postea quam posuit miraculum illud de quo supra dictum est quo pacto diuertit ad mulierem uiduam sareptanā pausitq; illam filiumq; illius et ipse mirabiliter ab ea pastus est ex vno pugillo farine: nūc ponit quemadmodum mortuus puer est ab eodem propheta suscitatus. Mulieris. s. sareptane. Halitus. i. spiritus: quo extincto sequatur mors necesse est.

Quid mihi & tibi. idest quid negotij erat tibi in domo mea. Iniquitates mee. quasi ex ingressu illius in domum deus uiderit mulieris peccata: que alias non uidisset. In cœnaculum partem domus superiorem.

Epistolæ beati Pauli.

Expandit se. i. explicauit se. Mēsus est. a metior iris. sic Vergili⁹ Desperam metre iacēs. Inferiorem domum. qz vt diximus cenaculum pars est superior. Nunc cognouit. i. experimēto didici.

Ec dicit dominus. In tempore placito. Ex esala propheta cap. xlix. qd etia secundum hebreos de messia est exponendum hoc est de christo vcturo.

In tēpore placito. idest legis gratie. Exaudiuit te. vox patris est ad filii.

In die salutis. i. passio nis tue que fuit omnium salus. Auxiliatus sum. dālo cōstātiā patēdi.

In fcdus populi. vt p te deo federaret recōcilia returqz. Terram. i. terre habitatores. Qui vincti sunt. i. pētis impliciti.

Reuelamī. in veritatis cognitiōe. Pascenē. loca pascionis cōmemorat.

Nō esuriēt. in trāslatiōe pascionis perstat. Mōtes meos. p euāgelij predicationē nihil erit in vium. Semite mee. hoc ē pcepta. De lōge veniēt. i. ad fidē p predicationē.

Et mari. qd est occasu su deē. Laudate celi. gratia rū actio est p tāto benefi cio. Et dixit sion. i. illi q fuerūt habitatores sion. ducti captiuitatē. Illa mulier q peperit. Ego non obliuiscar. i. populi mei.

ad dominū & dixit. Domine deus meus etiā ne uis duam apud quā ego utcunqz sustentor afflixisti: ut interficeres filium eius. Et expandit se atqz mensus est super puerum tribus uicibus clamauit ad dñm: & ait. Dñe deus me⁹ reuertatur obsecro anima pueri huius in uiscera eius. Et exaudiuit dñs uocem helie: & reuersa est anima pueri intra eum & reuixit. Tulitqz helias puerum: & deposuit eum de cenaculo in inferiorem domū: & tradidit illum matri suæ. Et ait illi. En uiuit filius tuus. Dixit mulier ad heliam. Nunc in isto cognoui: quoniam uir dei es tu: & uerbum dñi in ore tuo uerum est.

Lectio Esaia propheta. Capi. xlix.

Ec dicit dominus. In tempore placito exaudiuit te: & in die salutis auxiliatus sum tui. Et seruaui & dedi te in fcdus populi: ut suscitares terram: & possideres hereditates iacob dissipatas. Vt diceret his qui uincti sunt exite: & his qui in tenebris sunt reuelamini. Super uias pascuntur: & in omnibus planis erunt pascua eorum. Non esuriēt neqz sitient amplius: & non percutiet eos æstus & sol: quia miserator eorum reget illos. & ad fontes aquarum potabit eos. Et ponam omnes montes meos in uiam: & semite mee exaltabuntur. Ecce isti de longe uenient: & ecce illi ab aquilone & mari: & isti de terra australi. Laudate celi & exultet terra: iubilate montes laudem: quia consolatus est dominus populum suum. & pauperum suorum miserebitur. Et dixit sion. Dereliquit me dominus: & dominus oblitus est mei. Nūquid obliuisci potest mulier infantem suum: ut nō misereatur filio uteri sui. Et si illa oblita fuerit: ego tamen nō obliuiscar tui. Dicit dominus omnipotens.

Lectio Esaia propheta. Capi. lv.

Ec dicit dñs. Omnes sitientes. Ex esaiâ propheta cap. lv. quod ad christi predicationē discipulorūq; per mūdum dispersionem gentiumq; vocationem pertinet. Venite ad aquas. salientes. s. in vitā eternā. Nō habetis argentum. quia bona spiritalia nō emūtur.

Ec dicit dñs. Oēs sitientes venite ad aquas: & qui non habetis argentū properate emite & comedite. Venite emite absq; argēto: & absq; ulla cōmutatione uinum & lac. Quare appēditis argentum non in panibus: & laborem uestrum nō in saturitate. Audite audiētes me & comedite bonū: & delectabitur in crassitudine anima uestra. Inclinate aurē uestrā & venite ad me: audite & uiuet anima uestra. Et feriam uobiscū pactū sempiternū: misericordias dauid fidelis. Ecce testē populis dedi eum: ducē ac praeceptorē gētibus. Ecce gentē quā nesciebas uocabis. & gētes quā nō cognouerunt te ad te currēt: ptopter dñm deū tuū & sanctum israhel: quia glorificauit te. Quærite dominū dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius uiam suam. & uir iniquus cogitationes suas: & reuertatur ad dñm & miserebitur eius: & ad deum nostrū qm̄ multus est ad ignoscendū. Nō enim cogitationes meæ cogitationes uestre: neq; uie meæ uie uestre: dicit dñs. Quia sicut exaltantur cœli a terra: sic exaltate sunt uie meæ a uis uestris: & cogitationes meæ a cogitationibus uestris. Et quomodo descendit imber & nix de coelo & illuc ultra non reuertitur: sed inebriat terram: & infundit eā & germinare eā facit: & dat semen ferenti: & panē comedenti. sic erit uerbum meū quod egreditur de ore meo. Non reuertetur ad me uacuum: sed facit quæcūq; uolui. & prosperabitur in his ad quæ misi illud. Dicit dominus omnipotens.

E Dñica in passione. Ad hebræos. Capi. ix.
Ratres. Christus aut assistēs pōtifex futurorū

Einu & lac. p. quæ intel-
ligit cibos spiritalia.

Nō in panib⁹. sed i ijs q
magis famem augment.

Comedite bonū. i. cibū
q nō perit: sed i eternū sa-
tiat. Pactū sempiter-
nū. i. legem euāgelicā. qz
lex moysi tēporalis fuit.

Fideles nō fidelis. pau-
lus actū. xij. hoc citat
ex septuaginta interpre-
tatione sancta dauid fi-
delis. Testem dedi eū.
pater de filio dicit hoc.

Quam nesciebas. super-
ius de filio loquebatur:
nunc ad filium. Querit
te dominū. omnes hortat
tur nunc ut in tempore
gratię querant deum.

Quoniam multus est. i.
propensus & liberalis.

Cogitationes meæ. q. d.
aliter de⁹ aliter homo in
his se habet: & ponit com-
parationē manifestā. sed
hec in superioribus iam
exposita sunt.

Dominica in passione
Christus assistēs. Ex
cap. pauli ad he-
bræos. capi. ix. in quo mi-
nistria veteris legis cō-
parat nouę: & postea quā
narrauit quid in veteri
fiebatur: nunc quid in noua
sit demonstrat: dicens.

Christus assistens. in
græco adueniens. Pō-
tifex futurorum. sicut a-
aron fuit prętoriorum.

Epistolæ beati Pauli.

Tabernaculū manu factum, quale fuit moysi: sed per corpus suum. Introsiuit semel, idest in eternum. In sancta, s. sanctorum eterna redemptione inuenta, in græco inuentus est, nā refertur ad christum. Si enim locus est a minori ad maius. Cinis aspersus, quia ut dicitur Numeri. xix. Cineres

uitule combustæ imponebatur aque qua immundi lustrabantur. Emundauit. in græco per futurum emundabit. Mediator est, intercedente morte per quam eius testamentum est confirmatum. Et qui sunt vocati eterne hereditatis, idest ad eternam hereditatem

Accipiant repromissionem, s. factam abraam.

In redemptionem preuaricationum: que in veteri lege per sacrificia nō poterant tolli.

Feria secunda
sequenti.

Factum est verbum domini. Ex Iona propheta Cap. iij. in quo continetur quo pacto Iona executus est sibi a deo imperatum hoc est ut iret niniuem etc. Secundo, quia illud idem preceperat. Que loquor, idest antea sum locutus. Pertrahere trium dierum, ut videret omnes vias peragrarentur. Adhuc quadraginta dies, subaudi restant: qui sunt dati ad penitentiam. Saccis, idest cilicio ex pilis caprarum

Sedit in cinere, humilians se videlicet coram domino. Et clamauit, per os scilicet preconis. In fortitudine, i. fortiter.

bonorum: per amplius & perfectius tabernaculum non manu factū: idest nō huius creationis: neque per sanguinē hircorum aut vitulorum: sed per propriū sanguinē introiuit semel in sancta: æterna redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorum aut taurorum & cinis vitule aspersus inquinatos sanctificat ad emundationē carnis, quāto magis sanguis xpī: qui per spm sanctū semetipsum obtulit immaculatū deo: emundabit cōscientiā nostrā ab operibus mortis: ad seruientū deo uiuenti. Et iō noui testamenti mediator est: ut morte intercedente: in redemptionē earum preuaricationū q̄ erāt sub priori testamento repromissionē accipiant: qui uocati sunt æternæ hereditatis. In xpō iesu dño nro. Feria. iiii. Lctō Ionæ pphetæ. Ca. iiii.

IN diebus illis. Factū est uerbū dñi ad ionam prophetā secūdo dicens. Surge & uade ad ninīuē ciuitatē magnā: & prædica in ea prædicationē: quā ego loquar ad te. Et surrexit ionas & abiit in ninīuē: iuxta uerbū dñi. Et ninīue erat ciuitas magna itinere dierū trium. Et cepit ionas introire in ciuitatem itinere diei unius. Et clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies & ninīue subuertetur. Et crediderūt uiri ninīuite in dño: & prædicauerunt ieiuniū: & uestiti sunt saccis: a maiore usque ad minorem. Et peruenit uerbū ad regē ninīuæ: & surrexit de solio suo: & abiecit uestimētū suū a se: & indutus est sacco. Et sedit in cinere: & clamauit: & dixit in ninīue ex ore regis & principū eius dicens. Homines & iumenta & boues & pecora non gustet quicquid nec pascatur: & aquā non bibāt. Et operiatur saccis: homines & iumenta clament ad dñm in fortitudine. &

Si conuertatur. quia sicut propter peccata nostra est iratus: ita et per penitentiam placabitur. Misertus est super maliciam. quam locutus fuerat: idest penam quam fuerat illis interminatus. que quia fuit comminatoria: illis mutatis et pena est mutata.

Serâ tertiâ sequenti.

Congregati sunt babylonij. Ex daniele ppheta cap. xliij. In quo postea quam narrante quomodo danielis industria idolum belis euersum est: nunc ostendit quæ admodum babylonij perierunt a rege ut daniel deberetur morti: et quo pacto liberatus est ex lacu leonum et pastus in penuria alimentorum. Aduersus regem. quia fecerunt in urbe seditionem. Iudeus. i. iudeorum fautor.

In diebus illis. Congregati sunt babylonij ad regem: & dixerunt ei. Trade nobis daniëlem qui bel destruxit: & draconem interfecit. alioquin interficiemus te & domum tuam. Vidit ergo rex quod iruerent in eum uehementer & necessitate compulsus tradidit eis daniëlem. Qui miserunt eum in lacum leonum: & erat ibi sex diebus. Porro in lacu erant leones septem: & dabantur eis cotidie duo corpora & duæ oues. Et tunc non data sunt eis ut deuorarent daniëlem. Erat autem abacuc propheta in iudea. Et ipse coxerat pulmentum: & intriuerat panes in alueolo: & ibat in campum: ut ferret messoribus. Dixitque angelus domini ad abacuc. Fer prædium quod habes in babylonem danieli: quod est in lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine babylonem non uidi: & locum nescio. Et apprehendit eum angelus domini in uertice eius & portauit eum capillo capitis sui: posuitque illum in babylone super lacum in impetu spiritus sui: & clamauit abacuc dicens. Daniel serue dei: tolle prædium quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus mei es domine deus meus & non dereliquisti diligentes te. Surgensque daniel comedit. Porro angelus domini restituit abacuc comestum in loco suo. Venit ergo rex die septima ut lugeret daniëlem

In lacum leonum. i. caueam ubi adseruabatur.

Duo corpora. an hominum. quia subdit et due oues. Erat abacuc. quoniam in fame passus est daniel et ex leonibus liberatus.

Abacuc. unde ex duodecim prophetis minoribus.

Pulmentum. carnes sine ossibus. Intriuerat panes. i. ex intrita forma uenerat. Est autem intrita massa informis cuiuscunque rei.

In alueolo. alueus est vas siue receptaculum rei fluxe. Messoribus. quoniam in messes secandas conduxerat. In uertice eius. per capitis uertice. Capillo. quia capillum capitis apprehendit: et sic est portauit sublimen. Impetu spiritus. i. uirtute sua spiritali. In loco suo. unde illum rapuerat. Et lugeret. quia putabat illum extinctum.

Epistola beati Pauli.

Feria quarta sequenti.

Locutus est dñs. Ex
Leuitico cap. xix. ubi
inter alia legis precepta:
que sequuntur commemorat:
et pertinet ad proximum.

Nō perjurabis. in dam-
num prīmū quod etiam
religionem ledit. Pol-
lues. i. p̄sanabis. Calū-
niā. falsam accusationem
intentās. Ali. violentis
quibusdā modis. Opus
mercenarij. i. merces pro
opera illius quē cōdūxi-
sti. Surdo. atq. p̄inde
absenti. Offendicūlū. i.
obiectū in quē offendens
cespitet. Personā pau-
peris. qz in distributiva
iusticia debet cōsiderari:
non autē in cōmutatiua.

Criminator. i. delator
criminū occultor. Su-
surro. idest murmurator.

Cōtra sanguinē. i. inno-
cētis. Non oderis. cū rā-
core. Publice. scđz euā-
gelij Matth. xviij. si pec-
cauerit i te frater tuus etc.

Ultionē. amore vindicte

Sicut te ipsum. qz hoc
amicicie lex exigit. Est nī-
hilominus in amore or-
do quidā ut nos magis
amemus q̄ alios.

Feria quinta sequenti.

Orauit daniel dicēs.
Ex dānele ppheta
cap. iij. quē oratio nō da-
nielī sed azariē in ignis
fornace posito tribuitur.

Dilectum tuū. quē dīle-
xisti et transulisti in pale-
stinā ex hys chaldeorum.

& uenit ad lacū & introspectit: & ecce daniel sedens
in medio leonum. Et exclamauit rex uoce magna
dicēs. Magnus es dñe deus danielis. Et extraxit eū
de lacu leonum. Illos autē qui perditionis eius cau-
sa fuerant: intromisit in lacum: & deuorati sunt in
momento corā eo. Tūc rex ait. Paueāt habitātes in
uniuersa terra deū danielis. quia ipse est liberator
& saluator: faciēs signa & mirabilia in celo & in ter-
ra. Qui liberauit dānelem de lacu leonum.

Feria. iiii. Lectio Leuitici. Capi. xix.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad moy-
sen dicēs. Loquere filiis israel: & dicēs ad eos.
Ego dominus deus uester. Non facietis furtum: nō
mētiemini nec decipiet unusquisq. proximum suū.
Non periurabis in nomine meo neq. pollues no-
men domini dei tui. Ego dominus. Non facies ca-
lūniā proximo tuo: nec ui opprimes eum. Non
morabitur opus mercenarij tui apud te mane. Non
maledices furdo: nec coram ceco pones offendicu-
lum: sed timebis dominum deum tuum: quia ego
sum dominus. Non facies q̄ iniquum est: nec inius-
te iudicabis. Nec consideres personam pauperis
nec honores uultum potētis. Iuste iudica proximo
tuo. Non eris criminator & susurro in populis. Nō
stabis contra sanguinem proximi tui. Ego domi-
nus. Non oderis fratrem tuum in corde tuo: sed pu-
blice argue eum: nec habeas super illo peccatum.
Non quæras ultionem: nec memor eris iniurię ci-
uium tuorū. Diliges amicum tuum sicut te ipsum.
Ego dñs. Leges meas custodite. Ego enim sum do-
minus deus uester.

Feria. v. Lectio danielis. Capi. iiii.

IN diebus illis. Orauit daniel dicēs. Dñe deus
ne despicias populū tuū: neq. auferas miseri-
cordiam tuā a nobis: propter abraam dilectū tuū &

Epistolæ beati Pauli.

Pollicens. hæc repromissio abraâ primo: deinde posteris facta est a deo. Imminuti sumus. exules: dispersi: & ab oïbus alijs hoïbus cõtrẽpti. Nõ est princeps. qz sedechias captiuus erat. Neqz ppheta. qui nobis denũciaret quomodo sis placandus. Neqz holocausti. i. sacrificia: qz nõ habem? sacerdotes in captiuitate positi. In aia cõtrita. sic dauid psal. l. cor cõtritu et humiliatu. Sacrificiũ nostrũ. i. cordis cõtritu. Ne cõfundas nos. qui nõ impetrat qd pe-

isaac seruũ tuũ. & israel sanctũ tuũ quibus locutus es pollicens: qd multiplicares semen eorũ sicut stel-
las cœli: & sicut arenã quæ est i littore maris. Quia dñe imminuti sumus plusqz omnes gẽtes: sumusqz humiles in uniuersa terra hodie ppter peccata nostra. Et non est in tẽpore hoc princeps & ppheta & dux: neqz holocausti: neqz sacrificiũ: neqz oblatio neqz incensum: neqz locus primitiarum coram te: ut possimus inuenire miam: sed in animo contrito: & spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietũ & taurorũ: & sicut in milibus agnorũ pinguium: sic fiat sacrificiũ nostrũ in cõspectu tuo hodie ut placeat tibi: quia nõ est cõfusio confidẽtibus in te. Et nũc sequimur te in toto corde: & timemus te: & quærimus faciẽ tuã. Nõ cõfundas nos: sed fac nobiscũ iuxta mäsuetudinẽ tuã: & secũdũ multitudinem mĩe tue. Et erue nos in mirabilibus tuis: & da gloriã nomini tuo dñe. Et cõfundantur oēs qui orãt seruís tuis mala. Cõfundãtur in omni potentia: & robur eorũ cõteratur. Et sciãt quia tu es dñs deus solus: & gloriosus super oẽm terrã. Dñe deus noster.

Feria. vi. Lectio Ieremiæ. Cap. xvi.

IN dieb? illis. Dixit Ieremias. Dñe oēs qui te derelinquũt cõfundẽtur. Recedẽtes a te in terra scribentur: qm dereliquerũt uenã aquarũ uiuentium dñm. Sana me dñe & sanabor: saluũ me fac et saluus ero: qm laus mea tu es. Ecce ipsi dicũt ad me Vbi est uerbũ dñi: ueniat. Et ego nõ sum turbatus: te pastore sequẽs: & diem hominis nõ desiderauĩ: tu scis. Quod egressum est de labiis meis: rectum

est: relinquit quasi confusus. In mirabilib? tuis faciẽdo in nostra liberatione mirabilia: sicut ante hac fecisti. Da gloriã faciendo hæc miracula.

Orãt mala. i. imprecantur. In omni potẽtia. in qua. i. cõfidit. Et sciãt. i. experiantur.

Feria sexta sequẽti.

Dixit Ieremias: Domine oēs qui te derelinquunt. Ex Ieremia cap. xvi. Hæc lectio cõtinuatur superiori: quæ legabatur feria quinta secũde dñice in quadragesima. Qui te derelinquũt. seruiedo dijs alijs. In terra. i. in inferiorib? terre hoc est apud inferos. Uenã aquarũ. salietũ i uitã eternã Joã nis. iiii. Sana me dñe. Iere. precatio est. Et sanabor. a morbo quẽ tu solus potes sanare. Ipsi. quibus uerba tua denunciaui. Verbi dñi. i. pena quam nobis minabaris.

Ueniat. i. uerbum illud qd. nõ uenit. Nõ sum turbatus. propter uerba eorũ. Sequẽs te. i. mandata tua crequens. Die hominis. i. uitam delictosam quam plerqz omnes sequunt. Qd egressum est. malos coarguendo.

Epistolæ beati Pauli.

In cōspectu tuo. q̄ tu illud mihi iussisti. Nō sis formidini. i. pena quā alijs es minatus nō veniat super me. Cōfundatur. p cōfundetur. Duplici cōtritione hoc est mortis & captiuitatis. Cōtere eos. i. cōteres vt supra. i. nō optatiue aut imperatiue sed enunciatīue.

Sabbato sequenti.

Dixerūt impij. Ex Jeremia ppheta. cap. xviij. Paucis verbis immutatis. Nā p eo q̄ hic legitur: dixerūt impij iudei adinucē: in originali legitur. Et dixerunt venite & cogitemus contra ieremiā cogitationes et est obstinatio iudeorū in christū par illi quam habuerunt in ieremiā.

Cogitationes. i. vias quibus illum occidamus tanq̄ prophetā falsa nobis denunciante. Rex a sacerdote. quia nihilominus docebit eam. Consilium a sapiente. i. a septuaginta senioribus quos moyses instituit. Sermo a propheta. qui futura nobis denūciat. Percutiamus lingua. testimonia falsa intendentes.

Attēde dñe. deprecatio est ieremię. Audi. ad puniendū eos. Pro bono mali. q. d. certe redditur mihi ab his. Foveā animę meę. i. pernīciem vitę meę. In cōspectu tuo. i. quod tibi sim obsecutus faciēdo quę illis erāt utilitati. Clamor de domibus. scilz fame et gladio perēlitū. Latronē. qui eos distrahat atq; disturbet & in captiuitatem ducat. Propitius. relinquēdo impunitā iniquitatem illorū. In tēpore furoris. i. vindictę tuę. Dñica i ramis palmarū.

in cōspectu tuo fuit. Nō sis tu mihi formidini: spes mea tu in die afflictionis. Confundantur qui me psequuntur: & non confundar ego. Paueāt illi: & nō paueam ego. Induc super eos diē afflictionis: & duplici contritione contere eos. Dñe deus noster.

Sabbato. Lectio Ieremię. Cap. xviii.

In diebus illis. Dixerunt impij iudei ad inuicem. Venite cogitemus contra iustum cogitationes. Nō enim peribit lex a sacerdote: neq; consiliū a sapiente: neq; sermo a propheta. Venite percutiam⁹ eū lingua & non attendamus ad uniuersos sermones eius. Attēde dñe ad me: & audi vocem aduersariorū meorū Nunquid redditur pro bono malū: quia foderunt foueam animę meę? Recordare q̄ steterim in cōspectu tuo: ut loquerer pro eis bonum: et auerterē indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorū in famē: & deduce eos in manus gladii. Fiāt uxores eorū uidue absq; liberis: & uiri interficiantur morte. Iuuenes eorum confundantur gladio i praelio. audiat clamor de domibus eorum. Adduces enim super eos latronem repente: quia foderunt foueam ut caperent me: & laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem domine scis omne consiliū eorum aduersum me in mortem. Ne propitius iniquitati eorum: & peccatum eorū a facie tua nō deleantur. Fiant corruentes in cōspectu tuo: in tēpore furoris tui domine deus noster.

Domínica in ramis palmarum.

Beati pauli Ad philippēses. Cap. ii.

Epistolæ beati Pauli.

Ratres. Hoc sentite in vobis. Ex epla pauli ad philippenses cap. ij. Philippenses ex epla xpi Paulus ad humilitatē hortat. Hoc sentite in vobis. i. qd xps sensit in se. In forma dei. i. p essentia de. Non rapinā. quasi rem alienā sibi vsurpās. Exinanivit se. i. abiecit se. Formā serui. i. hominis dei seruitio geniti. In similitudinē. qz z si verus homo: nō tñ in originali pctō genit. Habitu. i. figura vt in grēco habet. Usq; ad mortē. z nō quācūq;

Ratres. Hoc enim sentite in vobis: quod & in xpo iesu. Qui cū in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed semetipsum exinanivit formam serui accipiēs: in similitudinem hominū factus & habitu inuētus ut homo: Humiliauit semetipsum factus obediēs usq; ad mortem: mortē autem crucis. Propter quod & deus exaltauit illum: & donauit illi nomen quod est super omne nomē: ut in nomine iesu omne genu flectatur: cōlestiū terrestrium & infernorum. Et omnis lingua confiteatur quia dominus iesus xps in gloria est dei patris.

Feria. ii. Lectio Isaia. Cap. i.

IN diebus illis. Dixit isaia. Dñs deus aperuit mihi aurem: ego aut nō cōtradico: retrorsum nō abi. Corpus meū dedi pcutiētibz: & genas meas uellentibus. Faciē meā nō aduertī ab increpantibus & conspūētibus in me. Dñs deus auxiliator meus & ideo nō sum cōfusus. Ideo posui faciē meam ut petrā durissimā: & scio qm nō cōfundar. Iuxta ē qui iustificat me: quis contradicet mihi? Stemus simul. Quis est aduersarius meus? Accedat ad me. Ecce dñs deus auxiliator meus: qs est qui cōdēnet me? Ecce oēs quasi uestimentū cōterētur: tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs deū audiēs uocem serui sui? Quis ambulabit ī tenebris & nō est lumē ei? Speret in noīe dñi: et innitatur in dño deo suo.

penas sceleris in me cōmissi. Serui sui. i. xpi hominis qui vt ait Paulus formā serui accepit. In tenebris. i. ignoratiē. Nō est lumē ei. q. d. nullus. Speret in nomine dñi. i. oīs si delis. Et innitatur. quia in illo est omne fundamentum z stabilitas.

mortē: sed mortē crucis. i. ignominiosam. Propter quod. i. ppter quā hūilitatē. Exaltauit illū in resurrectione z ascēsiōe.

Sup omne nomē. i. qd sit christus deus z homo.

Celestium. tres mundi partes complectitur celū terras: inferos.

Feria secūda sequēti.

Dixit isaia. Dominus deus aperuit. Ex isaia cap. i. quod sine controuersia de christi passione intelligendum est: in cuius persona dicit propheta. Aperuit mihi aurem. insinuando futuram passionē. Nō contradico. Dixit enim fiat voluntas tua. Retrorsum non abi. sed me querētibus obtulī. Corpus z genas. hoc z euangeliste testantur: sicut et que sequuntur. Nō sum confusus. i. passus a patre repulsum. Et petrā. ad perpetiendum durissimā queq;. Qui iustificat me. scilz pater qui est iustus quoniam vtriusq; eadem natura. Qui cōdemnet me. i. iuste. alio: qui iniuste cōdemnatus est. Conterentur. i. luēt

Epistolæ beati Pauli.

Feria tertia sequenti.

O Irit Jeremias. Domine demonstrasti mihi. Ex Jeremia cap. xi. quod totum ad christi passionem pertinet. et sunt verba christi sub persona prophete. Studia eorum. que omnia mihi reuelasti futura. Lignum. subaudi venenatum puta tarum aut rhododaphnen. Tu autem domine. subaudi attende orationi mee. Ultionem tuam. qua illorum scelera

ulciscaris. et hoc non zelo vindicte: sed amore iusticie. Feria. iiii. sequenti.

O Icite filie sion. Ex Esaiâ cap. lxi. et lxiij. qui loci de christo exponitur partim de eius aduentu et partim de eiusdem passione. Dicite filie sion. i. ecclesie hoc est fidelium congregationi.

Venit pro venturus est.

Mercies cum eo. cuius scilicet iuxta opera sua.

Vocabit eos. i. angelos.

Populus sanctus. vocatus est. Tu autem. i. ecclesia. Civitas quesita. que deus quesivit. Et non derelicta. in parte demonstrata. Quis est iste. verba sunt angelorum admirantium christi ascensionem. De edom. i. idumea ubi regnavit esau qui cognominatus est edom. hoc est ruber. De bosra. civitate arabie. ubi vestes purpura insciebant. In stola sua. i. veste insigni castitatis. hoc est in humanitate.

Ego: christus refidet. Pro-pugnator. i. defensor eorum qui me sequuntur. Quare. Verba sunt iterum angelorum: quibus subdit christi responsum.

Torcular calcaui. id est

vas torcularis per quod intelligimus passionis tormenta. Non fuit vir meus. quia est ab omnibus derelictus. Calcaui eos. hec verba ad tempus allud pertinent: puta ad antichristum. Dies ultionis. cuius meminisse necesse est. Retributionis. i. iudicio universalis. Circūspexi. hoc etiam ad superiora pertinet.

Feria. iiii. Lectio Ieremie prophetæ. Cap. xi.

In diebus illis. Dixit Ieremias. Domine demonstra-
sti mihi: et ego cognovi: tu ostendisti mihi studia eorum: et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam: et non cognovi: quia cogitaverunt super me consilia dicentes. Mittamus lignum in pane eius: et eradamus eum de terra viventium. et nomen eius non memoretur amplius. Tu autem domine sabaoth qui iudicas iustas: et probas renes et corda: videam ultionem tuam ex eis. Tibi enim revelavi causam meam: Domine deus meus.

Feria. iiii. Esaiæ prophetæ. Cap. lxi. et lxiij.

Ec dicit dominus deus. Dicite filie sion: ecce saluator tuus venit: ecce merces eius cum eo: et opus illius coram illo. Et vocabunt eos populus sanctus redempti a domino. Tu autem vocaberis quesita civitas: et non derelicta. Quis est iste qui venit de edom: tinctus uestibus de bosra. Iste formosus in stola sua: gradiens in multitudinem fortitudinis sue. Ego qui loquor iusticiam: et pro-pugnator sum ad salvandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcanti in torculari? Torcular calcaui solus: et de gentibus non est vir mecum. Calcaui eos in furore meo: et conculcaui eos in ira mea. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea: et omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo: annus retributionis mee venit. Circūspexi et non erat auxiliator:

Epistolæ beati Pauli.

De antichristo quidam hæc omnia intelligunt: sed in prophetis semper ordo permutatur eorum rerum quas futuras aut factas prædicauit.

Dixit Esaias. Dñe quis credidit auditui nostro. Et esaias cap. liij. qđ totū de xpī passio-
ne exponitur. Quis cre-

quæsiui & non fuit qui adiuuaret. Et saluauit mihi
brachiū meū: & indignatio mea ipsa auxiliata est
mihi. Et conculcaui populos in furore meo. & in-
briaui eos in indignatione mea: & detraxi in terra
uirtutē eorū. Miserationū dñi recordabor. laudem
dñi super oībus quæ reddidit nobis dñs de9 noster

Lectio Esaiæ prophetæ. Capi. liij.

IN dieb9 illis. Dixit Esaias. Dñe quis credidit
auditui nostro: & brachiū dñi cui reuelatum
est. Et ascēdit sicut uirgultū coram eo: & sicut radīx
de terra sitienti. Et non est species ei neq; decor. Et
uidimus eum & nō erat aspectus: & desiderauimus
eum despectū: & nouissimū uirorum uirū dolorū:
et sitientē infirmitatē. Et quasi absconditus uultus
eius & despectus. unde neq; reputauimus eū. Vere
langores nostros ipse tulit: & dolores nostros ipse
portauit. Et nos reputauimus eū quasi leprosum:
& percussū a deo & humiliatū. Ipse autē uulnera-
tus est propter iniquitates nostras: attritus est pro-
pter scelera nostra. Disciplina pacis nostræ super
eum: & liuore eius sanati sumus. Omnes nos quasi
oues errauimus: unusquisq; in uiam suam declina-
uit. Et dñs posuit in eo iniquitatē omniū nostrum.
Oblatus est quia ipse uoluit: & nō aperuit os suum.
Sicut ouis ad occisionē ducetur: & quasi agnus cor-
ram tōdente se obmutescet: & nō aperiet os suum.
De angustia & de iudicio sublatus est. Generationē
illius quis enarrabit? Qui absconditus est de terra uiuē-
tium: ppter scelus populi percussit eū. Et dabit im-
pios p sepultura: & diuites p morte sua: & q iniqui-
tate nō fecerit: nec dolus fuerit in ore ei9: & dñs

ne exponitur. Quis cre-
didit. pro credet quod est
frequēs apud prophetas

Auditui nostro. pro ser-
moni quem a spū sancto
audiuim9. Brachiū dñi
i. fili9 p quē pater opera-
tur. q. d. paucis. Et ascē-
det. i. nasceť. Corā eo. i.
patre. Quasi uirgultū.
i. frutex. De terra sitiēti
i. de uirgine impolluta.

Species. cū illuderet a
iudeis. Et desiderauim9
hoc fecerūt patriarche &
pphete. Quasi abscondi-
tus p pudore. Nec re-
putauim9. i. saluatore: sed
erat reuera. Quasi le-
prosum. cū nō esset. Pa-
cie nostrę. recōciliationis
cū deo. Cuius liuore. i.
sanguine decolori. In-
quitatē omnium. ut unus
p omnibus satisfaceret.

Oblatus est. i. ad passio-
nem uenit. De angus-
tia. i. mortis per resurre-
ctionem. Et de iudicio.
quo omnes descendebāt
ad inferos. Generatio-
nem eius. i. diuinā. quia
si legeretur quare sensus
esset manifestus. nam di-
xit ineffabilem eius ge-
nerationem. sed ait mor-
tuis? respōdet ppter sce-
lus &c. Percussit eum.
i. percuti permisi. Et
dabit impios. mortis au-
tores. quod factū est hies-
rosolymis a tito eueris.

Epistolæ beati Pauli.

Si posuerit aiam. sed ponet igitur: videbit. Semen longeuum. i. christianismus non longe lateq; patentem & vsq; in seculi finem permanentem. Voluntas domini per illam fiet.

Seria quinta in cena domini.

Ratres. Conuenientibus vobis. Ex prima pauli epistola ad Corinthios. cap. xi. Corinthios paulus instituit circa corporis christi comunione vsam. Conuenientibus in unum.

ad sacramenti eucharistie participationem. Non est. i. non contingit vobis.

Dñicam cenam. quia ordinē perturbatis. Presumit. i. ante sumit. s. quam veniat ad comunione.

Ebrius est. ex vino quod psumpsit. Domos non habetis. i. greco nō pticula nō hñ. q. d. nō licet vobis hoc facere ante comunione. Cōtēnitis. non veniētes cum alijs.

Confunditis. in eorum cōfusione hoc facientes.

Laudo vos. subaudi in alijs. A dño. qui mihi hoc revelauit. Tradebatur. a iuda pditore. Fregit. post vba cōsecrationis. Similiter calicē. i. vinū in calice. Nouū testamentū. quēadmodū vetus i sanguine agni: ita & nouū in sanguine christi

Annūciabitis. ipsas recolendo et memorando.

Donec veniat. i. fine seculi ad iudiciū. ostensa deinde tāti sacri institutione: demonstrat q̄liter sit sumendum. Indigne. i. nō obseruatis q̄ sunt obseruanda. Reus erit. accusandus veniet. Probet se. i. cōscientiā suā examinet.

Non diiudicās. i. discernēs hūc cibū spiritalē ab alijs. Ideo. i. ex hac cā

uoluit cōtendere eū in infirmitate. Si posuerit pro p̄cto aiam suā: uidebit semē lōgeuū: & uolūtas dñi in manu ei⁹ dirigetur. Pro eo q̄ tradidit in mortē aiam suā: & cū sceleratis reputatus est. Et ipse p̄ctā multorum tulit: & pro transgressoribus rogauit ut non perirent. Dicit dominus omnipotens.

Feria. v. in cena dñi. Ad corinthios. i. Ca. xi.

Ratres: Conuenientibus ergo uobis in unum: iā non est dñicam cenā māducare. Vnusquisq; em̄ suā cenam presumit ad manducandū. Et alius quidē esurit: alius autē ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut ecclesiam dei cōtēnitis: & confunditis eos qui nō habent? Quid dicam uobis? Laudo uos in hoc non laudo. Ego em̄ accepi a dño quod & tradidī uobis. Quoniā dñs iesus in qua nocte tradebatur: accepit panem: & gratias agens fregit & dixit. Accipite & māducate. Hoc est corpus meū: quod p uobis tradetur: hoc facite in meā cōmemorationē. Similiter et calicem: postq̄ cenauit dicens. Hic calix nouū testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotienscūq; sumitis in meā cōmemorationem. Quotienscūq; em̄ māducabitis panē hūc: & calicē bibetis: mortem dñi annūciabitis donec ueniat. Itaq; quicūq; māducauerit panem: & biberit calicē dñi indigne: reus erit corporis & sanguinis dñi. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat: & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne: iudiciū sibi māducatur & bibit: nō diiudicās corpus dñi. Ideo inter uos multi infirmi & imbecilles:

Epistolæ beati Pauli.

qđ indigne accipit. Dormiūt. obeunt. iudicamur. s. a dño per talem modū. Dñi iudicamur. s. a dño sic castigamur. Dānemur. s. eternaliter. Feria sexta sequenti.

In tribulatione sua. Ex Osee propheta cap. vi. in quo propheta demonstrat miserationē diuinā & impietatis quibus hęc misericordia conceditur. Dicit igitur in tribulatione sua. i. peccatorum penitentia. Mane quod fuit sub iōanne baptista qui p̄cessit christum vt

lucifer solē. Venite. verba sunt properatium ad baptismā iōannis. Lepit in captiuitatem duxit. Percussit. idem dicit sed alijs v̄bis. Post duos dies. quibus fuit christus in sepulchro.

Suscitabit nos. quia illius resurrectio fuit causa nostrę vt ait Paulus.

Quasi diluculū. qz ē lux vera & sol iusticię. Imber tēporaneus. i. opportunus ad terrę fertilitatem.

Serotin⁹. idēqz magis desiderat⁹. Quid faciā. dicit qbus mīa denegat.

Ephraim & iuda. duas trib⁹ alloquit. Nubes matutina. q̄ dissoluitur & dissipat a sole sine vilitate. Dolui i pphetis. i. p̄phetas vos correrē.

Et occidē eos. i. a vobis occidē permittē cū p̄dicaret v̄ba mea. Et iudicia tua. p̄ q̄ punieris. Quasi lux. qz manifesta erit.

Miam volui subaudia te. Et scientiam dei. i. cognitionē. vos autē non cognouistis aut cognoscere voluistis.

Dixit dñs ad moysen & aarō. Ex lib. Exodi cap. xii. in q̄ agitur

& dormiūt multi. Quod si nosmetipsos diiudicare mus: nō utiqz iudicamur. Dum iudicamur autē: a dño corripiimur: ut nō cū hoc mūdo dānemur.

Feria. vi. i. parasceue. Lectio osee pphetæ. Ca. vi.

Hec dicit dñs. In tribulatione sua mane cōsur- gūt ad me. Venite & reuertamur ad dominū quia ipse cepit & sanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: & in die ter- tio suscitabit uos & uiuemus in conspectu eius: scie- mus: sequemurqz: ut cognoscamus dominum. Quasi diluculum preparatus est egressus eius: & uenit quasi imber nobis temporaneus & ferotinus terræ. Quid faciam tibi ephraim: quid faciam ti- bi iuda? Misericordia uestra quasi nubes matutina: & quasi ros mane pertransiēs. Propter hoc dolui in pphetis: & occidē eos in uerbis oris mei: & iudi- cia tua quasi lux egrediētur. Quia misericordiā uo- lui & nō sacrificiū & scientiā dei plusqz holocaustū.

Exodi. Capi. xii.

In diebus illis. Dixit dñs ad moysen & aaron in terra ægypti. Mensis iste uobis est principi- um mensiū: primus erit in mēsi- bus anni. Loqui- minī ad uniuersum cætū filiorū israhel: et dicite eis. Decima die mēsis huius: tollat unusquisqz agnum p familias & domos suas. Si autē minores est nume- rus ut sufficere possit ad uescendū agnum: assumet uicinum suum qui cōiunctus est domui eius iuxta

de celebratiōe agni paschalis q̄ p̄signabat xpī passionē. Mēsis iste. i. luna prima equino- ctio verno q̄ fere cōtingit in mēse martio. Prim⁹ erit. qđ iudei adhuc obseruat p̄ intercala- tiōes. Unusqz. s. p̄ familias. Tollat agnū. q̄ poterat esse qz hēd⁹ vt paulo post dicitur ē.

Epistolæ beati Pauli.

Tolletis & hedū. nō qđ vtrūq; deberēt sacrificare: sed alterutrū. Ad vespērā. post occasum solis eius diei. Vtrūq; postē. i. vtrūq; ostium siue ianuam. Azymos panes. i. sine fermēto.

Lactucis agrestib⁹. i. amaritudinib⁹ vt est in hebreo. Coctū aqua. i. elixū. Accingetis. quasi expediti ad fugam

hoc est precincti & cū baculis: quod est vltatorum.

Est enī phasē. qđ sequit^r transitus dñi ab interprete adiectū est. & nota qđ hīc phasē nō ponit pro prie sed pallusionem ad transitū angelī pcutiētis primogenita egyptiorū.

Sabbato sequenti.

In principio creauit deus. Ex Benefa libro cap. primo in quo agitur de creatione mundi: quod pertinet ad primum articulum fidei: in qua potissimū instituebatur eo die cathecumeni cum presertim illis temporibus esset manicheorum secta frequēs. qui dicebāt hęc visibilia nō a deo sed a demone fuisse creata. & qđ lectio qđ ad contextū attinet est plena: nō tangam nisi quoddam locos ambiguo. Inanis & vacua. i. non ornata vt nūc est. Ferebat sup aquas. i. hebreo volitabat. in chaldeo insufflabat. Hieronym⁹ in hebraicis questionibus incubabat aq̃s: siue fouebat aquas.

Fiat lux. i. hebreo sit lux Dies vn⁹. idēq; primus oim dierum. Aquas ab aquis. i. celli crystallini ab inferioribus clemētis vnde in cārico. aque omnes quę sup celos sunt.

numerum animarū: quę sufficere possit ad esum agni. Erit aut agnus absq; macula: masculus anniculus. Iuxta quē ritū tolletis & hedum & seruabitis eū usq; ad quartādecimā diē mēsis huius. Immolabitq; eū uniuersa multitudo filiorū israel ad vespēram: & sumēt de sanguine ei⁹: ac ponēt sup utrūq; postē: & in sup liminarib⁹ domorū: in quib⁹ comedent illū. Et edēt carnes nocte illa assa igni: & azymos panes cū lactucis agrestibus. Nō comedetis ex eo crudū qui nec coctū aqua: sed assum tantū igni. Caput cū pedibus eius & intestinis uorabitis: nec remanebit quicq; ex eo usq; mane. Si quid residuū fuerit: igne cōburetis. Sic autē comedetis illum. Renes uestros accingetis & calciamenta habebitis in pedibus tenētes baculos in manibus & comedetis festinanter. Est enim phasē. idest transitus dñi.

Sabbato sancte pasche. Genesis. Capi. i.

In principio creauit deus cōelū & terrā. Terra aut erat inanis & uacua: & tenebræ erāt super faciē abyssi: & spīritus dñi ferebatur sup aquas. Dixitq; deus. Fiat lux. Et facta est lux. Et uidit deus lucem qđ esset bona: & diuisit lucē a tenebris. Appellauitq; lucē diē: & tenebras noctē. Factūq; est uespere & mane dies unus. Dixit quoq; deus. Firmamentum in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit de⁹ firmamentū. Diuisitq; aquas quę erāt sub firmamento ab his quę erant supra firmamentum. Et factū est uespere & mane dies secundus. Dixit uero de⁹. Cōgregētur aquę q̃ sub cōelo sunt in locum unū: & appareat arida. Factūq; est ita. Et uocauit deus aridā terrā: cōgregationesq; aquarū

appellauit maria. Et uidit deus q̄ esset bonum: & ait. Germinet terra herbā uirentē: & facientē semē: et lignū pomiferū faciēs fructū iuxta genus suū: cuius semē in semetipso sit sup̄ terrā. Et factū est ita. Et protulit terra herbā uirentē: & afferentē semē iuxta genus suum: lignūq̄ faciēs fructum: & habēs unūquodq̄ sementē secundum speciem suam. Et uidit deus q̄ esset bonū: factūq̄ est uespere & mane dies tertius. Dixit autē deus. Fiant luminaria in firmamento cœli: & diuidāt diem ac noctem et sint in signa & tēpora & dies & annos ut luceant in firmamento cœli: & illuminēt terrā. Et factum est ita. Fecitq̄ deus duo magna luminaria: luminare maius: ut preesset diei: & luminare min⁹ ut preesset nocti: & stellas. Et posuit eas in firmamento cœli: ut luceant super terram & preessent diei ac nocti: & diuiderēt lucē a tenebris. Et uidit deus q̄ esset bonum. Factumq̄ est uespere & mane dies quartus. Dixit etiam deus. Producant aquæ reptile animæ uiuentis & uolatile super terram sub firmamento cœli. Creauitq̄ deus cete grandia: & omnē animā uiuentē atq̄ motabilem quam produxerant aquæ in species suas & omne uolatile secundum genus suū. Et uidit deus quod esset bonū: benedixitq̄ eis dicens. Crescite et multiplicamini: et replete aquas maris: auesq̄ multiplicētur super terram. Et factū est uespere & mane dies quintus. Dixit quoq̄ deus. Producat terra animam uiuentē in genere suo iumenta et reptilia et bestias terræ secundum species suas. Factumq̄ est ita. Et fecit deus bestias terræ iuxta species suas & iumenta & omne reptile terræ in genere suo. Et uidit deus q̄ esset bonum: & ait. Faciamus hominē ad imaginem et similitudinem nostrā: & præsit piscibus maris et uolatilibus cœli: & bestiis uniuersæ terræ: omniq̄ reptili quod mouetur in terra. Et creauit deus hominem ad imaginem et similitudinem suā: ad imaginem dei creauit illum: masculum & feminam creauit eos. Benedixitq̄ illis deus et ait. Crescite & multiplicamini: & replete terram & subiicite eam: & dominamini piscibus maris & uolatilibus cœli: & uniuersis animantibus quæ mouētur super terrā. Dixitq̄ deus. Ecce uobis dedi oēm herbā afferentē semē sup̄ terrā: & uniuersa ligna quæ habēt in semetipsis

Culus semen. sicut nucleus in pomis & grana in siliquis & spiciis vñ possint reseminari. Eas in firmamento. i. in octaua sphaera. Reptile. i. aqua tilia quæ potius reptant q̄ gradiantur. Cete grandia. puta balenas. orcas physteras. Omne uolatile. etiā aues ex aqua pduxit. Masculū & feminā. Hinc forte plato in symposio accepit qd homo in utroq̄ sexu est creatus primū deinde sectus in utrūq̄ sexū. & adhuc scabillis: quoniam omnia membra habet duplicia.

Epistolæ beati Pauli.

Omnis ornatus eorum
celi stelle sol & luna.
Terre arborum & ani-
malium.

Viditque deus cuncta quæ fecerat: et erant ualde bona. Et factum est uespere & mane dies sextus. Igitur perfecti sunt celi & terra: & omnis ornatus eorum. Cōpleuitque deus die septimo opus suum quod fecerat: & requieuit die septimo ab uniuerso opere quod patrarat.

Lectio Exodi. Capi. xiiii.

Factū est in uigilia.
Ex libro exodi cap.
xiiii. In quo postea quā
dixit pfectionē hebreorum
ex egypto: & maris rubri
diuisionē & egyptiorū in-
quentium ardorem: nūc
quid deus fecerit in hosti-
bus perdēdis. In uigi-
lia matu. qz nor in quat-
tuor uigiliis diuidebat.

Per colūnam ignis &
nubis. in quib⁹ hebreos
pcedebat. Exercitū. hoc
est magnā partē exercit⁹.

Egyptiū. qui non erant
occisi. Ad egyptios. i.
cōtra egyptios. Qd̄ uero
quidam dicit mare diui-
sum p̄ duodecim meat⁹ &
vnāquāqz tribus sibi iter
arripuisse: ego nescio vn-
de hoc acceperint.

Apprehendēt septē
mulieres. ex Esaia
p̄pheta cap. iiii. In quo
postea quam p̄pheta
p̄dixit vastationē & ma-
la peruentura: nūc quid
inde sequat ostēdit dīcēs
qd̄ uiris bello interēptis.

Septē mulieres. zc. cō-
sueuerūt hebrei numerū
septenariū p̄ plurib⁹ po-

sementē generis sui ut sint uobis in escam: & cūctis
animantibus terræ: omniqz uolucris celi & uniuersis
quæ mouētur in terra: & in quibus est anima ui-
uens: ut habeant ad uescendum. Et factum est ita.

IN diebus illis. Factū est in uigilia matutina:
& ecce respiciens dñs super castra ægyptiorū
per colūnam ignis & nubis: interfecit exercitū eo-
rum & subuertit rotas curruū: ferebanturqz in pro-
fundum. Dixerunt ergo ægyptiī. Fugiamus israhelē
dominus enim pugnat pro eis cōtra nos. Et ait do-
minus ad moysen. Extende manum tuam super
mare: et reuertantur aquæ ad ægyptios super cur-
rus et equites eorū. Cūqz extendisset moyses ma-
num contra mare: reuersum est primo diluculo ad
priorem locum. Fugientibusqz ægyptiis: occurre-
rūt aquæ: et inuoluit eos dominus in mediis flucti-
bus. Reuerseqz sunt aquæ: & operuerunt currus &
equites cuncti exercitus pharaonis: qui sequentes
ingressi fuerant mare: nec unus quidē superfuit ex
eis. Filii autē israhel perrexerunt per mediū sicci ma-
ris: & aquæ eis erāt quasi pro muro a dextris & a si-
nistris. Liberauitqz domin⁹ in die illa israhel de ma-
nu ægyptiorum: & uiderūt ægyptios mortuos su-
per littus maris: & manū magnā quā exercuerat
dñs cōtra eos. Timuit populus dñm: & crediderūt
dño & moyssi seruo eius. Tūc cecinit moyses et filii
israhel carmen hoc domino: & dixerunt.

Lectio Esaia p̄phetæ. Capi. iiii.

IN diebus illis. Apprehendent septem mulie-
res uirum unum in die illa dicentes. Panem

Epistolæ beati Pauli.

nostrum comedemus & uestimētis nostris operiemur: tantummodo inuocetur nomē tuū super nos aufer opprobriū nostrū. In die illa erit germen dñi in magnificētia & gratia: & fructus terræ sublimis & exultatio his qui saluati sunt de israel. Et erit omnis qui relictus fuerit in sion et residuus in ierusalē: sanctus uocabitur omnis qui scriptus est in uita in ierusalem. Si abluerit dominus sordem filiarū sion: & sanguinem ierusalē lauerit de medio eius: in spiritu iudicii et spiritu ardoris. Et creauit dñs super omnē locum mōtis sion: & ubi inuocatus est nubē per diē & fumum & splendorem ignis flāmantis in nocte. Super omnē enim gloriā protectio: & tabernaculum erit in umbraculū diei ab æstu: in securitate et absconsione a turbine & a pluuia.

Lectio Esaie. Capi. lv.

Ecce est hereditas seruorum dñi: & iusticia eorum apud me dicit dominus. Omnes sitiētes uenite ad aquas: & qui non habetis argentū prope rate emite et comedite. Venite emite absq; argento et absq; ulla commutatione uinum et lac. Quare appenditis argentum non in panibus: & laborem uestrum non in saturitate? Audite audientes me: & comedite bonū: & delectabitur in crassitudine anima uestra. Inclinate aurem uestram & uenite ad me: audite et uiuet anima uestra. Et feriam uobiscum pactum sempiternū: misericordias dauid fidelis. Ecce testem populis dedi eum: ducem ac preceptore gentibus. Ecce gentē quā nesciebas uocabis: & gentes quæ nō cognouerunt te ad te current propter dñm deū tuū: & sanctū israel quia glorificauit te. Quærite dñm dū inueniri pōt: inuocate eū dū prope est. Derelinquat impius uia suā: & uir iniquus cogitationes suas: & reuertatur ad dñm & miserabitur eius: & ad deū nostrū quā multus est ad

nere. Panem nostrū. i. nostris manibus acquistum et sic de uestibus.

Nomen tuū. i. qd dicamur uoces tue. Obprobrium nostrum. sterilitatis. i. aut uiduitatis. In die illa. i. tempore legis gratie. Hermē domini. idest christus dei filius.

Fructus terre. idest uirginis xpi matris. Qui saluati sunt. idest crediderunt ex iudeis. In sion. idest in ecclesia. In uita. idest in libro uite in quo sancti cōscripti sunt.

Si abluerit. immo qd abluet. sic enim in pluribus locis si reperitur.

Filiarum sion. idest ecclesie. Iudicii et ardoris. idest iusticie & amoris nā propter hęc duo christus pro nobis passus est.

Et creauit dominus. ad bonorum cōsolationem & protectionem: pro creabit. Hūbē. scilz in uiam quæ pteget ab æstu.

Per diem quemadmodum filios israel precedebat per diem in columna nubis et fumū: et per noctē in flāma ignis: ad quē hoc in loco alludit.

Ecce est hereditas. ex eodem Esaia capi. liiij. in calce capitis: qd iungitur cum principio capitis. lv. Quod iā expositum est supra feria sexta dominice quartę in quadagesima. Petē illuc ex positionē cū lectione.

Ratres. Si confurrexistis cū christo. Ex epistola pauli ad Colossenses. cap. iij. in quo postea quā illos in fidei veritate instituit: nūc hortat illos ad bona spiritalia optāda. Confurrexistis. per fidē & charitatē. Quæ sursum sunt. i. celestia. Ubi. i. in celo. Mortui estis. i. xpo in baptismate cōsepulti. Abscōdita. qz mortui mūdo: vīui autē deo. Cū apparuerit in iudicio finalī. Vīta vīsa. i. p quā vīultis. Apparebitis cū ipso. eiusdē glorie p̄ticipes.

Dñica in resurrectione.

Ratres. Expurgate vet⁹ fermētum. Ex epla pauli ad corinthios prima cap. v. quia in fine p̄cedētis lectionis dixit apostolus cauēdū esse ab inani gl̄ia: qz modicū fermentū totā massam corrūpit: sic parua scintilla magnum excitat ignē: nunc infert igit̄ fratres expurgate. &c. hoc est non ressedat i vobis aliq̄s fomes veteris pcti. Noua cōsp̄sio. i. massa siue mixtura.

Sicut estis azymi. i. p baptismum a pctō veteri mundati. & alludit ad panes azymos quib⁹ in pascha vescēbāt. Pascha nostrū. qd signabat per agnū: sicut p azymos panes puritas nostre cōsciētię. Igit̄ ad has epulas apls corinthios hortatur expulsis veterib⁹ pctis.

Feria secūda sequēti.

In dieb⁹ illis. Stās petrus i medio. ex actibus ap̄lor ca. x. i q̄ petrus accersit⁹ a Cornelio cēturione & rogatus ab illo & alijs cōplurib⁹ vt de xpi religione illos doceret: inter cetera hęc dicit Vos scitis & cetera. Verbu. i. predicationis euāgelicę.

Incipiēs eī. i. verbum

A galilea. vnde incepit predicare posteaq̄ baptizatus est christus. nā antea non predicauit.

ignoscēdū. Nō em̄ cogitationes meæ cogitationes uestre: neq̄ uie meæ uie uestre: dicit dñs. Quia sicut exaltatur coeli a terra: sic exaltate sunt uie meæ a uis uestris: & cogitationes meæ a cogitationibus uestris. Et quomodo descēdit imber & nix de celo: & illucultra nō reuertitur: sed inebriat terrā & infundit eā. & germinare eā facit & dat semē ferētī & panē comedētī: sic erit uerbū meum quod egredietur de ore meo: nō reuertetur ad me uacuum: sed faciet quæcūq̄ uolui & prosperabitur in his ad quæ misi illud. Dicit dñs omnipotens.

Ad colossenses. Ca. iij.

Ratres. Si confurrexistis cū christo: quæ sursum sunt quærite: ubi est xps in dextera dei sedēs. Quæ sursum sunt sapite: non quæ super terrā. Mortui enim estis: & uita uestra abscōdita est cum christo in deo. Cum em̄ christus apparuerit uita uestra: tūc & uos apparebitis cum ipso in gloria.

Dñica in resurrectione. Ad corinthios. i. Cap. v.

Ratres. Expurgate uetus fermētū ut sitis noua conspersio: sicut estis azymi. Etenim pascha nostrū immolatus est xps. Itaqz epulemur. Non in fermēto ueteri: neqz in fermēto maliciæ & nequitie: sed in azymis sinceritatis & ueritatis.

Feria. ii. Actuum. Capi. x.

In diebus illis. Stās petrus in medio plebis: dixit. Viri fratres uos scitis qd factū est uerbum per uniuersam iudeā. Incipiens enim a galilea post

Iesum a nazareth. constructio inusitata idiomati latino. quomodo sunt spiritu sancto unxit eum iesum. sic in psalmo. cuius participatio eius. Pertrāsūt. i. per omnē iudeā. Testes sumus. qz oībus interfuimus. Non omni populo. qz ea quę transcendūt naturā deus reuelat primo superiorib⁹ ordinib⁹: & per illos inferioribus. Nobis. i. testibus. quibus dixit. & eritis mihi testes in ierusalē & iudea. Iudex uiuorū. qz pater omne iudiciū dedit filio. Ioannes

baptismū qđ pdicauit ioannes iesum a nazareth: quō unxit eū de⁹ spū sctō & uirtute: qui ptransiuit bñfaciendo & sanādo oēs oppressos a diabolo: qm̄ de⁹ erat cū illo. Et nos testes sum⁹ oīm q̄ fecit in regione iudeorū & ierusalē: quē occiderūt suspēdētes in ligno. Hūc de⁹ suscitauit tertiā diē: & dedit eum manifestū fieri nō oīm populo: sed testib⁹ preordinatis a deo nobis qui māducauim⁹ & bibim⁹ cū illo: postq̄ resurrexit a mortuis. Et pcepit nobis pdicare populo & testificari: quia ipse est q̄ cōstitut⁹ est a deo iudex uiuorū & mortuorū. Huic oēs pphetæ testimoniū perhibēt: remissionē peccatorū accipere per nomē eius: oēs qui credunt in eum.

Feria. iiii. Actuum apostolorū: Cap. xiii.

IN dieb⁹ illis. Surgēs paulus & manu silētium indicēs ait. Viri fratres; filii generis abraā: & q̄ in uobis timēt deū. uobis uerbū salutis hui⁹ missum est. Qui em̄ habitāt ierusalē & principes eius ignorātes iesum: & uoces prophetarū quę per omne sabbatū legūtur: iudicātes impleuerūt. Et nullā causam mortis inueniētes in eo petierunt a pilato: ut interficerēt eū. Cūq̄ cōsumassent oīa quę de eo scripta sunt: deponētes eum de ligno: posuerunt in monumento. Deus uero suscitauit eum a mortuis tertiā diē: qui uisus est p̄ dies multos his qui simul ascenderant cū eo de galilea in ierusalē: qui usq̄ nunc sunt testes eius ad plebē. Et nos uobis annunciamus eā quę ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc deus adimpleuit filiis uestris resuscitās iesum christum dñm nostrum.

cap. v. Oēs pphete. i. nō solū nos sumus testes

Feria tertia sequenti.

Surgēs paulus & manu. Ex actib⁹ aploz cap. xiii. in quo narratur quō paulus apostol⁹ uenit antiochiā cognominē p̄sidie: ad differentia antiochię magnę. ubi rogatus a principib⁹ synagoge hunc habet sermonem. Manu. sic em̄ fieri consuevit. ut Persius. Fert animus calidę fecisse silentia rixę maiestate manus. Nobis. scz qui estis ex gñe abraam. xpo pdicāte qđ missus est ad oues quę perierūt dom⁹ israel. Verbi salutis. i. xps saluator. Qui habetabāt. i. plebs. Et principes. i. maiores. Ignorātes. qz si dñm gl̄ie cognouissent: nūq̄ crucifixisset illū. Voces pphetarū. i. ignorātes. Impleuerūt. i. oīa q̄ sunt d̄ illo scripta.

Cū cōsumassent. i. malī ex iudeis. Deponētes. i. boni. Suscitauit eū. scz xpm̄ hoīem. Per dies multos. i. p̄ quadraginta. Ad plebē. i. apud multitudinē. Et nos. auctoritate scripture pbat repromissionē abraę factam in filiis illoz esse cōpletam per christum iesum.

Epistolæ beati Pauli.

Feria quarta sequenti.

Aperiens petrus os suum. Ex actib⁹ apostolor⁹ cap. iij. Sed hec verba que preponunt
scilicet Viri israelite & qui timetis deum: audite aliunde sumpta sunt & a concinnatore divini
officii adlecta. verba autem petri hec sunt. Deus abraam &c. quibus verbis petrus utitur ad
populū stupentē ob miraculū illud quod claudū ambulare fecit: dicitq⁹ nō in virtute propria
id fecisse: sed in noīe iesu
xpī illi⁹ quē crucifixerāt.

Illo iudicāte dimitti. i.
dimittendū esse. id em̄ pi
latus cēsebat. Virū ho
micidam. s. barabbam se
ditiosum illū atq⁹ proin
de homicidā. Deus per
omnipotentia suā suscita
uit xpm qua homo erat.

Hūc quē videtis. s. clau
dum. Nomen eius. scilicet
xpī. Cōfirmavit. i. in pe
des suos stabilivit. Sed
nūc quid aliud restat: nisi
ut penitentiam agatis.

Feria quinta
sequenti.

Angelus dñi. ex acti
bus apostolor⁹ cap.
viij. in quo posteaq⁹ po
suit predicationē philip
pi apli in samaria: nunc
describit quomodo eunu
chum ethiopem baptiza
uit. Angelus domini.
missus a deo. Cōtra me
ridianū. quia gaza meri
dionalis est ad hierosoly
mā. unde philippus pfe
cturus erat. Hec est des
serta. i. nō in gazā quē il
lo tēpore extabat eratq⁹
palestine iudee emporiū
nobile. nam alia fuit ga
za vetus de qua in Gene
si & iudicum libro & in p

phetis quē fuit eversa. de qua hoc in loco. Candacis regine. huius meminit Strabo ubi
de ethiopia: dicitq⁹ habuisse filium luscum. Regens esaiā. ex quo videbatur hic iam didi
cisse litteras hebraicas: atq⁹ inde cognovisse christi vērū. Ad currū quo vehit eunuch⁹.

Feria. iiii. Actuum apostolorū. Cap. iij.

In diebus illis. Aperiens petrus os suum di
xit. Viri israelite & qui timetis deum audite.
Deus abraam & deus isaac: & deus iacob: deus pa
trum nostrorum glorificavit filiū suū iesum: quem
uos quidē tradidistis & negastis ante faciem pilati:
iudicante illo dimitti. Vos autē sanctum & iustū ne
gastis & petistis uirū homicidā donari vobis: auto
rem vero vitæ interfecistis: quem deus suscitavit a
mortuis: cui⁹ nos testes sum⁹. Et nūc fratres scio q⁹
per ignorantia fecistis: sicut & principes uestri. De
us autē qui prænunciavit per os omniū prophetarū
pati xpm suum implevit sic. Penitemini igitur & cō
vertimini: ut deleantur uestra peccata.

Feria. v. Actuum apostolorū. Cap. viij.

In diebus illis. Angelus dñi locut⁹ est ad phi
lippū dicens. Surge & vade cōtra meridianū
ad viā q⁹ descendit ab ierusalem in gazā. Hæc est de
serta: & surgens abiit Et ecce uir ethiops eunuchus
potens candacis reginæ ethiopū: qui erat super oēs
gazarū eius venerat adorare in ierusalē. Et reuerte
batur sedens super currū suū: legensq⁹ Esaiam pro
phetā. Dixit autē spīritus philippo. Accede & adiun
ge te ad currum istum. Accurrens autē philippus:
audivit illum legentem esaiam prophetam. Et di
xit. Putasne itelligis quæ legis? Qui ait. Et quomo

Tanq̃ ouis. quod est in Esaia cap. liij. qui locus nimirū de xpo intelligit. Obmutescet. quia malū pro malo nō reddidit. In humilitate. quia per mortē abiectissimam peruenit ad hoc ut daretur sibi ius et potestas: q̃ pater omne iudiciū dei filio. Generationē eius. aut de generatione illius eterna qua processit ex patre: loquitur: aut quod multos christicolos creabit. Tolleitur de terra. quia nisi granum frumenti mortuū fuerit. ipsum solum manet Jo an. xij. De aliquo alio.

do possum intelligere: nisi aliquis ostenderit mihi? Rogauitq̃ philippum ut ascenderet: & sederet secū. Locus autem scripturæ quam legebat erat hic Tanq̃ ouis ad occisionem ductus est: & sicut agnus coram tondente se sine uoce sic non aperuit os suū In humilitate iudiciū eius sublatum est. Generationem eius quis enarrabit. Quoniā tolletur de terra uita eius. Respondens autem eunuchus philippo dixit. Obsecro te: de quo propheta dicit hoc: de se: aut de alio aliquo. Aperiens autem philippus os suum: et incipiens a scriptura ista: euangelizabat illi iesum. Et dum iret per uiam: uenerunt ad quandam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua. Quis prohibet me baptizari? Dixit autem philippus. Si credis ex toto corde: licet. Et respondens dixit. Credo filium dei esse iesum christum. Et iussit stare currum. Et descenderunt uterq̃ in aquam philippus & eunuchus: & baptizauit eum. Cum autem ascendissent de aqua: spiritus domini rapuit philippū: & amplius non uidit eum eunuchus. Ibat autē per uiam suam gaudēs. Philippus autem inuentus est in azoto. Et pertransiens euangelizabat ciuitatibus cunctis: donec ueniret cæsaream nomen domini nostri iesu christi.

Feria. vi. Lectio petri apostoli.

Cap. iij.

Harissimū. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est: iustus p̃ iniustus ut nos offerret deo: mortificatos quidem carne: uiuificatos autem spiritu. In quo

puta de messia in lege p̃missio. Et tunc philippus arripens occasionem cepit illū docere. Rapuit philippū. ex quo patuit eunuchū fuisse missum a deo: ideo subdit qd̃ ibat gaudens. In azoto. ciuitate palestine sed non obtenta a tribu iuda cui fuerat sorte data. Cæsarea. ciuitate quoq̃ palestine iudee. In ora maritima que prius turris stratonis dicebatur.

Feria sexta sequenti.

Christus semel pro peccatis. Ex prima petri epistola. cap. iij. in quo petrus fideles instrueret dicens q̃ melius est benefacere quam male facere: ponit exemplū de christo: qui mortuus est pro peccatis non suis sed nostris. Mortificatos carne. idest insensibiles factos ad desideria carnis. uiuificatos spiritu. idest intelligentes spiritualia. In quo. predicato noe vocando ad penitentiam peccatores fuit figura predicationis christi: ideo dicit in quo. idest ad figurandū peccatorum mortificationem in carne: et uiuificationem in spiritu.

In carcere. ligati consuetudine peccati. Predicauit. s. per noe seruū suū. Expectabant dei patientiā. Per annos. s. centum viginti. ut scribitur Gen. cap. vi. Cum. i. quo tempore medio noe fabricabat arcā. Baptisma per aquā. s. Est autem in hoc similitudo quod noe et familia ex dilunio euasit in arca. nos autem ex peccatis per baptisma. Depositio carnis sordium. quia non tam corpus quam animam abluuit. Interrogatio bone conscientie. quia baptizandus interrogat an credat in deū. Per resurrectionē. q. et nos si militer resurgem⁹. Deglutiens mortē. quē ante nos deglutiebat. De qua propheta. Ero mors tua o mors: et morsus tuus inferne.

Sabbato sequenti.

DepONENTES omnē maliciā. Ex prima Petri epistola. cap. ii. in quo postea quam apostolus instituit fideles de regeneratione spiritali nunc instruit eos de educatione cōsequēti ipsam regenerationem. et quia vitia sunt prius abicienda: quā virtutes inserantur. Deponētes et cetera.

Simulationes. quas greci vocant hypocrisis.

Detractiones. proximi detrahendo. Sicut modo geniti. scilicet innocentes et simplices: sed non ignorantes sed ratione vtentes. Lac. idest doctrinam fidei facilem.

Ad quem. scilicet christū.

Lapidem viuū. in

se et effectiue. Reprobatur. de quo psalmista Lapidem quem reprobauerunt edificantes.

Et ipsi. s. vos. Super edificamini domos. idest in domorum similitudinē: siue templorum in quibus estis sacerdotes. Scriptura. Esai. cap. xxviii. ex translatione septuaginta.

Lapidem summum. idest christum. de quo in psalmo. Hic factus est in caput anguli.

Vobis honor. scilicet erit hic lapis. Non credentibus. scilicet erit lapis offensionis.

& his qui in carcere erant: spiritu ueniens prædicauit: qui increduli fuerant: aliquādo expectabāt dei patientiā in diebus noe: cum fabricaretur arca: in quo pauci idest octo animæ saluæ factæ sunt super aquam. Quod & nos nunc sæculis formæ saluos facit baptisma: non carnis depositio sordium: sed cōscientiæ bone interrogatio in deū. Per resurrectionem iesu christi domini nostri qui est in dextera dei patris.

Sabbato. Lectio petri apostoli. i. Cap. ii.

Charissimi. Deponentes omnē maliciā & oēm dolum: & simulationes: & inuidias: & omnes detractiones: sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo: lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tñ gustatis quoniam dulcis est dñs. Ad quē accedentes lapidē uiuū: ab hoībus quidē reprobatur a deo aut electū & honorificatū: & ipsi tāq̃ lapides uiui super edificamini domos spirituales sacerdotium sanctum: offerentes spirituales hostias: acceptabiles deo: per iesum christū. Propter quod continet scriptura. Ecce pono in sion lapidem summū angularē probatū: electum: præciosum: & omnis qui crediderit in eū non cōfundetur. Vobis igitur honor credentibus: nō credentibus autē lapis quē reprobauerūt edificantes: hic factus est in caput anguli.

In quo et positi sunt. i. fundati esse deberent: nunc autē sunt increduli. Populus acquisitionis. i. quem sibi sanguine suo acquisiuit. Non populus ante conuersionem.

Dominica in albis.

Omnē quod natum est ex deo. Ex prima Joannis epistola. cap. v. in quo agit de generatione diuini verbi. et quia dixit omne quod natum est. et. subdit. Hec est victoria. idest

Et lapis offensionis: & petra scādali: his qui offendunt uerbo nec credūt in quo & positi sunt. Vos autem genus electum regale sacerdotium: gens sc̄ta & populus acquisitionis: ut uirtutes annūciētis ei⁹ qui de tenebris uos uocauit ad admirabile lumē suū. Qui aliquando non populus dei: nunc autem populus dei. Qui non consecuti misericordiam: nūc autē miam consecuti.

Dñica in albis. Ioannis apostoli. i. Cap. v.

Quāritissimi. Omne quod natū est ex deo uincit mundum. Et hæc est uictoria quæ uincit mundum fides nostra. Quis est autem qui uincit mundum nisi qui credit qm̄ iesus est filius dei? Hic est qui uenit per aquam & sanguinē iesus christus. Non in aqua solū: sed in aqua & sanguine. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cœlo. Pater: uerbum & spiritus sanct⁹. Et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra: spiritus: aqua & sanguis. Et hi tres unum sunt. Si testimoniū hominū accipim⁹ testimoniū dei maius est: qm̄ hoc est testimoniū dei quod maius est: quia testificatus est de filio suo. Qui credit in filiū dei: habet testimoniū dei in se. *Feria. iiii. Ad corinthios. i. Cap. xv.*

Eratres. Si autem xp̄s prædicatur q̄ surrexit a mortuis quō quidā dicūt i uobis q̄ resurrectio

meus et. Habet testimonium. idest effectum illius testimonij. Cetera manifesta sunt.

Feria quarta sequenti.

Si autē christus prædicatur. Ex prima corinthiorū epistola. cap. xv. in quo agitur de mortuorū resurrectione: quod probat ex christi ipsius resurrectione. Si christus prædicatur. i. a me. et ab alijs apostolis. cōsequētis tenet ex hoc qd̄ impossibile est predicationis opus

qd̄ facit vincere. i. fidei nostra quā de uerbo habemus incarnato. Si illud dei. generatione eterna. Per aquā et sanguinē. nā utriq̄ ex aperto latere exiuit: ut significaretur aquā baptismatis habere vim omnē ex christi passione. Et spiritus. i. sanctus dat huius rei testimonij: quādo missus est ceciditq̄ super discipulos: docuitq̄ illos omnem ueritatē. Quoniam tres sunt. hæc manifestatio est per apertā beatorū uisionem. Unum sunt. in substantia et natura quæ designatur per gen⁹ neutrum. Et tres sunt. quæ manifestant ueritatē uerbi. Spiritus. idest anima christi descendens ad inferos. Aqua et sanguis. i. baptisma. unum sunt: quia conueniunt in assertionē vnus ueritatis. Testimonium. quia in ore duorū uel triū et. ergo multo magis dei testimonio credem⁹. De filio suo. quod fecit in baptismo et transfiguratione dicens. Hic est fili⁹

Epistolæ beati Pauli.

tam diuinum esse inanē. Neq; christus resur. sed resurrexit: igitur & mortui resurgent. & hæc apostoli argumenta procedūt deducendo ad inconuenientiam. s. quod christus non resurrexit. & quod fides corinthiorum est inanis & apostolorū prædicatio vana. Estis in peccatis. quia per fidem non estis mūdātī: quod etiā est inconueniēs. sicut & quod sequitur quod mortui in christo perierunt. In christo sperantes sumus. s. expectantes hic tantum ab eo remaneri. Miserabiliores qui sustinemus mala: et nō fruimur bonis. Hūc autem. hic probat conditionalem. scilz quod si christus resurrexit. ex cōsequenti etiam mortui resurgent. In suo ordine. quia primus qui resurrexit fuit christus. et multa corpora sanctorum surrexerunt. sed in fine seculi omnes simul resurgēt in momento & ictu oculi ut ait apostolus.

Feria sexta sequenti.

Quam adhuc essem?
Ex epistola ad Romanos ca. v. in quo postea quam apostolus ostendit virtutem fidei in iustificatione credentiū: in hac ponit iustificationis motiū: quod excludit a nobis dicēs. ut quid christus cū essemus infirmī. scilz propter peccatum.

Mortuus est secundū tēpore. s. triū dierū spacio.

Pro iusto. s. opus hoīs quāsticūq; iusti vix mereatur ut quis p eo velit mori: igit multo min⁹ pctor hoc pōt mereri. Cōmēdat autē. i. commēdabilē ostendit. Ab ira. i. ab inferno. qz maius est peccatozē iustificare: quā ipsum a pena liberare. Cū inimici essem⁹. per peccatū ade.

Reconciliati. per mortē. s. christi. In vita. s. post gloriosam resurrectionē. Nō solū autē: in greco nō solū id aut. s. salui erimus in futuro. Sed & gloriāmur. subaudi nunc in presenti.

mortuorum non est. Si autē resurrectio mortuorū non est: nec xp̄s resurrexit. Si aut xp̄s non resurrexit inanis est ergo prædicatio nostra: inanis est & fides uestra. Inueniemur autē & falsi testes dei: quoniam testimoniū diximus aduersus deum qd suscitauerit xp̄m quem non suscitauit: si mortui nō resurgunt nam si mortui non resurgunt: nec xp̄s resurrexit. Quod si xp̄us non surrexit uana est fides uestra. Adhuc enī estis in peccatis uestris. Ergo & qui dormierunt in xp̄o perierunt. Si in hac uita tantū in xp̄o sperantes sumus: miserabiliores sumus omnibus hominibus. Nunc aut xp̄s resurrexit a mortuis primitiæ dormiētium. quoniam quidem per hominem mors & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in adam omnes moriūtur: ita & in xp̄o oēs uiuificabūtur: unusq; autē i suo ordine primitiæ xp̄s.

Feria. vi. Ad romanos. Cap. v.

ERatres. Cū adhuc essemus infirmī: xp̄s secū: dū tps p ipiis mortu⁹ est: iustus p iūstis. Vix em pro iusto quis moritur. Nā p bono forsītā quis audeat mori. Cōmēdat aut suā charitatē de⁹ i uobis qm si cū adhuc pctorēs essem⁹ xp̄s p nobis mortu⁹ est: multo igitur magis iustificati nūc in sanguine ipsi⁹ salui erim⁹ ab ira p ipm. Si em cū inimici essemus recōsiliati sum⁹ deo p mortē filii ei⁹ multo magis recōsiliati salui erim⁹ in uita ipsius. Nō solū aut sed gloriāmur in deo. Per iesum xp̄m dñm nostrū.

Epistolæ beati Pauli.

Domínica secunda post páscha.

Quilibet passus est pro nobis. Ex prima petri epistola cap. ij. in quo ad patientiã christiano hortatur. nam dixerat: in hoc enim vocati estis. i. ut iniuriam patienter tolere-
tis: et tunc infert christus passus est. et c. Vestigia eius. idest imitantes illum. Qui peccatū
non fecit. in hoc imitari non possumus. Tradebat se. offerendo se querentibus ad mortem
iniustam. In corpore
suo penam pro nobis sus-
tinendo. Peccatis mor-
tui. idest non peccando.

Dñica. ii. post páscha. Beati petri. i. Cap. ii.

Quamissimi. xps passus est pro nobis: uobis re-
liquēs exēplū ut sequamini uestigia ei. Qui
peccatū nō fecit: nec inuentus est dolus in ore eius.
Qui cū malediceretur nō maledicebat. Cū patere-
tur nō cōminabatur. Tradebat autē iudicanti se iniu-
ste: qui pctā nostra ipse ptulit in corpore suo sup li-
gnū: ut pctis mortui iusticiæ uiuam: cuius liuore sa-
nati estis. Eratis em̄ sicut oues errantes. Sed cōuersi
estis nūc ad pastore & ep̄m animarū uestrarū.

Feria. iiii. Ad hebreos. Cap. xiii.

Ratres. Obedite prepositis uestris & subiace-
te eis. Ipsi enim peruigilant quasi rationem
pro animabus uestris reddituri: ut cum gaudio hoc
faciant & non gementes. Hoc enim nō expedit uo-
bis. Orate pro nobis. Confidimus enim quia bonā
conscientiam habemus in omnibus bene uolentes
cōuersari: Amplius autē deprecor uos hoc facere: ut
q̄ celerius restituat uobis. Deus autor pacis q̄ edu-
xit de mortuis pastore magnū ouīū in sanguine te-
stamēti eterni dñm nostrū iesum xpm aptet uos in
oī opere bono: ut faciatis eius uoluntatē: faciens in
uobis q̄ placeat corā se per iesum xpm. Cui est glo-
ria in sæcula sæculorum. Amen.

Feria. vi. Actū apostolorum. Cap. iiii.

In diebus illis. Multitudinis autem credenti-
um erat cor unum & aia una. Nec quisq̄ eorū

stī confirmatum est.

Feria sexta sequenti.

Multitudinis autē credētum. Ex actibus apostolorū cap. iiii. in quo describitur credentī-
sancta communio et primo in genere. Cor unū. quia inuicē connectabatur charitate.

Iusticiæ. idest christo
nos iustificanti. Cuius
liuore. Ex esaiā sum-
ptum est. Episcopum. i.
speculatorem.

Feria quarta sequenti.

Obedite p̄positis uest-
ris. Ex epla Pau-
li ad hebreos cap. xiii.
In quo apostolus docet
quomodo hebrei se de-
bent habere circa prela-
tos. Ipsi enim. reddite
rationem quare debeant
obedire illis. Cum gau-
dio. cum uiderint uos si-
bi obsequentes. Non
expedit uobis. scilz quod
illi laborent et uos non
obediatis. Orate pro
nobis. i. adiuuate nos
precibus uestris apud
deum. Bene uolentes
conuersari. i. desideran-
tes bonam conuersatio-
nem omniū. Restituar
uobis. aberat enim ab
hierosolymis. Deus pa-
cis. bene precatur illis
i clausula epistole. Edu-
xit pastorem. i. a mortuis
suscitauit. Testamenti
eterni. qd sanguine chris-

Epistolæ beati Pauli.

Virtute magna. quia faciebant miracula virtute diuina. Gratia magna. idest amor qui facit omnia communia. unde sequitur: neque quisquam erat egens: quia omnia erant omnium. que sequuntur per se patent.

Dominica tertia post pascha.

Obscuro vos tanquam aduenas. Ex prima petri epistola. cap. ii. et continuatur epistole precedenti: cuius initium est. Deponentes omnem maliciam. Itaque inducit hoc in loco apostolus fideles ad dis-

fusionem fidei per exemplum sancte conuersationis dicens. obscuro vos.

Aduenas et peregrinos scilicet a ciuitate celesti. A carnalibus desideriis. sicut peregrini qui non immorantur in voluptatibus que occurrunt in via: sed properant in patriam.

Conuersationem bonam. non ad propriam laudem: sed ad dei gloriam. Ideo subdit ut glorificent deum.

In die uisitationis. idest cum diuina gratia illos conuertent. Omnis creature humane. scilicet habentia a deo regiminis auctoritatem. Ideo subdit siue regi siue missus a rege.

Quasi liberi. scilicet libertate vera que est a vitiis. et non sub preteritu libertatis non obediendo superioribus. que sequitur patent usque ad verbum dyscolis. Sunt enim dyscoli homines morosi et difficiles et quibus mala est conuersatio: quod olys particula in compositione in malum sonat semper. Gratia dei. idest res grata deo.

Feria quarta sequenti.

que possidebat aliquid suum esse dicebat sed erant illis omnia communia. Et uirtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis iesu christi domini nostri & gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores domorum aut agrorum erant uendentes afferebant precia eorum que uendebant & ponebant ante pedes apostolorum. Diuidebatur autem singulis prout cuique opus erat.

Dñica. iiii. Petri apostoli. i. Cap. ii.

Charissimi. Obscuro uos tanquam aduenas & peregrinos abstinete uos a carnalibus desideriis que militat aduersus animam. Conuersationem uestram inter gentes habentes bonam: ut in eo quod detractant de uobis tanquam de malefactoribus ex bonis operibus uos considerantes: glorificent deum in die uisitationis. Subiecti estote omni humane creature propter deum. Siue regi quasi precellenti. Siue ducibus tanquam ab eo missis: ad uindictam malefactorum: laudem uero bonorum. Quia sic est uoluntas dei: ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi: & non quasi uelamen habentes malicie libertatem: sed sicut serui dei. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timeate. Regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis. Non tantum bonis & modestis: sed etiam dyscolis. Hec est enim gratia. In christo iesu domino nostro.

Feria. iiii. ad hebræos.

Cap. ix.

Non enim in manu facta. Ex epistola pauli ad hebræos cap. ix. In quo postea quā multa de sacerdotio veteris legis dixit: comparat illud christi sacerdotio. Manu facta quales fuit tabernaculum moysi et salomonis templum. Verorum, quia templa fiunt ad celi similitudinem. Pro nobis. scilicet mediator. Et sepe offerat se. sed semel oblatus est ut dicit ad multorum exhaurienda hoc est tollenda peccata multorum: quia non omnes sunt digni.

Post hoc iudicium. scilicet extremum erit. Sine peccato. nam in primo aduentu venit in similitudinem peccati. nam quod faber dicit quod christus in primo aduentu sine peccato apparuit: aliud est apparere et aliud esse. unde et Esaias dixit cum sceleratis reputatus est: et quasi peccator inducitur in corpore mystico.

Serā sexta sequēti.

Nemo nostrū sibi uiuit: Ex epistola pauli ad Romanos cap. xliij. in quo ostendit quomodo maiores habere se debeant ad minores. et ponitur ratio quæ accipitur ex parte eius ad quæ pertinet de seruo alterius iudicare hoc est de primo. is autem est christus: cui omnes uiuimus aut morimur. Nemo. quia nos non sumus dñi uite aut mortis nostre. In hoc. id est hoc dominū est morte sua consecutus: ut sit uis noster per redemptionem.

Tu autem. ponit ratio quæ accipit ex parte eius quæ iudicat temere de alio.

In manducando. scilicet ea quæ sunt in lege moysi per

Ratres. Nō enim in manu facta sancta iesus introiuit exemplaria uerorū: sed in ipsum coelum ut appareat nunc uultui dei pro nobis. Neque ut sepe offerat semetipsum quemadmodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eum pati frequenter ab origine mundi. Nunc autē semel in cōsumatione sæculorum ad destitutionem peccati per hostiam apparuit. Et quēadmodū statutum est hominibus semel mori: post hæc autē iudicium sic & christus semel oblatus est ad multorū exhaurienda peccata. Secundo sine peccato apparebit omnibus expectantibus se in salutem.

Feria. vi. Ad romanos. Cap. xliij.

Ratres. Nemo nostrū sibi uiuit: & nemo sibi moritur. Siue enim uiuimus: dño uiuimus. Siue morimur: dño morimur. Siue ergo uiuimus siue morimur dñi sumus: in hoc enim xps mortuus est & resurrexit: ut mortuorū & uiuorū dñetur. Tu autem quid iudicas fratrem tuū in manducando: & quare spernis fratrem tuū in non edendo? Omnes enim stabimus ante tribunal dei. Scriptum est enim. Uisus ego dicit dñs: quoniam mihi flectetur omne genu: & omnis lingua cōfitebitur deo. Itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet deo.

Domínica. iiii. Iacobi apostoli. Cap. i.

hībīta. In non edendo. reputando illum insanum quia non edit in lege prohibita. Ante tribunal. ubi de his iudicamur. Scriptum est Esai. xlv. Itaque conclusio est intenti. Domínica quarta post pascha.

Epistolæ beati Pauli.

Omnē datum optimum. Ex epistola Jacobi. cap. pri. in quo remouet errorem dicentium quod bonum meriti non est a deo sed ab ipso homine. Datum optimum. i. bonū meritū. Et donū perfectū. i. bonū gloriæ. A patre luminis. cui omnia sunt aperta sicut in lumine diei claro. Immutatio et obumbratio. Sicut nobis qui semper immutamur et aliquādo dies aliquādo nox. Genuit nos. p. modū adoptionis. In filio. i. per filiū. Inisti creaturæ. i. quātum ad gratiam.

Scitis. p. scire debetis.

Sit autē. præcepta moralia proponit quæ satis patet per se. Inisti uerbum. i. quod mētibus inserendum est.

Feria quarta sequenti.

Omnes enim uos. Ex prima pauli ad thessaloniceſes. epistola cap. v. in quo postea quā posuit incertitudinē diei iudicii: facit illos cautos circa illius expectationē. et quia paulo ante dixit fratres nō estis in tenebris: nunc dicit filii lucis estis. i. xpi qui est lux vera. Sicut ceteri. i. infideles. Qui dormiūt. i. noctis et ignorantie filii. et c. Diei sumus. subaudi filii. Rorācam fidei. i. armaturam quæ corpus minuit. per quam intelligimus fidē charitate informatam.

Spem salutis. et sic tetigit tres virtutes quæ sunt propriæ christianorum.

In iram. i. in dānationē eternā. In acquisitionem salutis. idest saluationem.

Feria sexta sequenti.

Gratias agim⁹ deo. Ex epistola pauli ad Colossenses cap. pri. in quo apostolus inducit colossenses ad tenendum firmiter euangelium.

et primo capiat illorum beniuolentiam cum dicit se orare pro ipsorum felici consumatione.

Hos fecit. scilicet tam iudeos quā gentiles. Sortis sanctorū. et hoc per baptismi gratiam.

Fratres. Omne datum optimum: et donū perfectum de sursum est descendens a patre luminis. Apud quem non est transmutatio: nec uicissitudinis obumbratio. Voluntate genuit nos uerbo ueritatis: ut simus initium aliquod creaturæ eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo uelox ad audiendum: tardus autē ad loquendum: et tardus ab ira. Ira enim uiri iusticiā dei nō operatur. Propter quod abiicientes omnem immundiciā et abundantiam maliciæ in mansuetudine suscipite insitum uerbum. Quod potest saluare animas uestras.

Feria. iiii. Ad thessalonicenseſ. i. Cap. v.

Fratres. Omnes enim uos filii lucis estis et filii dei. Non sumus noctis nec tenebrarū. Igitur non dormiamus sicut et ceteri sed uigilemus et sobrii sim⁹. Qui enim dormiūt nocte dormiūt: et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos autē qui diei sum⁹ sobrii sim⁹ induti loriciā fidæi et caritatis: et galeā spēs salutis: quoniā nō posuit nos de⁹ in irā: sed in acquisitionē salutis per dominū nostrū iesum xpm qui mortuus est pro nobis. Ut siue uigilemus siue dormiamus simul cū illo uiuamus. Propter quod cōsolamini inuicē et edificate alterutrū in xpo iesu dño nostro.

Feria. vi. Ad colossenses. Cap. i.

Fratres. Gratias agimus deo et patri qui dignos nos fecit in potestate sortis sanctorū in lumine

Epistolæ beati Pauli.

De potestate tenebrarum. idest diaboli. Dilectionis. quia pater diligit filium & per filium nos. In quo. idest per quem. Primogenitus. idest ante omnia alia creata genitus per naturam cum sint alia per creationem. In ipso condita. idest per ipsum. quia verbo domini omnia creata sunt.

Qui eripuit nos de potestate tenebrarum & transfudit in regnum filii dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem & remissionem peccatorum. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus omnis creature. Quoniam in ipsa condita sunt uniuersa in cœlis et in terra uisibilia et inuisibilia. Siue throni: siue dominationes: siue principatus: siue potestates: omnia per ipsum & in ipso creata sunt. Et ipse est ante: & omnia in ipso constāt. Et ipse est caput corporis ecclesiæ: qui est principium primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse primatum tenens. Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem ueritatis habitare corporaliter: & per eum reconciliati omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius: siue quæ in cœlis sunt: siue quæ in terra.

Feria. v. Iacobi. Cap. i.

Aharissimi. Estote factores uerbi & non auditores tantum: fallentes uosmetipsos. Quia si quis auditor est uerbi & non factor: hic comparabitur uiro consideranti uultum nativitatis suæ in speculo. Considerauit enim se & abiit & statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in lege perfectæ libertatis & permanserit in ea non auditor obliuio sus factus: sed factor operis: hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse non refrenans linguam suam sed seducens cor suum: huius uana est religio. Religio munda & immaculata apud deum & patrem hæc est. Visitare pupillos & uiduas in tribulatione eorum: & immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

Feria. ii. rogationū. Iacobi apostoli. Cap. v.

Siue throni. quattuor angelorum ordines nominat: per quos & alios quinq; intelligit. Caput ecclesiæ. in corpore mystico. Primipiti. i. primus qui resurrexit ad uitam immortalē. Complacuit. i. deo inhabitare in ipso. idest in christo homine. Alia patent.

Officia. v. post pascha.

Estote factores uerbi. Ex epistola Iacobi apostoli cap. pri. in quo apostolus inducit fideles ad acquiescendum ueritati ipsam opere adimplendo. Fallentes uos. quia illud in perniciem uestrā redūdat. In speculo. quia tametsi uidet se non tamē perfecte sed umbratice: & sic sermo est umbra rerum et non res uera. Rege libertatis. idest euangelij. quia lex uet⁹ seruitutis erat. Et permanserit operando ea quæ inde didicit. Religiosum. idest christianū. uerum. Non refrenās. iactādo se quod satis est illi si crediderit et si non fuerit operatus. Seducens cor suum. idest seipsum fallēs. Visitare pupillos. et quæ sequuntur. hæc autē sunt opera christianī.

Feria. ii. rogationum.

Epistolæ beati Pauli.

Confitemini alterutrum. Ex epistola Jacobi apostoli cap. v. in quo inducit fideles ad penitentie sacramentum: per quod remittuntur peccata mortalia. Alterutrum. i. non tantum deo: sed etiam alteri homini. Pro inuicem. i. vicissim. i. alter pro altero. Deprecatio iusti. ergo iniusti non est accepta. Helias. qd dixit pbat helie exēplo sumpto ex. iiii. Reg. cap. xviij. Et non pluit. qd factum est ppter peccatum achab et sezabel uxoris illius. Rursum orauit. ex eodem libro cap. sequenti.

Veritate. siue fidei: siue morum. Operit multitudinem peccatorum. i. ut dixerimus: qd non videbitur a deo.

Feria quarta sequenti.

Obscuro vos primum. Ex priua epistola pauli ad timotheum cap. ii. in qua timotheum instituit quod orare debeat p subditis immo et pro omnibus. Et quietam. i. p teporis quiete et tranquillitate. Pietate. i. religione. Castitate que constituta est religioni. Vergilius. et casta maneant in religione nepotes.

Hoc bonum. i. orare pro omnibus. Veritatis. i. euangelice vult omnes venire.

Unus deus. i. est qui omnes creauit et vult illos saluos esse. Unus mediator. qui nos deo reconciliat. Testimonium confirmatum est p apostolorum predicationem: et miraculorum operationem.

In fide et veritate. i. qd pertinet ad fidei veritatem.

In vigilia ascensionis.

Unusquis nostrum data est gratia. ex epistola pauli ad ephesios cap. iiii. in quo ostendit quod omnes fideles sunt vnum corpus mysticum: cuius caput est christus.

Secundum mensuram. alijs scilicet plus: et alijs minus.

Charissimi. Confitemini alterutrum peccata vestra: & orate pro inuicem: ut saluemini. Multum enim ualet deprecatio iusti assidua. Helias homo erat similis nobis passibilis: & oratione orauit: ut non plueret super terram: & non pluit annos tres & menses sex. Et rursum orauit in celum: & dedit pluuiam & terra dedit fructum suum. Si quis autem ex vobis errauerit a veritate: & conuerterit quis eum scire debet: quoniam qui conuerterit peccatorem ab errore uie sue: saluabit animam eius a morte. Et operit multitudinem peccatorum.

Feria. iiii. ad Timotheum. i. Cap. ii.

Charissimi. Obscuro vos primum omnium fieri orationes: obsecrationes: postulationes: gratiarum actiones pro omnibus hominibus: & pro regibus: & omnibus qui in sublimitate sunt constituti: ut tranquillam & quietam uitam agamus in omni pietate & castitate. Hoc enim bonum est & acceptum coram saluatore nostro deo: qui omnes homines vult saluos fieri: & ad agnitionem veritatis venire. Unus est enim deus: & unus mediator dei & hominum: homo christus iesus: qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus cuius testimonium reuelatum est suis temporibus in quo positus sum ego predicator & apostolus. Veritatem dico non metior: doctor gentium in fide & veritate.

In uigilia ascensionis. Ad ephesios

Cap. iiii.

Ecce. Vnicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis christi. Propter

Dicit subaudi scriptura. 7 Esaię cap. lxxv. Captiuitatē. i. illos qui in limbo inferorū erāt detēti. Dedit dona. in die pentecostes dedit dona spiritus sancti. 7 cotidie dat quibus vult. Quid est. i. qualiter intelligendū. Descēdit hominem assumpturus. Impleret oīa. quę de illo per prophetas scripta erant. Dedit. i. distribuendo diuersa dona. Consumationē sanctorum. i. perfectionem fidelium. Corporis christi. i. ecclesie cuius caput est christus. In

quod dicit. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatē: dedit dona hominibus. Quod autē ascendit quid est: nisi quia & descendit primum in inferiores partes terrę. Qui descendit ipse est: & qui ascendit super omnes cęlos ut adimpleret omnia. Et ipse dedit quosdā quidem apostolos: quosdā autē prophetas. Alios uero euāgelistas: alios autē pastores & doctores ad consumationem sanctorū in opus ministerii in edificationē corporis xpī: donec occurramus oēs in unitatem fidei: & agnitionis filii dei: in uirū perfectū: in mensuram ætatis plenitudinis xpī domini nostri.

In die ascensionis. Lectio actū apostolorū. Ca. i.

Primū quidem sermonem feci de omnibz theophile quę cępit iesus facere & docere usq; in diem qua precipiens apostolis per spiritum sanctum quos elegit: assumptus est. Quibus & prebuit seipsum uiuum post passionem suā: in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis: & loquēs de regno dei. Et conuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent: sed expectarent promissionem patris: quā audistis inquit per os meū. Quia iohannes quidem baptizauit aqua uos autem baptizabimini spiritu sancto: non post multos hos dies. Igitur qui conuenerant interrogabant eū dicentes. Domine si in tempore hoc restitues regnū israel. Dixit autem eis. Non est uestrum nosse tēpora uel momenta: que pater posuit in sua potestate. Sed accipietis uirtutem superueniētis spiritus sancti in uos: & eritis mihi testes in ierusalem: & in om

unitatem fidei. i. qui sumus in illius fide uniti.

In uirū perfectū. quia omnes in etate christi sumus suscitandi.

In die ascensionis.

Primū quidē sermo nem feci. Ex initio apostolicę historie quam Lucas euāgelista scripsit quam Theophilo misit quem dicit fuisse episcopum asiaticum. Primū sermonem. euangelium dicit: quod scripsit incipiens a sacerdotio zacharie. 7 terminauit in ascensione domini. Etq; in diem. i. ascensionis. Precipiens. quid essent facturi. Prebuit se uiuum. post resurrectionem usq; ad ascensionē: qui fuerūt dies quadraginta. Argumentis. i. figuris ut modo hortolanus magdalenę nunc peregrinus duobus discipulis. Conuescens. i. simul cū illis comedens. Promissionē patris. de missione. i. spiritus sancti. Ioan. cap. xliij:

Spi sancto. quē nō cōferebat Joānis baptisma

Qui cōuenerāt. i. cū illo manducātes 7 bibentes

Regnū israel. nā adhuc non sentiebāt spūaliter.

Uirtutē spūs sancti. ad predicandū euāgelii meū.

Epistolæ beati Pauli.

Intuerent. admirantes illi⁹ ascensionē. Viri. angeli in specie viroz. Sic veniet. in fine seculi ad iudicandum homines. s. in forma humana: vt nunc vidistis ascendentem.

Dominica post ascensionem.

Estote prudentes & vigilate. Ex epla petri prima. cap. iiii. in quo postea quā apostolus si-
deles ordinauit in seipsos & in primos nunc hortat illos ad timorē instātis iudicii. &
mētis puritatē in ordine
ad seipsos & ad primos.

Operit ne videat a deo
vt supra dicit i epla iacob
bi. Hospitales. hospitis
excipietes hospites vros

Sine murmuratiōe. s.
expēsariū. Accepit gra-
tiā. s. a dño hoc est gratis

Boni dispensatores. qui
gratis dāt gratis danā
accepere. Si q̄s loquit̄
i. vba exhortatoria. Ser-
mones dei. Nō sibi sed
deo referēdo. Si q̄s mi-
nistrat. s. bona tpalia hic
q̄s nō ad se sed ad deū re-
ferat q̄ sibi talia dedit ad
distribueḡdū pauperibus.

Feria sexta post octa-
uas ascensionis.

Uidim⁹ iesum xpm
ppter passionē. Ex
epla pauli ad Hebræos
es. ij. vbi qz supra citaue-
rat testimoniū ex ppheta
Minuisti es paulomin⁹
ab āgelis: nūc x̄o expōit
verba de x̄po dicēs. Al-
dem⁹ iesum ppter passio-
nē. i. ex merito passiōis.

Et gratia dei. hoc est
non ex nostris meritis.

Decebat. conueniens
erat vt deus per passio-
nem filij nos perduceret
in gloriā. Propter quē
idest in quem omnia referūtur. Et per quem. qui est causa efficiens. Adduxerat. i. addu-
cere volebat. Consummare. i. vsqz ad consumationē perducere. Auctore salutis. i. iesum xpm. &
hoc p illi⁹ passionē. Ex vno. i. ex eodē patre. sed xps p generationē: hoies alij p creationem.

ni iudea & samaria: & usqz ad ultimum terræ: & cū
hoc dixisset uidētibus illis eleuatus est: & nubes su-
scipit eum ab oculis eorum. Cūqz intuerentur in
coelū euntem illū: ecce duo viri astiterūt iuxta illos
in uestib⁹ albis: qui & dixerūt. Viri galilei qd statis
aspiciētes i coelū? Hic iesus q̄ assumpt⁹ est a uobis in
coelū: sic veniet quēadmodū vidistis eū eūte i coelū.

Dñica post ascensionē. Petri apostoli. i. Ca. iiii.

Aharissimi. Estote prudentes & uigilate in ora-
tionibus. Ante omnia aut mutuā in uobismet-
ipsis charitatē continuā habētes. quia charitas ope-
rit multitudinē peccatorū. Hospitalitatē inuicē sine
murmuratiōe. unusquisqz sicut accepit gratiā in al-
terutrū illū ministrātes: sicut boni dispensatores
multiformis gratiæ dei. Si quis loquitur. quasi ser-
mones dei. Si quis ministrat: taqz ex uirtute quā ad-
ministrat deus: vt in omnib⁹ honorificetur deus: p
iesum xpm dominum nostrum.

Feria. vi. post octa. ascensionis.

Ad hebræos. Cap. ii.

Hatres. Vidimus iesum christum propter pas-
sionem mortis gloria et honore coronatum.
ut gratia dei pro omnibus gustaret mortem. Dece-
bat eum propter quem omnia & per quem omnia:
qui multos filios in gloriā adduxerat auctore salu-
tis eorum per passionem consumari. Qui em̄ san-
ctificat & qui sanctificatur ex uno omnes. Propter

Et per quem. qui est causa efficiens. Adduxerat. i. addu-
cere volebat. Consummare. i. vsqz ad consumationē perducere. Auctore salutis. i. iesum xpm. &
hoc p illi⁹ passionē. Ex vno. i. ex eodē patre. sed xps p generationē: hoies alij p creationem.

quam causam nō confunditur fratres eos uocare dicens. Narrabo nomen tuū fratribus meis: in medio ecclesiæ laudabo te. Et iterū. Ego ero fidēs in eū Et iterū. Ecce ego & pueri mei: quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri cōmunicauerūt carni & sanguini & ipse similiter p̄cipauit eisdē ut per mortē destrueret eum qui habebat mortis imperiū: id est diabolu. & liberaret eos. qui timore mortis per totā uitā obnoxii erant seruituti. Nusq̄ em̄ āgelos apprehēdit: sed semē abraæ apprehēdit. Vnde debuit p̄ oīa fratribus assimilari: ut misericors fieret. & fidelis pōtifex ad deū: ut repropitiaret delicta populī. In eo em̄ in quo passus est ipse & tētatus potēs est & eis q̄ tētātur auxiliari. Vnde fratres sc̄ti uocatiōis celestis participes: cōsiderate apostolū & pontificē cōfessionis nostræ. Iesum christum dñm nostrū.

Sabbato in uigilia pēthecostes. Genesis. Ca. xxi.

Tentaui deus abraam: & dixit ad eum. Abram. Abram. At ille respōdit. Adsum. Ait illi. Tolle filiū tuū unigenitū quē diligis isaac & uade in terram uisionis: atq̄ ibi offeres eum in holocaustum. super unum montium quem monstraue ro tibi. Igitur abraam de nocte consurgens strauit asinum suū: ducens secū duos iuuenes: & isaac filiū suū. Cūq̄ cōcidisset ligna in holocaustum: abiit ad locum quem præceperat ei deus. Die aut̄ tertio eleuatis oculis: uidit locum procul. Dixitq̄ ad pueros suos. Expectate hic cū asino: ego & puer illuc usq̄ properantes: postq̄ adorauerimus reuertemur ad uos. Tulit quoq̄ ligna holocausti: & imposuit super isaac filium suū. Ipse uero portabat ignem & gladiū in manib⁹. Cūq̄ duo pergerēt simul: dixit isaac patri suo. Pater mi? At ille respondit. Quid uis fili? Ecce inquit ignis & ligna: ubi est uictima holocausti? Dixit autē abraam. Deus prouidebit

Non confunditur. i. nō erubescit. Dicēs psal. xxi. qui de xpō etiā in sensu litterali debet intelligi. Et iterū. Esai. cap. viij. Pueri mei. de quibus Ioan. xviij. hominibus inquit quos uedisti mihi. Quia ergo pueri cōsauerūt. i. in natura passibilitatis. Nusquā angelos. id est naturā angelicā assumpsit sicut humanā. Et repropitiaret. faciendo uelū propitium p̄ sui corporis oblationem. In eo. i. in natura humana. Et tentatus a demone in deserto.

Apostolū. i. christum a patre missum. Apostol⁹ em̄ missus interpretatur.

In uigilia pentecostes.

Tentaui deus abraam. Ex genesi cap. xxi. in quo exponitur quo pacto deus tentauit abraā an sibi in filio occidendo obtēperaret. In mōtem uisionis. id est unde poterat uideri tota adiacens regio: qui tūc erat iuxta iherusalem sed postea fuit ubi adiectus: mons autem ille vocabatur moria. Die tertio. tantum temporis sufficiebat ad uentū de berabea ad montem moria: hoc est ad iherosolē. Deus prouidebit. hoc iam p̄phetice dictū est: quoniam deus prouidit de hostia cedenda pro filio.

Epistolæ beati Pauli

Uscq; hodie dicitur, in prouerbii circūfertur p ora hebreor: quotiescūq; sunt in aliqua angustia in monte dominus videbit. Vocauit secundo. qz facta fuerat promissio abraam quā nūc iterum iuramento confirmat.

Per me metipsum. qz nihil est deo maius p qd iurare possit. Abierunt ad bersabee. vnde fuerat pfecti ad mōtem moria.

quē assumēs obtulit dñs uidet. Vnde usq; hodie dicitur i mōte dñs uidebit. Vocauit aut angelus dñi abraā secūdo de cōlo dicēs. Per memetipsū iuraui dicit dñs: quia fecisti hāc rem & nō pepercisti unigenito filio tuo propter me benedicā tibi & multiplicabo semē tuū sicut stellas cōli: & uelut arenā q̄ est in litore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorū suorū: & benedicetur

Lectio altera.

Scripsit moyses canticū. Ex deuteronomio cap. xxxi. in quo propheta instituit populum israeliticū in legis sctae traditē obseruatione: et Josue suū successorē hortat̄ & quid facere debeat admonet. Scripsit canticū. quod ponit̄ cap. sequenti. f. audite celī quē loquor.

Verba legis. supra scripte. Leuitis. qui erant de tribu leui ad quos id officiū ptinebat. Arce federis. nō cōstat utrū intra aut extra arcā poneret̄.

In testimoniū. ne pterdas legis ignorantiā. Cōtētiōse egistis. ut patet in exodo i libro numeroz.

sibi uictimam holocausti filii mei. Pergebāt ergo pariter: & uenerunt ad locum quem ostenderat ei deus in quo edificauit altare: & desup ligna cōposuit. Cū q; alligasset isaac filium suū posuit eū in altare supstruem lignorum. Extenditq; manū & arripuit gladium: ut imolaret filium suum. Et ecce angelus dñi clamauit de cōlo dicens. Abraam abraam. Qui respondit adsum. Dixit ei. Non extendas manū tuā super puerum: nec facias illi quicq;. Nunc cognoui q; timeas deū: & non pepercisti filio tuo unigenito propter me. Leuauit abraam oculos suos: uiditq; post tergū arietē inter uepres: herētem cornibus:

holocaustū pro filio. Appellauitq; nomē loci illius dñs uidet. Vnde usq; hodie dicitur i mōte dñs uidebit. Vocauit aut angelus dñi abraā secūdo de cōlo dicēs. Per memetipsū iuraui dicit dñs: quia fecisti hāc rem & nō pepercisti unigenito filio tuo propter me benedicā tibi & multiplicabo semē tuū sicut stellas cōli: & uelut arenā q̄ est in litore maris. Possidebit semen tuum portas inimicorū suorū: & benedicetur in semine tuo omnes gētes terræ: quia obedisti uocī meæ. Reuersusq; est abraam ad pueros suos abiieruntq; bersabee simul. Et habitauit ibi.

Lectio Deuteronomi. Capi. xxxi

Scripsit moyses canticum: & docuit filios israel. Præcepitq; dñs iosue filio nun. & ait. Confortare & esto robustus. Tu em̄ introduces filios israel in terram quā pollicitus sum eis & ego ero tecum. Postq; ergo scripsit moyses uerba legis huius in uolumine atq; compleuit: præcepit leuitis qui portabant arcā federis dñi dicens. Tollite librum istū. & ponite illū in latere arcæ federis dñi dei nostri: ut sit ibi contra te in testimoniū. Ego enim scio contētionem tuam: & ceruicem tuam durissimā. Adhuc uiuente me & ingrediente uobiscum: semper cōtētiōse egistis contra dominum: quanto magis cum mortuus fuero! Cōgregate ad me oēs maiores natu

Epistolæ beati Pauli.

per tribus uestras atq; doctores. & loquar audienti-
bus eis sermones istos: & inuocabo contra eos cœ-
lum & terrā. Noui enim q̄ post mortē meā inique
agetis: & declinabitis cito de uia quam præcepi uo-
bis. & occurrēt uobis mala in extremo tēpore quā-
do feceritis malū in conspectu domini: ut irritetis
eum per opera manuū uestrarū. Locutus est ergo moyses audiente uni-
uerso cœtu filiorū israel uerba carminis huius et ad finem usq; cōpleuit.

Lectio Esaiæ prophetæ. Capi. iiii.

Apprehendent septē mulieres uirū unū in die
illa dicētes. Panē nostrū comedemus & uesti-
mētis nostris operiemur: tātūmodo inuocetur no-
mē tuū sup nos. aufer opprobriū nostrū. in die illa
erit germē dñi in magnificētia & gloria: & fructus
terræ sublimis & exultatio his qui saluati fuerint de
israel. Et erit oīs qui relict⁹ fuerit in sion & residuus
in ierusalē. sanct⁹ uocabitur oīs qui script⁹ est in ui-
ta in ierusalē. Si abluerit dñs sordē filiarum sion: &
sanguinē ierusalē lauerit de medio ei⁹: in spīritu iu-
dicii & spīritu ardoris. Et creauit dñs sup oēm locū
mōtis sio: & ubi inuocat⁹ est nubē: per diē & fumū
& splendorē ignis flāmantis in nocte. Sup oēm em
gloriā protectio: & tabernaculū erit in umbraculū
dici ab æstu. in securitate & absconsione a turbine &
a pluuiā.

Lectio Baruch. Capi. iiii.

Vdi israel mandata uitæ: & auribus perci-
pe: ut habeas prudentiam. Quid est israel
q̄ in terra inimicorum tuorum es? Inuete-
rasti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis.
Deputatus es cū iis: qui sunt apud inferos: quia de-
reliquisti fontem uitæ & sapientiæ. Si in uia domi-
ni ambulasses: inhabitares utiq; in æternū. Disce
ubi sit sapientia: & ubi sit fortitudo: et ubi pruden-
tia: ut scias simul ubi sit longitudo uitæ & uictus:
ubi sit lumen oculorum & pax. Quis inuenit

Sermones istos. s. cātis
ei insequētis. hoc est audi-
te celi. Noui em̄ p spīritū
pphetici. In extremo
tēpore. cū uestrū messiam
hoc est christum uestrum
occideris.

Lectio tertia.

Apprehendent mu-
lieres septē. sed iā
exposita est in parte sus-
personi in uigilia resurre-
ctionis domini.

Lectio quarta.

Adi israel manda-
ta uite. Ex baruch
ieremiæ prophete scriba
capi. iij. in quo baruch
populum israel ad sapiē-
tiæ desiderium hortatur.

Mādata uite. idest ad
uitam inducētia. Pru-
dentiam. i. rerum diuina-
rum sapientiam: In-
micorum. idest in capti-
uitate. Cum mortuis. i.
peccatoribus. In infer-
num. idest cum idolatriā
dereliquisti. hec est ho-
rum causa. & est respon-
sio ad questionem. In
pace. relinquentes autē
uiam dei bellis oppressi
sunt. Et uictus. idest ve-
rus animorum pastus.

Lumen oculorū: viden-
do apertā salutis uiam.

Et pax. i. quies. Quis
q. d. nemo ex infidelibus

Epistolæ beati Pauli.

Locū ei⁹. i. sapiētīe siue
prudētīe. Principes gē
tīū. q̄ oēs erāt idolatrę &
deū ignorātes. Bestias
p venationē illarū. In
aibus celi. per aucupīū.

Thesaurizant. q̄ p hęc
putāt se posse dñari. Nō
est finis. q̄ ex solonis sen
tētia diuitiarū nullus est
termin⁹. Fabricāt i va
sa & pecunias. Nec est
inuētio. q̄ nō cōsequunt
q̄ volūt morte pūcti. Al
derūt lumen. scintillā ali
quā veri boni. Discipuli
nam ignorauerunt obce
cati voluptatibus. Filij
eor. nō bene a patribus
īstituti. In terra canaā.
vbi anteq̄ ab hebreis
possideret erat dei cult⁹
ignotus. Filij agar. i.
ismaelīte. oēs inquam hī
viam vite ignorauerunt

Israel. subaudi cōside
ra. Quā magna. i. quā
late patēs. Magn⁹ est.
i. de⁹. Fuerūt gigātes.
ad superiora referē. i. ad
terram canaā & theman.

Nō hos. sed te o israel
elegit. Accepit eā. i. sa
pientīā. Sup aurū ele
ctū. q. d. nullus. q̄ a deo
tantū reuelata est per fi
liū suū. In eterno tēpo
re. i. eternum duratura.

Lumē. i. solis & lunę
solē. & aliarū q̄ stellaz.

Dixerūt adsumus. reb⁹
inanimatis dat sermonē.
p prosopopeiā. Luxe
rūt ei. i. ei⁹ iperio. Ad
uersus eū. i. q̄ ei aduerset.

locū eius: & quis intrauit in thesauros ei⁹? Vbi sunt
principes gentiū. & qui dominātur feris quæ sunt
super terram. Qui in aibus celi ludunt: qui argē
tum thesaurizant & aurum: in quo confidunt ho
mines: & non est finis acquisitionis eorū. Qui ar
gentū fabricant. & solliciti sunt: nec est inuētio ope
rū illorū. Exterminati sūt: & ad inferos descēderūt
& alii in loco illorū surrexerūt. Iuuenes uiderūt lu
men & habitauerunt sup terrā. Viā autē disciplinæ
nescierunt: neq̄ intellexerunt semitas ei⁹: neq̄ su
sciperunt eā filii eorum: a facie ipsorum lōge facta
est. Nō est audita in terra canaan: neq̄ uisa est in the
mā. Filii quoq̄ agar qui exquisierūt prudētīā: quæ
de terra est: negociatores terræ & theman. & fabula
tores & exquisitores prudētīæ & intelligentiæ: uia
autē sapiētīæ nescierūt: neq̄ inuenerūt semitas ei⁹
O israel q̄ magna est domus dei: & ingēs loc⁹ pos
sessiōis ei⁹. Magnus est & nō habet cōsumationem
excelsus & immensus. Ibi fuerunt gigantes nomi
nati: illi qui ab initio fuerunt statura magna sciētes
bellum. Non hos elegit dñs: neq̄ uia disciplinæ in
uenerūt: propterea perierūt. Et qm̄ non habuerūt
sapientiam: interierunt propter suam insipientiā.
Quis ascēdit in cœlum & accepit eā: & eduxit eā de
nubib⁹. Qui transfretauit mare: & inuenit illā: & at
tulit eā sup aurū electū. Nō est q̄ sciat uia ei⁹: neq̄ q̄
excogitet semitas eius. Sed qui scit uniuersa nouit
illam. & adinuenit eam prudentia sua. Qui præpa
rauit terram in æterno tempore: & repleuit eam bi
pedibus & quadrupedibus. Qui emittit lumē & ua
dit & uocauit illud & obedit illi in tremore. Stellæ
autem dederunt lumen in custodiis suis: & letatæ
sunt. Vocatæ sunt. & dixerunt. Adsumus. Et luxe
runt ei cum iucunditate qui fecit illas. Hic est deus
noster: & non extimabitur alius aduersus eum.

In terris visus est. qz non est locutus iam per prophetas sed per seipsum suscepta carne hu-
Fmana predicās quæ ante dixerat per prophetas.
 Actum est cum apollo esset corinthi. Ex actibus apostolorū cap. xix. in quo Lucas des-

Lectio alia.

Hic adinuenit omnē uia disciplinæ: & dedit illā iacob puero suo: & israel dilecto suo. Post hæc sup terram uisus est: & cū hoībus cōuersatus est.

Actuum apostolorum. Cap. xix.

IN diebus illis. Factum est cū apollo esset corinthi: & paulus peragratis superioribus partibus ueniret ephesum: & inueniret quosdam discipulos: dixitq; ad eos. Si spiritum sanctū accepistis credentes. At illi dixerunt ad eum. Sed neq; si spiritus sanctus est audiuimus. Ille uero ait. In quo ergo baptizati estis: Qui dixerunt. In iohannis baptismo. Dixit autē paulus. Ioannes baptizauit baptismō pœnitentiæ populum dicens: in eū qui uenturus est post ipsum ut crederent: hoc est iesum. His auditis: baptizati sunt in noīe dñi iesu. Et cū imposuisset illis manus paulus: uenit spiritus sanctus super eos: & loquebantur linguis & prophetabāt. Erant autem omēs uiri fere duodecim. Introgressus autē synagogam: cum fiducia loquebatur p̄ tres menses disputans & suadens de regno dei.

In die sc̄ti spūs. Lectio actuum apostolorū. Ca. ii.

IN diebus illis. Cū cōplerentur dies pentecostes erāt oēs pariter in eodē loco. Et factus est repente de cœlo sonus tanq; aduenientis spiritus uehementis: & replenit totam domum ubi erant sedētes. Et apparuerunt illis dispartitæ linguæ tanq; ignis: seditq; supra singulos eorū. Et repleti sunt oēs spū sc̄to: & ceperūt loqui uariis linguis: prout spūs sc̄tus dabat eloqui illis. Erāt autē in ierusalē habitātes iudei uiri religiosi ex oī natiōe quæ sub cœlo est. Facta autē hac uoce cōuenit multitudo & mēte cōfusa ē

scribit pauli predicationē ephesi. Apollo. pauli coadiutor in euangelii predicatione. Ephesum ciuitatem minoris asiæ sive ionie. Spiritum sanctum. s. in signo uisibile: qz tūc sic dabatur baptizatis. Audiuimus mirum est qd isti dicūt cum in forma baptismi nominetur. sed in baptismo iohannis non exprimebātur nomina trium personarum. Duodecim. qui sic baptizati sunt. Suadens. suasionibus oratoris ad euangelij fidē inducens cetera patent.

In festo spiritus sancti.

Quam complerentur dies pentecostes. Ex actibus apostolorum cap. ii. in quo Lucas ponit spiritus sancti missionem: quemadmodū christus promiserat. Pentecostes. idest quinquagesimæ a die uidelicet resurrectionis. In eodem loco. idest i. cenaculo ubi erāt illi centū viginti aīe de quibus in capite superiori dixit. Venietis spūs s. uentus uolēs. Repleuit. subaudi splendore.

Lingue. qz donum linguarū illis dādum erat.

Ex oī natione. qz conuenerāt rōne festi. Cōfusa est. admiratione rei.

Epistolæ beati Pauli.

Galilei. quorum erat lingua distincta ab alijs. Parthi. enumerat regiones ubi iudei venerant. Parthia media mesopotamia. i. Syria iter duo flumina hoc est tigrim et euphratem Pontum. cui adnexa est bithynia. Paphlagonia. cotermina cilicie. et he omnes erant in asia. Egyptus vero partim in asia partim in aethiopia.

Circa cyrenem. i. regionem cyrenaicam que est iter egyptum et aethiopia. proprie dicta.

Proseliti. i. conversi de gentilitate ad iudaismum.

Cretes. ex insula creta.

Arabes ex triplici arabia.

Feria. ii. sequenti.

Perles petrus os suum.

Exactibus apostolorum cap. x. in quo post cornelii conversionem ponit petri predicationem.

Preedicare et testificari. quoniam dixit eritis mihi testes.

Et uorum et mortuorum. i. bonorum et malorum.

Omnis propheta. non solum nos qui illum audiimus.

Cecidit spiritus sanctus in signo visibili.

Ex circumcisione. i. iudei ad fidei conversionem.

In nationes. i. in gentes.

Aliquid aqua. quod. ex quo spiritus sanctus pervenit baptismum quod prohibet eos baptizari.

In nomine iesu christi. quia in primitiva ecclesia sic baptizabatur.

Feria. iij. sequenti.

Quam audissent apostoli. exactibus apostolorum cap. viij. in quo postea quam posuit predicationem philippi: nunc ponit profectionem petri et joannis in samariam que iam crediderat.

Spiritus sanctus. qui baptizatis nondum venerat.

Quem tamen illis super ueneribus acceperunt per manus impositionem.

quoniam audiebat unusquisque linguam suam illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur dicentes. Nonne ecce omnes isti qui loquuntur galilei sunt: et quomodo nos audiimus unusquisque linguam nostram in qua nati sumus? Parthi et medi et elamitae et qui habitant mesopotamia: iudea et cappadocia: pontus: asia: phrygia: paphlagonia et egyptus et partes libyae: que est circa cirenem et aduenae romani: iudei quoque et proseliti: cretes et arabes: audiimus eos loquentes nostris linguis magnalia dei. Feria. ii. Actuum apostolorum. Cap. x.

IN diebus illis. Aperiens petrus os suum dixit. Viri fratres et patres: nobis precepit dominus predicare populo et testificari: quia ipse est qui constitutus est a deo iudex uiuorum et mortuorum. Huic omnis propheta testimonium perhibet: remissionem peccatorum accipere per nomen eius: omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente petro uerba haec: cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant uerbum: Et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui uenerant cum petro: quia et in nationes gratia spiritus sancti effusa est. Audiebant enim eos loquentes linguis et magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Nunquid aquam quis prohibere potest: ut non baptizentur hi qui spiritum sanctum acceperunt: sicut et nos? Et iussit eos baptizari in nomine domini nostri iesu christi.

Feria. iij. Lectio actuum apostolorum. Cap. viij.

IN diebus illis. Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis quia recepit samaria uerbum dei miserunt ad eos petrum et iohannem. Qui cum uenisset: orauerunt pro ipsis ut acciperet spiritum sanctum. Nondum enim in quocumque illorum uenerat. sed baptizati tantum erant in

Diligite iusticiam. Ex libro sapientie cap. primo. Sunt qui dicant librum illu esse philonis iu dei Ambrosius salomonis esse putat. cui oēs fere refragatur. et est hoc libri initium in quo auctor hortatur auditores ad iusticiam sapientiamq; amplectendā. Sentite de dño. i. bene de illo sentite. Simplicitate. i. innocentia. Non tentant. i. quod possunt assequi ra-

nomine dñi iesu. Tunc iponebāt man⁹ super illos: & accipiebant spiritum sanctum.

Feria. iiii. Lectio. Sapientie. Cap. i.

IN diebus illis: Dixit salomon filiis israel. Diligite iusticiam: qui iudicatis terram. Setite de domino in bonitate: & in simplicitate cordis querite illum. Quoniam inuenitur ab iis qui non tentant illum: apparet eis qui fidem habent in illum. Peruersæ enim cogitationes separant a deo: probata autem uirtus corripit insipientes. Quoniam in maluolam animā nō introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus em̄ disciplinæ effugiet fictū: & auferet se a cogitationibus q̄ sunt sine intellectu: & corripientur a superueniente iniquitate. Benignus est em̄ spiritus sapientie: & nō liberabit maledictū a labiis suis. Quoniam renum illius testis est de⁹: & cordis ei⁹ scrutator est uerus lingue illi⁹ auditor. Qm̄ spirit⁹ dñi repleuit orbē terrarū: & hoc quod cōtinet oīa sciētiā habet uocis.

Actum apostolorum. Cap. v.

IN diebus illis. Per manus apostolorū fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erāt unanimiter omnes in porticu salomonis. Cæterorum autē nemo audebat se cōiungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis autē augebatur credentiū in domino multitudo uirorum ac mulierum: ita ut in plateis eicerent infirmos: & ponerēt in lectulis

quā miracula. In plebe. quia principes et sacerdotes obstinatores erant. In porticu salomonis. ubi erat maior hominū cōcursus. Coniungere illis. i. fide timētes ananīe penam. Magnificabat. propter mirabiles infirmorū curationes. Quæ autem sequuntur ex dictis

tionē humana expectant a deo. Separant. quæ admodū et bonæ cōiungūt.

Probata uiri⁹. i. a deo

Insipientes. i. p̄ ignora tiā peccātes. In maluolam. i. mala appetentem.

Spiritus disciplinæ. i. auctor sapientie in discipulo. Effugiet fictū. i. qui nō querit rē sed apparentiam rei. Auferet se. ab effectu alioqui est ubiq;.

Sine intellectu. i. sine rōne. Et corripiet. i. punietur ab iniquitate. qz peccatū sequēs est pena precedentis. Spirit⁹ sapientie. subaudi dator.

Maledictū. i. hoīem ob sinatum in pctis. A labiis suis. i. blasphemis lingua ppetratis. Lingue auditor. ergo multo magis operū spectator.

Repleuit. qz ubiq; est.

Cōtinet oīa. hz p amorē intra se cōnera. Scētā vocis q̄ est inter illi⁹ dona. Lectio alia.

Per man⁹ aploz. Ex actib⁹ aploz cap. v. in quo postea quā Lucas posuit petri predicationē propriā et mira que faciebat: nūc ponit oīm in cōe tā predicationem

Epistolæ beati Pauli.

manifesta sunt.

Serâ quinta sequenti.

Philippus descēdēs. Ex actib⁹ aploꝝ cap. viij. in q̄ lucas postea quā descripsit gesta stephani diaconi. hic psequit facta philippi apli. Ciuitatē samarię. quę fuit metropolis decē tribuū israel: q̄ ibi erāt semiūdeī qm̄ partē legis acceperāt: hoc est quinq; libros moysi Intēdebant. i. attēte audiebant maxime videntes miracula quę ab illo fiebāt curando paralyticos. 2c.

Serâ sexta sequenti.

Aperiēs petrus os suū. Ex actib⁹ aploꝝ cap. ij. sed hec vba aperiēs petr⁹ ex superioribus sunt. 2c. pbat petr⁹ per auctoritates sacre scripture qd̄ iesus quē iudei crucifixerūt est messias in lege pmissus. Israelite iudeos alloquit facies illos attentos. Probatū in vobis. p̄ miracula quę in p̄sētia v̄ra fecit. Per illū. i. p̄ hoīez xp̄m. De finito cōsilio. i. certa qdā dei p̄destinatiōe p̄ mūdi salute. Dolorib⁹ iferni. q̄ nec ipse neq; p̄sēs senserūt dolores cū ad illos descēdit. Ab eo. i. ab inferno. Dauid em̄ dicit psal. xv. Ne cōmouear. ne vlla ex parte pturber.

Requiescet in spe. i. resurgēdi. Animā meam. in morte separatā a corpore Sanctū tuū. i. corpus sine anima.

Sabbato in vigilia trinitatis.

Effundam sp̄ritū meum. Ex ioele p̄pheta cap. ij. In quo postea quā p̄pheta p̄p̄ dixit populo bona tēporalia hic promittit bona sp̄ualia: qd̄ est cōpletū in missione sp̄ritus sancti.

& grabatis: ut ueniēte petro: saltē umbra illi⁹ obūbraret quemq; illorū: & liberarētur oēs ab oīb⁹ in firmitatibus suis: cōcurrebat: aut & multitudo uicinorum ciuitatū in ierusalē: afferētes ægros & uexatos a sp̄ritibus immūdis qui curabātur oēs.

Serâ. v. Actuum apostolorum. Capi. viij.

IN die illis. Philippus descēdēs in ciuitatē samarię: p̄dicabat illis xp̄m. Intēdebāt aut turbe his q̄ philippo dicebātur unanimiter audientes & uidētes signa & p̄digia q̄ faciebat. Multi em̄ corū qui habebāt sp̄ritus immūdos: clamantes uoce magna exhibāt. Multi aut paralytici & claudi curati sunt. Factū est enim gaudiū magnū in illa ciuitate.

Serâ. vi. Actuum apostolorū. Capi. ij.

IN dieb⁹ illis. Aperiēs petrus os suū dixit. Viri israelitæ audite uerba hæc. Iesum nazarenū uirū approbatū a deo in uobis uirtutib⁹ & p̄digiis & signis q̄ fecit p̄ illū de⁹ in medio uestri sicut uos scitis: hūc definito cōsilio & p̄sciētia dei traditū p̄ man⁹ iuquorū affligētes: interemistis. Quē de⁹ suscitauit solutis dolorib⁹ iferni: iuxta qd̄ ipossibile erat teneri illū ab eo. Dauid em̄ dicit in eū. Prouidebā dñm corā me semp: qm̄ a dextris ē mihi ne cōmouear. Propter hoc lætatū est cor meū: & exultauit lingua mea: insup & caro mea requiescet i spe. Qm̄ nō derelinques aīam meā in inferno: nec dabis sanctū tuū uidere corruptionē. Notas mihi fecisti uias uitæ: replebis me iucunditate cum facie tua.

H Sabbō i uigilia p̄teco. Ioel p̄phetæ. Ca. ij. Ec dicit dñs deus. Effundam sp̄ritum meū

Epistolæ beati Pauli.

Super carnem, idest hominem. Filii iuuenes & senes, omnem etatem & sexum designat. **Somnia, i. reuelationes in somnis.** Super seruos, modo sint baptizati. Et dabo, hec signa precedent iudicium vniuersale & quod in sensu litterali sic debeat intelligi: testis est Petrus Actuum. ij. qui citat hec verba prophete.

super oem carnē & prophetabunt filii uestri & filia uestre. Senes uestri somnia somniabunt: & iuuenes uestri uisiones uidebunt. Sed & super seruos meos & ancillas meas in diebus illis effundā de spiritu meo & prophetabunt & dabo prodigia in celo sursum & signa in terra deorsum: sanguinē & ignē & uaporē fumī. Sol conuertetur in tenebras: & luna in sanguinem antequā ueniat dies domini magnus & horribilis. Et em̄ oīs quicūq; inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit.

Leuitici. Cap. xxiij.

IN diebus illis. Locutus est dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israel: & dices ad eos. Cū ingressi fueritis terram quā ego dabo uobis. & messueritis segetem: feretis manipulos spicarum primitias messis uestre ad sacerdotem: qui eleuabit fasciculum coram dño: ut acceptabilis sit p uobis altera die sabbati & sanctificabit illum. Numerabitis ergo ab ipso die in quo obtulistis manipulos primitiarū septē hebdomadas plenas usq; ad alterā diem expletionis hebdomadæ septimæ: & sic offeretis sacrificiū nouū dño: ex oībus habitaculis uestris Panes primitiarum duos de duabus decimis similæ fermentatæ: quos eleuabit sacerdos corā dño. Cūq; eleuauerit eos sacerdos cū panibus primitiarū coram dño cedēt in usum ei⁹. Et uocabitis hūc diē celebratū atq; sanctissimū. Omne op⁹ seruile nō facietis in eo. Legitimū sempiternū erit in cūctis habitaculis & generationibus uestris. Dicit dñs omnipotens.

Deuteronomi. Cap. xvi.

IN diebus illis. Dixit moyses ad filios israel. Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea

Alia lectio.

Locutus est dominus ad moysen dicens. ex leuitico cap. xxiij. in quo agitur de oblatione primitiarū qd erat in die festi quinquagesime.

Manipulos spicarum. etiā si nōdum fuerit metē di tempus. Libamenta offerentur, cū paucis que sequuntur: pretermittunt vsq; locum illum numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo celebrabatur pascha vsq; ad septē hebdomadas integras: quibus conficitur quinquaginta dies. Sacrificium nouum, idest de nouis frugibus. Decimis duabus, ille autem decime erant partes ephā, sed amphibologia est an qli bet panis haberet duas decimas an singuli singulas. In usum eius, s. sacerdotis.

Alia lectio.

Dixit moyses ad filios israel. Septē hebdomadas. Ex deuteronomio cap. xvi. et est materia eadē cū precedentē lectiōe. Septē hebdomadas que ut supra diximus cōficiunt dies quinquaginta: in quorū fine celebrabatur festū oblationis.

Epistolæ beati Pauli

In segetē. qm̄ messuisti
manipulos primiciaru:
sed mirū est qd̄ dicit cum
eo tēpore nōdū frumēta
sint matura ad m̄tendū.

Epulaberis. & addit octo
hominū genera: cū qui
bus epulatur est. Ad
fueris seruus. atq; pin-
de grat? & memor liberta-
tis adeptē. Solēnitātē
tabernaculor. quē cele-
brabatur mēse septēbri &
ita colligitur qd̄ hęc tria
sunt festa illoꝝ p̄cipua.

festiuitate tua tu & filius tuus & filia: et seruus tuus & ancilla tua: leuītes
quoq; & aduena pupillus ac uīdua & qui intra portas tuas sunt septē die-
bus dñō deo tuo festa celebrabis: in loco quem elegerit dñs. Benedicetq;
dñs deus cūctis frugibus tuis: & in omni opere manuū tuarū: erisq; in læ-
ticia. Dicit dñs omnipotēs.

Lectio Leuitici. Capi. xxvi.

Rectio alia.

Loquere filiis israel
Si in p̄ceptis. Ex
Leuitico capi. xxvi. In
quo promittit bona he-
breis si p̄cepta sua ser-
uauerint et contra mala
si neglexerint. Tempo-
ribus suis. quia intem-
pestiue potius nocent:
quam prosunt. Tritura
vindemiā. quia messu
collectio p̄ multitudi-
ne et copia continuabi-
tur vindemię. Absq; pa-
uore. ab hostibus uestris
Pactum meum. quod
p̄pigi cū abraham. Ue-
tustissima veterum. idest
fruct? anni p̄teriti per-
tingēs fruct? futuri. itaq;
nouī excludent veteres.

IN diebus illis. Dixit dominus ad moysen. Lo-
quere filiis israel. Si in p̄ceptis meis ambu-
laueritis: & mandata mea custodieritis & feceritis
ea: dabo uobis pluuias temporibus suis: & terra gi-
gnet germen suum: & pomis arbores replebuntur.
Apprehendet messium tritura uindemiā: & uin-
demiā occupabit sementem. Et comedetis panem
in saturitate: & absq; pauore habitabitis in terra
uestra. Dabo pacem in finibus uestris: dormietis &
non erit qui exterreat. Auferam malas bestias a uo-
bis: & gladius non transibit terminos uestros. Per-
sequamini inimicos uestros: & corruent coram uo-
bis. Persequetur quinq; de uestris centum alienos:
& centum ex uobis decem milia. Cadēt inimici ue-
stri in conspectu uestro gladio. Respiciā uos & cre-
scere faciam. Multiplicamini: & firmabo pactū
meum uobiscum. Et comedetis uetustissima uete-
rum: & uetera nouis surperuenientibus proicietis.

Epistolæ beati Pauli.

Ponam tabernaculū in medio uestri: & non abiici-
et uos ultra anima mea. Ambulabo inter uos & ero
uester deus: uosq; eritis populus meus. Dicit domi-
nus omnipotens.

Lectio Danielis propheta. Cap. iiii

IN diebus illis: Angelus dñi descendit cū aza-
ria & sociis eius in fornacem: & excussit flam-
mam ignis de fornace: & fecit mediū fornacis qua-
si uentum roris flantē. Flamma autē diffusa est sup
fornacē cubitis quadraginta nouē & incendit quos
reperit iuxta fornacem de chaldeis ministros regis
qui eam incendebant. Et non tetigit eos omnino
ignis nec contristauit: nec quicq; molestiæ intulit.
Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorifi-
cabant & benedicebāt deū in fornace dicentes. Be-
nedictus es dñe deus patrum nostrorū: & laudabi-
lis & gloriosus & superexaltatus in sæcula. Et bene-
dictum nomen gloriæ tuæ sanctum. & superexalta-
tum in omnib; sæculis. Benedictus es dñe in tēplo
sancto gloriæ tuæ: & superlaudabilis & superglori-
osus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui: &
superlaudabilis & superexaltatus in sæcula. Bene-
dictus q̄ intueris abyssos: & sedes sup cherubim & laudabilis & supexalta-
tus in sæcula. Benedictus es in firmamento coeli: & laudabilis & glorio-
sus in sæcula. Benedicite omnia opera dñi dño: benedicite coeli dño. Be-
nedicite angeli dñi dño: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula.
Benedicite aquæ oēs quæ super cœlos sunt dño: benedicite oēs uirtutes
dñi dño. Benedicite sol & luna dño: hymnū dicite & superexaltate eū in
sæcula. Benedicite stelle coeli dño: benedicite imber & ros dño. Benedicite
omnis spiritus dei dño: hymnū dicite & superexaltate eum in sæcula.
Benedicite ignis & estus dño: benedicite frigus & estas dño. Benedicite
rores & pruina dño: hymnū dicite & superexaltate eum in sæcula. Bene-
dicite glaciēs & nives dño: benedicite noctes & dies dño. Benedicite tene-
bre & lumē dño: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedi-
cite frigus & cauma dño: benedicite pruina & nives domino. Benedicite

Tabernaculum meū. i.
ero et habitabo uobiscū
ut possitis me familiari-
ter cōsulare.

Lectio alia.

Angelus domini de-
scendit. Ex danielē
propheta cap. iij. in quo
ponitur liberatio trium
puerorū ex fornace ignis
& ipsorum hymnus ex li-
beratione. Et socij eius.
scilz anania et misaele.

Ano ore. spiritu sancto
dictante illis uerba & uer-
borum modulationem.

Nomen gloriæ. i. tetra-
gramaton. i. quattuor liti-
terarum. In tēplo. ad
humanitatem christi res-
ferri potest: in qua deus
habitat. In throno. et
hoc ad uirginē uespārā.

Abyssos. i. spiritus dā-
natos & insides angelicæ.

Firmamento. i. celo em-
pyreo. cetera patent ad fi-
nem vsq;.

Epistolæ beati Pauli.

fulgura & nubes domino. hymnū dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicat terra dominum: benedicite montes & colles domino. Benedicite omnia nascentia terræ dño: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite maria & flumina domino: benedicite fontes dño. Benedicite cætæ & oīa que mouentur in aquis dño: hymnum dicite & superexaltate eū in sæcula. Benedicite omnes uolucres cœli domino: benedicite bestię & uniuersa pecora domino. Benedicite filii hominū dño: hymnum dicite & superexaltate eū in sæcula. Benedicite israel dño: benedicite sacerdotes domini domino. Benedicite serui domini domino. hymnum dicite & superexaltate eū in sæcula. Benedicite spiritus & animæ iustorum domino: benedicite sancti & humiles corde domino: hymnum dicite & superexaltate eū in sæcula. Benedicite anania azaria misael domio hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula.

Lectio alia.

Conuenit uniuersa ciuitas. Ex actibus apostolorū cap. xlii. In quo postea quā posuit apostoli pauli prædicationē factā in antiochia pisidiæ. Hoc in loco ponit cōtradictionē principis synagoge aduersantis paulo. Uniuersa ciuitas. i. antiochensum.

Repleti zelo. i. inuidiæ. & nō amoris. Blasphemantes. i. maledicētes & detrahētes. Vobis primum. qz christ⁹ principāliter uenit propter oues israel. Conuertimur ad gentes. quāti uocatione futura plena ē scriptura sacra. Precepit dñs. cū dixit eritis mhi testes in ierusalē. In lucē gētiū. Etale. xlii. Sauisi sunt. i. de sua cōuersione & salute. Preordinati. i. a deo predestinati. Excusso puluere. sicut dixerat saluator Math. x. Veniunt iconiū q̄ est ciuitas. Dñica in trinitate.

Lectio actuum apostolorum. Cap. xlii.

In diebus illis: Cōuenit uniuersa ciuitas audire uerbū domini. Videntes autem turbas iudei repleti sunt zelo & cōtradicebāt his quæ a paulo dicebantur blasphemantes. Tunc cōstanter paulus & barnabas dixerunt. Vobis oportebat primū loqui uerbum dei sed quoniā repellitis illud & indignos uos iudicatis uitæ eternæ: ecce conuertimur agētes. Sic em̄ precepit nobis dominus. Posui te in lucē gentiū: ut sis in salutē usq̄ ad extremum terræ. Audientes autē gentes gauisi sunt: & glorificabant uerbū domini: & crediderūt quotquot erāt præordinati ad uitā eternā. Dissemīnabatur aut uerbum domini per uniuersam iudeā. iudei aut cōcitauerūt religiosas mulieres & honestas: & primos ciuitatis & excitauerūt persecutionē in paulū & barnabā: & eiecerūt eos de finibus suis. At illi excusso puluere pedū in eos: uenerūt iconiū. Discipuli aut replebantur gaudio & spiritu sancto.

Dñica de trinitate. Apocalipsis. Cap. iiii.

Epistolæ beati Pauli.

IN diebus illis. uidi ostiū apertum in cœlo & uox prima quā audiui tanq̃ tubæ loquentis mecū dicēs. Ascēde huc & ostēdā tibi quæ oportet fieri cito. Post hæc statim fui in spiritu: & ecce sedes posita erat in cœlo & supra sedem sedens. Et qui se debat similis erat aspectui lapidis iaspidis & sardini^{claro}. Et iris erat in circuitu sedis similis uisioni smaragdine. Et in circuitu sedis sedilia uiginti quattuor & supra thronos uiginti quattuor seniores ^{erat} sedetes circumamicti uestimentis albis: & in capitibus eorum coronas aureas. Et de throno pcedebāt fulgura: & uoces & tonitrua. Et septē lampades ^{erat} ardentes ante thronū quæ sunt septē spūs dei. Et in cōspectu sedis tanq̃ mare uitreū simile cristallo. Et in medio sedis & in circuitu sedis: quattuor aīalia plena oculis ante & retro. Et animal primū simile leonī & secundum animal simile uitulo: & tertium animal habens faciem quasi hominis & quartum animal simile aquile uolanti. Et quattuor animalia & singula eorum habebant alas senas: & in circuitu & intus plena sunt oculis. Et requiem non habebant die ac nocte dicētia. Sāctus. Sāctus. Sāctus dñs deus op̃s: q̃ erat: & qui est: & q̃ uētur^{erat} est. Et cū darēt illa aīalia gloriā & honorē & bñdictionē sedenti super thronū uiuētī in sæcula sæculorū: p̃cidebāt uiginti quattuor seniores ante sedē in throno: & adorabāt uiuētē in sæcula sæculorum. Amen.

Feria. iiii. Actū apostolorū. Cap. v.

IN diebus illis. Respōdens autem petrus & apostoli dixerūt ad plebem. Obedire oportet deo: magis quā hominibus Deus patrum nostrorū suscitauit iesum: quē uos interemistis: suspēdētes ī ligno. Hunc principem & saluatorem deus exaltauit dextera sua: ad dandā penitentiā israel & remissionē peccatorū. Et nos sumus testes horū uerborū

Uidi ostiū apertū in cœlo. Ex apocalypsi cap. iiii. in q̃ ponit reuelatio facta ioāni ihs de rebus q̃ p̃tinet ad fidē ecclesie universalē. & primo de scribit̃ dei maiestas reuelātis. Uox quā audiui. hæc uox erat āgeli. Que oportet fieri. ex dei ordinationē. Iaspidis & sardinis. lapilli sūt p̃ciosi.

Iris. arcus celestis.

Smaragdine. q̃ est vn⁹ ex colorib⁹ iridis. Eigi⁹ tiquattuor seniores. tale cōsortiū ad maiestātē p̃stetis p̃tinet. De throno s. dei. Septē lampades. & qd p̃ illas intelligat ipse sub dñt qd sunt septē spūs sc̃i dona. Mare uitreū. p̃ qd significat sac̃m baptismi. Quattuor aīalia p̃ q̃ intelligunt quattuor euāgeliste. Alas senas. i. quodlibet aīal alas sex.

Qui erat. p̃ hoc designatur dei eternitas. Proccidebāt. i. adorātes deum uiuētē in sæcula sæculorū idest uitam eternam.

Feria quarta sequēti.

Respōdēs autē petrus & ex actib⁹ ap̃lorū ca. v. in quo postea quā Lucas posuit increpationē ap̃lorū q̃ dicebātur cōcita replebē inducēdo nouā doctrinā. hic pōit r̃sum petri & ap̃lorū. Exaltauit p̃ resurrectionē & ad celū ascensionē. Penitentiā. i. tēpus penitēdi. Sumus testes. quia interfuimus.

Epistolæ beati Pauli.

Dissecabatur. i. fremebat. Honorabilis. i. qui habebatur ab omnibus honori. Ad breue. i. tempus. ut in apostolorum absentia loqueretur. Theodas. cuius rei etiam Josephus meminit. Esse aliquem. i. magni. per se se aliquem credens. Occisus est. a iudeo. i. syris per fide. In das galileus. alterum exemplum ad hoc inducit. In diebus professionis. quibus quisque ibat in ciuitatem suam ut ibi profiteretur nomen suum et familie. Et nunc applicat hec exempla ad negotium presens hoc. Consilium hoc. i. doctrina. Dissoluet. sicut horum quos dixi. Consenserunt illi. scilicet gamalieli. Celsi. i. verberatis apostolis puta pugnis et alapis. Gaudentes. tam et si vulnerati.

In festo corporis christi.

Ego enim accepi a domino. Ex prima epistola pauli ad corinthios cap. xi. in quo post ea quæ apostolus ostendit huius sacramenti dignitatem

A domino. i. domino reuelante.

Iesus. a quo est sacramentum institutum. Tradebatur a iuda proditore. Fregit. non ante consecrationem. itaque per prolepsin hoc dicit.

Hoc est corpus meum. Verba sunt consecrationis. Hoc est testamentum. in quo promittuntur bona spiritualia

& spiritus sanctus quem dedit deus omnibus obedientibus sibi. Hæc cum audissent dissecabantur: & cogitabant interficere illos. Surgens autem quidam in concilio phariseus nomine gamaliel ^{magister} legis doctor: honorabilis uniuersæ plebi: iussit foras ad breue homines fieri. dixitque ad illos. Viri israelite attendite vobis super omnibus istis: quid acturi sitis. Ante hos enim dies extitit theodas: dicens se aliquem esse. Cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum: qui occisus est: & omnes qui credebant ei dissipati sunt: & reducti ad nihilum. Post hunc extitit iudas galileus in diebus professionis: & auertit populum post se: & ipse periit: & omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt. Et nunc itaque dico vobis: discedite ab omnibus istis: & sinite illos. Quoniam si est hominibus consilium hoc aut opus dissoluetur. Si uero ex deo est: non poteritis dissoluere: ne forte & deo repugnare uideamini. Consenserunt autem illi: & conuocantes apostolos: ceteris denunciauerunt ne omnino loqueretur in nomine iesu: & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii: quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliâ pati. Omni autem die non cessabant in templo & circa domos docetes & euangelizantes iesum christum.

In festo corporis christi. Ad corinthios. i. Cap. ix

Eratres. Ego enim accepi a domino: quod & tradidi vobis. Quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur: accepit panem & gratias agens: fregit & dixit. Accipite & manducate. Hoc est corpus meum: quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam cenauit dicens. Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotienscumque bibetis in meam commemorationem. Quotienscumque enim manducabitis panem hunc: & calicem bibetis mor

Epistolæ beati Pauli.

tem dñi annūciabitis donec ueniat. Itaq; quicumq;
manducauerit panē: & biberit calicem dñi indigne
^{inloane} reus erit corporis & sanguinis dñi. Probet aut̃ se
ipsum homo: & sic de pane illo edat: & de calice bi
bat. Qui enim māducat & bibit indigne: iudicium
sibi māducat & bibit: nō diiudicās corpus dñi.

Dñica. i. post festū trinitatis. Ioannis. i. Cap. iiii.

Charissimi. Deus charitas est. In hoc apparuit
charitas dei in nobis: quoniā filium suū unī
genitum misit deus in mundū: ut uiuamus per eū.
In hoc est charitas non quasi nos dilexerimus deū
sed quoniā ipse prior dilexit nos: & misit filium su
um propitiationē p peccatis nostris. Charissimi:
si dilexit nos deus: & nos debemus alterutrū dilige
re. Deū nemo uidit unq̃. Si diligamus inuicē deus
in nobis manet: & charitas ei⁹ in nobis perfecta est
In hoc cognoscimus: qm̃ in eo manemus & ipse in
nobis: quoniā de spiritu sancto suo dedit nobis. Et
nos uidimus & testificamur: quoniā pater misit fi
lium suum saluatōrē mundi. Quisquis cōfessus fu
erit: quoniā iesus est fili⁹ dei: deus in eo manet: & ip
se in deo. Et nos cognouim⁹ & credidimus charita
ti: quā habet deus in nobis. Deus charitas est: & qui
manet in charitate i deo manet: & de⁹ in eo. In hoc
enim perfecta est charitas dei nobiscum: ut fiduciā
habeamus in die iudicii: quia sicut ille est: & nos su
mus in hoc mundo. Timor non est in charitate: sed
perfecta charitas foras mittit timorē: quoniā timor
pœnam habet. Qui autē timet non est perfectus in
charitate. Nos ergo diligamus deū: quoniā ipse
prior dilexit nos. Si quis dixerit qm̃ diligo deū &
fratrē suū oderit: mēdax est. Qui em̃ nō diligit fra
trem suū quē uidet: deū quem non uidet quō pōt
diligere? Et hoc mandatū habemus a deo: ut qui di
ligit deū: diligat & fratrem suum.

ent in veteri temporalia.

Annunciabitis repres
sentando ipsam per hoc
sacramentum. Donec
ueniat. ad iudiciū vlti
mum. Itaq; hortatur
ad hoc sacramentum di
gne accipiendum. Reus
erit. idest punietur ac si
christū occideret. Pro
bet se. idest conscientiam
suam examinet. Et sic.
scilz digne accipiendo.

Non diiudicans. idest
discernens ab alijs cibis.

Domínica prima
post trinitatem.

Deus charitas est.
Ex epistola Ioan
nis prima cap. iiii. in quo
apostolus hortatur fide
les ad charitatem prori
mi dicens: quia qui fra
trem diligit est ex deo et
dei fili⁹. & qui nō diligit
zc. In hoc dei exemplo
idem facit: qui nos dile
xit. uiuamus per eum.
vita gratie. Propicia
tionē. qz sic fecit nos deo
amicos ex inimicis per
peccatū. Nemo vidit.
nihilominus tñ in nobis
habitat. Vidimus. hu
manitatē xpī oculis cor
poralib⁹. De⁹ in eo ma
net. i. per gratiā. In die
iudicii. quia hec dilectio
bat nobis securitatem.

Sicut ille est. benefa
ciens in celo iustis & in iu
stis ita & nos debemus fa
cere amādo bonos & ma
los amicos et inimicos.
Alia patent.

Epistolæ beati Pauli.

Non regnet peccatū. Ex epla Pauli ad Romanos. Feria quarta sequenti.
 cap. vi. In quo postea quā induxit fideles ad dimitten dū peccatum: hic ostēdit dimitte
 di modū. Ut obediatīs. qz qui est subdit⁹ pctō trahitur ab appetitu irrationali. Mēbra ve
 stra. quę sunt infra bene
 aut male operandi. Ar
 ma iusticię. i. bonorū ope
 rū infra. Mō dñabit. i.
 fomes inclinās ad peccā
 dū. Sub legemosaicā.
 quę gratiam non cōfere
 bat. Peccauimus? q. d.
 nō peccauim⁹. An ne
 scitis. q. d. scire debetis.

Siue pcti. qz qui facit
 peccatum seruus est pcti
 In formā doctrinę. i. ca
 tholicę per christū & apo
 stolos diuulgatę.

Feria sexta sequenti.

Non cesso gratias.
 Ex epla Pauli ad
 ephesios cap. primo. vbi
 postea q̄ premisit saluta
 tionem in principio epi
 stolarū dici solitam: agit
 deo gratias de illorū con
 uersione ad fidem & mu
 tua charitate. In agni
 tionem eius. i. vt illum
 cognoscatis. Quę sit
 spes. idest credētes quid
 sperare debeant. Quę
 diuinitę. vnde nobis det
 premiā. In nos ad no
 bis benefaciendū. In
 christo. i. per christum.

Oñe nomē. vltra quat
 tuor ordines spirituum
 quos nominauit: vsqz ad
 ultimā hierarchiā. Sub
 pedibus eius. cum data
 est illi oīs potestas in ce
 lo & i terra Matthei vlti.
 Super ecclesiā. nā mili
 tantē quā triumphantē.

Feria. iiii. Beati pauli. Ad romanos. Cap. vi.

Eratres. Non regnet peccatū in uestro morta
 li corpore ut obediatīs cōcupiscentiis ei⁹: sed
 nec exhibeatīs mēbra uestra arma iniquitatis pctō
 sed exhibete uos deo tanq̄ ex mortuis uiuentes: &
 mēbra uestra arma iusticię deo. Peccatū enim uos
 bis nō dominabitur. Non em̄ sub lege estis sed sub
 gratia. Quid ergo. Peccabimus qm̄ non sum⁹ sub
 lege sed sub gratia? Absit. Nescitis quoniā exhibui
 stis uos seruos ad obediēdū: serui estis eius cui obe
 ditis siue peccati ad mortem: siue obediētionis ad ius
 ticiā. Gratias autē deo q̄ fuistis serui peccati: obe
 distis autē ex corde in eam formā doctrinę in quam
 traditi estis. Liberati autē a pctō: serui autē facti estis
 iusticię. Per iesum xpm̄ dñm nostrum.

Feria. vi. Pauli ad ephesios. Cap. i.

Eratres. Non cesso gratias agēs pro uobis me
 moriam uestri faciēs in oratiōib⁹ meis: ut de
 us pater domini nostri iesu xpi pater glorię det uo
 bis spiritum sapientię: & reuelationis in agnitio
 nem eius: illuminatos habere oculos cordis uestri:
 ut sciatis quę sit spes uocationis eius: quę diuinitę
 glorię hereditatis ei⁹ sanctis: & quę sit superueni
 ens magnitudo uirtutis ei⁹ in nos q̄ credim⁹ secun
 dum operationē potentię uirtutis eius quā ope
 ratus est in xpo suscitans illum a mortuis: & consti
 tuens eum ad dexteram suā in coelestibus supra om
 nem principatum & potestatem & uirtutē & domi
 nationē: & oē nomen qđ nominatur: non solum in
 hoc sæculo: sed etiā in futuro: & omnia subiecit sub
 pedib⁹ ei⁹: & ipm̄ dedit caput supra oēm ecclesiā

Epistolæ beati Pauli

Corpus ipsi⁹. s. mystici. Qui oia. ordo est. Plenitudo ei⁹ adimplet. i. perficitur per eis: qui oia in oibus operat. i. per christi. *Dñica secunda post trinitatem.*

Nolite mirari si odit vos mundus. Ex epla Joānis p̄ia cap. iij. In q̄ postea q̄ induxit si deles ad charitatē n̄c deterret illos ab odio. Si odit vos. quia opera m̄di maligna sunt & sine charitate. De morte ad vitā. & hoc p̄ charitatē. In morte. i. in pctō. Homicida est. sui & alteri⁹ quē odit.

qui est corpus ipsius & plenitudo eius: qui omnia in omnibus adimpletur. *compho*

Dñica. ii. Ioannis apostoli. i. Cap. iij.

Quamvis sciam⁹ qm̄ translatus sum⁹ de morte ad uitam: qm̄ diligim⁹ fratres. Qui nō diligit: manet in morte. Ois qui odit fratrem suū homicida est. Et scitis qm̄ ois homicida: nō habet uitā æternā in se manentem. In hoc cognouim⁹ charitatē dei: qm̄ ille p̄ nobis aīm suā posuit: & nos debem⁹ p̄ fratribus aīas ponere. Qui habuerit substantiā huius mūdi: & uiderit fratrem suū necessitatē habere: & clauferit uiscera sua ab eo quō charitas dei manet in eo. Filii mei nō diligam⁹ uerbo tm̄ nec lingua: sed opere & ueritate. *Feria. iiii. Pauli ad colossenses. Ca. iij.*

Eratres. Mortificate mēbra uestra q̄ sūt sup̄ terrā fornicationē: imūdiiciā: libidinē: cōcupiscētiā malā & auaritiā q̄ est simulachrorū seruit⁹. Propter hęc em̄ uenit ira dei sup̄ filios incredulitatis in quibus & uos ābulastis aliqñ cum uiueretis in illis. Nūc autē deponite & uos oia: irā: indignationē: maliciā: blasphemā: turpē sermonē de ore uestro. Nolite mentiri inuicē spoliantes uos ueterē hoīem cū actibus suis: & induētes nouū eū: qui renouatur in agnitionē dei secūdū imaginem ei⁹ qui creauit eū ubi nō est masculus & fēmina: gētilis & iudæus: circūcisio & præputiū: barbarus & scythia seruus & liber. Sed omnia & in omnibus xp̄s.

Alia. que confert p̄ gratiā. Cognouim⁹. p̄ experientia. Pro fratrib⁹. scz corporalē p̄ spūali illoz.

Qui habuerit. uos ponit casus in quo cleemossyna de necessitate facienda est: quod si nō fecerit: nō erit in eo charitas.

Feria quarta sequēti.

Mortificate membra uestra. Ex epla pauli ad Colossenses. cap. iij. In q̄ ap̄ls iducit colossenses ad conseruādā uitē sanctimonīā p̄ fugā uitiorū. Sup̄ terrā. i. q̄ sunt ad presentē uitā p̄tinētia.

Idolorū seruit⁹. qz auarus magis colit pecuniā quā deū. Propter quē. i. uitia supiora. Ira dei i. uidicta. Incredulitas i. qui nō credūt credēda.

Uos ambulastis ante cōuersionē. Hunc deponite. s. uitia spūalia. Mē tiri iuicē. decipietes uos

Alterē hoīem. i. uitia illa gētilitatis uestre ante cōuersionē. Nouū hominē. qui est renouatus per baptismū et dei cognitiōnē. Imaginē ei⁹. i. partem rationalē quē est dei imago. nā irrationalis similis est bestiis. Masculus & fēmina. quē non est

distinctio ex parte mētis: sed corporis. In oibus xp̄s. sine distinctione sexus & nationis.

Epistolæ beati Pauli.

Serâ sexta sequenti.

Hec est annunciatio. Ex epistola prima Joannis. cap. i. in quo posito proemio accedit ad institutionem fidelium ihs de rebus quæ maxime ad fidem pertinet. Annunciatio. i. euangelium. Audiuimus ab. s. a verbo incarnato. Lux est. Joan. ix. Ego sum lux mundi. In tenebris. s. culpe & ignorantie. Metimur. s. verbo. Veritatem non facimus. sed opere.

nā veritas etiam in operibus est. iij. Ethic. In luce ambulamus. iuste viuendo. Societatem habemus. s. in charitate viuētes. Emundat nos per sacramenta. Seducimus nos. quia non sumus in societate cum deo. Confitemur. s. nos esse peccatores. Peccauimus. in preterito. Mendacem esse facimus. qz sepe in scriptura dicit: quod nemo immunis est a culpa.

Dominica tertia post trinitatem.

Humiliamini sub potenti manu dei. Ex epla petri pri. cap. v. in qua postea q̄ instituit seniores. hic instituit iuniores sed maxime ad humilitatem & obedientiam. Omnem sollicitudinem. nō qd sint negligentes: sed qd a deo sit omne bonū putantes. Sobrii. in victu et vestitu. Circuit. parās vobis insidias in quas incidatis. In fide charitate informata. Et fraternitati. i. fratribus vestris qui sunt per omnem mundum dispersi: qui eadem patiuntur. Omnis gratie. scilz largitor.

In modicum passos. qz pena temporalis brevis est.

Serâ quarta sequenti.

Ferâ. vi. Ioannis apostoli. i. Cap. i.

Charissimi. Hæc est annunciatio quam audiui mus ab eo: & annunciauimus vobis: quoniam deus lux est: & tenebræ in eo non sunt ullæ. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo & in tenebris ambulemus: mentimur & non facimus veritatem. Si autem in luce ambulamus sicut & ipse est in luce: societatem habemus ad inuicem & sanguis iesu filii eius emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus: ipsi nos seducimus: & veritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra: fidelis est & iustus ut remittat nobis peccata nostra & emundet nos ab iniquitate. Si dixerimus qm̄ nō peccauimus mendacem facimus eum: & uerbum eius in nobis non est.

Dñica. iij. Petri apostoli. i. Cap. v.

Charissimi. Humiliamini sub potenti manu dei: ut uos exaltet in tempore uisitationis. Omnem sollicitudinem uestrā proicientes in eū: quoniam ipsi cura est de uobis. Sobrii estote & uigilate: quia aduersarius uester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret: cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei q̄ in mundo est uestræ fraternitatis fieri. Deus autem omnis gratiæ qui uocauit nos in æternam suam gloriam in christo iesu modicum passos: ipse perficiet: confirmabit solidabitq̄. Ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum.

Ferâ. iiii. Pauli ad colossenses. Cap. iiii.

Epistolæ beati Pauli.

OMne quodcumque facitis. Ex epistola Pauli ad colossenses cap. iij. quo in loco apostolus inducit ad perfectionem operis. In nomine christi. omnia in eius gloriam referetes. Patri per ipsum. quia mediator est inter nos et deum in omnibus. In domino. idest in licitis et honestis nam in turpibus non licet. Amari esse. idest duri et difficiles. Obedite parentibus. quos debere honorari etiam in preceptis legalibus tradidit. Et non pusillo animo fiant. siue suam arripientes siue non potentes vobis obtemperare propter seuitiam vestram. Ad oculum. idest tantum in presentia sed etiam in absentia. Placantes. idest ut illis placeant. Timentes dominum. idest placentes deo et non hominibus.

Ex animo. idest voluntarie et non coacti.

ERatres omne quodcumque facitis in verbo aut in opere: omnia in nomine domini iesu christi facite: gratias agentes deo & patri per ipsum. Mulieres subditæ esto te uiris: sicut oportet in domino. Viri diligite uxores vestras: & nolite amari esse ad illas. Filii obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in domino. Patres nolite ad indignationem prouocare filios uestros: ut non pusillo animo fiant. Serui obedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum seruientes quasi hominibus placentes: sed in simplicitate cordis timentes dominum. Quodcumque facitis ex animo operamini sicut domino: & non hominibus. Scientes quod a domino accipietis retributio nem hereditatis. Per iesum christum dominum nostrum.

Feria. vi. Petri apostoli. i. Cap. i.

Charissimi. Reportantes finem fidei uestre salutem aiam. De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt prophetæ: qui de futura in uobis gratia propheta uerunt scrutantes quod uel quale tempus significaret in eis spiritus christi prænunciatus eas quæ in christo sunt passionibus & posteriores glorias. Quibus reuelatum est: qui non sibi metipsis: uobis autem ministrabant ea quæ nunc nuntiata sunt uobis per eos: qui euangelizauerunt uobis spiritu sancto misso de cælo: in quem desiderant angeli prospicere. Propter quod succincti lumbos mentis uestre sobrii: perfecti: sperate in eam quæ offertur uobis gratiam: in reuelationem iesu christi. Quasi filii obedientie non

Feria sexta
sequenti.

Reportantes finem fidei. Ex epistola petri prima cap. pri. pendet autem lectio ex superioribus nam dixerat in quæ nunc quoque videntes creditis. Credentes autem exultabitis leticia inenarrabili et glorificata. tunc sequitur reportantes finem fidei. scilicet salutem animarum. In quod vel quale. scilicet salus illa per christum esset ventura. Passiones et glorias. ut Esaiæ cap. lxiij.

Non sibi metipsis. scilicet prophetis. Uobis prænunciando quæ vestris temporibus erant futura.

Spiritu sancto. in die pentecostes. In quem.

scilicet spiritum sanctum cum trinitate. Propter quod. idest quia estis filii dei per adoptionem. Succincti lumbos. idest casto corpore et mente. In reuelationem. idest per reuelationem.

Epistolæ beati Pauli.

Configurati. cōformati. Secundum eū. i. deum. Scriptum est. **Leuitici. xix.** Et si patrem inuocatis. i. quia inuocatis. Incolatus vestri. i. vite et alludit ad illud psalmiste incolatus meus prolongatus est.

Dominica quarta post trinitatem.

Ex timo enim quod nō sunt. Ex epistola ad Romanos cap. viij. dixit in superioribus: quod per adhesionem ad christum: consequimur vitam eternam. nunc qualis illa sit vita ostendit: et quantum

hac prestat. **Condigne.** i. equales. **Huius tem-** poris. i. vite temporalis.

Spectatio creature. i. hominis. **Reuelatio** nem. i. beatitudinem. et hoc per patientiam laborum. **Sanitati.** i. morti et passionibus. **Nō vo-** les. q. d. velit nolit et hoc per peccatum adam.

Propter eum qui. idest deum patientes. **In spe** scilicet resurrectionis. **A** seruitude. i. a mortalitate.

Ingemiscit. est in con- tinuo dolore. **Et par-** turit. i. labore solui deside- rat. **Usq;** adhuc. i. in hac vita. **Hos ipsi.** scilicet apostoli qui primi spiri- tum sancti accepimus.

Gemimus. i. in tribula- tionibus. **Expectantes** adoptionem. i. premium adoptionis nostre in fi- lio dei. **Et redemptio-** nem. i. liberationē a cor- ruptione.

Feria quarta sequenti:

Sicut per unius deli- ctū. Ex epla Pauli ad Roma. cap. v. i. q. apo- stolus cōparat peccatū ad donū xpī. et primo quātū ad peccatū adā. deinde quātū ad peccatū in legē. **Unius delictū.** i. primi parētis. **Per unius** iusticiā. i. xpī. **Inobediētia** unius. qui nō obediuit deo et preuaricatus est. **Obeditiōe** unius. i. xpī qui factus est obediēs patri vsq; ad mortē. **Subintravit.** i. successit. **Et abundaret** delictum. q. ante legē licebat hoc vel illo modo agere. sed post legē nō licet sine pctō trāsgredi.

configurati priorib; ignorantie vestre desiderijs: sed secundū eū qui uocauit uos sanctū: ut & ipi sancti in omni conuersatione sitis. Quoniā scriptū est. Sancti eritis quoniā ego sanctus sum. Et si patrē in- uocatis eum qui sine acceptione personarū iudicat secundum uniuscuiusq; opus in timore incolat; ue- stri tempore quo conuersamini.

Dñica. iiii. Pauli ad romanos. Cap. viii.

Eratres. Ex timo enim q. nō sint cōdignæ pas- siones huius temporis ad futuram gloriā q. reuelabitur in nobis. Nam expectatio creature re- uelationē filiorū dei expectat. Vanitati em̄ creatura subiecta est non uolens: sed propter eū qui subiecit eā in spe. Quia & ipa creatura liberabitur a seruitu- te corruptiōis i libertate gloriæ filiorū dei. Scim; em̄ q. oīs creatura ingemiscit & parturit usq; adhuc. Non solū aut illa: sed & nos ipsi intra nos gemimus adoptionē filiorū dei: expectantes redēptionē cor- poris nostri. In iesu xpo dño nostro.

Feria. iiii. Pauli ad romanos. Cap. v.

Eratres. Sicut per unius delictum omnes ho- mines in condemnationem: sic & per unius iu- sticiā omnes homines in iustificationē uitæ. Si em̄ per inobediētia unius hoīs pctōres cōstituti sūt mul- ti: ita & per unius obedientia iusti constituuntur mul- ti. Lex autem subintravit ut abundaret delictum.

Unius delictū. i. primi parētis. **Per unius** iusticiā. i. xpī. **Inobediētia** unius. qui nō obediuit deo et preuaricatus est. **Obeditiōe** unius. i. xpī qui factus est obediēs patri vsq; ad mortē. **Subintravit.** i. successit. **Et abundaret** delictum. q. ante legē licebat hoc vel illo modo agere. sed post legē nō licet sine pctō trāsgredi.

Epistolæ beati Pauli.

Superabundauit et gratia, per christum. Cetera patent.

Patientes estote. Ex epistola Jacobi apostoli cap. v. in quo iustos consolatur: ne in tribulationibus deficiant. Ad aduentum domini, cum accipietis laborum vestrorum mercedem. Ecce agricola, exemplo agricolæ expectandum esse dicit. Temporaneum, i. suo tempore. Et serotinum, i. postea prouenientem. Appropinquabit, i. prope est merces vestra. Ingemiscere in alterutrum, i. videntes alterius labores.

Vbi autem abundabit delictum superabundabit & gratia. Vt sicut regnavit peccatum in mortē: ita & gratia regnet per iusticiam in uitā æternā. Per iesum xpm dominum nostrum.

Feria, vi. Jacobi apostoli. Cap. v.

Aharissimi. Patiētes estote usq; ad aduētū dñi. Ecce agricola expectat speciosum fructū terræ: patienter ferens donec accipiat temporaneū & serotinum. Patientes estote & uos confirmate corda uestra: quia aduētus dñi appropinquabit. Noli te ingemiscere fratres in alterutrū: ut nō iudicemini. Ecce iudex ante ianuā assistit. Exemplū accipite fratres exitus mali & lōganimitatis & laboris & patientiæ prophetas qui locuti sunt in nomine domini. Ecce beatificamus qui sustinuerunt. Sufferentiam iob audistis & finem eius uidistis. Quoniā misericors est deus & miserator.

Dñica, v. Petri apostoli. i. Cap. iii.

Aharissimi. Oēs unanimes in orōne estote cōpatiētes cōfraternitatis amatores: misericordes: modesti humiles. Nō reddentes malū p malo: uel maledictū p maledicto: sed ecōtrario bñdicētes. Quia in hoc uocati estis: ut benedictionem hereditate possideatis. Qui em̄ uult uitā diligere & uideri dies bonos: coerceat linguam suam a malo & labia eius ne loquantur dolum. Declinet autem a malo & faciat bonum: inquirat pacem & sequatur eā. Quia oculi domini super iustos: & aures ei⁹ in preces eorum. Vultus autē dñi super faciētes mala. Et q̄s est qui uobis noceat si boni æmulatores fueritis?

Feria sexta sequenti.

Non iudicemini, i. cōdemnemini impatientie. Iudex assistit, i. prope est christus qui uos liberabit. Exemplum accipite, scz prophetas. Exitus mali, i. mortis quæ nō est mali culpe sed pnc. Longanimitatis, i. spei.

Beatificamus eos, i. beatos dicimus. Finē eius, quia et ipse mortē subiit.

Domínica, v. post trinitatem.

O mnes unanimes in oratione. Ex epla petri pri. cap. i. iij. in q̄ apls informat fideles ordinando eos ad proximiū, illud vero quod dicit in oratione in clausula superlori est: ubi dicitur: ut nō impediant orationes vestre.

Compatientes, i. inuicē alter alterum. In hoc, i. ad hoc ut bñ dicatis etiam maledicentibus uobis.

Qui em̄ uult, hoc sumptū est ex psalmo. xxxiij. Oculi sup iustos, respiciens eos fauorabiliter. Aures eius, sub. parate ad audiendū. Vultus dñi, i. iratus ad illorū punitionē. Emulatores boni, i. virtutis & bonitatis.

h iiii

Epistolæ beati Pauli.

Beati. i. eritis. Timorē eorū. i. terrorē quo vos tentant a bono depellere. Conturbemini. impatiēter aduersa sustinēdo. Sanctificate dñm. i. firmate. Feria quarta sequēti.

Arbitramur em̄ iustificari. Ex epistola pauli ad Romanos cap. iij. & iij. in quibus comparat legem veterem legi euangelicę. Arbitramur &c. q. d. non quia fides sine operibus mortua est. Deus tātum. quia est etiā gentiliū. Deus est. i. iudeorū & gentiliū. Circūcisiōnē. i. iudeos. Preputiū. i. gentiles: et utrosq; per fidem xp̄i v̄turi aut qui s̄a venit. Legē statuiimus. i. cōfirmam⁹ veterem p nouā. Patrem nostrū. a quo per carnem iudei descēdebant. Habet gloriā. i. apud hoīes. qd̄ obediuūt deo. Ei qui operat⁹. qz illud qd̄ cōceditur alicui sicut merces operis tradit⁹ p modū debiti: vita aut̄ eterna conceditur p viā gratię. Igit̄ nō propter legis opera.

Qui nō operatur. i. legis opera nō facit. Feria sexta sequenti. Accedam ad vos in iudicio. Ex malachia propheta cap. iij. in quo propheta ponit xp̄i aduentū in iudiciū finale. Testis velox. qz breuī tēpore terminabitur. et de quibus sit. platurus sententiā subdit: qz de ijs que sunt capitaliora. Mittā heliam. hoc ex capite sequenti sumptum est. qui ante dñi aduentū ad hoc in vita reseruatus predīcabit cōtra antichristum.

Cor patrū ad filios. i. incredulos reducet ad fidem parentum fidelium.

Ne forte veniā. immo si ne forte. qd̄ est frequēs in sacris litteris. aut dicit hoc ppter tēporis incertitudinē. Anathe.

Accedam ad vos in iudicio. Ex malachia propheta cap. iij. in quo propheta ponit xp̄i aduentū in iudiciū finale. Testis velox. qz breuī tēpore terminabitur. et de quibus sit. platurus sententiā subdit: qz de ijs que sunt capitaliora. Mittā heliam. hoc ex capite sequenti sumptum est. qui ante dñi aduentū ad hoc in vita reseruatus predīcabit cōtra antichristum.

Cor patrū ad filios. i. incredulos reducet ad fidem parentum fidelium.

Ne forte veniā. immo si ne forte. qd̄ est frequēs in sacris litteris. aut dicit hoc ppter tēporis incertitudinē. Anathe. i. eterna separatione. quia vltra terra non inhabitabitur.

Sed & si quid patimini ppter iusticiā beati. Timorē aut̄ eorū ne timueritis: ut nō cōturbemini. Dñm autem xp̄m sanctificate in cordibus uestris.

Feria. iiii. Pauli ad Romanos. Ca. iiii. & iiii.

ERatres. Arbitramur em̄ iustificari hoīem p fidē sine operibus legis. An iudæorū deus tm̄? Nonne & gentiū? Immo & gentiū. Quoniā quidē unus deus qui iustificat circūcisiōnē ex fide: & p̄putium per fidē. Legē ergo destruimus p fidē. Absit. Sed legem statuimus. Quid ergo dicim⁹ iuenisse abraam patrē nostrū secundū carnē? Si em̄ abraam ex operibus legis iustificat⁹ est: habet gloriā sed nō apud deū. Quid em̄ scriptura dicit. Credidit abraā deo: & reputatum est illi ad iusticiā. Ei aut̄ qui operatur nō iputatur secundū gratiā: sed scdm̄ debitū. Ei aut̄ qui nō opatur: credenti aut̄ in eū qui iustificat impiū reputatur fides eius ad iusticiā.

Feria. vi. Lectio malachię pphetę. Cap. iiii.

Ec dicit dñs deus. Accedā ad uos in iudicio & ero testis uelox: maleficis & adulteris & periuris: & qui calūniātur mercedem mercenariū: & humiliāt uiduas & pupillos: & colaphizant capita populorum: & oppriment peregrinos: nec timuerūt me dicit dñs exercitū. Ecce ego mittam uobis heliam prophetam anteq̄ ueniat dies dñi magnus & horribilis. Et cōuertet corda patrū ad filios: & cor filiorū ad patres eorū dicit dñs.

Epistola beati Pauli.

Dominica sexta post trinitatem.

Quicunque baptizati sumus. Ex epistola pauli ad Romanos cap. vi. quia dixit paulo ante quod ubi abundauit delictum superabundauit et gratia diceret quispiam ergo persilandum est in peccatis. hunc apostolus errorem remouet dicens. Quicunque baptizati estis. In morte ipsius. ex qua baptismus habet efficaciam. Consepulti. sed ille surrexit ad vitam. et nobis surgendum est a peccatis ad vitam renovationem. Conplacitum ex mala terra in bonam.

Dñica. vi. Pauli ad romanos. Cap. vi.

ERatres. Quicunque baptizati sumus in christo iesu in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo christus resurrexit a mortuis per gloriam patris: ita et nos in nouitate uitae ambulemus. Sic enim complantati facti sumus similitudinem mortis eius simul et resurrectionis eius. Hoc scientes quia uetus homo noster simul crucifixus est: ut destruat corpus peccati: ut ultra non seruiamus peccato. Qui enim mortuus est iustificatus est a peccato. Si enim mortui sumus cum christo credimus quia etiam simul uiuemus cum christo. Sciētes quod christus resurgens a mortuis iam non moritur mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato: mortuus est semel. Quod autem uiuit: uiuit deo. Ita et uos exstimate uos mortuos quidem esse peccato. uiuentes autem deo. In christo iesu domino nostro.

Feria. iiii. Pauli ad hebraeos. Cap. xii. & xiii.

ERatres Habemus gratiam per quam seruiamus placentes deo: cum metu & reuerentia. Et enim deus noster ignis consumens est. Caritas fraternitatis maneat in uobis & hospitalitatem nolite obliuisci. Per hanc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis. Memētote uictorū tamquam simul uincti: & laborantium tamquam & ipsi in corpore morantes honorabile conubiū omnibus & torus immaculatus. Fornicatores enim

eorum qui sunt in catenis uincti quod est secundum. Et laborantium. scilicet in paupertate quod est tertium. in corpore morantes: quia indigentia uestri corporis debet uos mouere de indigentia aliorum. Honorabile connubiū. quoniam est libidinis repressum. Torus immaculatus. scilicet legitimus.

te renovationem. Conplacitum ex mala terra in bonam.

Et homo noster. qui per baptismum surrexit in nouum hominem. Crucifixus est. scilicet mortuus uero surgat nouus.

Mortuus est. scilicet peccato.

Iustificatus est. scilicet per baptismum.

Mortuus est peccato. id est propter peccatum delendum.

Semel. quia mors illa fuit sufficiens ad delendam omnem peccatam.

Ita et uos. similitudinem applicat.

Feria quarta sequenti.

Habemus gratiam.

Ex epistola Pauli ad hebraeos cap. xii. & xiii.

et pedit lectio ex superioribus itaque regnum immobile suscipientes: subdit per quid possim illud acquirere dicens. Habemus gratiam. id est facile habere possumus.

Metu et reuerentia. quae sunt religionis instrumenta.

Ignis consumens. id est malos: purgans vero bonos.

Caritas fraternitatis. id est amor fraternus. et tangit tria in quibus debet ostendi charitas vera. quorum primum est hospitalitas.

Angelis hospitio receptis. ut abraham et loth. Gene. xviij. & xix.

Memētote uictorū. id est.

Epistolæ beati Pauli.

Ipse enim dixit Josue pri. Dominus mihi adiutor. ex psalmo. **Præpositorum. i. prælatorum.**
Seria sexta sequenti.

Hec scribo vobis. Ex epistola prima Joannis cap. ij. in quo ex predictis in capite superioriori inserti intenti. Si quis peccauerit ex humana fragilitate. Iustus. i. qui pro vere penitentibus interpellat. Propiciatio. nā seipsum obtulit pro nostra expiatione. In hoc scimus. i. per experientiam. Se

nosse deū. argumētū est a contrario. In hoc scim⁹. i. per experientiam cognoscimus. Et ipse ambulare. i. imitatio illū. Mandatū nouū. sed antiquū tā ex lege naturali q̄ ex lege diuina in quibus iubemur proximos diligere sicut nos metipsos. Mandatum nouū. i. in lege euangelica renouatū. Quod est verum. i. verificatum.

In ipso. i. xpo qui passus est pro nobis. Et in vobis. quia dixit mandatum nouū deo vobis. &c.

Dominica. vii. post trinitatem.

Humanū dico propter infirmitatē. Ex epistola pauli ad Romanos cap. vi. i. quo postea quā induxit romanos ad peccata dimittenda: nūc inducit illos ad bene viuendū. & primo ex operis facilitate: et q̄ paulo ante dixerat: liberati a peccato serui facti estis iusticie: nūc inserit dicēs. Humanū dico. i. nihil difficile præcepto: sed rationi consonum. & quod ab hominibus fragilitate præstari potest. q̄d probate diuerso. q̄ quādamodū actiones virtuosæ sunt in potestate nostra ita & illæ q̄ per virtutē.

& adulteros iudicabit deus. Sint mores sine auaritia contenti præsentibus. Ipse enim dixit nō te deserā: nec derelinquā: ita ut cōfidenter dicamus. Dñs mihi adiutor est: non timebo quid faciat mihi homo. Memētote præpositorū uestrorū qui vobis locuti sunt verbū dei. Quorū intuentes exitū cōuersationis imitamini fidē. Iesus xps heri & hodie ipse & in sæcula sæculorum amen.

Feria. vi. Ioannis apostoli. i. Ca. ii.

Charissimi. Hæc scribo vobis: ut nō peccetis: Sed si quis peccauerit: aduocatum habemus apud patrē iesum christū iustū & ipse est propiciatio pro peccatis nostris. Non pro nostris autem tantū: sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniam cognouimus eum: si mandata eius obseruamus. Qui dicit se nosse eum & mandata eius nō custodit: mendax est & in eo veritas non est. Qui autem seruat verbum ei⁹ uere in hoc charitas dei perfecta est. In hoc scimus quoniam in ipso sum⁹. Qui dicit se in christo manere: debet sicut ille ambulauit & ipse ambulare. Charissimi: nō mandatum nouū scribo vobis: sed mandatū uetus quod habuistis ab initio: mandatū uetus est verbū quod audistis. Iterum mandatū nouū scribo vobis quod est uerū & in ipso & in uobis. Quoniam tenebræ transierunt & lumen uerum iam lucet.

Dñica. vii. Pauli ad romanos. Cap. vi.

Ratres. Humanum dico propter infirmitatē carnis uestre: sicut enim exhibuistis mēbra uestra seruire inmundicie & iniquitati ad iniquitatē:

Epistolæ beati Pauli

Ita nunc. post conuersionem uestram. In sanctificationem. i. usque ad sanctitatis consummationem.
Feria quarta sequenti.

Nihil nunc damnationis. Ex epistola ad Romanos cap. viij. In quo postea quam ostendit cessationem legis veteris factam per christum: nunc dicit adherendum esse christo legis gratie auctori. Nihil damnationis. i. nulla damnationis causa. Lex spiritus. i. spiritus

ille quemadmodum est euangelica. A lege peccati. i. ab obligatione peccati actualis. Et mortis. quæ tollit omnem penam debitam pro peccato. Itaque quod impossibile. declarat modum huius liberationis. Legi veteri. quæ non purgabat a peccatis anime: sed carnis. Infirmitas. i. erat imperfecta. Per carnem. quia non mundabat nisi corpus. Similitudinem carnis. quæ fuit passibilis tamen non peccatrix. De peccato. i. de seipso facto hostia pro peccato. Dā nauit peccatum. i. deleuit

Prudentia carnis. i. qua quis carnalia querit. Mors est. i. ad mortem ducit. Prudentia spiritus: pax. i. requies.

Feria sexta sequenti.

Sapientia carnis inimica est deo. Ex eadem epistola et coniungitur lectio epistolæ superioris. Sapientia carnis. sapientia hic et prudentia superius improprie accipiuntur. Inimica deo. quia repugnans illius preceptis. Neque potest. quia nemo potest duobus dominis seruire. Non

Feria. iiii. Pauli ad romanos. Cap. viii.

Eratres. Nihil nunc damnationis est his qui sunt in christo iesu: qui non secundum carnem ambulāt. Lex enim spiritus uitæ in christo iesu liberauit me a legi peccati & mortis. Nam quod impossibile erat lege in quo firmabatur per carnem: deus filium mittens in similitudinem carnis peccati: & de peccato dā nauit peccatum in carne ut iustificatio legis impleretur in nobis: qui non secundum carnem ambulamus sed secundum spiritum. Qui enim secundum carnem sunt quæ carnis sunt sapiunt. Qui uero secundum spiritum quæ sunt spiritus sentiunt. Nam prudentia carnis mors est. Prudentia autem spiritus uita & pax In christo iesu domino nostro.

Feria. vi. Pauli ad romanos. Cap. viii.

Eratres. Sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei non subiicitur nec potest. Qui autem in carne sunt: deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis: sed in spiritu: si tamen spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem spiritum christi non habet: hic non est eius.

estis: i. esse debetis. Si habitat in uobis. i. cum baptismo spiritum sanctum accepistis. et cum fide spiritum. Non habet. quia perdidit gratiam. Non est eius. scilicet membrum:

Epistolæ beati Pauli.

Mortuum est. i. mortis necessitati subiectum. Quod si spiritus eius. i. dei. Habitat in vobis perseverando in fide & gratia: qui suscitavit illum etiam suscitabit corpora vestra. et hoc propter spiritum habitantem in vobis.

Domínica. viij. post trinitatem.

Debitores sumus non carni. Nec lectio superiori continuatur. & est conclusio pendens ex superioribus et patet

lectio. Spiritu dei agitur. quia nemo venit ad me dicit salvator: nisi pater meus traxerit illum.

Iterum in timore. sicut in veteri lege quod fuit lex timoris. Adoptionis filiorum. s. per gratiam. In quo. s. spiritu. Clamamus. clamare possumus. Abba quod interpretatur pater. scilicet quia sumus adoptionis filii. Spiritus. s. sanctus tertia in divinis persona

Testimonium reddit. s. quod sumus dei filii: per revelationem apostolo factam. atque etiam alijs consensibus. Si filii. consequens est quod si sumus filii erimus heredes non quasi filii naturalis quem constituit heredes universorum sed glorie quia adoptivi.

Feria quarta sequenti.

Non misit me christus baptizare. Ex prima epistola ad Corinthios cap. pri. Apostolus in superiori parte dixit se paucos admodum baptizasse. cuius ratio

nem nunc reddit: quod non tam ad baptizandum quam ad docendum missus est quod est maioris officij: tamen si ad utrumque missi sunt apostoli. In sapientia verbi. i. mundana que verbis exquisitis peragitur. Evacuatur crux christi. i. fides passionis eius. que videtur gentibus stulticia: quod non argumentis sed fide continetur. Verbum crucis. i. predicatio passionis. Pereuntibus. i. infidelibus. Virtus dei est. quod per crucem diabolus devictus est. Scriptum est. Esai. xlix. Sapientiam. ingenio humano adinventam de rebus divinis. sicut prudentiam que est de agibilibus.

Si autem christus in vobis est: corpus quidem mortuum est propter peccatum spiritus vero vivit propter iustificationem. Quod si spiritus eius qui suscitavit iesum a mortuis habitat in vobis: qui suscitavit iesum christum a mortuis: vivificabit & mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis.

Domínica. viii. Pauli ad romanos. Ca. viii.

Ratres. Debitores sumus non carni: ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis. Quicumque enim spiritu dei aguntur: hi filii sunt dei. Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore: sed accepistis spiritum adoptionis filiorum: in quo clamamus abba pater. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii dei. Si autem filii & heredes. Heredes quidem dei: coheredes autem christi.

Feria. iiii. Pauli ad corinthios. i. Ca. i.

Ratres. Non enim misit me christus baptizare: sed euangelizare. Non in sapientia verbi ut non evacuatur crux christi. Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est: his autem qui salvati sunt. i. nobis virtus dei est. Scriptum est enim. Perdam sapientiam sapientium & prudentiam prudentium reprobabo

Epistolæ beati Pauli.

Ubi sapiens. q. d. nusquā est in rebus ab homine adinuentis. **U**bi scriba. i. legis peritus. **I**nquisitor seculi. i. rerum secularium. **U**nus mundi. q. d. immo fecit. **I**n dei sapientia. i. cognitione creaturarū quę sunt dei speculū. **M**undus. i. mūdī sapientes. **P**er stulticiā predicationis. i. quā isti putabāt stulticiā. **S**igna petunt. qualia fuerūt cū illis traderetur lex. **S**apientiā non diuinā sed qualē ipsi inuenerūt. **I**udeis scandalū. i. offendiculū. **S**tulticiā. opinione ipsorum.

Ubi sapiens: ubi scriba: ubi inquisitor huius seculi? **N**onne stultam fecit deus sapientiam huius mūdī? **N**am quia in dei sapientia non cognouit mundus per sapiētiam deum: placuit deo per stultitiam predicationis saluos facere credētes. **Q**uoniam & iudaei signa petunt: & græci sapientiam quærūt. **N**os autem predicamus christum crucifixum: iudaeis quidem scandalum: gentibus autē stulticiam. **I**psis autem uocatis iudaeis atq; græcis: christum dei uirtutem & dei sapiētiam. **Q**uia quod stultum est dei sapiētius est hominibus. **E**t quod infirmū est dei fortius est hominibus.

Feria. vi. Pauli ad corinthios. i. Ca. i.

ERatres. Videte uocationem uestram: quia nō multī sapientes secundum carnem: non multī potentes: non multī nobiles: sed quę stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes. **E**t infirma mundi elegit deus ut confundat fortia. **E**t ignobilia mūdī et contemptibilia elegit deus: & ea quę non sunt: ut ea quę sunt destrueret: ut non gloriatur omnis caro in conspectu eius. **E**x ipso autem uos estis in christo iesu uocati: qui factus est sapientia nobis a deo: & iusticia et sanctificatio & redemptio: ut quemadmodum scriptum est: qui gloriatur in domino gloriatur.

Dñica. ix. Beati pauli ad corinthios. i. Ca. x.
ERatres. Nō sim⁹ cōcupiscētes malorum: sicut

Non simus cōcupiscētes. **E**x eplā prima ad corinthios cap. x. & pēdet lectio ex superiorib⁹
Quibus dixerat nāq; **H**ec autē in figura facta sunt nostri & tunc infert: ut nō simus concu-

Uocatis. i. electis tā ex iudeis q̄ gētilibus. **D**ei uirtutē. s. esse christum.

Feria sexta sequenti.

Videte uocationem. **E**x priā eplā pauli ad corinthios cap. pri. et cōtinuatur principiū huius lectionis cū sine precedentis. ubi ostendit qd̄ modus docēdi per sapiētiam uerborum non conuenit fidel catholice.

Uocationē. i. modū uocationis. **S**apientes. potentes nobiles. sed illiterati. & pauperes & rustici.

Stulta mundi. i. quos mundus stultos putat.

Infirma mundi. i. quę mundus putat infirma.

Fortia. i. qui putantur fortes. **E**a quę nō sunt. idest quę ab his putantur nullius esse momenti. **E**a quę sunt. i. existimantur esse magna. **N**ō omnis caro. idest nullus homo. ex modo loquendi apud hebreos.

Ex ipso. i. ex ipsius uirtute. **S**apiētia. s. nostra. scz christus. **S**criptū est **J**eremie cap. ix. **Q**ui gloriatur. &c.

Dominica nona
post trinitatem.

Epistolæ beati Pauli.

piscētes malorū: sicut illi fuerūt. s. hebrei: post tot beneficia a deo accepta. Idololatræ. ut hebrei fuerūt circa latronē legis. Scriptū est. Exo. xxxij. Surrexerūt. ludere in vituli cultu.

Fornicati sunt. cū seminis ex madian. ut habet Numeri. xvj. a serpētibus. ut scribit Numeri. xxi. Sicut quidā eorū murmurauerūt. ut patet in plurib⁹ scripturę locis. Ab exterminatore. s. angelo antea q̄ ingrederetur terrā promissionis. In quos fines deuenērūt. i. sum⁹ in vltima mundi etate.

Stare. scz in deo. Ne cadat ex tentatione. Nisi humana. idest quę non potest omnino ab homine evitari. Id quod potestis. subaudi vincere.

Prouentum. i. meritū augmentum et fructum ex tentatione.

Feria quarta
sequēti.

Non omnis caro. ex propria ad corinthios epistola cap. xv. in quo apostolus disputat de resurrectione mortuorum in propriam cuiusq; animam et corpus. et pendet lectio ex fine superioris lectionis. dixit autē deus dat unicuiq; seminum proprium corpus: et tunc infert. Non omnis caro eadem caro. qz sunt diuersarum specierum sicut et ipsa animalia. Celestia. quę conueniunt in corporalitate saltem. Celestium gloria. idest pulchritudo. Si resurrectio. non est omnino simile. quia in resurrectione erit identitas numeralis. in his autem non est huiusmodi identitas. Seminatur ponit differentias inter corpora mortuorum et resurgentium. Si est corpus animale. idest quia est. Scriptū est. Gen. ij.

& illi concupierunt. Nec idololatræ efficiamini sicut quidam ex ipsis quēadmodū scriptū est. Sedit populus manducare & bibere: & surrexerunt ludere. Nec fornicemur sicut quidā ex ipsis fornicati sunt: & ceciderūt una die uiginti tria milia. Nec tētemus xpm: sicut quidam eorum tentauerunt: & a serpentibus perierunt. Nec murmuraueritis: sicut quidā eorum murmurauerunt & perierunt ab exterminatore. Hęc autē omnia in figura contingebant illis. Scripta sunt autem ad correctionem nostrā in quos fines sæculorum deuenērunt. Itaq; qui se existimat stare: uideat ne cadat. Tentatio uos non apprehendat nisi humana. Fidelis autē deus ē: qui nō patietur uos tentari sup id qđ potestis. Sed faciet cū tētatōe etiā prouentū ut possitis sustinere.

Feria. iiii. Pauli ad corinth. i. Cap. xv.

ERatres. Non omnis caro eadem caro: sed alia hoīm alia pecorum. Alia uolucrum alia piscium. & corpora celestia & corpora terrestria. Sed alia quidem celestium gloria: alia autem terrestriū. Alia claritas solis: alia claritas lunę: & alia claritas stellarum. Stella enim a stella differt in claritate. Sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione: surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate: surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in uirtute. Seminatur corpus animale: surget spirituale. Si est corpus animale: est & spirituale: sicut scriptum ē. Factus est primus homo adam

Si est corpus animale. idest quia est. Scriptū est. Gen. ij.

Epistolæ beati Pauli.

In animā uiuentē. i. vitā animalē. Spiritū uiuificantē. i. alios. Sed nō prius. sicut patet de cain et abel. de ismaele et isaac. de iacob et esau. *Seria sexta sequenti.*

Sicut in adam oēs moriunt. Ex eadē eplā et capite. et qz paulo ante dicit: qd si christ⁹ resurrexit: et mortui resurgēt: tūc inferat sicut in adā et c. In suo ordine. qz primus fuit christ⁹ in tēpore et dignitate. reliqui oēs simul tēpore: sed dignitate differenter. Qui sunt xpi. i.

in aīam uiuentē: nouissimus adā in spiritū uiuificātem. Sed nō prius quod spirituale est sed quod animale: deinde quod spirituale. In xpo iesu domino nostro. *Feria. vi. Pauli ad corinth. Cap. xv.*

Ratres. Sicut in adam omnes moriuntur: ita & in christo omnes uiuificabuntur. Vnusquisqz autē in suo ordine primitiæ christus. Deinde hi qui sunt christi: qui in aduentum eius crediderunt. Deinde finis cum tradiderit regnum deo & patri: cum euacuauerit omnem principatū & potestātē & dominationē & uirtutem. Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Cum autē dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subiecit ei omnia. Omnia enī subiecit sub pedibus eius. Nouissime autem inimica destruetur mors. Cum autem subiecta illi fuerint omnia: tunc et ipse filius subiectus erit illi: qui sibi subiecit omnia: ut sit deus omnia in oībus. In xpo iesu domino nostro.

Dñica. x. Pauli ad corinthios. i. Ca. xii.

Ratres. Scitis quoniam cum gentes essetis ad simulacra muta: prout ducebamini euntes. Ideo notum uobis facio: qz nemo in spiritu dei loquens dicit anathema iesu. Et nemo pōt dicere dñs iesus nisi in spū scō. Diuisiones uero gratiarū sunt idē aut spūs. Et diuisiones ministratiōnū sunt idē autē dñs. Et diuisiones operationū sunt idē uero de⁹

gentiles faciebant. Dominus iesus. consistendo illum dominum et saluatorem. Idem spiritus. quia in deo coniuncte in fidelibus diuise. Idem dominus. cui omnia ministrant.

ipsi⁹ mēbra. Deinde. i. post resurrectionē. Regnū deo. i. fideles quib⁹ præfuit in hac uita. Euacuauerit. qz remanebunt ordines angelorū s3 indi⁹ sincti. Oportet regnare. ex psal. cix. Donec ponat. i. non solū vsqz ad inimicorū subiectionē sed ex modo loquendi sacre scripture deinceps multo magis. Sub pedib⁹ ei⁹. ex psalmo. viij. Destruet mors. qz restat uita immortalis. Qui subiecit ei oīa. qz christ⁹ quia homo est patri subiect⁹.

Sia in oībus. i. qd potestas et dignitas oībus insit a deo.

Dominica. x. post trinitatem.

Scitis quoniam cum gentes essetis. Ex prima ad corinthios epistola. cap. xij. in quo disputat de gratia que continetur in sacramentis: dicēs de spiritualib⁹. idest gratis nolo uos ignorare.

Scies essetis. idest more gentilitio uiueretis.

Prout ducebamini. in greco quo pacto ducebamini seducti. Anathema iesum. blasphemando illius nomen: quod

Epistolæ beati Pauli.

Ad utilitatē. & ecclesie. manifestando euāgelium. & prosequitur alia spiritus sancti dona. s.
 Sermo scilicet: fide: gratia: sanitas & reliqua. Feria quarta sequenti.

Sciamus quoniam si terrestris. Ex secunda ad corinthios epla capi. v. in quo apostolus comen-
 da t ministris noui testa-
 menti ex premio fidei.

Terrestris domus. i. cor-
 pus terrenum moriatur.

Habemus domum. perstat
 in translatione. Non ma-
 nu facta. s. corpus glorifi-
 catum quod est immortale.

Ingemiscimus cupientes.
 quod alibi dixit. cupio dis-
 solui et esse cum christo.

Uestiti. scz corpore hoc
 mortali. Et non nudi. s.
 spoliati eo. quia cupimus
 immortalitatem et nolu-
 mus perdere hanc morta-
 litatem. sed nisi gratia fru-
 menti cadens &c. Inge-
 miscimus. de dissolutio-
 ne corporis & aie. Mor-
 talitas a vita. s. per gloria
 superueniet. In hoc ipso
 i. ut habeamus utriusque ap-
 petitu. Pignus spiritus. i.
 gratia: ut spiritualē illā
 vitam appetamus. Audien-
 tes & scietes. i. quia hoc sci-
 mus audemus. Per fi-
 dem. parit̃thesis est. Per
 speciem. videntes rem si-
 cuti est. Audemus in-
 quam peregrinari a cor-
 pore. sub quam a domi-
 no. Placere illi. quo-
 modocumque velimus noli-
 mus. Quis enim. necessi-
 tatem ponit resurrectio-
 nis. Timorē dñi. i. timē-
 dum esse. Manifesti su-
 mus. quia seruantes corda.

In consuetudine vestris. i.
 cuius vos consci estis.

qui operatur omnia in oibus. Vnicuique autem datur
 manifestatio spiritus ad utilitatē. Alii quidem per
 spiritum datur sermo sapientie. Alii aut sermo scien-
 tie secundum eundem spiritum. Alteri fides in eodē
 spiritu. Alii gratia sanitatū in uno spiritu. Alii ope-
 ratio uirtutum. Alii prophetia. Alii discretio spiri-
 tuum. Alii genera linguarū. Alii interpretatio ser-
 monū. Hæc aut oia operatur unus atque idē spiritus
 diuidens singulis prout uult.

Feria. iiii. Pauli ad corinthios. ii. Ca. v.

H fratres. Scimus quoniam si terrestris domus nostra
 huius habitationis dissoluatur: quæ ædificationē
 ex deo habemus domum non manufactā: sed æternā in
 cœlis. Nam & in hoc ingemiscimus habitationem
 nostram quæ de cœlo est superindui cupientes: si tñ
 uestiti & non nudi inueniamur. Nam & qui sumus
 in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati: eo quod no-
 lumus spoliari: sed superuestiri ut absorbeatur quod
 mortale est a uita. Qui autē effecit nos in hoc ip-
 sum deus: qui dedit nobis pignus spiritus. Audien-
 tes igitur semper & scientes: quoniam dum sumus in hoc cor-
 pore peregrinamur a dño. Per fidem enim ambulamus
 & non per speciem. Audemus aut & bonā uolūta-
 tē habemus magis peregrinari a corpore & præsen-
 tes esse ad dñm. Et ideo contendimus siue absentes:
 siue præsentēs placere illi. Omnes enim nos manife-
 stari oportet ante tribunal xpi ut referat unusquisque
 propria corporis prout gessit siue bonū siue malum.
 Sciētes ergo timorē dñi: hoibus suademus: deo aut
 manifesti sumus. Spero aut & in consuetudine uestris ma-
 nifestos nos esse. Per iesum dñm nostrum.

Epistolæ beati Pauli.

Serâ sexta sequenti.

Spe enim salui facti sumus. Ex epistola ad Romanos cap. viij. ubi apostolus incepit exhortari ad patientiâ & tolerantia passionu. ad quâ maxime cōfert spes. Ideo subditi spe salui facti sumus. Spes quæ videtur. quia non videmus deū clare: sed sumus in expectatione vidēdi: sed cū videm⁹ iā nō est spes. Per patientiā. q̄ est cōsuetudo spei. Spūs adiuuat. dirigēdo nos ad xp̄m. Si cut oportet. i. vt cōueniēs est ad saluē. Postulat p nobis. i. postulare nos facit. Quid desideret spūs. de angelo cui⁹ nostrum attributo quidam intelligunt.

Feria. vi. Beati pauli ad Romanos. Cap. viij.

Ratres. Spe enim salui facti sum⁹. Spes autem quæ uidetur non est spes. Nam quod uidet quis: quid sperat? Si autem quod nō videmus speramus per patientiam expectamus. Similiter autem et spīritus adiuuat infirmitatem nostram. Nam quid oremus sicut oportet nescimus. Sed ipse spīritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilis quæ uerbis exprimi non possunt. Qui autem scrutatur corda: scit quid desideret spīritus: quia secundum deum postulat pro sanctis.

Dñica. xi. beati Pauli ad Corinthios. i. Ca. xv.

Ratres. Notum uobis facio euangelium quod prædicaui uobis: quod et accepistis in quo & statiss per quod et saluamini: qua ratione prædicauerim uobis si tenetis nisi frustra credidistis. Tradidi enim uobis imprimis: qđ et accepī: quoniam christ⁹ mortuus est p pctis nostris secundū scripturas. Et quia sepultus est: & quia resurrexit tertia die secundum scripturas uisus est cephæ: & post hæc undecim. Deinde uisus est plusq̄ quingētis fratribus simul ex quibus multi manent usq̄ adhuc: quidam autem dormierunt. Deinde uisus est iacobo. Deinde apostolis omnib⁹. Nouissime autem omnium tanquam abortiuo uisus est mihi. Ego enim sum minimus apostolorum qui non sum dignus uocari apostolus: qm̄ persecutus sum ecclesiā dei. Gratia autē dei sum id qđ sum: et gratia eius in me uacua non fuit.

Feria. iij. Beati pauli ad corinthios. Ca. i. vi.

Dominica. xi. post trinitatem.

Notū uobis facio. ex epistola ad Corinthios pri. cap. xv. in quo agit de resurrectione mortuoru. & imprimis cōmēdat euāgelij excellentiā. In quo statim erecti & nō la-cētes. Qua ratione. qz non humana: sed diuina Frustra. i. sine effectu. Quod accepī. s. a deo. Secundū scripturas. s. p phetarū de illo. Cephe i. petro qz syrisce dict⁹ est cephas. grece x̄o & latine petr⁹. de q̄ visu Luce. vlti.

Undecim. Joannis. xx. Quingētis. in galilea. Math. vlti. Iacobo. de hoc nō legi apud euāgelistas. Apostolis oībus in die ascensionis. Mihi tāq̄ abortiuo. i. post ascensionē uocato. de q̄ Actus. ix. Vocari apostolus. s. quidquid sum gratia dei sum. quia ex me persecutor tantum. Vacua nō fuit. i. sine operibus.

Serâ quarta sequenti.

Nescitis quoniam corpora vestra. Ex prima ad corinthios epla cap. vi. in quo agitur de affinitate corporis humani ad corpus christi. et hoc per baptismum et fidem. Membra christi. scilicet subtrahendo me ab ipso. Meretricis. per carnis libidinem. Meretrici non legitime uxori. Inquit scriptura Gen. ii. In carne una prope autem est uxor: cum meretrice autem quodammodo. Unus spiritus est secundum amorem. Fugite fornicationem. de qua victoria in sola fuga est. Extra corpus est. quia maculat solam animam. In corpus suum. quia tam corpus quam animam inquinat. Templum spiritus sancti. per fidem et baptismum. Non estis vestri. id est proprii iuris sicut membrum non est sui iuris sed totius corporis est magis quam suum.

Seria sexta sequenti.

Scripsi vobis in epla Ex prima apostoli epla ad corinthios cap. par. tim quinto partim sexto. et quia fortasse in alia quadam epistola scripserat: ne commisceretur fornicariis et illi putabant quod intelligeret paulus de fornicatione spirituali hoc est idolatriam: nunc dicit illud intelligendum esse de omnibus criminosis. Fornicarij huius mundi. id est peccatoribus in rebus mundanis. Rapacibus. scilicet alieni inuasoribus. Mundo exisse. id est mori potius quam talia fecisse. Non commisceri. aliquo modo et numerat cum quibus non

Qui foris sunt. id est infidelibus: qui non sunt in foro ecclesie. Iudicatis. id est iudicare debetis. Auferte malum. id est malos homines. Negotium. id est litteram. quod non bene facitis si illi convenitis apud iudices iniquos et non potius apud iustos. Sancti iudicabunt. id est ut venturo iudici assessores. iuxta illud Matth. xix. sedebitis super sedes iudicantes.

Ratres. Nescitis quoniam corpora vestra membra christi sunt. Tollens ergo membra christi: facias membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adharet meretrici: unum corpus efficitur? Erunt inquit duo in carne una. Qui autem adharet domino: unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo: extra corpus est. Qui autem fornicatur in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra vestra templum sunt spiritus sancti qui in vobis est quem habetis a deo: et non estis vestri. Empti enim estis precio magno. glorificate et portate deum in corpore vestro.

Feria. vi. Pauli ad corinthios. i. Cap. v. & vi.

Ratres. Scripsi vobis in epistola ne commisceamini fornicariis. Non utique fornicariis huius mundi: aut avaris: aut rapacibus: aut idolis serviens: alioquin debueratis de hoc mundo exisse: Nunc autem scripsi vobis non commisceri. Si is qui frater inter vos nominatur est fornicator: avarus: aut idolis serviens: aut maledicus: aut ebriosus: aut rapax: cum huiusmodi nec cibum sumere. Quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare? Nonne de his qui intus sunt iudicatis? Nam eos qui foris sunt: deus iudicabit. Auferte malum ex vobis ipsis. Audeat aliquis vestrum habens negotium adversus alterum iudicari apud iniquos et non apud sanctos. An nescitis quoniam sancti de hoc mundo iudicabunt?

Sancti iudicabunt. id est ut venturo iudici assessores. iuxta illud Matth. xix. sedebitis super sedes iudicantes.

In vobis. i. per vos in die iudicii. De minimis. i. his parvis mīdī rebus. Angelos. qui ceciderūt cū lucifero. Contemptibiles. i. minoris estimationis: q̄ tales sunt prudēiores in agibilibus: sapiēiores ad maiora seruate. Dico. i. hoc quod sequitur. i. quod sunt inter vos lites. Iudicia inter vos. nō sequētes p̄ceptū euangelicū. Iniuriā. q̄ deterius est iniuriā facere q̄ pati: vt inquit plato.

Dominica. xij. post trinitatem.

Et si in vobis iudicabitur mūdus: indigni estis qui de minimis iudicetis? Nescitis qm̄ angelos iudicabimus: quāto magis secularia? Secularia igitur iudicia si habueritis cōtēptibiles qui sunt ī ecclesia: illos cōstituite ad iudicādū. Ad uerecūdiam uestrā dico. Sic nō est inter uos sapiēs quisq̄ qui possit iudicare inter fratrem suū: sed frater cū fratre iudicio cōtēdit: & hoc apud infideles. Iā quidē oīno delictū est in vobis q̄ iudicia habetis. Quare non magis iniuriā accipitis? Quare non magis fraudē patimini? Sed uos iniuriā facitis & fraudatis: & hoc fratribus.

Dñica. xii. Pauli ad Corinthios. ii. Capi. iiii.

ERatres. Fiduciā talē habem⁹ per xpm̄ ad deū nō q̄ sufficiētes simus aliqd̄ cogitare a nobis quasi ex nobis: sed sufficiētia nra ex deo est. Qui & idoneos nos fecit ministros noui testī: non littera sed spīritu. Littera em̄ occidit: spīrit⁹ autē uiuificat. Quod si ministratio mortis lris deformata in lapidib⁹ fuit in gloria: ita ut non possent intēdere filii israel ī faciē moysi ppter gloriā uultus ei⁹ q̄ euacuatur: quomodo nō magis ministratio spūs erit ī gloria? Nā si ministratio donationis est in gloria: multo magis abundat ministerium iusticiæ in gloria.

Feria. iiii. Pauli ad corinthios. ii. Capi. iiii.

ERatres. Nō prædicamus nos metipsos sed iesum xpm̄ dñm nostrū. Nos autem seruos uestros per iesum. Quoniā deus qui dixit de tenebris lucem splendescere ipse illuxit in cordibus nostris

predicamus. scilz tanq̄ autores euangelij. Seruos uestros. scilz administrando vobis doctrinam christi. Qui dixit. idest dicendo fecit Hesi. pri. Illuxit. i. lucē spīritualem infudit.

Fiduciā talem habemus. Ex ep̄la secunda ad corinthios cap. iij. in quo postea quā ostendit se nō egere hominum cōmēdatione: nunc dicit oīa deo accepta esse referēda. Cogitare qd̄ minus est q̄ dicere. A nobis. scilz quasi ex nobis.

Nō littera. sicut hebreis Sed sp̄s. i. infuso. quo lex euangelica constat.

Ministratio mortis. cuiusmodi erat veteris legis. In lapidib⁹. i. tabulis lapideis. Fuit ī gloria. i. gloriofa. Faciē moysi. q̄ erat cornuta vt legit Exodi. xxxiij. Euacuatur. i. p̄ euāgelicā legē. Nō magis. q. d. multo magis erit in gloria.

Donationis. quē inducebatur per legē moysi.

Ministeriū iusticiæ. qd̄ est in lege euangelica.

Feria quarta sequēti.

Non prædicam⁹ nos metipsos. Ex ep̄stola pauli secunda ad corinthios. cap. iij. in quo q̄ superius vocauit euangelium suum & hic vocat euangelium christi: putaret aliquis esse duo euangelia: ideo dicit. Non

Epistolæ beati Pauli.

Ad illuminationē sciētīe. i. ad manifestatiōē noticię diuine. In facie iesu christi. meli⁹
in greco in persona iesu xpi. Thesaurū istū. i. illuminationē dei. In uasis fictilib⁹. i. in hoc
corpore mortali. Sublimitas. i. hoc magnū qđ facimus. Nō angustiamur. i. defatigamur
Aporiamur. i. indigemus: quia greci aporia est indigentia. Nō derelinquimur. s. a deo.
Deficimur. s. in periculū. Mortificationē iesu. i. cōpassionē. Manifestet. s. in die iudicij.

Feria sexta sequenti.

Semp nos q̄ uiuim⁹.
Ex eadē epla ⁊ capi
te et cōtinuatur lectio cū
sine superioris epistole:
⁊ est eadem eplę sentētia.

Ergo mors. s. xpi animā
do nos ad tolerādos labo
res. Ultra. s. xpi cōferen
do spem resurrectionis.

Habētes. ordo est nos
credimus ⁊ loquimur ha
bētes ⁊c. Scriptū est.
psalmo. cxv. Omnia p
pter vos. subaudi facim⁹
et patimur. Et gratia
abundans. s. a nobis in
vos. Per multos. qui
ex nostro opere agāt deo
gratias. Nō deficimus.
scz in sustinendis labori
bus. Qui foris est. i. ho
mo carnalis. Qui intus
est. i. spiritalis. In pre
senti. s. corpore subiecto
corruptioni. Pondus
eternū. i. rē magnam hoc
est gloriā eternam.

Domínica. xiiij. post
trinitatem.

Hæc dicte sunt pro
missiones. Ex epi
stola Pauli ad Galatas
capi. iij. in quo declara
tur quod hereditas eter
na non datur per legem
moysi sed per christi fidē.

Semini ei⁹. quę imple
te sunt in xpo: ideo dicit
semini ⁊ non seminibus.

ad illuminationē sciētīe charitatis dei in facie xpi
iesu. Habemus aut̄ thesaurū istū in uasis fictilib⁹ ut
sublimitas sit uirtutis dei ⁊ nō ex nobis. In oib⁹ tri
bulationē patimur: sed nō āgustiamur. Aporiamur
sed nō destituimur. Persecutionē patimur: sed non
derelinquimur. Deficimur: sed nō perimus. Sēper
mortificationē iesu i corpore nostro circūferētes:
ut uita iesu in corporib⁹ nostris manifestetur.

Feria. vi. Pauli ad corinthios. iij. Ca. iij.

ERatres. Semper nos qui uiuim⁹ ppter iesum
in mortē tradimur: ut & uita iesu manifestetur
in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis ope
ratur: uita aut̄ in uobis. Habētes aut̄ spm̄ fidei sicut
scriptū est. Credidi ppter quod locutus sum: ⁊ nos
credimus propter quod loquimur. Sciētes qm̄ qui
suscitauit iesum: ⁊ nos cū iesu suscitabit ⁊ cōstituet
uobiscum. Omnia em̄ propter uos: ut gratia abun
dans per multos gratiarū actione abundet in glo
riam dei. Propter quod non deficimus. Sed licet is
qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is q̄
intus est renouatur de die in diē. Id enim quod in
præsenti est momentaneū ⁊ leue tribulationis no
stræ: supra modū in sublimitate æternū gloriæ pō
dus operatur in nobis. Nō cōtemplantib⁹ nobis q̄
uidētur: sed q̄ nō uidētur. Quæ uidentur tēporalia
sunt: quæ aut̄ nō uidentur æterna sunt.

Dñica. xiiij. Pauli ad galatas. Cap. iij.

ERatres. Abraæ dicte sunt promissiones ⁊ se
mini eius. Non dicit ex seminibus quasi i mul
tis: sed quasi in uno: ⁊ semini tuo qui est christus.

Epistolæ beati Pauli.

Hoc testamentū. i. promissiones per modum testamēti. Quæ. s. lex. & est ordo quæ lex facta est. &c. Non irritū facit. i. nō tollit pmissionē abraę factā. Ex lege hereditas. i. subaudi datur. Nō ex promissione. sed datur ex pmissione ergo non ex lege. Quid igitur lex? subaudi alii quis diceret quid profuit? Propter transgressionem. i. punitionem delictorum. Semen. s. christas de semine abraę. Cui promiserat. i. in quo erat promissio complenda. Per an-

gelos. quia lex non fuit data a deo moysi nisi per angelū. ut habet Actus vii. In manu mediatoris. i. in potestate christi ad mutandum eam pro voluntate sua. Unus. sed duorum. s. dei et hominum. Iustificare. i. vitā eternā dare. Scriptura. i. lex moysi.

Feria quarta sequē. s.

Mortificati estis legi. Ex epistola ad romanos cap. vii. in quo agitur de legis mosaice cessatione per aduētum legis euangelicę. Mortificati legi. scz mosaicę.

Sitis alterius. idest eiusdem christi. Fructificetis. opera nouę legis faciēdo. Essemus in carne. ante conuersionem.

Mortū. i. opera morte digna. Hunc autē sub lege euangelica. Lex peccatum est? i. nunquid insertur ex verbis nostris quia fuit peccandi occasio. Peccatum non cognoui. scilz esse malum.

Nesciebā. subaudi peccatum esse. Non concupisces. Exod. xx. Occasione. itaqz nō fuit lex peccatū sed occasio peccandi. Omnē concupiscentiam. i. augmentauit in me incentiuum peccandi.

i iii

Hoc autem dico testamentū confirmatum a domino: quæ post quadrīngētos & triginta annos facta est lex: non irritū facit ad euacuandam promissionē. Nam si ex lege hereditas: iam nō ex promissione. Abraę autē per repromissionem donauit deus. Quid ergo? Lex propter transgressionē posita est donec ueniret semen cui promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autē unus non est: deus autē unus est. Lex ergo aduersus promissa dei? Absit. Si em̄ data esset lex q̄ posset uiuificare: uere ex lege esset iusticia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato: ut promissio ex fide iesu christi daretur credentibus.

Feria. iiii. Pauli ad romanos. Cap. vii.

Eratres. Mortificati estis legi per corpus xp̄i ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit: ut fructificetis deo. Cū enim essemus in carne passionēs peccatorū quæ per legem erant operabātur in membris nostris: ut fructificaret morti. Nunc autē soluti sumus a lege mortis in qua detinebamur: ita ut seruiamus in nouitate spūs: et non in uetustate litteræ. Quid ergo dicim⁹? Lex peccatū est. Absit. Sed peccatum non cognoui nisi per legem. Nā concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret: non concupisces. Occasione autem accepta: peccatum per mandatū operatū est in me omnē concupiscentiā. Sine lege enim peccatū mortuū erat. Ego autē uiuebā sine lege aliquā: sed cū uenisset mandatū: peccatū reuixit. Ego autē mortuus sum: & inuentū est mihi mandatū quod erat ad uitā hoc esse ad mortem.

Epistolæ beati Pauli.

Nam peccatum. i. concupiscentia. Occasione accepta. per legem ut dicitur est. Seduxit trahendo me ad peccato consentiendum. Occidit me. i. inducendo ad opus. Quod bonum est. i. in se. Factum est mors. i. mortis causa. sed non ideo malum. ideo dicit absit.

Peccatum. i. concupiscentia. Ut appareat peccatum. i. mala. Per bonum. i. per legem. que distinguit malum a bono. Operatum est mihi in mortem. i. induxit me ad peccatum.

Feria sexta sequenti.

Sciamus quia lex. Ex eadem epistola. et capite ad Romanos. et continuatur lectioni precedenti epistolæ. ubi apostolus probat quod dixit per testimonium legis naturalis. Lex spiritualis. i. ordinans ad rationis instinctum. Ego carnalis. i. sequens appetitum irrationalem. Venundatus. i. a primo pariete. Quod operor. i. per appetitum non intelligo per rationem quia ignorat omnis flagitiosus que operatur. Quod volo. per rationem. Hoc ago. appetitu obstante.

Quod odi. i. per rationem. Consentio legi. in quantum nolo. repugno autem in quantum facio.

Non operor. i. quod dicitur ratio. Peccatum. i. peccati concupiscentia.

Habitat bonum. i. inclinatio ad bonum. Velle adiacet. i. volitio boni per rationem. Non inuenio impediēte appetitu. Inuenio legem mihi. i. volenti facere bonum rationi consonam. Malum. i. inclinatio ad peccatum. Condelector legi. i. consentio per rationem. Aliam legem. i. inclinationem ad malum. Legi mentis. i. naturalem que inducit ab bonum. Mortis huius. non dicit simpliciter de corpore: sed addit mortis alioqui corporis immortalitas appetibilis est. Gratia dei. i. liberabit.

Nam peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me: & per illud occidit. Itaque lex quidem sancta & mandatum sanctum & iustum & bonum. Quod ergo bonum est mihi factum est mors? Absit Sed peccatum ut appareat peccatum per bonum operatum est mihi in mortem.

Feria. vi. Pauli ad Romanos. Ca. vii.

H fratres. Scimus quia lex spiritualis est. Ego autem carnalis sum venundatus sub peccato. Quod enim operor non intelligo. Non enim quod uolo bonum hoc ago: sed quod odio malum illud facio. Si autem quod uolo illud facio consentio legi quoniam bona est. Nunc autem iam non operor illud: sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia non habitat in me: hoc est in carne mea bonum. Nam uelle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio. Non enim quod uolo bonum hoc facio: sed quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud facio: iam non ego operor illud: sed quod habitat in me peccatum. Inuenio legem uolenti mihi facere bonum: quoniam mihi malum adiacet. Condelector enim legi dei secundum interiorem hominem. Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ: et captiuitatem me in lege peccati: quæ est in membris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei Per Iesum Christum dominum nostrum.

Epistolæ beati Pauli.

Dominica. xliij. post trinitatem.

Spiritu ambulate. Ex epistola Pauli ad galatas cap. v. quia superius dixit non esse uiuendum secundum carnem: sed secundum spiritum: nunc infert Spiritu ambulate &c. Caro aduersus spiritum. unde constat bellum illud plus quam ciuile. Quæcumque uultis. per rationem. Faciatis. obstante appetitu. Sub lege. i. seruituti legali subiecti. Manifesta. quæ sunt sensibilia. Prædico vobis. antea quam ueniat dei iudicium: quæ tunc non erit penitentie locus.

Dominica. xliii. Pauli ad galatas. Capi. v.
Ratres: Spiritu ambulate & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem. Hæc enim sibi inuicem aduersantur: ut non quæcumque uultis illa faciatis. Quod si spiritu ducimini non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera carnis. Quæ sunt fornicationes: immundities: impudicitia: luxuria: idolorum seruitus. Veneficia: inimicitia: contentiones: emulationes: iræ: rixæ: dissensiones: sectæ: inuidia: homicidia: ebrietates: comestiones & his similia quæ prædico uobis sicut prædixi. Quoniam qui talia agunt: regnum dei non consequuntur. Fructus autem spiritus est: caritas: gaudium: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides: modestia: continentia: castitas. Aduersus huiusmodi non est lex. Qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt cum uitiis & concupiscentiis.

Feria. iiii. Pauli ad corinthios. ii. Capi. vi.

Ratres: Nolite iugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio iusticie cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras. Quæ autem conuentio christi ad belial? Aut quæ pars fidei cum infideli. Qui autem consensus templo dei cum idolis? Vos enim estis templum dei uiui: sicut dicit deus. Quoniam in habitatione illis: & inambulabo inter eos: & ero illorum deus & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio

cuius hic inhabitabo in illis. Propter quod. i. quia ita est. Dicit dominus. Ezechiel. xliij. Exite de medio. tria tangit in hac admonitione. Primum quod eorum peccata deferamus. secundum ut peccatorum occasionem fugiamus. tertium ne dissimulemus eorum mala: sed potius reprehendamus.

fructus autem. enumeratis multis peccatorum generibus: enumerat opera spiritus. Aduersus huiusmodi. imo hæc omnia legi consentiunt. Qui sunt christi. i. imitatores. Crucifixerunt carnem. i. in his concupiscentie uitiis mortua sunt cum carne.

Feria quarta
sequenti.

Nolite iugum ducere. Ex epistola ad corinthios secunda capi. vi. in quo apostolus hortatur corinthios ut denitent infidelium consuetudinem.

Iugum ducere. i. coniugari & est sumptum a bobus iugo subditis. Quæ participatio. antitheton est i. contrapostum: opponuntur namque iusticia iniquitati. lux tenebris. christus belial. fidelis infidelis. templum idolis. Templum dei. id est in quibus deus inhabitat. Sicut dicit deus. Leuiticus xvi. penam tabernaculum meum in medio vestri pro quo apostolus dicit

Epistolæ beati Pauli.

Has promissiones, hoc iam ex cap. vii. est. hortaturq; corinthios ad mundationē peccatorum tam spiritaliū quā corporalium. Feria sexta sequenti.

Nescitis quia iniqui. Ex epistola ad corinthios prima cap. vi. & cōtinuatur epistolę superioris quę legebatur feria sexta post dominicam. xi. post trinitatē. ubi dixit quare nō magis fraudē patimini. & tūc infert. An nescitis quia iniqui. q. d. videtur quod nescitis. Nolite errare. duos errores

remouet. prior est: quod credebāt per fidem & baptismum etiā sine operibus pctā deleri. Molles. libidinis molliciem exercētes. Martialis. fortis & posset vincere molli otho. Fuistis hęc. i. his vitis detenti. Omnia licent. i. possum facere modo non sit contra legem. Non oīa expedit i. sunt utilia ad finem cōsequendū. vt licet vxorē ducere: s; alicui nō est utile. vt philosopho. Sub nullius potestate. vt si mputa sub imperio vxoris. exemplū est a simili de vetre & esca. q; licet comedere sed nō expedit aliquādo. Destruet. post corporum resurrectionē quando erit vter sed non erit illius vsus. Corpus domini. i. ordinatur. Dñs corpori. q; suscitabit ab illo. Dñm suscitauit. i. christū atq; ex cōsequenti nos quoq; suscitabit.

Dominica. xv. post trinitatem.

Si spiritu uiuimus. Ex epistola pauli ad galatas cap. vi. nisi quod premittitur clausula ex fine capitis superioris. quę etiā pēdebat ex epistola quę legebatur in dominica precedenti unde inferebatur quod hic legimus. Si spiritu &c. Inuicē prouocantes. i. ad rixam & contēstiones. Prouocat. ab aliqua passione carnali. Qui spūales estis. i. liberi a tali passioe.

eorum: & separamini dicit dñs. Et immundū ne tetigeritis: & ego recipiā uos. Et ero uobis in patrē: & uos eritis mihi i filios & filias dicit dñs omnipotēs. Has igitur promissiones habētes charissimī mūdemus nos ab omni iniquitāmēto carnis & spiritus: perficientes sanctificationem in timore dei. Per iesum christum dominum nostrum.

Feria .vi. Pauli ad corinthios. i. Cap. vi.

ERatres. Nescitis quia iniqui regnū dei nō possidebūt. Nolite errare nec fornicari: nec idolis seruiētes. Nec adulteri: nec molles: nec masculorū concubitores: nec fures: nec auari: nec ebriosi: nec maledici: nec rapaces regnū dei possidebūt. Et hęc aliquā quidē fuistis: sed abluti estis sed sanctificati estis sed iustificati estis in noīe dñi nrī iesu xpī: & in spū dei nrī. Oīa mihi licēt sed nō oīa expediūt. Oīa mihi licēt sed ego sub nulli redigar ptāte. Esca uētri. & ueter escis. De? aut & hūc & hāc destruet. Corpus autem nō fornicationi sed dño & dñs corpori Deus uero & dñm suscitauit: & nos suscitabit: per uirtutem suam.

Dñica. xv. Pauli ad galatas. Cap. vi.

ERatres: Si spiritu uiuimus: spū & ambulem? Non efficiamur inanis glorię cupidi: inuicē prouocantes inuicē inuidētes. Fratres: & si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: uos qui spirituales estis: huiusmodi instruite in spiritu lenitatis.

Epistolæ beati Pauli.

Considerans te. ex plurali facit transitu ad singularē. Sed potius ita distingue vt hec verba iungenda sint inferioribus. Alter alterius. pro inuicē. Se esse aliquid. i. per se sufficere sine alterius adiutorio. Se seducit. i. decipitur falsa de se opinione. In semetipso. i. non p̄debet ex alteri⁹ iudicio sed cōsciētia sua teste viuet. Onus suū. i. penā suū peccati. est quale illud Vergiliū quisque suos patimur manes. Qui cathezizatur. i. instituit ad fidem.

Considerans teipsum ne & tu tenteris. Alter alteri⁹ onera portate: & sic adimplebitis legē xp̄i. Nam si quis existimat se aliquid esse cū nihil sit: ipse se seducit. Opus autē suum probet unusquisq; & sic in semetipso tantū gloriā habebit & non in altero. Vnusquisq; em̄ onus suū portabit. Cōmuniceat autē his q; cathezizatur uerbo ei qui se cathezizat in oībus bonis. Nollite errare: deus nō irridetur. Quæ em̄ seminauerit homo: hæc & metet. Quoniā qui seminat i carne sua: de carne & metet corruptionē. Qui autē seminat in sp̄ritu: de sp̄ritu & metet uitā æternā. Bonū autē faciētes non deficiamus: tēpore enim suo metemus: non deficientes. Ergo dū tempus habemus operemur bonū ad omnes: maxime autem ad domesticos fidei.

Feria. iiii. Pauli ad timotheum. Capi. vi.

Quicunq; sunt sub iugo serui: dominos suos omni honore dignos arbitrentur ne nomē dñi & doctrina blasphemetur. Qui autē fideles habent dominos nō contēnant: quia fratres sunt sed magis seruiant: quia fideles sunt & dilecti: quia benefici participes sunt: hæc doce & exhortare. Si quis aliter docet & non acquiescit sanis sermonibus dñi nostri iesu christi: & ei que secundū pietatē est doctrinā: superbus nihil sciēs sed languens circa q̄stiones & pugnas uerborū: ex quibus oriuntur inuidiæ: cōtentiones: blasphemix: suspitiones: male cōflictationes hominū mente corruptorū: et quia ueritate priuati sunt: existimantiū q̄stū esse pietatē. Est autē q̄stus magnus pietas cū sufficientia.

In bonis. & non imitemur illū in malis. Errore. i. circa hoc. Nō irridetur. id est nō decipitur.

Quæ seminauerit. i. seculi opera sua mercedē recipiet. Cetera patent.

Feria quarta sequenti.

Quicunq; sunt sub iugo. Ex epla priā ad timotheū capi. vi. in quo apostolus inducit timotheū ad ea facienda q̄ ad p̄flicte pertinet. Dños suos. etiam infideles. vt paulinus ep̄s nolēssis qui seruīūt infideli dño pro filio cuiusdam uiduē.

Blasphemet a dño infidelis. Fratres sunt. in xp̄o sub eadē fide. Beneficij. i. baptismi eiusdē

Si quis aliter. i. q̄ est a medicis. Secundū pietatē. i. religionē christianam. Superbus. subaudi est talis. i. inobediens

Nihil sciens. i. ignarus

Et languēs. i. stupidus:

& insensatus. Conflitationes. controuersie.

A ueritate priuati. i. vitē: iusticie & doctrine.

Pietatē. i. religionis predicationem faciendā esse propter

lucrū. Quæstus magnus.

i. satis magnū lucrū predicatori.

Pietas. i. pietatis exercitatio cū suffi-

cientia rerū necessariarū.

Epistolæ beati Pauli.

Feria sexta sequenti.

Nihil intulimus in hunc. Ex eadē eplā 7 capite. 7 cōtinuatur lectio superiori eplē. nā dixit cū sufficiētia. q. d. nihil aliud curātes. 7 tūc infert: nihil intulim⁹ 7c. Quib⁹ tegamur. i. vestes. Diuites fieri. s. ex officio p̄dicationis. In tētatōnē qz diuitiē plerisqz sunt instrumētā peccādi. Cupiditas in greco uō est simpliciter cupiditas: sed pecunię siue argētī amor hoc est philagytia. Do-

lorib⁹. qz ob diuitias multi perierunt. Qdō dei. priuatī hortat timotheū ad hęc fugiēda. Coram multis testib⁹. qd fecit i p̄dicatione sua sepe et qñ est ad p̄dicationē assumptus. Glorificat. i. in q viuit. Sub p̄tō pilato. qñ dixit xps. Ego ad hoc veni in mūdū vt testimoniū phibeā vītati. Bonā cōfessionē. s. p̄cipio.

Mandatū. s. p̄dicationis euāgelice. In aduētū. s. in articulo mortis tuę.

Suis tēporibus in dīe iudiciū. Lētera patent.

Dominica. xvi. post trinitatem.

Obscuro vos ne deficiatis. Ex eplā pauli ad ephesios. cap. iij. vbi i originali habetur ppter quod peto ne deficiatis. i. qz confidentiā habeo p christum et audiri oro.

In tribulationibus meis. quas sustineo p vobis. Deficiatis. scz ter riri. Gloria vestra. scz si nō deficiatis. Hui⁹ rei. s. ne deficiatis. Dis paternitas. qz est prima qua pater per naturā genuit filiū. Virtutē. s. patiētē.

Corroborari. i. vt corroboremur. Christū habere. i. vt christ⁹ habitet.

Feria. vi. Pauli ad timotheum. i. Capi. vi.

Quāridā dubiū: quia neqz auferre quid possumus. Habentes autē alimenta quibus tegamur: his contenti sumus. Nā qui uolunt diuites fieri: incidunt in tētatōnē & in laqueū diaboli: & desideria multa inutilia & nociua: quę mergūt hoīes in interitū & perditionē. Radix enim omniū malorū est cupiditas. Quā quidē appetentes errauerūt a fide: & in seruerūt se dolorib⁹ multis. Tu autē o homo dei hęc fuge. Sectare uero iusticiā: pietatē: fidē: charitatem patientiā & mansuetudinē. Certa bonū certamen apprehende uitā æternā in qua uocatus es: & cōfessus bonā cōfessionē corā multis testibus. P̄cipio tibi coram deo qui uiuificat omnia & xpo iesu qui testimoniū reddidit sub pontio pilato: bonā cōfessionē: ut serues mandatū sine macula: irreprehensibile usqz in aduētū dñi nr̄i iesu xpi: quē suis tēporibus ostēdet beatus & solus potens: rex regū & dñs dñantium. Qui solus habet immortalitatē: & lucē habitat inaccessibile. Quē null⁹ hoīm uidet: nec uidere potest. Cui honor & iperū in sēcula sēculorū

Dominica. xvi. Pauli ad ephesios. Capi. iij.

Ratres. Obscuro uos ne deficiatis in tribulationibus meis pro uobis quę est gloria uestra. Hui⁹ rei grā flecto genua mea ad patrem domini nostri iesu christi ex quo omnis paternitas in celis & in terra noiatur: ut det uobis secundum diuitias glorię suę uirtutē corroborari per spūm ei⁹ in interiore hoīe habitare xpm p fidē in cordibus ur̄is.

Epistolæ beati Pauli.

In charitate, quæ est propria christianorum virtus. Cōprehendere, i. cognoscere. Longitudo latitudo sublimitas et profundū. oēs dīmēiones numerat per quas intelligit deum omnia continentē: qui tamē nō cōprehēditur. Scire etiā, i. vt sciatis. Supereminētē, i. quæ vincit cognitionē. Hoc negaret thomas qd charitas dei vincit scientiā. Plenitudinē, i. do nīs quæ dātur cū charitate. Et autē, repete ab inferioribus sit gloria. Superabundanter, i. abundantius.

In charitate radicati & fundati: ut possitis cōprehēdere cū oībus sanctis quæ sit latitudo: longitudo: sublimitas & profundū. Scire etiā supereminētē scientiæ charitatē xpī: vt impleamini in oēm plenitudinē dei. Et autē qui potēs est oīa facere superabundanter quā petimus aut intelligim⁹ secundū uirtutē q̄ operatur in nobis. Ipsi gloria in ecclesia & in christo iesu: in oēs generationes sæculi sæculorū amen.

Feria. iiii. Pauli ad colossenses. Capi. ii.

Ratres. Videte ne quis uos decipiat per philosophiam & inanem fallaciam secundum traditiones hominum secundum elementa mundi & non secundū christū quia in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter: & estis in illo repleti qui est caput omnis principatus & potestatis. In quo & circumcisi estis: circumcissione nō manufacta in spoliatione corporis carnis: sed in circūcissione conscripti & in baptismo: in quo & resurrexistis per fidē operationis dei: qui suscitauit illū a mortuis. Et uos cū mortui essetis in delictis & præputio carnis uestre: conuiuificauit cum illo donās uobis omnia delicta. Per iesum christū dñm nr̄m.

Feria. vi. Pauli ad colossenses. Capi. iii. & iiii.

Ratres. Quicūq; iniuriā facit recipiet id quod iniquæ gessit. Et nō est personarum acceptio apud deū. Domini quod iustum est & equū seruīs

partim, iiii. capitib⁹. nam in fine capitū tertij verba sunt, qui iniuriā facit &c. nam quia supra dixerat quomodo se inuicem deberent habere diuersi hominum conditiones: tunc infert q̄ quisq; sui operis mercedem accipiet. Domini quod iustum est. Initium est quarti capituli: & quia dixit in capite superiori de seruīs in dominos: nunc de dominis in seruos.

Feria quarta
sequenti.

Videte ne q̄s uos decipiat, ex epla ad colossenses capi. ii. in q̄ ap̄ls hortat illos ne decipiāt a pseudo ap̄lis. Per philosophiā, qz rōnes phyls cōrepugnāt fidei. Inanē fallaciā, i. sophistica argumēta ab hoībus inuēta ex principijs naturalibus & nō ex fide. Corporaliter, qz verbū assumptū naturā humanā hoc est corp⁹ & aīam. In illo i. p̄ illū. Repleti, i. ḡta.

In expoliatiōe carnis, i. præputij ablatiōe. In circūcisiōe xpī, i. p̄ baptis mū qd successit circūcisiōni. Surrexistis ad uitā gratiæ. Operatiōis dei, i. quā de⁹ operatur. Et uos cū mortui, ordo est & cōuiuificauit uos cū illo i. a peccatis uos erexit: & resurgēs quēadmodū et ille resurrexit: qz resurrectionis xpī fuit nostre resurrectionis causa.

Feria sexta sequenti.

Quicūq; iniuriā facit, Ex epistola ad Colossenses partim, iij.

Epistolæ beati Pauli.

In celo. cui daturi estis rationē. Orationi. hoc ad orationes pertinet. Ostiū sermonis. i. libertatē ad predicandū euangelii. Vincitū sum. i. in carcere ne predicē verbū dei. qđ factū est ephesi vnde scribit. Et manifestē illud. iunge ei quod dixit aperiat nobis ostiū. Qui foris sunt. i. extra ecclesiā. Tempus redimētes. i. opportunitatē hoc faciendū captantes. Sale conditus. i. gratus audientibus non molestus & est cōditus penul. longa a cōditio. is. Et sciatis. qz cuiusq; personę inspiciēdi est cōditio.

Dominica. xvij. post trinitatem.

Obsacro vos ego vinctus in dño. Ex epistola Pauli ad ephesios cap. iij. in quo ephesios apostolus instituit in moribus christianis. Vincitū. nā quo tēpore hanc scribit epistolā in vinculis erat. In domino. i. propter dñi obsequium.

Vocatione. qua vocati estis. i. pie & iuste vt fideles decet. Supportantes inuicem. i. mutuos defectus tolerantes. Unitatē spiritus. i. ecclesie quam facit spiritus sanctus.

Unū corpus. i. mystici sub. stis. Vocationis vestre ad fidē christi. In vna spe. scz vite eterne.

Unus dñs. sub. est cui omnes seruitis. Unus deus & pater. i. per creationem. Super omnes per excellentiam. Et per omnia. per gubernationem. cetera patent.

Feria quarta quatuor temporum.

Ecce dies veniunt.

Ex amos ppheta cap. ix. in quo ad litterā ponitur tēpli reedificatio: per quam intelligimus euangelij predicationem. dicit igitur ecce dies veniunt. i. euangelij diuulgatio.

Arator messorē. & calcator vne mittentē semen. per qđ significatur acceleratio publicationis euangelij que propagabitur in dies. Dulcedinē. i. euangelice doctrine. & per montes intelligit apostolos. per colles doctores. Captiuitatem. liberando eos a potestate diaboli.

præstate: scientes quoniā & uos dñm habetis in celo. Orationi in state uigilātes in ea in gratiarū actione. Orantes simul & pro nobis ut deus aperiat nobis ostiū sermonis ad loquendū mysteriū xpī. Propter quod etiā uinctus sum ut manifestem illud: ita ut oportet me loqui. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt tēpus redimētes. Sermo uester semper in gratia sale sit conditus: ut sciatis quomodo oporteat uos unicuiq; respondere.

Dñica. xvij. Pauli ad ephesios. Cap. iiii.

Ratres. Obsacro uos ego uinctus in dño ut diligne ambuletis uocatione qua uocati estis: cū oī humilitate & mansuetudine: cū patiētia supportantes inuicē in charitate. Solliciti seruare unitatē spiritus in uinculo pacis. Vnū corpus & unus spiritus: sicut uocati estis in una spe uocationis ur̄æ. Vnū dñs una fides: unū baptisma: unū deus & pater oīum qui super omnes & per omnia & in omnib; nobis. Qui est benedictus in sæcula sæculorum.

Feria. iiii. quatuor tēporū. Lcō amos ppheta. C. ix

Ecce dicit dominus. Ecce dies ueniunt & comprehendet arator messorē: & calcator uenientem semen. Et stillabunt montes dulcedinem: & omnes colles culti erunt. Et conuertent captiuitatem populi mei israel: & ædificabunt

ciuitates desertas: & habitabunt in eis. Et plantabunt vineas & bibent uinum earum: & facient hortos: & comedent fructus eorum. Et plantabo eos super humum suum: & non euellam eos ultra de terra sua quam dedi eis: dicit dominus omnipotens.

Lectio neemie. Cap. viii.

IN diebus illis. Congregatus est omnis populus quasi uir unus ad plateam quæ est ante portam aquarum. & dixerunt esdras scribæ: ut afferret librum legis moysi quem præcepit dominus israeli. Attulit ergo esdras sacerdos librum coram multitudine uirorum ac mulierum: cunctis qui poterant intelligere in die prima mensis septimi. Et legit in eo in platea quæ erat ante portam aquarum a mane usque ad mediam diem in conspectu uirorum & mulierum & sapientium. Et aures omnis populi erant erectæ ad librum. Stetit autem esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum. Et aperuit esdras librum coram omni populo: & benedixit esdras domino deo magno. Et respondit omnis populus amen. Et eleuans omnis populus manus suas incuruati sunt: & adorauerunt deum proni in terra. Porro leuitæ silentium faciebant in populo ad audiendum legem. Populus autem stabat in gradu suo. Et legebant in libro legis dei distincte: & aperte ad intelligendum. Dixit autem neemias & scribæ & leuitæ. Dies sanctificatus est domino deo nostro: nolite lugere & nolite flere. Et dixit eis. Ite & comedite pinguis & bibite mulsum: & mittite partes eis qui non præparauerunt sibi: quia sanctus dies domini est: & nolite contristari. Gaudium etenim domini est fortitudo nostra.

Feria. vi. Lectio oseæ prophetæ. Cap. xliii.

Ciuitates desertas. cui tu diuino destitutas. & ita expone quæ sequuntur de christi cultu.

Lectio alia.

Congregatus est omnis populus. ex neemias cap. viii. in quo postea quod in superioribus posuit ciuitatis iherusalem instaurationem: hic describitur populi congregatio: ut precaretur dominum ne propter peccata populi iterum euerteretur. Quasi uir unus. id est unanimiter.

Porta aquarum. quæ alio nomine vocatur porta fontis. librum legis de quo Esdre. vii. Mensis septimi. in quo erat festum tubarum ut habetur Leuitici xlii. Et legit. obscuriora declarando. Erecte. ut attentius audiret.

Gradum ligneum. quasi cathedram siue sedem: sed hic non sedebat: sed stabat pedibus insistens: & interponuntur hic qui dam assessores: quos prætermisit: quia non faciunt ad rem. In gradu suo. id est in cuneis inferioribus quod esdras. Nolite lugere. lugebant et flebant cum audirent uerba legis. Bibite mulsum. id est uinum melle conditum. Gaudium domini. id est gaudentes spiritualiter. In domino est fortitudo nostra. id est confortatio.

Feria sexta sequenti.

Qonuertere israel ad dominum. Ex osee propheta cap. xlii. in quo premissa decem tri-
buum punitione subdit diuine misericordie promulgationem. Quoniam corruisti. i. a
statu gratie cecidisti. Verba. i. duplicia in peccatorum confessione. Accipe bonum. i. sa-
crificium de bonis et facultatibus nostris. Vitulos labiorum. i. sacrificia laudis ex ore no-
stro. Assur. i. rex assyriorum. q. d. non confugiemus alio petitori salutem. Super equum.
q. d. non aliunde petemus

auxilium quod a te. Pupillus
i. eius qui non habet pa-
tre: cuius modi erat israel
ante christi aduentum. Sa-
nabo hoc dicit propheta
in persona christi. Spō-
taneus. i. ante quod ipsi dili-
gant me. Quasi ros. vnde
de Esai. lv. Rorate celi
desuper et nubes pluant
iustum. Radix eius. i.
ecclesie qui est christus.

Et libani. siue thuris
siue montis phenices nā
vtrunq; significat. In
umbra eius. scilicet christi.

Aliuent tritico. idest eu-
charistie sacramento.

Quasi vinea. vnde sal-
ua. Ioannis. xv. Ego sum
vitis. Vinum libani.
quod generosum est pro-
pe morem illum. Exau-
diam. orationes eius.

Dirigam. in viam salu-
tis. Ego ut abietem. sub-
audi faciam eum. Fru-
ctus tuus. Extertia ad se-
cundam personam facit
transitum. Quis sapiens.
paucitatem credentium
admiratur propheta.

Quia recte. et vide ra-
ritas credentium.

Nec dicit dominus deus. Conuertere israel ad dominum
deum tuum quoniam corruisti in iniquitate tua. Tol-
lite uobiscum uerba: et conuertimini ad dominum et di-
cite ei. Omnem aufer iniquitatem et accipe bonum:
et reddemus uitulos labiorum nostrum. Assur non sal-
uabit nos. Super equum non ascendemus: nec dice-
mus ultra dii nostri opera manuum nostrarum: quia
eius qui in te est misereberis populi. Sanabo con-
tritiones eorum: diligam eos spontaneus: quia aduersus
est furor meus ab eis. Ero quasi ros. Et israel ger-
minabit quasi liliū. Et erumpet radix eius ut libani.
Ibunt rami eius et erit quasi oliua gloria eius: et odor
eius ut libani. Conuertentur sedentes in umbra eius:
uiuunt tritico et germinabunt quasi uinea. Memo-
riale eius sicut uinum libani. Ego exaudiam et dirigam
eum: ego ut abietem uiuentem ex me fructus tuus
inuentus est. Quis sapiens et intelliget ista: inte-
lligens et scit hæc. Quia recte uiæ domini: et iusti
ambulabunt in eis.

Sabato. Lectio libri Leuitici. Capi. xxiii.

In diebus illis. Locutus est dominus ad moy-
sen dicens. Decimo die mensis huius septi-
mi: dies expiationum erit celeberrimus: et uocabitur
sanctus: affligetisque animas uestras in eo: et offeretis ho-
locaustum domino. Omne opus seruile non facietis in

Sabbato sequenti.

Locutus est dominus moysen. Ex leuitico capi. xxi. ubi agitur de festo expiationis: quo tem-
pore descendit moyses de monte portans secundas tabulas. Affligetis animas. scilicet ie-
iuniis et uigiliis. Offeretis holocaustum. de quo in libro numerorum capi. xxi. die nono men-
sis septimi. hoc est pridie eius diei qui est expiationis. et hoc quia festa hebreorum frequen-

ter incipiebant a uespere diei præcedentis. Cetera usque ad finem epistolæ per se manifesta sunt.

Alia lectio.

Quintodecimo die mensis. Ex leuitico cap. xxiij. ubi agitur de festo tabernaculorum: quod referebat tempus illud quo filii israel vagabantur in deserto in desertis habitates. Celebrabitis ferias. i. dies festos religiose observandos. Fructus arboris pulcherrime. non

tempore diei huius: qua dies propiciationis est: ut propicietur uobis dominus deus noster. Omnis anima que afflictata non fuerit die hoc peribit de populis suis: & qui operis quidpiam fecerit: delebo eam de populo suo. Nihil ergo operis facietis in eo. Legitimum sempiternum erit uobis in cunctis generationibus & habitaculis uestris. Sabbatum requietionis est: affligetisque animas uestras. Die nono mensis a uespere usque ad uesperam celebrabitis sabbata uestra. Dicit dominus omnipotens.

Lectio libri leuitici. Capi. xxiij.

In diebus illis. Locutus est dominus ad moysen dicens. Quintodecimo die mensis septimi: quando congregaueritis omnes fructus terræ uestræ celebrabitis ferias domini septem diebus. Die primo & die octauo erit sabbatum. i. requies. Sumetisque uobis die primo fructus arboris pulcherrime: spathulasque palmarum & ramos ligni deserti frondium & salices de torrente & lætabimini coram domino deo uestro. Celebrabitisque solennitatem eius septem diebus per annum. Legitimum sempiternum erit in generationibus uestris. Mense septimo festa celebrabitis: & habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnisque de genere est israel manebit in tabernaculis: ut discant posterius uestrum quod in tabernaculis habitare fecerim filios israel cum educerem eos de terra ægypti: ego dominus deus uester. Lectio micheæ prophetæ. Capi. vii.

Domine deus noster: pasce populum tuum in uirga tua gregem hereditatis tuæ habitantes solos in saltu iuxta dies antiquos. Videbunt gentes & confundentur super omnem fortitudinem suam. Quoniam quis deus similis tui qui aufers iniquitatem

constat que sit arbor hæc. sunt qui dicant esse citrum: sed neque adhuc que sit cotrus inter viros doctos constat satis cum in eo genere sint complures species. Spathulas palmarum. hæc greci vocant spadicæ. & sunt silique illæ in quibus nascitur palmus le siue dactylus. Ligni deserti frondium. neque arbor hæc que sit manifestum est: nisi ad quancumque referatur que modo sit frondosa. Umbraculis. i. scenis. unde & scenopegia dicuntur. i. tabernaculorum fixationes.

Alia lectio.

Domine deus noster. Ex michea propheta capi. vii. ubi denunciat populo consolationem post reditum captiuitatis ex babilonia.

In uirga. sicut pastores uirga siue baculo utitur.

Solos in saltu. i. in solitudine saltuosa. Iuxta dies antiquos. i. sicut fecisti in exitu israel de ægypto. Videbunt gentes. i. finitimi perturbabuntur de nostra prosperitate. Surde erunt. id est audire nolent. Similis tui. q. d. nemo. Aufers iniquitatem pene medicinam.

Epistolæ beati Pauli.

Nō immittet. ex secūda
persona trāsire ad tertiam
Proijcet in pfundū. i.
faciet eas nō apparere ad
pūitionē. Dabis virtu-
tē. iterū reuertit ad secū-
dā personā. Veritatē ia-
cob. i. pmissiones factas
patribus nostris.

Alia lectio.

EActū est verbū dñi.
Ex zacharia pphē-
ta in quo agit de pmissi-
one reedificationis ierū-
salem & qd de? miserebi-
tur israel. Sicut cogita-
ui. qz tūc erat illis iratus:
nūc xpo placat? & respicit
ad tēpus messie poti? q̄
ad ierusalē restitutionē.

Verba. i. opera ex vrbis
meis. Iudicat. sine pso-
narū acceptiōe. In por-
tis vrbis. qz i portis ciuita-
tis reddebat ius. Anus-
quisqz ne cogitetis. soloe-
cism? est i sermōe latino.

Ieiuniū quartū. i. mēsis
in q̄ capta fuit ierusalem.

Ieiuniū quintū. in quo
templū & ciuitas cōbusta
sunt. Ieiuniū septimū. in
die expiatiōis. Ieiuniū
decimū. quando rumor
captiuitatis iudeorū pue-
nit ad eos q̄ erāt babylonē.
Erit in gaudiū. i. cō-
uertetur in p̄speritatem.

Alia lectio.

Angel? dñi descēdit
cū azaria. ex danielē
le capi. iij. sed s̄a exposita
est supra in sabbato post
vñicam in. xi. & meminit
iterū in vigilia trinitatis.

& trāsfers reliquiarū hereditatis tuæ. Nō immittet
ultra furorē suū quoniā uolens misericordiā est &
reuertetur & miserebitur nostri. Deponet iniquita-
tes nostras: & proijcet in profundū maris omnia
peccata nostra. Dabis ueritatem iacob: misericor-
diam abraā: quæ iurasti patribus nostris a diebus
antiquis: domine deus noster.

Lectio Zachariæ. Capi. viii.

IN diebus illis. Factū est uerbum dñi ad me di-
cens. Hæc dicit dñs exercituum. Sicut cogita-
ui ut affligerē uos cum ad iracūdiā me puocassent
patres uestri & nō sum misertus: sic cōuersus cogi-
taui in diebus istis ut benefaciā ierusalem & domui
iuda. Nolite timere. Hæc ergo sunt uerba quæ fa-
cietis. Loquimini ueritatē unusquisqz cū proximo
suo. Veritatem & iudiciū pacis iudicate in portis
uestris. Et unusquisqz malum contra amicum suū
ne cogitetis in cordibus uestris: & iuramentū men-
dax ne diligatis. Oīa em̄ hæc sunt quæ odi: dicit do-
minus. Et factū est uerbum dñi exercituum ad me di-
cēs. Hæc dicit dñs exercituum ieiuniū quarti & iei-
uniū quinti: & ieiuniū septimi & ieiuniū decimi
erit domui iudæ in gaudium & læticiam: & in solē-
nitates præclaras. Veritatem tantum & pacem dili-
gite. Hæc dicit dominus exercituum.

Lectio Danielis prophetæ. Capi. iiii.

IN diebus illis. Angelus dñi descēdit cum aza-
ria & socii eius in fornacem: & excussit flāmā
ignis de fornace: & fecit mediū fornacis quasi uen-
tū roris flantē. Flāma autē diffusa est super fornacē
cubitis quadragintanouē: & incēdit quos reperit
iuxta fornacē de chaldæis ministros regis qui eam
incēdebāt. Et non tetigit eos omnino ignis: nec cō-
tristauit: nec quicquā molestiæ intulit. &c. ut supra.

Epistolæ beati Pauli.

Ex epistola pauli alia lectio.

Tabernaculū factū est. Ex epistola ad Hebræos cap. ix. in quo tabernaculum & sacerdos
tūm veteris legis cōparat christo: in cuius figura fiebāt illa. Tabernaculū prīmū erat
illa pars vnde ingrediebātur in templum. Candelabra. immo vnum erat candelabrum ha-
bens septem lucernas ex oleo ardentes. Et mēsa & propositio. i. septem panes in mēsa pro-

Pauli ad hebreos. Cap. ix.

ERatres. Tabernaculū factum est primum in
quo erant candelabra & mensa & propositio
panum quæ dicitur sancta. Post uelamentum autē
secundum tabernaculum quod dicitur sanctorum:
aureum habens testamenti thuribulū & arcam cir-
cum testam ex omni parte auro: in qua erat urna
aurea habens manna: & uirga aaron quæ frondue-
rat: & tabulæ testamenti. Super quæ erant cheru-
bim gloriæ obumbrantia propitiatorium: de quib-
us non est modo dicendum per singula. His ue-
ro ita compositis: in priori quidē tabernaculo sem-
per introibant sacerdotes sacrificiorum officia con-
sumantes. In secūdo uero semel in anno solus pō-
tifex: non sine sanguine quem offerret pro sua &
populi ignorantia. Hæc significante spiritu sancto
nondum propalatum esse sanctorum uiam adhuc
priori tabernaculo habente statum. Quæ parabo-
la est temporis instantis. Iuxta quam munera &
hostiæ offeruntur: quæ non possunt iuxta consciē-
tiam perfectum facere seruientem. Solummodo in
cibis & in potibus & in uariis baptismatib⁹ & iusti-
ciis carnis: usq; ad tempus correctionis impositis.
Christus autem existens potifex futurorum bono-
rum per amplius & perfectius tabernaculum non
manufactum. i. non huius creationis: nec per san-
guinem hircorum aut vitulorum: sed per propriū
sanguinem introuit semel in sancta: æterna redē-
ptione inuenta.

Dñica. xviij. Pauli ad corinthios. i. Cap. i.

positi. Dicitur sancta.
qm̄ interior dicebat san-
cta sanctorū. Post ue-
lamentū. i. cortinā inter
mediā. Aurei thuribu-
lum &c. Exodi. xxv. Ha-
bens manna. Exodi. xvi.

Virgam aarō. Numeri
xv. Super quæ supra
dicta. Cherubim glo-
riæ. s. dei cui angeli serui-
unt. Obumbrantia. s. alis
suis. In priorī taberna-
culo. quæ pars dicebatur
sancta. Semper introi-
bāt. i. cotidie. Consumen-
tes. i. per incendiū. In
secūdo. i. intra sancta san-
ctorū. Nō sine sangui-
ne. s. in anno semel. alias
aut sine sanguine intrabat

Significatē spū scō. s.
qđ uia pueniēdi ad cele-
stia: nōdū erat patefacta.

Priori tabernaculo. i.
veteri legi manente. Quæ
parabola. i. figura. Tē-
poris instantis. i. presentis
hoc ē nouę legis. Iuxta
quā. s. parabolā. Perfe-
ctam facere. i. a peccatis
mundando. Seruientē
in cibis & potib⁹. in lege
iussis. Et baptismatib⁹
i. ablutionibus a lepra.

Christ⁹ autē. hæc clausu-
la sūt enarrata dñica
in passione.

Dominica. xviij. post
trinitatem.

Gratias ago deo meo semp. Ex epla prima ad corinthios. cap. pri. in quo posita salutatio
 Ne aggredietur epistolæ materiā. dicitque in primis se agere gratias deo &c. In gratias dei
 i. propter gratiā. Diuites facti. i. abundantes. In illo. i. per illū. In omni verbo & scientia.
 qz baptizati accepto spiritu sancto hæc accipiebāt. Testimoniū cōfirmatū. i. firmiter iudi-
 catū. alioquin nō esset recta sciētia si a xpī testimonio discordaret. Expectantibus. i. in diem iu-
 dicii. Sine crimine. i.
 peccato mortali.

Feria quarta sequenti.

Nescitis qz templū dei
 estis. Ex pria ad co-
 rinthios epistola cap. iij.
 nā postea quā dicit quod
 decipiēs fideles p falsam
 doctrinā in maius crimē
 incurrit qz si templū ma-
 teriale incēderet: tunc in-
 fert. Templum dei. i. in
 quo de⁹ spiritualiter ha-
 bitat. Templū violauē-
 rit. corrūpendo & violan-
 do per falsam doctrinam
 disperdet illū. i. eternū.

Se seducat. arrogando
 sibi sapientiā. Sapiēs
 in hoc seculo. i. sapientiā
 hūanitus adināta. Et
 sit sapiēs. i. sapientiā & iui-
 na. Scriptum est. Job
 cap. v. In astutiā. i. in
 sophismatib⁹ argute exco-
 gitatis. Et iterum. psal.
 xcij. Nemo gloriē. cō-
 cluso est principaliter in
 tenta. sed in oībus iesus
 christus. hoc a concina-
 tore officiū adlectum est.

Feria sexta sequenti.

Non enim in sermone
 Ex pria ad corin-
 thios epla cap. iij. & v.
 nā in fine prioris capituli
 apostolus pollicētus est se venturū ad illos ad dignoscēdū inter illos qui nitebātur inflati ser-
 mone & nō in vītate doctrinæ. deinde subiūgit. Nō enim in sermone. i. in vbiis inanibus: sed
 in veritate. In vīrga. i. vt castigem vos acriter increpādo. An i charitate. i. clemēter ad-
 monēdo. & de quo sit increpatur⁹ est ostēdit. Inter gētes. i. gētiles q̄ viuūt sola naturæ lege

Ratres. Gratias ago deo meo semper pro vo-
 bis in gratia dei quæ data est vobis: in xpō ie-
 su. Quia in oībus diuites facti estis in illo in omni
 verbo & in oī sciētia. Sicut testimoniū xpī confir-
 matū est in vobis: ita ut nihil desit vobis in ulla gra-
 tia expectantibus reuelationem domini nostri iesu
 xpī. Qui confirmabit vos usq; in finem sine crimis-
 ne. In die aduentus domini nostri iesu christi.

Feria. iiii. Pauli ad corinthios. i. Cap. iij.

Ratres. Nescitis quia templū dei estis: & spiri-
 tus dei habitat in vobis. Si quis autē templū
 dei violauerit: disperdet illū deus. Templum enim
 dei sanctum est: quod estis vos. Nemo se seducat. Si
 quis uidetur inter vos sapiens esse in hoc sæculo:
 stultus fiat ut sit sapiens. Sapiens enim huius mun-
 di: stulticia est apud deum. Scriptum est enim. Cō-
 prehendam sapientes in astucia eorum. Et iterum
 Dominus nouit cogitationes sapientium: quo-
 niam uanæ sunt. Itaq; nemo gloriatur in hominib⁹
 bus: sed in omnibus iesus christus.

Feria. vi. Pauli ad corinthios. i. Ca. iiii. & v.

Ratres. Non enim in sermone est regnū dei
 sed in uirtute. Quid uultis? In uīrga ueniā ad
 uos: an in charitate & spiritu mansuetudinis? Oīno
 auditur fornicatio inter uos: & talis fornicatio qua-
 lis nec iter gētes: ita ut uxore patris sui aliquis habeat

Epistolæ beati Pauli.

Inflat. estis. i. superbi & dedignantes huiusmodi scelera castigare. Congregatis vobis. i. simul vobiscum. Tradere sathanæ. i. extra fidelium communionem eicere. In interitum carnis. i. ut faciat penitentiam in carne sicut in carne peccauit. In die dñi. i. in die mortis.

Dominica. xix. post trinitatem.

Renouamini spū. Ex epla ad ephesios cap. iiii. in quo qz dixerat deponēdā esse veterē cō

Et nos inflati estis: & non magis luctum habuistis: ut tollatur de medio uesterū qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore præsens autem spiritu iam iudicaui ut præsens eum: qui sic operatus est: in nomine domini nostri iesu christi: congregatis vobis & meo spiritu cū uirtute dñi iesu tradere huiusmodi hominem sathanæ in interitum carnis: ut spiritus saluus sit in die domini nostri iesu christi.

Dñica. xix. Pauli ad ephesios. Cap. iiii.

Ratres. Renouamini spiritu mentis uestre: & induite nouum hominem qui secundum deū creatus est in iusticia & sanctitate ueritatis. Propter quod deponētes mendaciū: loquimini ueritatē unusquisque cū pximo suo: qm̄ sum⁹ inuicē mēbra. Irascimini & nolite peccare. Sol nō occidet sup iracundiā ur̄am. Nolite locū dare diabolo: q furabatur iā non furetur. Magis aut laboret operādo manib⁹ suis q bonū est: ut habeat unde tribuat necessitatē patiēti

Feria. iiii. Pauli ad thessalonicenses. ii. Ca. ii. & iiii.

Ratres. State & tenete traditiones quas didicistis: siue per sermonē siue per epistolā nostrā. Ipse autē dñs noster iesus xp̄s & deus & pater noster qui dilexit nos: & dedit cōsolationē æternā: & spem bonā in gr̄a: exhortetur corda ur̄a: & cōfirmet in oī ope bono & sermone. De cætero fr̄es orate p nobis: ut sermo dei currat & clarificetur sicut &

uersationē: & veterē hominē hoc est veteris hominis pctā. nūc dicit renouandos esse: & induendū nouū hominem. i. xp̄m p imitationē. Secundum deum. quantum ad humanā naturā. In x̄itate. q: nō fuit in illo dolus. Mendacium. qd ueritati opponitur. Inuicem mēbra. ex quo alter alterum defraudare nō debet. Irascimini. ex psal. Nolite peccare. igitur ira potest esse citra peccatū: modo sit a rōne modificata. Sol nō occidet. qz ut Horat⁹ ait: Ira furor brevis est q si durat uertitur in odium.

Qui furabatur. ante cōuersionē. Magis laboret. unde habeat necessaria nō modo sibi: sed etiā unde alijs largiri possit.

Feria quarta
sequēti.

State et tenete traditiones. Ex epla ad thessalonicenses. cap. ii. & iiii. constat enim ex fine prioris & principio sequētis capituli. Itaqz inducit illos ad perseverandam in bonis operib⁹. State. i. perseverate. Traditi

tiones. precepta. Per sermonē. in presentia. Per epistolā. in absentia. Ipse autē de⁹. bene precatur illis. Orate p nobis. & quid debeāt orare p eo subdit. Et sermo dei. i. euangelium quod predicamus. Currat & clarificetur. i. per oēs gētes. quemadmodū & apud vos currit & clarificatū est. Liberemur ab importunis. i. pseudo aplis. & perturbatib⁹ uerbis dei.

Epistolæ beati Pauli

Nō omnīū. qz nōdū adhuc oēs gētes p me crediderūt. Fidelis de⁹. in suis pmissis adimplēdis. Custodiet a malo. i. a psecutione ob acceptā fidē. De vobis. i. de vestra obedientia nobis exhibita. Dñs aut dirigat. ad implendū sua mādāta. In charitate dei. i. erga pxi-
mos. Et in patiētia xpī. erga persecutores vestros. *Feria sexta sequenti.*

Omnis aīa potestatis. Ex epistola ad Romanos. cap. xliij. in quo apostolus instituit: & primo quomodo se debeant habere minores erga maiores. Potestas i. prelatie: quoniam prelatio illa est a deo.

Boni operis. sed mali: qz sicut per illorū officia reprimēt mali: ita etiā promouētur boni. Po-
testatē. i. iusticie p̄sidem

Time. s. iudicem illum.

Gladīū portat. quo pu-
niat criminosos. In irā
i. in punitionē & vīdīctā
ex eo qui malī agit.

*Dominica. xx. post
trinitatem.*

Videte quomō cau-
te ambuletis. ex epi-
stola ad ephessos cap. v.
in q̄ inducit illos ad imi-
tandū xpī sapientiā. Cau-
te ambuletis. malorū com-
mercia fugiētes. Redi-
mentes tempus. i. habita
opportunitate bonis ope-
ribus insistendo. Mali
sunt. i. bene agēdi faculta-
tē impediētes. Fieri im-
prudētes. i. de futuris im-
prouidi. Volūtas dei. q̄
vult oēs hoīes saluos fie-
ri ex illorū bonis operib⁹

Inebriari vīno. qd̄ rōnē
crecat. Spū sctō. qui
nō habitat nisi in sobrijs

Loquētes vobis metip-
sis. i. inuicē & quid loqui
debeant exprimit. s. psal-
mos. hymnos & cānta spiritalia.

apud uos: & ut liberemur ab importunis & malis
hoībus. Non enim oīum est fides. Fidelis aut deus
est qui cōfirmabit uos: & custodiet a malo. Confidi-
mus aut fratres: de vobis in dño quæcunq; præcipi-
m⁹ & facitis & facietis. Dñs autem dirigat corda &
corpora uestra in charitate dei & patientia christi.

Feria. vi. Ad romanos. Capi. xlii.

ERatres. Oīs aīa potestatib⁹ sublimiorib⁹ sub-
dita sūt. Nō est ei potestas nisi a deo. Quæ aut
sunt a deo ordinata sunt. Itaq; qui resistit potestati:
dei ordinationi resistit. Qui aut resistūt: ipsi sibi dā-
nationē acquirunt. Nam principes nō sunt timorē
boni operis sed mali. Vis aut non timere potestatē
bonum fac & habebis laudē ex illa. Dei enim minis-
ter est tibi in bonū. Si autem malefeceris: time. Nō
enim sine causa gladiū portat. Dei enim minister
est: uindex in iram ei qui malum agit.

Dñica. xx. Pauli ad ephessos. Capi. v.

ERatres. Videte quomodo caute ambuletis: nō
quasi insipientes sed ut sapientes: redimētes tē-
pus quoniam dies mali sunt. p̄pterea nolite fieri im-
prudētes sed intelligentes quæ sit uolūtas dei. Et
nolite inebriari uīno in quo est luxuria: sed imple-
mini spū sctō loquētes uobis metipsis in psalmis
& hymnis & cāticis spūalibus cātantes & psallētes
in cordibus uestris domino. Gratias agentes sem-
per pro omnibus in nomine dñi nostri iesu christi
deo & patri: subiecti inuicem in timore christi.

In timore christi. qui timor est charitati annexus.

Epistolæ beati Pauli.

Serâ quarta sequenti.

Denunciamus vobis. Ex eplâ pauli secunda ad thessalonicenses cap. iij. & cōtinuatur lectio epistolæ superiori quæ legebat serâ quarta post trinitatē. xix. itaq; nūc instituit Ephesios ad malī cūctationē. Subtrahatis vos cūctatō illius cōsortiū. Juxta illud psalmographi. cū peruerso peruerteris. Quam acceperunt. verbo. s. & opere. Imitari nos. & in quo debeāt imitari ostēdit. Inquieti. i. ociosi sed laborantes

Serâ. iiii. Pauli ad thessalonicenses. ii. Cap. iiii.

ERatres: denunciamus vobis in nomine dñi nostri iesu christi: ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate: & non secundū traditionem quā acceperūt a nobis. Ipsi enim scitis quē admodū oporteat imitari nos. Quoniā nō inquieti fuimus inter uos: nec gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in labore & fatigatione nocte & die operantes ne quem uestrum grauaremus. Non quasi nō habuerim⁹ potestātē: sed ut nos metipsos formam daremus vobis ad imitandū nos. Nam & cum essemus apud uos: hæc denuntiabamus vobis quoniā si quis non uult operari: nec manducet. Audiuius enim inter uos quosdā ambulantes inquiete: nihil operantes: sed curiose agentes. His autem qui eiusmodi sunt: denunciamus & obsecramus in domino iesu xpō: ut cum silentio operantes suū panem manducēt. Vos autem fratres nolite deficere benefacientes. In christo iesu domino nostro.

Serâ. vi. Pauli ad timotheum. i. Cap. vi.

Aharissime. Præcipe diuitibus huius sæculi nō sublime sapere: nec sperare in incerto diuitiarum: sed in deo uiuo qui præstat nobis omnia abūde ad fruendum: bene agere: diuites fieri in omnibus operibus bonis. Facile tribuere: comunicare: thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurū: ut apprehendant uitam æternam.

Dñica. xxi. Pauli ad ephesios. Cap. vi.

Dominica. xxi. post trinitatem.

imitari ostēdit. Inquieti. i. ociosi sed laborantes

Laborantes. ut ex labore nostro victum querere mus. Habuerimus potestatem. s. accipiēdi a vobis necessaria. Formam darem⁹. i. exēplū qd vos imitaremīni. Inquiete i. negociose: sed in rebus quæ nō ad rem sed ad curiositatē pertinet. Et silentio operātes. i. quieti & pacifici. Panē suū. i. suo labore acquisitum.

Deficere. i. destituere nam actiuum est.

Serâ sexta sequenti.

Recipe diuitib⁹ huius sæculi. Ex eplâ pauli ad timotheū. cap. vi. et est clausula totius epistolæ: in qua timotheū docet quomodo institueri debeat diuites. Sublime sapere. i. in superbiam erigi. In incerto. quia sunt imperio fortune subiecte. Præstat abūde. i. in presenti tēporalia q̄ in futuro eterna.

Bene agere. repete a superioribus præcipe. In bonis operibus. quæ sunt vere diuitiæ. Tribuere et cōmunicare. bona sua temporalia. Thesaurizare. quod in euangelio saluator præcipit.

Epistolæ beati Pauli.

Confortamini in dño. Ex epistola ad ephesos cap. vi. in quo apostolus instituit ephesos in moribus exhortando illos ex spe et confidentia quam habere debent post si-
acceptam. Armatura dei. quia arma militie nostre non sunt carnalia ideo spiritualia hoc
est virtutibus. Aduersus carnem et sanguinem. i. homines mortales. Principes. potesta-
tes. rectores. i. demones nobis insidiantes. Spiritualia nequicie. i. malos spiritus. In ce-
lestibus. i. in hoc aere ca-
liginoso. In die malo.
i. in presenti vita ubi est
tentationis pugna. In
omnibus. s. prosperis et
aduersis. Succincti liti-
bos. s. cingulo castitatis.

In veritate. i. nō in hy-
pocrisi. Lorica iusticie.
i. omni virtute que est p-
pria armatura. In p-
paratione euangelij. i. ad
predicandum christi euā-
gelium.

Feria quarta
sequenti.

Finis pcepti est cha-
ritas. Ex prima epi-
stola Pauli ad timotheum
cap. primo. In quo apo-
stolus precipit non esse
intendendum legalibus
observantijs. et genealo-
gis indeterminatis: que
nihil conferunt ad diui-
ne legis complementum:
sed magis impediunt: di-
cit igitur quod finis p-
cepti est charitas. De
corde puro. quantum ad
appetitum. Conscien-
tia. quantum ad intelle-
ctum. Fide non ficta. i.
vera et non simulata. qz
oris confessio fit ad salu-

tem. Conuersi sunt in vaniloquium. asserendo quod necesse est legalia observari. Legis
doctores. cum nō fuerint discipuli. Legitime utatur. puta moralibus semp ceremonialibus
vsqz ad christum. Lex nō est posita iusto. qz iustus non cohibetur timore penę. Non sub-
ditis. i. rebellibus. Plagiarijs. i. qui vādunt liberos pro seruis quod capitale crimen est.

E Ratres. Confortamini in domino & in potē-
tia uirtutis eius. Induite uos armaturam dei:
ut possitis stare aduersus insidias diaboli: quia non
est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinē:
sed aduersus principes & potestates: aduersus mun-
di rectores tenebrarum harum: contra spiritualia ne-
quicie in celestibus. Propterea accipite armaturā
dei: ut possitis resistere in die malo: & in omnibus
perfecti stare. State ergo ^{habentes in pectore} succincti lūbos uestros in
ueritate: induti lorica iusticie: & calciati pedes in
præparationē euangelij pacis. In omnibus sumen-
tes scutum fidei: in quo possitis omnia tela nequis-
simi ignea extinguere. Et galeam salutis assumite
& gladium spiritus: quod est uerbum dei.

Feria. iiii. ad timotheum. i. Cap. i.

Charissime. Finis præcepti est charitas de cor-
de puro: & conscientia bona: & fide nō ficta.
A quibus quidam aberrantes: conuersi sunt in ua-
niloquium uolentes esse legis doctores non intelli-
gentes: nec quæ loquuntur: nec de quibus affir-
mant. Scimus autem quia bona est lex: si quis ea
legitime utatur. Scientes hoc quia iusto lex non est
posita: sed iniustis & non subditis: impiis & pec-
catoribus: sceleratis & contaminatis: patricidis:
matricidis: homicidis & fornicariis: masculorum
concupitoribus: plagiariis: mendacibus: periuris.

Epistolæ beati Pauli.

Sane doctrinæ. & quæ sit doctrina sana subdit: quæ est secundum euangelium: cui concordat omnis veritas. quod euangelium creditum est mihi subaudi predicandum iudeis & gentilibus. Gratias ago ex hoc. i. quod mihi credita est euangelij predicatio.

Feria sexta sequenti.

Apostolum dico. Ex prima ad timotheum epistola cap. ij. in qua dicit se predicatorem et apostolum hoc est a deo missum: quod sibi non arrogasse nunc dicit: sed reuera de eo

Et siquid sane doctrinæ aduersantur: quæ est secundum euangelium gloriæ beati dei quod creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortauit: in christo iesu domino nostro.

Feria. vi. Pauli ad timotheum. i. Ca. ii.

Aharissime. Veritatem dico non mentior: doctor gentium in fide & veritate. Volo ergo viros orare in omni loco: leuantes puras manus sine ira & disceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato cum uerecundia & sobrietate ornantes se: non in tortis crinibus aut auro: aut margaritis uel ueste preciosa: sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona. Mulier in silentio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri non permitto nec dominari in uirum: sed esse in silentio. Adā enim primus formatus est: deinde eua: et adā non est seductus: mulier autem seducta in prauaricatione fuit. Saluabitur autem per generationem filiorum: si permanserit in fide & dilectione & sanctificatione cum sobrietate. Dominica. xxii. Pauli ad philip. Ca. i.

Eratres. Confidimus in domino iesu: quia qui cepit in uobis opus bonum: perficiet usque in diem christi iesu. Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus uobis: eo quod habeam uos in corde & in uinculis meis: et in defensione & confirmatione euangelij: socios gaudij mei omnes uos esse. Testis enim mihi est deus quomodo cupiam omnes uos esse in uisceribus christi iesu. Et hoc oro ut charitas uestra magis abundet in omni scientia.

dicit se de illis bene sperare. Usque in diem christi. iudicium finale intelligit. Sentire. i. de bono principio bonum finem sperare: cum presertim uos diligam. Socios. quia gaudetis de victoria mea in euangelij predicatione. In omni scientia. nam crescente charitate crescit scientia.

gloriat. In fide et ueritate. i. in iis quæ pertinent ad fidem et mores in quibus consistit ueritas.

In omni loco. i. non solum in ecclesia. Reuantes. per quod significatur mentis eleuatio. Disceptatione. cum proximis controuersia. Similiter mulieres. subaudi orare uolo. Cum uerecundia. quæ proprie est feminæ uirtus & puerorum.

In tortis crinibus. i. calamistratis. Pietatem. i. pietatis opera in sumptus pauperum huiusmodi uestium precia distribuendo. Discat. i. non doceat.

Esse in silentio. viro non contradicendo. Adam primus. atque proinde mulieri preferendus. Saluabitur autem. non docendo: sed per prolis educandę industriam.

Dominica. xxij. post trinitatem.

Confidimus in domino iesu. Ex epistola ad philippenses cap. pri. paucis uerbis immutatis in originali sic est confidens hoc ipsum quia qui cepit &c. In quo loco apostolus philippenses facit beniuolos cum

Epistolæ beati Pauli.

Et probetis. i. eligatis & approbetis meliora. Sinceres. i. mudi in vobis. Sine offensa. in proximis. Fructu iusticie. i. bonis operibus. *Feria quarta sequenti.*

Manifestum est magnū pietatis. Ex epistola ad timotheū prima partim ex calce capituli tertii. partim ex capite. iiii. vbi agit de timothei institutione ad ecclesiā pertinēte. Pietatis sacramētum. i. de verbī incarnatione. Iustificatū in spiritu. i. sancto iusticiā xpī testificāte.

Apparuit angelis. qđ antea p experientiā non cognouerāt. Assumptū in gloria. cū resurrexit a mortuis. Spiritus. scz sanctus. Nouissimis tēporibus. scilz antichristi. Spiritib⁹ erroris. i. du cētibus in errore. In hypocrisi. i. sanctitate simulata. Cauteriatā cōscētiā. i. diaboli cauterio iniustā. Prohibētium nubere. quasi hoc sit malum. Abstinere a cibis. quasi illicitis. Sanctificatur em. ratio cur est bona. Nec proponens. qđ nuptie non sunt male nec cibi illiciti. Deuita. qz talia non faciunt ad nostram fidem. Ad pietatem. idest ad religionem.

Exercitatio corporis. p ieiunium & vigiliās. Ad modicum. i. ad subiciendum menti carnem.

Feria sexta sequenti.
Fidelis sermo. Ex prima epistola ad timotheū partim cap. iiii. partim. v. & cōtinuat epistolę superiorē. vbi inducens timotheū ad virtutis exercitum dicit. Fidelis sermo. idest verus & dignus acceptione: quia utilis capiētib⁹. Speramus in deū. qui retribuet nobis laborū mercedem.

& in omni sensu: ut probetis ^{meliora} potiora: & sitis ^{mudi} synceres & sine offensa in diem christi: repleti fructu iusticie per iesum christum in gloriā & laudem dei.

Feria. iiii. Pauli ad timo. i. Cap. iiii. &. iiii.

Charissime. Manifestum est magnū pietatis sacramentum quod manifestum est in carne iustificatum est in spiritu: aparuit angelis: prædictum est gentibus: creditū est in mundo: assumptū est in gloria. Spiritus autem manifeste dicit: quia in nouissimis temporibus discedent quidem a fide attēdētes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum in hypocrisi loquentium mendacium: & cauteriatam habentium suam conscientiam: prohibētium nubere: abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus: & iis qui cognouerunt veritatem. Quia omnis crea-

tura dei bona: & nihil reiciendum: quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur autem per uerbum dei & oratione. Hæc proponens fratrib⁹ bonus eris minister christi iesu: nutritus uerbis fidei & bonæ doctrinæ quam affecutus es. Ineptas autem aut inanes fabulas deuita. Exerce autem te ipsum ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicū utilis est: pietas autē ad omnia utilis est: pmissionem habens uitæ quæ nunc est et futuræ.

Feria. vi. Pauli ad timotheum. i. Ca. iiii. et. v.

Charissime. Fidelis sermo & omni acceptio dignus. In hoc enim laboramus maledicimur & diiudicamur: quia speramus in deum uiuum qui est saluator omnium hominum maxime

Epistolæ beati Pauli

Adolescentiam contemnat. erat enim in ea etate sed hortatur illum ut opera senis faciat. In verbo. idest doctrina. In conuersatione. idest vite sanctimoniam. Attende lectioni. sacre scilicet scripture: ut possis alios exhortari et docere. Data est per prophetiam. nam paulo reuelatum est hunc utilem futurum ecclesie atque ideo ordinandum. Presbyterij. idest episcopatus. Nec meditare. idest sacram doctrinam. In his esto. s. opere exequendo.

fideliū: præcipe hæc & doce. Nemo adolescentiā tuā contēnat: sed exēplū esto fideliū in uerbo in cōuersatione: in charitate: in fide: in castitate. Dum uenio attende lectioni: exhortationi: & doctrinæ. Noli negligere gratiam quæ est in te: quæ data est tibi per prophetiā cū impositione manū præsbyterij. Hæc meditare: in his esto: ut profectus tu^{us} manifestus sit omnibus. Attēde enim tibi & doctrinæ in ista in illis. Hoc enim faciens & te ipsum saluum facies: & eos qui te audient. Seniore^m ne increpaueris: sed obsecra ut patrem. Iuuenes ut fratres. Anus ut matres. Iuenculas ut sorores in omni castitate. Viduas honora quæ uere uiduæ sunt. Si qua autem uidua filios aut nepotes habet: discat primum domum suam regere: & mutuam uicem reddere parentibus. Hoc enim acceptum est coram deo.

Dñica. xxiii. Pauli ad philippenses. Ca. iiii.

I Rēs. Imitatores mei estote: & obseruate eos qui ita ambulant: sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant quos sæpe dicebā uobis. Nunc autē dico inimicos crucis christi: quorū finis interitus: quorum deus uenter est: & gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt. Nostra autem conuersatio in cœlis est. Vnde etiam saluatōre expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformauit corpus humilitatis nostræ: cōfiguratum corpori claritatis sue secundum operationem qua possit & subiicere sibi omnia in christo iesu domino nostro.

Feria. iiii. ad timotheum. ii. Capi. ii.

Seniorem. posuit modum docēdi generalem: nunc personas diuersarum conditionum in specie. Vere uidue. quoniam quæ fornicatur non est in hoc ordine. Filios aut nepotes. qui indigent illius educatione. Parentibus. si parentes habet.

Dominica. xlii. post trinitatem.

I Mitatores mei esto te. Ex epla ad philippenses capi. iij. in quo postquam apostolus posuit se in exemplū philippensibus: nunc inducit illos ad se imitandum. Formam nostram. i. præcepta quæ illis tradidit. Multi ambulant. i. uiam peruersam. Glens dico. subaudi esse. Interitus. i. mors eterna. Et gloria. quoniam in eo glorifatur.

In cœlis est. per spem et fidem. Expectamus uenturum. scilicet ad iudicium.

Reformabit. i. in resurrectione. Humilitatis nostræ. i. corruptionis.

Corpori claritatis sue. i. sicut et ipse cum glorioso corpore resurrexit.

Secundū operationē. idest uirtutem operandi.

Subiicere sibi. etiā ad nihilum redigendo.

Feria quarta sequenti.

Fidelis sermo. nā si cōmortui. Ex eplā ad timotheū secūda cap. ij. quo in loco veris predi-
catoribus gloria p̄mittitur. Fidelis sermo. i. ver⁹ est quē dico. Cōmortui. ppter euā-
gelij predicationē. Cōuiuemus. i. cū eo. Si sustinebim⁹. i. labores. Si negauerim⁹. i. il-
lum. Si nō credimus. i. ab illo puniēdos nos esse. Fidelis in v̄itate iusticię. Seipsum
i. iusticiā suā et est idē. Testificās. i. testē illum inuocās. Cōtendere verbis. i. cū falsis predi-
catoribus ad subuersio-
nē audientiu. qui loqua-
toribus magis credūt.

Exhibere deo. subaudi
et nō hoībus vt faciūt hy-
pocrite. Incōfussibilē. i.
faciēs quę in confusione
tuā redūdēt. Profana
p̄cula religione. Pro-
ficiūt. immo officiūt et no-
cēt. Serpīt. i. tendit ad
corruptionē v̄tatis. Re-
surrectionē factā. decepti
ex eo qđ saluator dicit Jo-
an. v. qui credit ei qđ misit
me v̄tā eternā habet: et
i iudiciū nō venit. Stat
i. resurrectionē spes. Si-
gnaculū hoc. qđ subdit.

Qui sunt ei⁹. subaudi
serui. Ab iniquitate.
qua negat mortuorū re-
surrectio. In magna do-
mo. cōparat vasa v̄tēilia
hoībus bonis et malis.

Feria sexta sequenti.

Imitatores mei esto
te. Ex eplā ad philip-
penses cap. iij. Sed iā ex-
posita est i dñica sup̄iori.

Dominica. xxiij. post
trinitatem.

Non cessamus p̄ no-
bis. ex eplā ad Co-
lossenses. cap. pri. in quo
apostolus ostēdit se beni-
uolum colossensibus: dñi
orat pro illorū felici cōsu-
matione. Agnitionem
voluntatis eius. i. diuinā voluntatem cognoscatis. Ambuletis digne. tēdentes in patriam.

Quāritissime. Fidelis sermo. Nam si cōmortui
sumus: et conuiuemus. Si sustinebimus: et cō-
regnabimus. Si negauerimus: et ille negabit nos.
Si nō credimus. ille fidelis permanet: negare seipsum
non potest. Hęc cōmone testificans coram deo. No-
li verbis contendere. Ad nihilum enim utile est ni-
si ad subuersionem audientium. Solicite cura autē
te ipsum probabilem exhibere deo operariū incon-
fussibilē: recte tractantē uerbum ueritatis. Profana
autem et inaniloquia deuota: multa proficiūt ad im-
pietatem. et sermo eorū ut cancer serpīt. Ex quib⁹
est hymeneus & philetus: qui a ueritate exciderunt
dicētes resurrectionē iam factā et subuerterūt quo-
rundā fidē. Sed firmū fundamentū deī stat: habens
signaculū hoc. Cognouit dñs qui sunt eius. Et di-
scedat ab iniquitate omnis qui inuocat nomē dñi.
In magna autē domo nō solū sunt uasa aurea et ar-
gentea: sed etiam lignea & fictilia. Et quædam qui-
dem in honorē quædā in contumeliā. Si quis ergo
mundauerit se ab istis: erit uas in honorē sanctifica-
tum & utile dño ad omne opus bonum paratum.

Feria. vi. Pauli. ad philippenses. Ca. iij.

Rēs. Imitatores mei estote & obseruate eos
qui ita ambulant. &c. ut supra.

Dñica. xxiij. Pauli ad colossenses. Ca. i.

Ratres. Non cessamus pro uobis orātes & po-
stulātes: ut impleamini agnitione uoluntatis
dei omni sapiētia & intellectu spiritali: ut ambuletis

Epistolæ beati Pauli.

In scientia dei per contemplationem. In omni virtute. scilicet moralis quantum ad appetitum. Confortati. i. per gratiam. Longanimitate. i. tolerantes mala ex spe certa.

Feria quarta sequenti.

Videte itaque ex epistola ad hebreos partim. iij. partim. iij. capitulis: et quia ex psalmo paulus adduxerat illud. Quadraginta annis proximus fui generationi huic et nunc

digne deo per omnia placetis. In omni opere bono fructificantes & crescetes in scientia dei. In omni virtute confortari secundum potentiam claritatis eius: in omni patientia & longanimitate cum gaudio. In christo iesu domino nostro.

Feria. iiii. Pauli ad hebreos. Ca. iij. &. iiii.

Eratres. Videte itaque ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a deo vivo: sed abhortamini vos metipsos per singulos dies: donec hodie cognominetur: ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim christi effecti sumus si tamen initium substantie eius: usque ad finem firmum retineamus dum dicitur. Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra: quemadmodum in illa exacerbatione. Quidam enim audientes exacerbauerunt: sed non universi qui profecti sunt ab aegypto per moysen. Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne illis qui peccaverunt quorum cadauera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iuravit non introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt: & videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem. Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem eius estimatur aliquis ex vobis deesse. Etenim et nobis nunciatum est quemadmodum et illis. Sed non profuit illis sermo auditus non admixtus fidei ex his qui audierunt. Ingrediemur enim in requiem qui credidimus in dominum iesum christum.

Dñica. xxv. Lectio hier. prophe. Ca. xxiii.

rali. Non admixtus fidei. quia non crediderunt: quemadmodum dixit. i. contrario si introibunt.
Dominica. xxv. post trinitatem.

subdit. Videte fratres ne sit in vobis cor malum. i. voluntas mala. Adhortamini vos met. conscientias vestras examinando.

Donec hodie cognominatur. In greco p donec est dum. et hodie dicitur totum tempus ab adventu christi primo ad secundum. Ut non obduretis. alludit ad illud quod in eodem psalmo dicitur nolite obdurare corda vestra. Initium substantie. i. fidei que est substantia rerum sperandarum. infra. cap. xi. ideo subdit Hodie. ut supra exposuisti est. i. tempore gratie. In illa exacerbatione de qua in eodem psalmo. Quidam. non tamen omnes. sed illi qui volebant reverti in egyptum. Quibus infensus est? quasi dicat illis tantum qui audientes verba exploratorum volebant retrocedere. Prostrata sunt. i. in penam sue rebellionis. quoniam non introierunt in terram a deo promissam. Increduli. i. qui deo per moysen non crediderunt. Relicta pollicitatione. i. predicta dei promissione. Nobis nunciatum est. scilicet de requie eterna: sicut illis de tempore

Epistola beati Pauli.

Ecce dies uenit dicit dñs. & suscitabo dauid &c. Ex Jeremia ppheta capl. xlii. in quo describit cōiunctio dei veri & hominis cui⁹ vera humanitas ostēditur cū dicit. Dauid germen iustum. i. propagatū ex illius semine. Regnabit regno nō de hoc mūdo sed de quo Matthei vlti. Data est mihi potestas in celo & in terra. Saluabitur iuda. i. omnis qui deū cōsuetur. nā iuda cōfessio interpretat. Israel qđ interpretatur uisio dei. qđ potius ad ecclesiā triumphantem pertinet.

Iustus noster. i. iustificā noster. qz dei propriū est iustificare. Qui eduxit filios israel. q. d. beneficiū illū antiquū de liberatione ex egypto oblitte ratur et frequētabitur memoria recētioris beneficii. hoc est de restitutione regni israel. de quo dicitur in psalmo dispersio nis israelis cōgregabis.

De terra aquilonis. i. a septentrione et ab oībus alijs mundi partibus: qz gentium uocatio ad oēs pertinet. In terra sua. i. in ecclesia militāte p̄mum. & postea in triumphante.

Feria quarta sequēti.

Gratias agere debemus deo semper. ex epistola ad thessalonicensē secūda capl. pri. quo in loco reddit illos beniuolos: cū dicit se deo gratias agere qđ illoz fides crescat. Ita ut dignū est subaudi fieri. In uos gloriemur. i. de uobis.

In ecclesijs dei. proponendo uos alijs in exemplum. In exemplum iusti iudicij dei. i. per hoc sensibilibiter apparebit iudiciū dei esse iustum patientiam uestram premiando. Retribuere. idest rependere malum pro malo. In reuelatione. i. quando ueniet ad iudiciū. in quo omnia reuelabuntur hominū opera. Cū angelis. executorib⁹ diuini iudicij. Dantis uindictā. i. faciētis ultionē.

Ecce dies ueniunt dicit dominus: & suscitabo dauid germen iustū: & regnabit rex & sapiēs erit: & faciet iudiciū & iusticiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & israel habitabit cōfidenter. Et hoc est nomen quod uocabunt eum dñs iustus noster. Propter hoc ecce dies ueniūt dicit dñs: & non dicent ultra uiuit dominus: qui eduxit filios israel de terra ægypti: sed uiuit domin⁹ qui eduxit & adduxit semē domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc. Et habitabunt in terra sua dicit dominus omnipotens.

Feria. iiii. Pauli ad thessalo. ii. Capi. i.

Ratres. Gratias agere debemus deo semper pro uobis ita ut dignum est. Quoniam super creuit fides uestra & abundat charitas: uniuscuiusq; omnium nostrum inuicem ita ut nosipsi in uobis gloriemur in ecclesijs dei pro patientia uestra & fide: in omnibus persecutionibus & tribulationib⁹ uestris: quas sustinetis in exemplū iusti iudicij dei: ut digni habeamini in regno dei: pro quo & patimini. Si tamen iustum est apud deum retribuere retributionem his qui uos tribulant: & uobis qui tribulamini requiem uobiscum in reuelatione domini nostri iesu christi: de cælo cum angelis uirtutis eius in flāma ignis dantis uindictā his qui nō nouerunt deū: & qui non obediunt euangelio dñi nrī iesu xpī. Qui penas dabūt in interitū æternas:

Retribuere. idest rependere malum pro malo. In reuelatione. i. quando ueniet ad iudiciū. in quo omnia reuelabuntur hominū opera. Cū angelis. executorib⁹ diuini iudicij. Dantis uindictā. i. faciētis ultionē.

A facie dñi. i. ex sententiâ egredietur ex eius ore.

Feria sexta sequenti.

Non lateat vos quia vnus dies. Ex petri apli secunda epla cap. iij. qz in superiorib⁹ mentionē fecit de die iudicii: nūc de tēpore tollit dubitationem. Sicut mille anni. s. apud nos. et est sumptū ex psalmo. lxxxix. mille inquit anni ante oculos tuos quasi dies hesternæ. Non tardat promissum. i. pmissi retributionē. Quidā existimāt. negātes futurū iudiciū.

a facie domini & gloria uirtutis eius: cū uenerit glorificari in sanctis suis: & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt iesum xpm dñm nostrum.

Feria. vi. Beati petri apostoli. ii. Ca. iij.

Charissimi. Non lateat uos qd unus dies apud dominum sicut mille anni: & mille anni sicut dies unus. Non tardat dominus promissa: sicut quidam existimant: sed patienter agit propter uos nolens aliquos perire: sed omnes ad pœnitentiā reuerſi. Adueniet autem dies domini ut fur: in quo cœli magno impetu transient. Elementa uero calore soluentur. Terra aut & ea quæ in ipsa sunt opera exurentur. Cum hæc igitur omnia dissoluenda sint quales oportet uos esse in sanctis conuersationibus & pietatibus: expectantes & properantes in aduentū diei domini nr̄i iesu xpi. Per quē celi ardentes soluentur & elementa ignis ardore tabescent: Nouos uero cœlos & nouā terram: et promissa ipsius expectamus in quib⁹ iusticia habitat. Propter quod charissimi hæc expectantes satagite immaculati & inuiolati apud eum inueniri in pace. Et domini nostri longanimitatem salutem arbitramini.

In dedicatione eccl̄iæ. Lcō libri apocali. Ca. xxi.

In diebus illis. Vidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendētem de cœlo a deo paratam sicut sponsam ornatam uiro suo: et audiui uocē magnā de throno dicentem. Ecce tabernacu-

tionis dies. et a quibusdam quoqz sancti petri in vrbē Roma dedicatio. et comparatur ecclesia hæc militans illi ierusalem celesti. ideo dicit Ioannes. Vidi ierusalem nouā. i. societatem sanctorum gloriosam. Sponsam ornatam dotibus. quæ comitantur corpora glorificata.

patienter agit. iudiciū differēdo. Propter uos ut iusti merēdo proficiāt et mali per penitentiā redeant. Dies dñi. i. iudicii ultimi. Et fur. i. repente. Celi transient. p ignis conflagitationem. Calore. i. eodē igni. Cum igitur. ex dictis infert qd solliciti esse debemus de illa die tremēda. Quales. q. d. sollicitos et paratos. Nouos cœlos. non alios sed hos renouatos Esai. lxx. Ecce ego creo cœlos nouos et terram nouam. Iusticia habitat: i. habitabit. Nec expectantes. s. iustam retributionem. In pace. s. conscientie. Longanimitatem. i. dilationem. Arbitramini salutē. i. augmentum premij et meriti uestri reputate.

In dedicatione ecclesie.

Uidi ciuitatem sanctam ierusalem. Ex apocalypsi Joānis cap. xxi. et notandū quod dedicatio ecclesie celebratur in die qua quilibet dioceseos ecclesia consecrata est. celebratur quoqz metropolitane ecclesie consecra-

Epistolæ beati Pauli.

Dei cū hominib⁹. pnu
prias spirituales. Que
pria abierūt. qz oīa q̄ sūt
p̄pessi in ecclesia militate:
cessabunt in triūphanti.

Qui sedebat. s. deus tri
nus ⁊ vn⁹. Noua facio
oīa. s. celos. terrā cū alijs
elementis. atq; proinde
electos meos. Finis.

lum dei cū hominibus: & habitabit cum eis: & ipsi
populus eius erūt: et ipse deus cū eis erit eorū de⁹.
Et absterget oēm lachrymā ab oculis eorū: & mors
ultra non erit: nec luctus: nec clamor: nec dolor erit
ultra: quia prima abierunt. Et dixit qui sedebat in
throno. Ecce noua facio omnia.

FINIS.

Epistolæ sanctorum proprię incipiuntur.

In uigilia sancti Andree.

Benedictio dñi super caput. Ex ecclesiastico partim. xliiij. partim. xlv. capitibus. sed
paucis uerbis immutatis. nam in originali est. Benedictionem omnium gentium
dedit illi dominus: ⁊ testamentū suum cōfirmauit super caput iacob. ⁊ sic autor de
iacob loquitur

cui isaac pater benedixit
p̄termisso esau altero fi
lio. Dedit illi hereditatē
abdicato esau. In tribu
bus duodecim. hoc facit
ad andrea cui cū ceteris
aplis saluator dicit. sede
bitis ⁊ uos sup sedes duo
decim iudicantes duode
cim trib⁹ israel. Hoīes
misericordię. i. duodecim
patriarchas qui sunt mi
sericordiā cōsecuti a deo
ex ioseph diuēdito. Dis
carnis. i. omniū hominū.

Magnificauit eū. hoc
de moysē dicit: qui corā
pharaone mirabilia fe
cit illa de quibus in Exo
do. Monstra. i. egypti
plagas. In cōpectu re
gū. s. pharaonis in egypto
⁊ aliorū deinde in de
serto ⁊ terra canaā. Glo
riam suā. i. uisionē p̄ essentia. Exodi. xx. In fide ⁊ lenitate. qz fuit fidelis erga deum ⁊ mitis
erga hoīes. Elegit eū. ut illo duce populū ex egypto liberaret: ⁊ deinde per eū legē traderet

Excelsū fecit. hoc de aaron moysi fratre dicitur. sed omnia que dicta sunt de patriarchis
⁊ moysē ⁊ aaron ad andrea referri possunt. In festo sancti Andree.

Incipiunt epistolæ pro
priae sanctorum.

In uigilia sancti andree. Lectio libri
sapientię. Eccle. Capi. xliiij. ⁊. xlv.

Benedictio domini sup caput iusti. Ideo
dedit illi hereditatem: & dimisit ei partē
in tribubus duodecim: & inuenit gratiā
in conspectu omnis carnis. Magnificauit
eum in timore inimicorum: & in uerbis suis mon
stra placuit. Glorificauit illum in conspectu regū:
& ostēdit illi gloriā suā. In fide ⁊ lenitate ipsi⁹
sanctum fecit illum: & elegit eum ex omni carne.
Et dedit illi cor ad pręcepta: & legem uitę ⁊ disci
plinę: et excelsum fecit illum. Statuit ei testamen
tum æternum: & circūcinxit eum zona iusticię. Et
induit eum dominus corona glorię.

In die sancti andree. Pauli ad romanos. Ca. x.

Quæde credit ad iusticiā. Ex epistola ad Romanos cap. x. 7 q. paulo ante dixit. si cōfitearis ore tuo & corde credideris saluus eris: nunc infert. Corde creditur ad iusticiā. 2c. Scriptura. Esaie. xxviii. Nō est distinctio. quātū ad iusticiā: ad quā oēs tenētur. Diues in oēs. ut oēs saluos esse velit. Omnis qui. Ex Iocle cap. ij. 7 tūc pcedit gradatim per colorē qui dicitur græcis clima: latinis gradatio. Nō crediderūt? q. fides supponēda est xp̄iano.

ERatres. Corde enim creditur ad iusticiā: ore autem confessio fit ad salutē. Dicit enim scriptura. Omnis qui credit in illum non cōfundetur. Nō enim est distinctio iudæi & græci. Nam idē dominus omnium: diues in omnibus qui inuocant illū. Omnis enim quicumq; inuocauerit nomen domini saluus erit. Quomodo ergo inuocabunt: in quē non crediderunt? Aut quomodo credent ei: quem non audierunt? Quomodo autē audient sine prædicante? Quomodo uero prædicabunt: nisi mittantur. Sicut scriptum est. Quam speciosi pedes euangelizantium pacem: euangelizantium bona. Sed non omnes obediūt euangelio. Esaïas autem dicit Domine quis credidit auditui nostro: ergo fides ex auditu: audit? aut per uerbū christi. Sed dico Nunquid non audierūt? Et quidē in omnē terrā exiuit sonus eorum: & in fines orbis terræ uerba eorum.

In festo Barbare uirginis. Eccle. Ca. li.

Confitebor tibi domine rex & collaudabo te deum saluatōrē meū. Confitebor nomini tuo quoniā adiutor & protector factus es mihi: & liberaſti corpus meum a perditione: a laqueo linguæ iniquæ: & a labiis operantium mendacium. Et in conspectu persequētium factus es mihi adiutor & liberaſti me secūdam multitudinem misericordiæ nominis tui: a rugientibus præparatis ad escam: de manibus quærētium animam meam: & de multis

Nō audierunt. q. fides supponit auditum. Si ne predicante. quia auditus qui discipline sensus est ut ait Aristoteles doctore indiget. Nisi mittantur. ab eo. s. qui habet auctoritatem & potest tam grande mysterium reuelare. Sicut scriptum est Esaie. liij. Euangelizantium. i. predicatorū. Esaïas dicit. in eodē capite.

Ergo fides. ex superioribus colligit. Per uerbū christi. qui hoc mortalibus reuelauit. Nō audierunt. q. d. non possunt excusare se. In omnem terram. ex psalmo xviij. quæ de andrea dici possunt.

In festo Barbare uirginis.

Confitebor tibi dñe. Rex ecclesiastico cap. li. in quo autor operis deum laudat agitq; illi gratias pro beneficiis ab illo acceptis: quæ omnia possunt accommodari huic uirgini in martyrio posite. Confitebor tibi. p. laudabo te. Protector in malis. Adiutor in bonis. A perditione: quam etiam iudicia sine tua gratia. P.

quæ iniquæ. qui me criminabantur falso. Astantium. cum plecterer propter tuam fidem. A rugientibus. i. frementibus in me preparatis. Ad escā. i. carnes meas ad deuorandum.

Epistolæ beati Pauli.

Apressura flammæ, quâ mihi parabant ut exureret. Estuata, ab estuo, as, ex absoluto fecit participium quasi ab actiuo. Ventrî inferi, i. eorum qui descendant ad inferos. Et lingua iniusta repete a superioribus liberaſti me. Aliq; a morte, i. per omnem vitam meam.

Appropinquas erat, nisi me liberaſſes. Qui adiuuaret, i. ex hominibus. Nō erat, subaudi qui adiuuaret. Memorata sum, ex actiuo fecit deponēs verbū pro memini tuę misericordię. De manu angustię pro eo qđ est angentium me, in originali est de manibus gētium.

In festo sancti
nicolai.

Plures facti sunt sacerdotes. Ex epistola ad hebræos cap. vii, in quo sacerdotiū aaron sacerdotio christi comparauit, sed illius fuit sacerdotium temporariū: christi autem eternum. Ex quo inferit qđ post aaron successiue alij sacerdotes fuerunt. Mortem permanere, quia mortales erāt.

Hic autē, i. christus post resurrectionē. Sempiternus, ad illud quod dicitur psalmo, cix. tu es sacerdos in eternū. Accedens p semetipsum, ex eo quod homo cōſuctus est naturę diuinę. Interpellat pro nobis, nostrā humanitatē patri representans. Pontifex sanctus, ab instātī cōceptionis sine peccato. Segregat a peccatoribus, quātum ad cōtagionē: alioqui cū peccatoribus versabatur

Excelsior celis, quātum ad naturā diuinā. Pro suis delictis, qz sine pctō qđ faciebat aaron et illi

successores. Pro populi, i. delictis, et qz nicolaus fuit sacerdos secundum hūc ordinē iuste de illo legitur: quod de christo dictum est.

tribulationibus quæ circūdederunt me: a pressura flammæ quæ circūdedit me: & i medio ignis nō sum æstuata. De altitudinē uētris inferni: & a lingua coīnquinata: & a uerbo mēdaciī. A rege iniquo: & a lingua iniusta. Laudauit usq; ad mortē aīa mea dñm: & uita mea appropinquas erat in iferno deorsum. Circūdederūt me undiq; & nō erat qui adiuuaret. Respiciens erā in adiutoriū hominū: & nō erat. Memorata sum misericordiæ tuę dñe & cooperatiōis tuę quæ a sæculo sunt. Quoniā cruīs sustinentes te & liberas eos de manu angustię dñe deus noster.

Sancti nicolai episcopi. Ad hebræos. Ca. vii.

ERatres. Plures facti sunt sacerdotes secundum legem. Idcirco q morte prohiberentur permanere: iesus autem eo q maneat in æternū: sempiternum habet sacerdotiū. Vnde & saluare in perpetuum potest: accedens per semetipsum ad deum semper uiuens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex: sanctus: innocens & impollutus: segregatus a peccatoribus: & excelsior celis factus. Qui non haberet necessitatem cotidie quemadmodū alij sacerdotes: prius pro suis delictis hostias offerre: deinde pro populo. Hoc enim fecit semel se offerēdo dominus noster iesus christus.

In cōceptione beatæ mariæ.

Prouerbio. Capi. viii.

In cōceptione uirginis marię.

Dominus possedit me. Ex libro Proverbiorum salomonis. cap. viij. in quo Salomon introducitur loquentem sapientiam increatam hoc est verbum diuinum in quo et per quod omnia facta: que omnia possunt de virgine deipara dici: et illi accommodari. Alarum suarum. i. operum suorum: quia ut dicimus per eam cuncta operatus est. Quicquam faceret. i. produceret. Concepta. i. intra genita in mente diuina. Eruperant. i. de cavernis terre scaturientes. Cōstitērāt. mole sua impendentes.

Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quicquam faceret a principio. Ab æterno ordinata sum: & ex antiquis antequam terra fieret. Nondum erāt abyssi: & ego iam concepta eram. Necdum fontes aquarum eruperant: necdum montes graui mole cōstitērāt. Ante omnes colles ego parturiebat. Adhuc terram non fecerat: & flumina & cardines orbis terræ. Quando præparabat celos aderam: quando certa lege & gyro uallabat abyssi: quando ethera firmabat sursum & librabat fontes aquarum. Quando circundabat mari terminum suum: & legem ponebat aquis: ne transirent fines suos. Quando appendebat fundamenta terræ: cum eo eram cuncta componens. Et delectabar per singulos dies: ludens coram eo omni tempore. Ludēs in orbe terrarum: & deliciæ meæ esse cum filiis hominum. Nūc ergo filii audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam et estote sapientes: & nolite abire eam. Beatus homo qui audit me: & qui uigilat ad fores meas cotidie et obseruat ad postes ostii mei. Qui me inuenerit inueniet uitam: & hauriet salutem a domino.

Leocadiæ uirginis. Pauli ad corin. ii. Ca. x.

Ratres. Qui gloriatur in domino gloriatur. Non enim qui seipsum comendat: ille probatus est: sed quem deus comendat. Utinam sustinere tis modicum quod in sapientia meæ: sed & supportate me

Ex scda ad Corinthios epla cap. x. et xi. atque omnia in deum esse referenda ostendit: neque aliunde gloriam esse petendam. Commendat. i. laudat gloriando de bonis. Commendat. commendabilem facit per miracula. Sustineretis. i. dissimularetis si in aliquo uobis uideor in sapientia

mole sua impendentes.

Parturiebat. translatio est a feminis sub tempus pariendi pro gignebar.

Cardines orbis. i. polos circa quos mundus uoluitur. Alderā. quia omnibus his creaturis inter fuit. Uallabat abyssi. profunditates aquarum uallo cingebat: ne egredere tur fines suos. Ethera firmabat. unde pars illa celi firmamentum dicitur.

Librabat. i. ad libellam dirigebat. id est ad niuel.

Terminum suum. i. litto- ra pretendebat. Fundamenta terre. i. centrum cui omnia innectitur. Per singulos dies. eternaliter.

Ludens. i. quasi per ludum. et oculis fabricans omnia.

Cum filiis hominum. per participationem. nam in deo est per essentiam. Audite me. homines ad se capeffendā hortatur. Ad postes ostii. nam postes sunt ualue que clauduntur et aperuntur. ostium uero quo ingredimur et egredimur quasi domus os. alia patent.

In festo leocadiæ

Qui gloriatur in domino gloriatur.

Commendat. i. laudat gloriando de bonis. Commendat. commendabilem facit per miracula. Sustineretis. i. dissimularetis si in aliquo uobis uideor in sapientia

Epistolæ beati Pauli.

Emulor vōs. qz est ambiguū ad bonū et malū ideo subdit deī emulatione. Despōdi vōs. i. quo tēpore nuptias vestras cū xpō p fidē ⁊ baptisimū cōciliāui. Exhibere. i. exhibēdū xpō. Virgine castā. i. vōs quasi vginē integrā ⁊ virtutib⁹ ornatā. ⁊ hoc facit ad festū hui⁹ vginis. **S**apientia vincit maliciā. Ex lib. Sapientie cap. viij. sed premitit (In festo eulalię vginis. Ex fine capituli septimi clausula paucis vbis immutatis. nā p eo qd est in originali sapientia nō vincit malicia

cōcinnator inuertit vba dices sapientia vincit maliciā. Attingit fortiter. acrimonia sua oīa penetrando. Suauiter. i. cum modestia ⁊ moderatione

Hāc amauī. verba sunt auctoris siue is sit salomō siue philō. ⁊ possunt esse huius virginis vba mutatis mutandis. Generositatē. ordo est ⁊ sententia homo habēs cōtuberniū dei. i. famīlīaritatē

Glorificat. idest laudat.

Generositatē illius. i. sapientie. Dilexit illā. qz facit deo amabiles.

In festo damasi pape.

Ecce sacerdos magnus. Ex libro ecclesiastici capite. xliij. ⁊ xlv. Sed clausula prima aliunde siue a cōcinnatore adiecta qm sub his verbis nō est in tota scriptura sacra. Sacerdos magnus. i. pontifex siue papa vt fuit damasus. Re cōciliatio. qz deum iratū nobis cōciliāuit. aut fuit irenarcha. i. pacificator inter iratos. Iureiurando. ad illud videtur alludere quod est in psal. cix.

Iurauit dominus tu es sacerdos etc. Benedictionē omnīū gentium. hoc de isaac legitur in sensu literalī. Omniū gentiū. quia omnes benedicent illū. Super caput eius. in originali super caput iacob. Testamentū. i. pactū quod pepigi cū abrahā. Magnificauit illum. hoc sā de moise loquitur auctor ecclesiastici. sed oīa hęc in superioribus exposita sunt.

Emulor enim vōs dei æmulatione. Despōdi enim vōs unū uiro: uirginem castam exhibere christo.

Eulalię uirginis. Lctō libri sapientie. Ca. viij.

Sapientia uincit maliciam. Attingit ergo a fine usq; ad finem fortiter: & disponit omnia suauiter. Hāc amauī & exquisiui a iuuentute mea. Et quæsiui spōsam mihi assumere: & amator factus sum formę illius. Generositatē illius glorificat: cōtubernium habens dei: sed & dominus omnīū dilexit eam. Doctrinā enim est disciplinā dei.

Damasi papæ. Ecclesiasti. Capi. xliij. & xlv.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo: et inuentus est iustus: & in tempore iracundię factus est reconciliatio. Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi. Ideo iure iurando fecit illum dominus crescere in plebē suā. Benedictionem omnīū gentium dedit illi: & testamentum suum confirmauit super caput ei⁹. Cognouit eum in benedictionibus suis: conseruauit illi misericordiam suam: & inuenit gratiam coram oculis domini. Magnificauit illum in conspectu regum: et dedit illi coronam glorię. Statuit illi testamentum sempiternum: & dedit illi sacerdotium magnum et beatificauit illum in gloria. Fungi sacerdotio: et habere laudem in nomine ipsius et offerre illi incensum dignum in odorem suauitatis.

Epistolæ beati Pauli.

In festo lucie virginis.

Confitebor tibi dñe. In festo barbare virginis iam exposita est hæc epistola.

In annunciatione virginis marie.

Locutus est dominus ad achaz. In feria quarta post dominicam tertiam aduentus hæc prophetia exposita est.

In festo dominici abbatis.

Lucie uirginis. Ecclesiasti. Ca. li.

Confitebor tibi dñe rex et collaudano te saluatorem meum. &c. ut supra
Commemoratio annūciationis beatæ marie. Esaie. Capi. vii.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad achaz dicēs. Pete tibi signū a domino. &c. ut supra.
Dominici abbatis & confesso. Lectio
Sapiētiae. Ecclesiastici. Capi. xxxix.

Iustus cor suum tradidit ad uigilandum diluculo ad dominum qui fecit illum: & in cōspēctū altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione & pro delictis suis deprecabitur. Si enim dñs magnus uoluerit: spiritu intelligentiæ replebit illū & ipse tanq̃ imbres mittet eloquiā sapiētiae suæ: & in oratione cōfitebitur domino. Et ipse diriget cōsiliū eius & disciplinam: & in absconditis suis cōsiliabitur. Et ipse palā faciet disciplinam doctrinæ suæ & in lege testamēti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapientiam eius: & usq; in sæculū nō delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē ei⁹ requiretur a generatione in generationem.

Thomæ aposto. Lctō pauli ad ephesios. Ca. ii.

Eratres. Iam non estis hospites & aduenæ: sed estis ciues sanctorū & domestici dei. Superædificati supra fundamentū apostolorū & pphetarū Ipso summo angulari lapide xpō iesu i quo omnis

tes. idest extranei: sed in numerum sanctorum recepti. Domestici dei. idest familiares: Superædificati. idest fundamento ecclesiæ impositi. Angulari lapide. de illo intelligit qui in edificando templo salomonis cū nō conueniret in alijs locis: tandē ad duos parietes

Iustus cor suū tradidit. Ex ecclesiasti. cap. xxxix. ubi legit nō iustus s; sapiēs. Diluculo. i. iā inde ab adolescētia. De precabit. p sapiētiā acq̃sitione. Pro delictis. i. delictorū venia. Si uoluerit. inuoluit. q; peritio est iusta. Et ipse recipiēs spiritum sapiētiae.

Mittet eloquiā. docens ignorātes. Cōfitebitur dño. ad ipsum quiddā boni est referēdo. Et ipse. i. dñs. Cōsiliabit. i. obscura clari⁹ sibi reuelādo

Ipse. i. sapiēs a deo illuminat⁹. Doctrinæ suæ. i. sibi a dño reuelatæ. Multi. nō dicit oēs: q; sapiētia pleriq; est odiosa. Nō delebitur. q; veritas in eternū manet. Nō recedet. inter hoīes in hoc seculo durabit. & apud deū in altero seculo premiis acceptis.

In festo thomæ apostoll.

Iam non estis hospites. Ex epistola pauli ad ephesios. capi. ii. in superiori parte apostolus egit de uocatione gētiū nunc ex eo infert.

Ergo non estis hospites

Epistolæ beati Pauli.

connectendos mīrū in modū cōgruit. per quod significabatur christus qui fecit vtrāq; vñū idest iudeos & gentiles. de hoc lapide legitur in psalmo. cxvij. Lapidem quem reprobauerūt edificantes hic factus est in caput anguli. constructa. s. ex iudeis & gentibus. Coedificamini. cum alijs fidelibus.

In festo sancti isidori.

Optaui & datus est mihi sensus. Ex libro sapiētię cap. vii. in quo postea quā autor osten-

dit qđ habuit per naturā: nunc infert quid habuit ex sapiētiā sibi diuinitus infusa. dicit igit

Propter quod optaui. s. donum sapiētię. Sensus. i. vt bene de omni re sentire. Regnis & sedibus. s. regalibus. Diuitias. lapidem preciosum aurū. argentum. que oīa fortune bona sunt: neq; animi bonis cōparāda.

Sup salutē et speciē. i. pulchritudinē: q̄ sunt nature bona. neq; cōparandę sapiētię. Pro luce. q̄ sic dirigit in spūalib; sicut lux in corporalibus.

In extinguiibile. i. est eterna et incorruptibilis est sapiētiā que est verbus diuinis. Innumera bilis honestas. i. nimis honor: q̄ est virtutis p̄miū qđ sequit illā: quā si vmbra corpus sequitur

Letatus sum. ordo est. qm̄ ista sapiētiā antecede bat me ideo letatus sum.

Ignorabā. s. antea quā ipsam haberem. Sine fictione. i. vīa recta quā a deo optimo doctore.

In festo stephani
protomartyris.

Stephanus plenus gratia. Ex actib; apostolorū. cap. vi. & vii. vbi lucas prosequit histo riam de beato primo xp̄i teste. Prodigia. i. miracula cōtra naturā. Libertinorū. glossa dicit a regione hos fuisse dictos. qđ si ista est ab eleutheropoli vbe iudeę dictos esse oportet: q̄ interpretat ciuitas liberorū. Cyrenēsū. a cyrenis vbe aplyce nobili. Asia. s. pp̄dicta.

ædificatio constructa crescit in templum sanctum in domino. In quo & uos coedificamini in habitaculum dei in spiritu sancto.

Sancti Isidori. Lectio libri sapiētię. Capi. vii.

Optaui & dat⁹ est mihi sensus. Et inuocaui & uenit in me spiritus sapiētię: & p̄posui illā regnis & sedibus: & diuitias nihil esse dixi in cōparationē illius. Non cōparaui illi omnē lapidē precio sum: quoniam omne aurū in cōparatione illius arena est exigua. Et tanquā lutū estimabitur argētum in conspectu illius. Super salutē & speciē dilexi illā: & proposui pro luce habere illā: quoniam inextingui bile est lumē illius. Venerūt autē mihi omnia bona pariter cum illa: & innumerabilis honestas per manus illius. Et lætatus sum in omnibus quoniam antecede bat me ista sapiētiā: & ignorabam quoniam omnium bonorum mater est. Quam sine fictione didici: & sine inuidiā cōmunico bonis illius. Et honestatem illius non abscondo.

Stephani ptomar. Lctō actuū aposto. Capi. vi.

In diebus illis. Stephan⁹ plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerūt autē quidam de synagoga quæ appellabatur libertinorum & cyrenensium & alexandrinorum & eorū qui erāt a cilicia & asia disputātes cū stephano & non poterāt resistere sapiētię

Epistolæ beati Pauli.

Qui loquebatur, subaudi in eo. Audientes hæc, ex capite. vii. quod postea & audierunt stephanum longa oratione perorantem. Dissocabantur, i. rumpebantur nimia ira. Voce magna, ne verba stephani audirentur. Continuerunt aures, ne talia audirent. Testes qui lapidabant illum. Qui vocabatur saulus, qui postea ex persecutore factus est apostolus. In festo Joannis euangelistæ.

& spiritui qui loquebatur. Audientes autem hæc: dissocabantur cordibus suis: & stridebant dentibus in eum. Cum autem esset stephanus plenus spiritu sancto: intendens in cælum uidit gloriam dei & iesum stantem a dextris. Et ait. Ecce uideo cælos apertos: & filium hominis stantem a dextris uirtutis dei. Exclamantes autem uoce magna continuerunt aures suas: & impetum fecerunt unanimiter in eum. Et eicientes eum extra ciuitatem lapidabant. Et testes deposuerunt uestimenta sua secus pedes adolescentis qui uocabatur Saulus: & lapidabant stephanum inuocantem & dicentem. Domine iesu accipe spiritum meum. Positis autem genibus clamauit uoce magna dicēs. Dñe ne statuas illis hoc peccatū. Et cū hoc dixisset odormiuit in dño.

In natali sancti iohannis euangelistæ. Lectio epistolæ beati pauli apost. Ad ephē. Capi. i.

ERatres. Benedictus deus & pater domini nostri iesu christi: qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in cælestibus in christo ante mundi constitutionem ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate Qui prædestinauit nos in adoptionem filiorum per iesum christum in ipsum secundum propositum uoluntatis suæ. In laudem gloriæ & gratiæ suæ: in qua glorificauit nos in dilecto filio suo in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum secundum diuitias gratiæ eius quæ superabundauit in nobis per iesum christum dominum nostrum.

Benedictus deus & pater. Ex epla ad ephē. Capi. i. in quo illos ad gratiarū actionem inducit ex beneficiis quæ a deo acceperunt. Deus & pater, duas exprimit personas, & tertiam cum dicit qui benedixit nos, nam benedictio spiritus sancti donum est. In christo, i. per christum quia per illum quasi per mediatorem proueniunt nobis dona.

Elegit nos in ipso, i. in filio qui est patris sapientia per quam nos elegit.

Ante mundi constitutionem, i. ab eterno, cuius effectus facta est hoc tempore. In conspectu eius, nam in conspectu hominum possunt uideri tales et non esse: cuius modi sunt hypocrite.

In charitate, sine qua nullum est meritum.

Per iesum christum, cuius fratres nos sumus per adoptionē in ipsum patrem relati. Voluntatis suæ, a qua dependet electio et prædestinatio.

Gratificauit nos, idest gratos sibi fecit. In filio suo, idest per filium suum. Redemptionem et remissionem peccatorum, & hoc per eius passionem.

Epistolæ beati Pauli.

Ad missam maiorem.

Qui timet deum faciet bona. Ex ecclesiastico cap. xv. in quo ponitur acquisitæ sapientiæ fructus & primo quibus cõceditur hoc est deum timētibz. Continēs iusticię. i. iusticiam tenēs. Apprehendet illā. i. sapientiā. Obuiabit. i. inueniet illā sibi se offerenē. Honorificata: & ipsa honesta & honestos faciens. A virginitate. i. tanq̃ sponsa sponsum. Pane vitę. de quo saluator non in solo pane viuūt homo.

In illo. scz deo firmiter inherēdo. Cõtinebit illum. i. ne cadat. Os ciꝝ. ad docendum populum.

Stola glorię. veste sacerdotali apud romanos stola vestis erat matronarū insignie castitatis. Cetera patent.

In festo sc̃toꝝ innocētū.

Vidi supra montem sion. Ex apocalypsi Joānis. cap. xliij. in quo describitur quo pacto Joānes vidit agnū idest xp̃m stipatū multitudine sanctorum. Montē sion. per quem intelligitur ecclesiā triumphans. Centum quadraginta quattuor. hoc est ex qualibet tribu duodecim millia. Nomen eius. i. agnī. Et patris eius. i. dei patris. et ex consequenti spiritus sancti. Citharedorum. i. vocum non confusarū: sed certa harmonia consonantiū. Canticum novum. quasi ex nouo testamento concinnatū. Ante sedem. i. maiestatis dei.

Quattuor animalia & seniores. de quibz supra dictū est. Empti sunt de terra. scz sanguine xp̃i & suo. Virgines. nō solū integritate corporis sed etiā cõtinentes & cōiuges hoc noīe cēsentur.

Primitię deo. i. primi qui pro nomine dei & xp̃i sanguinē fuderunt atq; ideo gratiores.

Ad missam maiore. Ecclesiasti. Ca. xv.

Qui timet deum faciet bona: & qui continēs est iusticię apprehendet illā: & obuiabit illi quasi mater honorificata. Cibauit illū pane vitę & intellectus: & aqua sapientię salutaris potauit illum. Et firmabitur in illo & non flectetur: & cõtinebit illū & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos: & in medio ecclesię aperiet os eius: & impleuit eum domuius spiritu sapientię & intellectus & stolam glorię induit eum. Et nomine æterno hereditabit illum dominus deus noster.

Sanctorum innocentum. Lectio apocalypsis beati. Ioannis apostoli. Capi. xliii.

In diebus illis. Vidi supra montē sion agnū stantem: & cum eo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius: & nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui uocē de coelo tanquam uocem aquarum multarum: & tanquam uocem tonitruī magni. Et uocem quam audiui sicut citharedorum citharizantium in citharis suis. Et cantabāt quasi canticū nouū ante sedē: & ante quattuor animalia & seniores. Et nemo poterat dicere canticū: nisi illa centū quadraginta quattuor milia: qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt cōinquinati: uirgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocunq; ierit. Hi empti sunt ex omnibz primitiis deo & agno in ore ipso.

Epistolæ beati Pauli.

In festo thome archiepiscopi cantuariensis.

Vstus si morte præoccupatus. Ex libro sapientie cap. iij. in quo ponitur præminentia sanctorum qui morte immatura sunt rapti. Præoccupat⁹ ante⁹ quam ad senectam perueniat. In refrigerio. i. in quiete a presentibus malis. Senectus. q. d. satis diu vixit: qui pie sancteq; vixit. Sensus hominis. i. sapientia illius. Vita immaculata. sine illa sit brevis siue longa. Placens deo. unde subdit placita erat deo anima illius.

rum non est inuentum mendacium. Sine macula enim sunt ante thronum dei.

Thomæ archiepiscopi. Lectio
libri sapientie. Cap. iij.

Vstus si morte præoccupatus fuerit: in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est non diuturna nec numero annorum computata. Cani sunt autem sensus hominis: & ætas senectutis vita immaculata. Placens deo: factus dilectus: & uiuens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malicia mutaret intellectum illius: aut fictio deciperet animam illius. Consumatus in breui: expleuit tempora. Placita enim deo erat anima illius. Propter hoc præperauit educere illum de medio iniquitatum: quoniam gratia dei & misericordia est in sanctos illius: & respectus in electos illius.

Translatio sancti iacobi. Ecclesiasticus. Ca. xliiij. & xlv.

Benedictio domini super caput iusti. Ideo dedit illi hereditatem: & dimisit ei partem in tribus duodecim: & inuenit gratiam. &c. ut supra.

Siluestri papæ. Pauli ad hebræos. Cap. vii.

Eratres. Plures facti sunt sacerdotes secundum legem. Idcirco quod morte prohiberetur permanere. Iesus autem eo quod maneat. &c. ut supra.

Hilarii episcopi & doctoris.

Lectio sapientie. Cap. vii.

Optaui & datus est mihi sensus. Et inuocaui & uenit in me spiritus sapientie. &c. ut supra. Mauri abbatis. Ecclesiastici. xliiij. & xv.

uis siue longa. Placens deo. unde subdit placita erat deo anima illius.

Translatus est. de miseris mundi ad requiem ut dicit. Malicia. i. tormenta & aduersitates que cogunt homines aliquando degenerare. Fictio. i. simulatio putans esse bonum quod est malum.

In breui. subaudi tempore. Tempora multa. i. opera multorum temporum. De medio iniquitatum. in quas uiuendo poterat incidere. Bractia dei in presenti vita et futura.

In translatione
beati iacobi apoli.

Benedictio domini super caput iusti. Exposita est supra in vigilia beati andree apostoli.

In festo siluestri
papæ.

Pures facti sunt sacerdotes. Exposita est supra in festo beati nicolai episcopi.

In festo sancti hilarii
episcopi.

Optaui et datus est mihi sensus. Exposita est supra in festo sancti isidori episcopi.

In festo mauri
abbatis.

Epistolæ beati Pauli.

Betus vir qui in sapientia. Ecclesiastico cap. xlii. & xv. in quo agitur de virtutū exercitatio in ordine ad deum. In sapientia, quæ est rerum diuinarum contemplatio. Meditabitur, i. exercebit se. In sensu, i. sensate. Circūspeditionem dei, i. quod deus omnia circūspicit. Cibauit illum. hoc interpositis multis verbis inferitur ex cap. xv. sed iam expositum est in festo sancti Joannis apostoli ad missam maiorem.

In festo Marcelli
pape & martyris.

Ecce sacerdos magnus, quæ exposita est supra in festo damiani pape.

In festo Antonij
abbatis.

Dilectus deo & hominibus. ex ecclesiastico cap. xlv. & loquitur de laudibus moysi: quæ possunt accommodari diuo Antonio. In benedictione, i. in omni bono.

In gloria sanctorum. s. videndo diuinam essentiam. Glorificauit illū. hæc iam exposita sunt in vigilia sancti andree.

In festo priscæ virginis
et martyris.

Sapientia vincit maliciam. Hæc iam exposita est supra in vigilia eulalie virginis & martyris Fabiani & sebastiani martyrum.

Sancti per fidem vicerunt regna. Ecclesiastico cap. xl. in superioꝝ pte enumerauit complures viros ex iudicibus regibus et prophetis. tunc inferit. Qui per fidem, quod est opus fortitudinis. Iusticiam, cui reliquæ oēs virtutes conerunt. Repromissiones, i. factas patriarchis

Betus uir qui in sapientia morabitur: & qui in iusticia meditabitur: & in sensu cogitabit circūspeditionem dei. Cibauit illum pane uitæ & intellectus: & aqua sapientiæ salutaris potauit illum: & firmabitur in illo & non flectetur & continebit illū & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos: & nomine æterno hereditabit illum dominus deus noster.

Marcelli papæ & martyris.

Ecclesiastici. Cap. xliiii.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo: & inuentus est iustus. &c. ut supra. Antonij abbatis. Ecclesiastici. Ca. xlv.

Dilectus deo & hominibus: cuius memoria in benedictione est. Similem fecit illum in gloria sanctorum & magnificauit eum in timore inimicorum: & in uerbis suis monstra placuit. Glorificauit eum in conspectu regum: & iussit illi stare coram populo suo: & ostendit illi gloriam suam. In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit eum ex omni carne. Audiuit enim uocem ipsius: & induxit illum in nube: & dedit illi cor ad præcepta: & legem uitæ & disciplinæ.

Priscæ uirginis & mar. Lectio sapiæ. Ca. viii.

Sapientia vincit maliciam: attigit ergo a fine usque ad finem fortiter. &c. ut supra.

Fabiani & sebastiani martyrum. Lectio epistolæ pauli ad hebræos. Capi. xi.

Ratres. Sancti per fidem uicerunt regna operati sunt iusticiam: adepti sunt repromissiones

Epistolæ beati Pauli

Ora leonũ. quod de daniele scribitur Danielis. vi. Impetum ignis. vt in tribus pueris. Dani. iij. Acie[m] gladii. quod sepe fecerunt duces: iudices: & reges israel & iuda. De infirmitate. vt in ezechia rege. Esaię. xxxviij. Castra exterorũ. i. alienigenarũ vt Josue & David. Mortuos suos. vt mulier sareptana per orationē helię. & sunamitis p heliseum. Distenti sunt. in tormētis positi. Redemptionē. s. a pena. Resurrectionē. in futura gloria. Lapidati sunt. vt naboth. iij. Regum. xxi. Secti sunt. vt Esaias propheta serra lignea. Tētati sunt. ad idolatriam. In melotis. s. vestibus ex pelle meliũ. aut forte ouis. Nō erat mūdus. quem odio habebant et fugiebant. cetera patent.

Obturerunt ora leonuum: extinxerunt impetū ignis: effugauerunt aciem gladii. Conualuerũ de infirmitate: fortes facti sunt i bello. castra uerterũ exterorum: acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alii autem distenti sunt: nō suscipiētes redemptionem: ut meliorem inuenirent resurrectionem. Alii uero ludibria & uerba experti: in super & uincula & carceres. Lapidati sunt: secti sũt: tentati sunt: in occisione gladii mortui sunt: circūerunt in melotis & in pellibus caprinis. Egentes: angustiat: afflicti. quibus dignus non erat mundus. In solitudinibus errantes: & in montibus: & in speluncis: & in cauernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt. In xp̄o iesu dñō nostro.

Agnētis uirginis et martyris. Pauli ad corinthios. ii. Capi. x.

ERatres. Qui gloriatur in domino gloriētur: Nō enī qui seipsum cōmendat. &c. ut supra.

Vincenti mar. Pauli ad timo. ii. Ca. ii. & iii.

Quāritissime. Memor esto dominum nostrum iesum christum resurrexisse a mortuis ex semine dauid secundum euangelium meum: in quo laboro usq; ad uincula quasi male operans. Sed uerbum dei nō est alligatũ. Ideo oīa sustineo propter electos: ut & ipsi salutē consequantur: quæ est in xp̄o iesu cū gloria cœlesti. Tu autē affecutus es meā doctrinam: institutionē: propositũ: fidē: longanimitatē:

miter perstet in euāgelij x̄itate. Meā doctrinā. s. intelligēdo. Institutionē. s. mores q̄e institui. Propositũ. de fidei predicatione. Fidē. s. articuloꝝ. Longanimitatē. s. premij spem.

In festo agnetis uirginis & martyris.

Quā gloria in dño gloriē. s. exposita est supra in festo Leocadię x̄ginis & martyris.

In festo Vincentij martyris.

Memor esto dominum nostrum. Ex epistola secūda ad timotheum capi. partim secūdo partim tertio. Imprimis itaq; gloria cœlestis predicatoribus promittitur per christum resurgētem: qui est causa nostre resurrectionis. Euangelium meum. i. quod ego predicaui vobis. Ad uincula i. carcerē in quo nūc sum.

Male operas. i. nocēs & criminōsus. Nō est alligatũ. qz etiā in carcere docebat. Propter electos. i. electoꝝ salutē. Fidelis ser. i. ver⁹ est. Tu autē timothei hortat̄ vt fir-

Epistole beati Pauli.

Dilectionē. s. dei & proximi. Patientiam. in aduersis & persecutionibus tolerādis. Antiochie. que est pīdici ciuitas. nā alia est ad ozontē que magna cognominat iconio & listris de quibus in actibus apostolorū cap. xliij. In festo illesonsi archiepiscopi.

Optaui & datus est mihi sensus. Jam exposita est supra in festo sancti isidori episcopi. In festo balbile & trium puerorum.

Iustorum anime in manu dei sunt. Ex libro sapientie. cap. lii. In quo ostenditur quod mors iustorum & si vulgo putatur ignominiosa: apud deum est gloriosa. In manu dei. in cuius manus commendamus spiritum nostrum. Tormentum malicie. in originali tormentum est mortis. hoc est penēquā mali patientur apud inferos. Mori. i. animā cū corpore illoz extingui. Exitus illorū. i. mors esse misera. Ab itinere iusto. i. a via recta nihil illis proficiēte abierunt in interitum opinione illoz. Illi autē. qui sic putantur exterminati.

In pace. i. in requie & gloria. In paucis. qz nō sunt multa huius vite mala illorū bonorū q̄ expectantur cōparatione. Tentauit eos. i. experiri voluit an essent ipso digni. Aurum in fornace. qd ita purius euadit. Holocaufti. cuius odor ad deū erigitur. In tēpore. qm̄ resurgēt & fulgebūt in gloria. Iudicabunt nationes cum apostolis vt saltor dicit.

Saulus adhuc spirans. ex actib⁹ aploz cap. ix. in quo agitur de cōuersione pauli ex persecutore in christi apostolum. Spirans minarum. i. minas. Et cedis. i. cedem et est constructio grēca in huiusmodi verbis cum genitiuo. Accessit. non prouocatus sed ultro.

dilectionem: patientiam: persecutiones: passionēs qualia mihi facta sunt antiochie: iconii listris. Quales persecutiones sustinui: & ex omnib⁹ eripuit me dominus. Et omnes qui uolunt pie uiuere in christo iesu persecutionem patientur.

Illesonsi episcopi. Lectio libri sapie. Ca. vii.

Optaui: & datus est mihi sensus. Et inuocaui & uenit in me spiritus sapientie. &c. ut supra. Balbile & triū puerorū. Sapientie. Cap. iij.

Iustorum anime in manu dei sunt: & non tanget illos tormentum malicie. Visi sunt oculis insipientium mori: & extimata est afflictio exitus illorum. Et ab itinere iusto abierunt in exterminium. Et quod a nobis est iter exterminii: illi autem sunt in pace. Et si corā hominibus tormenta passi sunt spes illorum immortalitate plena est. In paucis uexati: in multis bene disponentur. Quoniam deus tentauit eos: & inuenit illos dignos se. Tanquam aurum in fornace probauit illos: & quasi holocausti hostiā accepit eos: & in tēpore erit respectus illorū. Fulgebunt iusti: & tanquam scintille in arundinetis discurrent. Iudicabunt nationes: & dominabuntur populis: & regnabit dñs illorū in perpetuum.

Conuersio scti pauli. Actū aposto. Ca. ix.

In diebus illis. Saulus adhuc spirans minarū & cedis iu discipulos dñi: accessit ad principē

In conuersione sancti Pauli.

Epistolæ beati Pauli.

Epistolas, ex quarum auctoritate posset questionem exercere. In damascum, syrie ciuitatem nobilem. *Bulus viç.* idest doctrine christiane. *Saule saule.* in greco saul saul, quo nomine fuit hebreorum rex primus, sed postea formatione latina factus est saulus, deinde paulus. Quem persequeris, scilicet in membris meis. Contra stimulum. Ex proverbio dictum est etiam apud terentium celebrato contra stimulum calceæ. Comitabantur cum eo, ego dicerem comitabantur cum. Trahentes, scilicet qui eum comitabantur. Nomine ananias, qui ex iudeo factus erat christianus, de quo Actuum, xxi. In visu, in somno. Rectus quia sunt et vici in vrbibus obliqui. Iude, ad quem paulus diuerterat. Tharsensem, ex tharso vrbe cilicie. Et vidit paulus, in visione non solum virum sed nomen quoque illius didicit.

Uas electionis. quia quemadmodum sunt vasa que sunt in usus fordidos puta scalpulum: trulla: matella, ita alia eliguntur in usus honestos puta que sunt altaris ministerio comparata. Portet nomen meum, predicando christum christianamque religionem.

Ostendam illi, per experientiam. Quanta, quam multos labores et pericula.

sacerdotum: & petiit ab eo epistolas in damascum ad synagogas: ut si quos inuenisset huius viæ viros ac mulieres uinctos perduceret ierusalem. Et cum iter faceret: contigit ut appropinquaret damasco. Et circumfulsit eum lux de cælo: & cadens in terram audiuit uocem dicentem sibi. Saule saule quid me persequeris. Qui dixit. Quis es domine? Et ille. Ego sum iesus quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit. Domine quid me uis facere. Et dominus ad eum. Surge & ingredere ciuitatem: & dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti: audientes quidem uocem neminem autem uidentes. Surrexit autem saulus de terra: apertisque oculis nihil uidebat. Ad manus autem illum trahentes: introduxerunt damascum. Et erat ibi tribus diebus non uidens: & non manducauit: nec bibit. Erat autem quidam discipulus damasci nomine ananias. Et dixit ad illum in uisu dominus. Anania. At ille ait. Ecce ego domine. Et dominus ad illum. Surge & uade in uicum qui uocatur rectus: & quære in domum iudæ faulum nomine tharsensem. Ecce enim orat. Et uidit uirum anniam nomine introeuntē: & imponentē sibi manū ut uisum recipiat. Respondit autē ananias. Dñe audiui a multis de uiro hoc: quanta mala sanctis tuis fecerit in ierusalē. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autē ad eum dñs. Vade quoniam uas electionis mihi est iste: ut portet nomen meum coram gentibus & regibus & filiis israel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit ananias: & introiuit

Epistolæ beati Pauli.

Implearis spiritu sancto. per baptismū. Tanq̃ squāmē. s. piscium. hoc est p̃stulē sue
scharē. Huc i. antiochiam. In festo brigide virginis.

Domine deus meus
exaltasti. ex ecclesia
stico cap. li. in quo laus
gloria cū gratiarū actio-
ne deo datur conferendo
mihī vitę prosperitatem.

Defluēt. in quā defluis-
mus: aut illa in nos. De
precatus sum. ut habeā fi-
nem bonum. Patrem
dñi mei. i. messie venturi.

Tribulationis. i. mortis
Superborū. demones
intelligit eo tempore su-
perbientes et criminan-
tes. Assidue. i. horis cō-
gruētibz. Exaudita est
i. sic faciēdo exaudietur.

De perditione. s. gehē-
na. De tempore iniquo
i. de hac vita iniquitatis-
bus obnoxia.

In festo beati Ignacii
epi & martyris.

Beatus vir qui inue-
tus est. Ex ecclesiasti-
co cap. xxi. vbi legitur
beatus diues. vbi auctor
diuitem immaculatū cō-
mendat quod rarum est
et difficile. vnde in euan-
gelio saluat: & facilius in-
quit est camelū per fora-
men acus intrare: quam
diuitem in regnum celo-
rū. Post aurū. p̃uari-
clā. Sperauit. consti-
tuēdo in ea finem suum.

Quis est hic? q. d. rarus
est inuētū. Mirabilia.
qz nihil aliud est mirabi-
le nisi qd raro contingit.
Probat in illo. s. auro.

in domum: & imponens ei manus dixit. Saule sau-
le frater: dominus misit me iesus: qui apparuit tibi
in uia qua ueniebas: ut uideas & implearis spiri-
tu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tā-
quam squāmē: & uisum recepit. Et surgēs baptiza-
tus est. Et cum accepisset cibū: confortatus est. Fuit
autem cum discipulis qui erāt damasci per dies ali-
quot. Et continuo ingressus in synagogam: prædi-
cabat iesum: quoniam hic est filius dei. Stupebant
autem omnes qui eum audiebant & dicebant. Non
ne hic est qui expugnabat in ierusalem eos qui in-
uocabant nomen istud. Et nūc ad hoc uenit: ut ui-
ctos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus
autem multo magis conualecebat: & confunde-
bat iudæos qui habitabant damasci: affirmans quo-
niam hic est christus.

Brigide uirginis. Ecclesiastici. Cap. li.

Domine deus meus: exaltasti super terram ha-
bitationem meam & pro morte defluentī de
precata sum. Inuocaui dominum patrem domini
mei: ut nō derelinquat me in die tribulationis meę
& in tempore superborum sine adiutorio. Lauda-
bo nomen tuum assidue: & collaudabo illud in cō-
fessione: & exaudita est oratio mea. Liberaisti me
de perditione: & eripuisti me de tempore iniquo.
Propterea cōfitebor: & laudem dicam nomini tuo
domine deus noster.

Ignacii episcopi & mar. Ecclesiasti. Ca. xxxi.

Beatus uir qui inuentus est sine macula: & qui
post aurum nō abiit: nec sperauit in pecunię
thesauris. Quis est hic & laudabimus eum. Fe-
cit enim mirabilia in uita sua. Qui probatus est

potuit transgredi. quia diuitie sunt instrumenta ad male agendum. Bona illius. nam pro temporalibus accipit eterna. Ecclesia sanctorum. quia misericordia illius ab omnibus laudabitur.

In festo purificationis Marie virginis.

Ecce ego mitto angelum meum. Ex malachia propheta cap. iij. in quo precipue agitur de christi aduentu atque eius precursore Joanne baptista et de presentatione in templo quod festum dicitur purificationis.

in illo: & perfectus inuentus est: & erit illi gloria eterna. Qui potuit transgredi & non est transgressus: & facere mala & non fecit. Ideo stabilita sunt bona ipsius in domino: & eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum.

Purificatio beatæ mariæ. Lectio malachie prophete. Cap. iij.

Ecce dicit dominus deus. Ecce ego mitto angelum meum: & præparabit uiam ante faciem tuam. Et statim ueniet ad templum sanctum suum dominator quem uos queritis: & angelus testamenti quem uos uultis. Ecce uenit dicit dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem aduentus eius? Et quis stabit ad uidendum eum. Ipse enim quasi ignis conflans: & quasi herba fullonum. Et sedebit conflans: & emundans argentum: & purgabit filios leui: & conflagrabit eos quasi aurum & quasi argentum & erunt domino offerentes sacrificia in iusticia. Et placebit domino sacrificium iuda & ierusalem: sicut dies sæculi & sicut anni antiqui. Dicit dominus omnipotens.

Cathedra sancti petri. Lectio beati petri apostoli prima. Cap. primo.

Petrus apostolus iesu christi. Electis aduenis dispersionis: ponti: galatiæ: capadociæ: asiæ & bithiniæ secundum præscientiam dei patris in sanctificationem spiritus: in obediëntiâ & asperсионem sanguinis iesu christi: gratia uobis & pax multiplicetur.

batur. Secundum præscientiam. hoc refertur ad illud quod dixit electis. Spiritus. scilicet sanctis: cui attribuit sanctificatio. In obediëntia. quia fuit obediens patri usque ad mortem. Et asperсионem. unde omnia sacramenta efficaciam habent. Gratia uobis. Verba sunt salutatio in epistolâ principis.

to angelum meum. scilicet iohannem nuncium siue precursorem

Ante faciem tuam ad christum dirigatur sermo. Siue meam. quia eadem est diuinitas patris et filii. Veniet ad templum. hoc facit ad festum. Testamenti. scilicet noui. Ecce uenit. perueniet ad iudicium finale.

Stabit. scilicet stare poterit præfulgore. Verba fullonum. que in ieremia dicitur borith. hispane xabonera. Emundans argentum. scilicet animas quasi argentum. Filios leui. scilicet sacerdotes. Colabit eos. scilicet mundabit quasi per colum.

Dies sæculi. scilicet sacrificii antiquum abel iusti. Cetera patent.

In cathedra sancti petri.

Petrus apostolus iesu christi. Ex prima petri epistola cap. pri. nam duas scripsit epistolas: quarum hanc primam scribit ad eos qui de gentilitate fuerant conuersi. ideo dicit aduenis. potest fieri ut fuerit hebreus tamen peregrinus. quia dicit dispersionis. Pontus galatiam. omnes he regiones sunt asiæ maioris ad quas nunc siluanus proficisce-

Epistolæ beati Pauli.

Benedictus deus. prosequitur epistolā. Regenerauit nos. per baptisum. In spem viuā. i. certā & solidā. Per resurrectionē. unde habemus spem resurgendi. In hereditatē incorruptā. i. que nūq̃ terminat̃. In vobis. i. p̃ vobis. Custodimini per fidē. perseverantes in bono. In tēpore nouissimo. i. in finali iudicio. in quo oīa occulta reuelabūtur. In quo exultabitis. eternaliter. Modicum nunc. i. temporaliter. Probatio fidei. in tribulationibus.

Quod p̃ ignē pbatur. si cut vos pbamini per tentationes. Inuentas. i. cedit vobis in laudem &c.

In reuelatione iesu xp̃i i. in die iudicii vt dixim⁹.

In festo sancte helenę.

Mulierem fortē quis inueniet? Ex libro prouerbiorū salomonis cap. xxxi. que sit hec mulier fortis inter expositores non satis constat: sed prima frōte videtur salomon intelligere probam matronā atq; rei familiaris prouidā gubernatricem. Quis inueniet. q. d. tantū bonū raro potest inueniri. Preciū eius. qz huiusmodi merx preciosa est. Nō indigebit. quia domum habebit suppellectilī cūcta ornata.

Et bonum. i. sponso suo

Lanam & linum. i. materiam vnde faciat vestes & suppellectilia. Consilio. i. arte nendi et texendi.

Manis institoris. i. mercatoris a longe portanti merces suas. Surrexit. i. summo manere comparet cibos familię.

Predā. in hebreo habeturannonā. Agrū. aptū plātationi. Manuum suarum: quē aliunde lucrata est. Lumbos suos. i. libidinē repressit.

Brachiū suū. ad fortiter agendū. Negociatio eius. in iis que supra memorauit. In nocte per quam potest intelligi mors. Ad fortis. in hebreo est ad vestibulū hoc est circulū qui

Benedictus deus & pater domini nostri iesu christi qui secundū magnā misericordiam suam regenerauit nos in spem uitę eternę per resurrectionē iesu christi ex mortuis in hereditatē incorruptibilē & incontaminatā: & immarcessibilē conseruatam in cœlis: in vobis qui in uirtute dei custodimini per fidē. in salutē paratā reuelari in tempore nouissimo. In quo exultabitis modicum nunc si oportet cōtristari in uariis tentationibus: ut probatio uestre fidei multo preciosior sit auro quod per ignem probatur: inueniatur in laudem & gloriam & honorē & reuelatiouem iesu christi domini nostri.

Sancte helenę. Prouerbiorum

Cap. xxxi.

Mulierem fortē quis inueniet. Procul & de ultimis finibus preciū eius. Confidit in ea cor uiri sui: & spoliis non indigebit. Reddet ei bonum & non malū: omnibus diebus uitę suę. Quęsiuit lanam & linū: & operata est consilio manuum suarū. Facta est quasi nauis institoris de longe portās pānem suum. De nocte surrexit: deditq; prædam domesticis suis: & cibaria ancillis suis. Considerauit agrū & emit eum: de fructu manū suarum plantauiit uineam. Accinxit fortitudine lumbos suos: & roborauit brachiū suum. Gustauit & nidiit quoniam bona est negotiatio eius. Nō extinguetur in nocte lucerna eius. Manū suā misit ad fortia: & dīgitī eius

Epistolæ beati Pauli.

fuso appenditur. A frigoribus niviis. i. ab hyeme. Duplicibus. indumentis duplicatis.

Stragulatam vestem. i. quæ sterni possit in lecto aut in solo aut mensa. Byssus. genus lini. Purpura. qua byssus inficitur. Nobilis. quia ex vxore honor illi accedet. Lana-

apprehenderunt fufum. Manum suam aperuit in opibus: & palmas suas extendit ad pauperem. Non timebit domui suæ a frigoribus niviis: omnes enim domesticici eius uestiti sunt duplicibus. Stragulatam vestem fecit sibi: byssus & purpura indumentum eius. Nobilis in portis uir eius quando sederit cum senatoribus terræ. Sindonem fecit & uendidit: & cingulum tradidit cananeo. Fortitudo & decor indumentum eius: & ridebit in die nouissimo. Os suum aperuit sapientiæ: et lex clementiæ in lingua eius. Considerauit semitas domus suæ: & panem ociosa non comedit. Surrexerunt filii eius & beatissimam prædicauerunt: et uir eius laudauit eam. Multæ filia concogitauerunt diuitias: tu supergressa es uniuersas. Fallax gratia et uana est pulchritudo. Mulier times deum ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum: & laudent eam in portis opera eius.

Gregorii papæ. Ecclesiastici.

Capitulum. xlvii.

Dedit dominus confessionem sancto suo: & excelso in uerbo gloriæ. De omni corde suo laudauit dominum & dilexit deum qui fecit illi: & dedit illi contra inimicos potestatem. Et stare fecit cantores contra altare: et in sono eorum dulces fecit modos. Et dedit in celebrationibus decus: & ornauit tempora usque ad consumationem uitæ. Christus purgauit peccata ipsius: & exaltauit in æternum cornu ipsius. Sapientia laudauit animam suam: & in domino honorificabitur: & in medio populi sui gloriabitur: et in plenitudine sancta admirabitur. Et in multitudine electorum non habebit laudem: et inter benedictos benedicetur.

neo. hic per mercatorem ponitur: alioqui nomen est patrie. In die nouissimo. i. iudicii. Gratia et pulchritudo. quæ dotes in muliere cum etate fluunt. Laudabitur. scilicet sine fine. In portis. ubi est hominum concursus frequens.

In festo gregorii papæ.

Confessionem sancto suo & excelso. ex ecclesiastico capitulo. xlvii. quod in loco autor laudes dauid regis persequitur. quæ possunt accommodari pontifici gregorio dicens. In omni opere dedit confessionem sancto. i. deo qui sanctus sanctorum est.

In uerbo gloriæ. i. gloriam de omnibus attribuendo. Dedit potentiam. scilicet deus ipse dauid. aut quod dauid ipsum desiderit potentem & sibi adiutorem. Cantores. quos dauid instituit cum holocaustis & res diuina peragebatur. Modos. i. modulationes psalmorum.

Dedit deus. i. honores Ornauit tempora. i. festa per annum digesta.

Christus. i. deus homo. Peccata ipsius. i. dauid adulteria et homicidia.

Cornu ipsius. i. regni potentia et dignitas. Quæ sequuntur aliunde sunt & patent.

Epistolæ beati Pauli

In festo gabrielis arcangelii.

Acce vir gabriel. Ex daniële propheta cap. ix. in quo post orationē danielis ponitur reuelatio illi facta per gabrielem. Vir gabriel. i. angelus in specie viri. A principio. s. in capite precedenti. Tetigit me. i. excitauit. Sacrificij vespertini. nam per totā diem orauerat vsq; ad vespērā. Egressus sum. i. a deo et veni ad te. Egressus est sermo. i. dei sentētia de futuris. Vir desideriorū. i. desiderans scire futura. Animaduerte. illum facit deuotum et attentū. Septuaginta hebdomade. est hebdomada septē dierū. septem mensium. septē annorum septuaginta annorū sicut hoc in loco. vbi per septuaginta hebdomadas intelligitur quadringenti nonaginta anni: vsq; ad xpī aduentū. Abbreuiate sunt. idest registrate in dei pręscientia. Finem accipiat peccatū. per christi passionē. Prophecia. s. de christo predicta. Ungatur sanctus. vnde messias interpretatur vinctus.

Georgij martyris.

Axpectatio iustorum leticia. Ex libro puerbiorum cap. x. in quo Salomon filium instituens cōtinuat precepta et admonitiones suas.

Leticia. quoniam beatitudinem sequitur voluptas vt Aristoteles li. x. Ethicorum scribit. Alia domini. i. ei⁹ iusticia simplices premendo. Nō commouebitur. a stabilitate virtutis. Os iusti.

alios docēdo. Placita deo et viris bonis. Diriget eos. s. in beatitudinem. Supplatio. qua decipiunt simplices. Iusticia rectorū. subaudi iudicij. Iust⁹ vt agustia. sicut dauid et alij scij. Impi⁹. sicut absalom ppter impietate i patrē. Simulator ore. i. hypocrita adulator.

Grabielis arcangelii: Lcō daniē. pphe. Ca. ix.

Acce vir Gabriel quem uiderā in uisione a principio cito uolans tetigit me: in tempore sacrificij vespertini docuit me: et locutus est mihi: dixit q; danieli. Nunc egressus sum ut docerē te: & intelligeres. Ab exordio pręcum tuarum egressus est sermo. Ego autem ueni ut iudicarem tibi: quia uir desideriorum es. Tu uero animaduerte sermonem & itellige uisionē. Septuaginta hebdomadæ abbreviatæ sunt super populum tuum: & super urbē sanctam tuam ut consumetur pręuaricatio: & finem accipiat peccatum: et deleatur iniquitas: et adducatur iusticia sempiterna: et impleatur uisio et pphecia: et ungatur sanctus sanctorum.

Georgij marty. Lcō sapiē. puer. Ca. x. & xi.

Axpectatio iustorum læticia: spes autem impiorum peribit. Foritudo simplicis uia domini: et pavor his qui operantur malū. Iustus in æternum non commouebitur: impii autem non habitabunt in terra. Os iusti parturit sapientiam: et lingua prauorum peribit. Labia iustorum considerant placita: os autem impiorum peruersa. Simplicitas iustorum diriget eos: et supplantatio peruersorum uastabit illos. Iusticia rectorum liberabit illos: et in insidiis suis capientur iniqui. Iustus de angustia liberatus est: et tradetur impius pro eo. Simulator ore decipit amicū suum: iusti liberantur

Epistolæ beati Pauli.

Scientia. per quam sciunt distinguere inter amicū & adulatorem. In bonis iustorum. i. qui procurant reip. utilitatem. Erit laudatio. quia laudabitur qui perdit impios. Benedictio iustorum. i. oratione. In festo marci euangeliste.

Similitudo vultus quattuor animalium. Ex ezechiele propheta cap. pri. In quo ponitur visio presidentis & quattuor animalium per quos intelligimus quattuor euangelistas quorum vnus est marcus qui vitulo assimilatur.

scientia. In bonis iustorum exaltabitur ciuitas: & in perditione impiorū erit laudatio. In benedictione iustorum exaltabitur ut ciuitas.

Marci euange. Lectio ezechie. prophete. Ca. i.

Similitudo vultus quattuor animalium: facies hominis & facies leonis a dextris ipsorum quattuor. Facies autem bouis a dextris ipsorum quattuor. Et facies aquilæ desuper ipsorum quattuor. Et facies eorum & pennæ eorum extēta desuper. Duæ pennæ singulorum iungebantur: & duæ tegebāt corpora eorum. Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spiritus: illuc gradiebantur: nec reuertebantur cū ambularent. Et similitudo animalium & aspectus eorum: quasi carbonū ignis ardentium: & quasi aspectus lapidarum. Hæc erat visio discurrens in medio animalium. Splendor ignis: & de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant & reuertebantur in similitudinem ignis coruscantis.

Petri martpris. Pauli ad timotheū. ii. Cap. ii.

Nemo militans deo: implicat se negociis secularibus ut ei placeat cui se probauit. Nam & qui certat in agone: non coronabitur: nisi legitime certauerit. Laborantem agricolam oportet primum defructibus accipere. Intellige quæ dico. Dabit enim tibi deus in omnibus intellectum. Memor esto dominum iesum christum resurrexisse a mortuis ex semine dauid secundum euangelium meum:

accipere. Intellige quæ dico. quia loquor tibi in figuris & exemplis. Memor esto. premisi laborantibus proponit. Secundum euangelium meum. quod accepi a xpo predicandum.

A dextris. a parte dextra. respectu prophete visionem vidētis. Facies aquilæ. quæ erat desuper in parte posteriori. Exteñte desuper. quia videbatur respicere superiora. Iungebatur in extremitatibus. Duæ quæ non erant extēte ad volandum. Ambulabant non circūagendo corpus. Quasi carbonū ignis. i. fulgētis quasi ignis ex carbonibus. Lapidarius i. facili ardentium. Hæc erat visio. i. ignis & fulgur erumpēs ex medio.

Petri & pauli
martyrum.

Nemo militans deo. Ex epistola secunda ad timotheū. cap. ii. in qua apłs hortatur illū vt sit sollicitus in officio predicandi. Militans deo. in officio alios docendi. Qui se probauit. i. approbari voluit cuius seruitio se deuotus. In agone. in ludis olympicis ubi victores coronantur. & ita in nostra religione. Laborantem agricolā. exēplo agrico le dicit predicatorem ubi laborat inde debere victum

Epistola beati Pauli.

Alii ad vincula. videtur paulus esse in carcere quo tempore hanc epistolam scribit. Quasi male operans. i. facinorosus. Alia exposita sunt. *3. i. i. philippi & iacobi.*

Stabunt iusti in magna constantia. Ex libro sapientie. cap. v. in fine capituli superioris dicit in die iudicii quales erunt mali. Hunc vero quales iusti. In magna constantia. cum christo iudicantes. Qui se angustia. nocendo illis. Labores coru. i. bona que laborauerunt. Videntes. i.

mali. Mirabuntur. scz illos quos leserat in gloria positos. In subitatione. i. non sperata salutem subito peruenisse.

Dicentes intra se. no eripuit tamen quid dicat.

Poenitentia. que tamen nihil pficiat illis: sed noceat. In derisum. idest quos deridebam. Impropetii. i. obprobrii.

Insensati. i. futuroz improvidi. Insaniam. quia contemnebat bona temporalia. Sine honore. qz moriebantur quasi ignominiosi & nocentes.

Inter filios dei. quos sibi heredes instituit.

In festo inuentionis sancte crucis.

Confido de vobis in dno. Ex epistola pauli ad galatas cap. v. & vi. in quibz dicit apostolus se bene de galatis sperare. & quod monitiones suas seruabant. Hi nihil aliud. qz qd a me vobis predicatum est. Conturbat vos dicentes quod sine circumcissione salui esse non potestis. Iudiciu. i. pe-

nam. Quid persecutione patior. quia non ob aliam rem persequuntur me iudei. Scandalu crucis. qz hoc erat quod iudei scandalizabantur qd predicabat xpm crucifixum: atqz legem moysa- cam auferbat inducens christi nouam. Abscindantur. i. a nobis separentur. Conturbat vos. dicentes circumcissionem necessariam ad salutem. Quicunqz voluit placere. que sequuntur sunt ex capite vi. multis vobis interposita. In carne. predicando legalia simul cum euangelio.

in quo laboro usq; ad vincula: quasi male operans sed verbum dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos: ut & ipsi salutem consequantur: quæ est in christo iesu cum gloria celesti.

Philippi & iacobi. Lectio. sapientie. Cap. v.

Stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt: & qui abstulerunt labores eoru. Videntes turbabuntur in timore horribili: & mirabuntur in subitatione insperate salutis: gementes præ angustia spiritus: dicentes intra se: poenitentiam agentes: & præ angustia spiritus gementes. Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum: & in similitudinem impropetii. Nos insensati vitam illorum extimabamus insaniam: & finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei: & inter sanctos fors illorum est.

Inuentio sancte crucis. Pauli ad galatas. Cap. v. & vi.

Ratres. Confido de vobis in domino: qz nihil aliud sapietis. Qui autem conturbat vos: portabit iudicium: quicunq; est ille. Ego autem si circumcissionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior? ergo euacuatum est scandalum crucis. Utinam & abscindantur qui vos conturbant. Quicunq; enim volunt placere in carne: hi cogunt vos

Epistolæ beati Pauli.

Tantū. i. hoc faciūt ne iudeos offendāt timētes illosq; persecutionē propter xpm. Legē custodiunt. quia in plerisq; preuaricantur. In carne vestra. i. qd fecerint vos per circūcisionem suę opinionis. Alia patent.

Reddet de⁹ mercedē laborū. Ex libro sapiētię cap. x. In originali est reddidit iustus. i. iudē. Ex circūcisus ex egypti quibus precepit ut spoliarent egyptios quasi iuste id facerent

circūcidi: tantum ut crucis christi persecutionem non patiantur: nec enim qui circūciduntur legem custodiunt: sed uolunt uos circūcidi: ut in carne uestra gloriētur. Mihi autem ab sit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. Per quem mihi mundus crucifixus est: & ego mundo.

Gordiani & epimachi. Lectio libri sapię. Ca. x.

Reddet deus mercedem laborum sanctorū suorū: & deducet illos in tria mirabili: & fuit illis in uelamento diei: & in luce stellarum per noctem. Transtulit illos per mare rubrum: & transuexit eos per aquam nimiam. Inimicos autē illorum demersit in mare: et ab altitudine inferorū deduxit illos. Ideo iusti tulerunt spolia impiorum: & decantauerunt dñe nomen sanctū tuum. Et uicttricem manum tuam laudauerunt pariter domine deus noster.

Sancti iuonis. Lectio sapientię. Capi. x.

Iustū deduxit dominus per vias rectas & ostēdidit illi regnum dei: & dedit illi scientiam sanctorum. Honestauit illum in laboribus: & completuit labores illius. In fraude circūuenientium illū affuit illi: & honestum fecit illum. Custodiuit eum. ab inimicis: et a seductoribus tutauit eum: & certamen forte dedit illi ut uinceret: & sciret quoniā omnium potentior est sapientia. Hęc uenditum iustum non derelinquit: sed a peccatoribus liberauit eum. Descēditq; cum illo in foueā: & in uinculis

pro mercede suorū laborum. In uia mirabili. i. per siccū in medio mari In uelamento diei. p. nubem. In luce stellarum per ignē. Inferorū. i. a profunditate maris. Tulerunt spolia. i. egyptiorū in mari extinctorū. Decantauerunt. i. canticū illud quod scriptū est Exo. xv. hoc est cātemus dño. Sed officiū huius cōcinator mutauit tēporis ex pręterito in futurum.

In festo sci iuonis.

Iustū deduxit dñs. ex libro sapiētię cap. x. ubi loquit de iacob profugo. Itā in originali habetur. hęc autē profugum fr̄s fratris iusti deduxit. i. iacob: & nunc iuonem.

Regnum dei. quādo uidit scalā cuius summītas tangebāt celum. Sanctorum. i. angelorū ascendentium & descendentium.

In laboribus seruientem laban socero suo.

Labores illi⁹. accipientis loco mercedis uxores duas. Ab inimicis. a laban & filiis illius ex Gen. uel cap. xxxi. Certamen forte. quia luctatus est cū angelo Gen. xxxii. Et uinceret. i. elau fratrē suū

Venditū iustū. i. ioseph quem fratres vendiderunt ismaelitis. Ab inimicis. i. a fratribus in eū peccatis. Descēdit in foueā. i. in carcerē in quē missus est ob simulatū stuprū.

Sceptrum & potentiam, quæ illi pharaon communicauit. Deprimebant. criminantes illum apud regem.

In festo nicomedis & reueriani.

Spectaculi facti sumus. Ex prima ad corinthios epla cap. iij. in quo apostolus assignat causam quare cōtēnebatur oībus. Spectaculi. i. monstrū ad quod videndū oēs concurrebāt admirantes illorum patientiam. Angelis quia angeli etiam stupebant. Stulti opinione male de nobis sentientis. Usq; in hanc horam. i. a tempore quo fidem recepistis. Instabiles sumus. i. non habemus domicilium stabile. Manibus nostris. qd apostolus faciebat ne alios grauaret. Maledicimur. qd iubet christiana religio. Blasphemamur. & oramur p blasphemantibus. Purgamēta. i. immundicie. Omnium peripsēma. i. putamen siue ramentum a peripsao quod est rado. is.

nō derelinquit eū: donec afferret illi regni sceptrū & potentiam aduersus eos qui eum deprimebant: & mendaces ostendit qui maculauerunt illū: et dedit illi claritatē æternam dominus deus noster.

Nicomedis & reueriani. Lectio ad corinthios. i. Cap. iiii.

Manibus nostris. qd apostolus faciebat ne alios grauaret. Maledicimur. qd iubet christiana religio. Blasphemamur. & oramur p blasphemantibus. Purgamēta. i. immundicie. Omnium peripsēma. i. putamen siue ramentum a peripsao quod est rado. is.

In festo marcellini & petri.

Respondens vnus de senioribus. Ex libro apocalypsis cap. vii. in quo Ioannes instruitur de predictis martyribus nomine. Qui sunt? senior ille ioannem interrogat. Sed ioannes dicit se ne scire. atq; a seniore doceri petit. Tu scis. i. qui cum illis agis. De tribulatione. scilz martyrii.

In sanguine agni. quē et ipsi pro eius nomine fuderunt. Ante thronū dei. videntes eum facie ad faciem. Habebat. qz nō possunt ab eo auelli. Non esurient. i. nullam calamitatē parietur.

ERatres. Spectaculū facti sumus mūdo & angelis et hominibus. Nos stulti ppter xpm: uos autē prudentes in xpo. Nos infirmi: uos autē fortes Vos nobiles: nos autē ignobiles. Vsque in hanc horam: et esurimus et sitimus: et nudi sumus et colaphis cædimur: et instabiles sumus: et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur & benedicimus. Persecutionem patimur: & sustinemus. Blasphemamur & obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsēma usq; adhuc. Non ut confundam uos hæc scribo: sed ut filios meos charissimos moneo in christo iesu domino nostro.

Marcellini & petri martyri. Apoca. Ca. vii.

IN diebus illis. Respondens vnus de senioribus dixit mihi. Beati qui amicti sunt stolis albis. Qui sunt & unde uenerunt? Et dixi illi. Domine mi tu scis. Et dixit mihi. Hi sunt qui uenerunt de magna tribulatione & lauerunt stolas suas: & dealbauerunt eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thronum dei: & seruiunt ei die ac nocte in templo eius Et qui sedet in throno: habitabit super eos. Nō esurient neq; sitient amplius: nec cadet super eos sol nec ullus æstus. Quoniā agnus qui in medio thro-

Epistolæ beati Pauli

Ad fontes aquarum. quia dicit de sole & de estu: in quibus homines sitire consueverunt.
Omnem lachrymam. quia non habebunt materiam unde possint illachrymare.

In festo quirici & iulite.

Iusti autem in perpetuum uiuent. Ex libro sapientie cap. v. in quo ponit autor stabilitatem iustorum.
uiuēt. s. uitā gloriosam. Merces eorum. nō in hac uita sed in futura. Apud altissimum

non est reget eos: & deducet eos ad uitæ fontes aquarum. Et absterget de oēm lachrymā ab oculis eorum.

Quirici & iulite. Lctō sapientie. Ca. v.

Iusti autem in perpetuum uiuent: & apud dñm est merces eorum. & cogitatio illorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris: & diadema speciei de manu domini: quoniam dextra sua teget eos & brachio sancto suo defendet illos. Accipient armaturam zeli illius: & armabit creaturam. ad ultionem inimicorum. Induent pro thorace iusticiam: & accipient pro galea iudiciū certum. Summent autē scutum inexpugnabile æquitatem: ibunt directæ promissiones. Et ad certum locum deducet illos dominus deus noster.

Geruasii & protasii. Lectio
ad romanos. Capi. viii.

ERatres: Scimus quoniam diligentibus deū: omnia cooperantur in bonū: his qui secundum propositum uocati sunt sancti. Nam quos præsciuit & prædestinauit conformes fieri imaginis filii sui: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinauit: hos & uocauit. Et quos uocauit: hos & iustificauit. Quos autem iustificauit: illos & magnificauit. Quid ergo dicemus ad hæc? Si deus pro nobis quis contra nos? Qui etiam proprio filio suo non pepercit: sed p

similes quoniam heredes dissimiles. quia adoptiui illi autem per naturā. Ipse primogenitus. nos autē post illū adoptiui. Quos prædestinauit. ex q̄ inferitur qd nemo uenit ad illū nisi sit a deo tractus. Quid dicemus ad hæc? q. d. heremus & nescimus quid dicamus. Si deus p nobis. subaudi stat. siue pugnat. Quis contra nos? subaudi erit. q. d. nullus. Proprio filio. s. naturali.

ad quē oīa referūt. Regnū & diadema. qz regnabit cū eo coronati. reget eos reponēdo in beatitudine. Brachio suo. qz pteget ne possint amittere felicitatē semel adeptam. Zelus illius ad ueliscendos. s. iniquos. Creaturā. s. hoīes in ultionem. & quæ sint arma illa subdis. Pro thorace & galea. qz nō poterit deflecti a rectitudine uilla ui. Scutum inexpugnabile. idē ex alia armatura dicit. Emissiones. s. fulgurū & fulminū quæ in illos mittentur in certū locum. qz in interitum indubitatum.

In festo geruasii
et protasii.

Sciamus quoniam diligētibz deū. Ex epistola ad Romanos capi. viii. in quo ostenditur qd præmiū consequatur deo adherentes illumqz diligētibz quod bonum consequatur. Secundum propositum. s. prædestinationem. Quos præsciuit. scz futuros sanctos. hos prædestinauit & non alios. Imaginē filiū eius. qz in hoc sumus

Epistolæ beati Pauli.

Tradidit illum. s. morti. Cum illo. nam non solum filium nobis donauit: sed etiam cum illo omnia alia. Quis accusabit. s. in die iudicii. q. d. nemo. Qui iustificat. & feret pro electis sententiam. Quis est qui condemnet. nemo quoque quoniam habemus iudicem fauorabilem. Interpellat pro nobis. & ita tollitur omnis causa condemnationis. Quis ergo. concludit ex superioribus adherendum esse christo. Si cut scriptum est. psalmo xliij. Mortificamur. i. ad mortem per tormenta ducimur. Propter eum qui dilexit nos. s. propter christum. Quæ sequuntur clara sunt.

In vigilia sancti
Ioannis.

Actum est verbum domini ad me. Ex jeremia ppheta cap. pri. quæ de jeremia hoc in loco dicuntur accommodatur ioanni baptiste. Priusquam te formare. verba sunt dei ad jeremiam.

Nouit te. s. noticia predestinationis. Sanctificauit te purgando ab originali peccato. Prophetam. i. officium pphetæ tibi dedi.

Aaa. Vba sunt ieremie excusantis se ab eo munere. & est interfectio recusantis apud hebreos duarum syllabarum. Puer sum. infans non potes loqui.

Misit manum suam. hoc visum est prophete visione imaginaria. Super gentes non solum super hebreos sed etiam super gentes. Euellas disperdas &c. i. deuicies euellenda et disperdenda. & eodem modo quæ sequuntur.

nobis oibus tradidit illum. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit aduersus electos dei? Deus qui iustificat. Quis est qui condēnet? Christus iesus qui mortuus est: immo & qui resurrexit qui est ad dexteram dei: qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergo nos separabit a charitate christi? Tribulatio: an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an periculum: an gladius. Si cut scriptum est. Quia propter te mortificamur tota die: extimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim quia nec mors: nec uita: nec angeli: nec principatus: nec potestates: nec uirtutes: nec instantia: nec futura: nec fortitudo: nec altitudo nec profundum: nec creatura alia poterit nos separare a charitate dei: quæ est in christo iesu domino nostro.

Vigilia sancti Ioannis baptistæ.

Ieremiæ pphetæ. Cap. i.

IN diebus illis: Factum est uerbum domini ad me dicens. Priusquam te formarem in utero noui te: & antequam exires de uulua sanctificauit te: & prophetam in gentibus dedi te: & dixi. a. a. a. domine deus. Ecce nescio loqui: quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer ego sum: quoniam ad omnia quæ mittam te ibis: & uniuersa quæ mandauero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum quia ego tecum sum: & erua te dicit dominus. Et misit dominus manum suam & tetigit os meum. Et dixit dominus ad me. Ecce dedi uerba mea in ore tuo. Ecce constitui te super gentes & super regna: ut euellas & destruas: & disperdas & dissipes: & ædifices: & plantes. Dicit dominus omnipotens.

Epistolæ beati Pauli.

In die festo sancti Ioannis.

Primus ad sion dicet. Ex esaiâ propheta partim. xli. et partim. xlii. et ad litteram exponitur de liberatione populi israelitici de captivitate babilonis. Primus. id est deus qui est primus et novissimus. Ad sion. ad habitatores iherusalem. Evangelistam. id est bonum annunciantem. hoc est prophetiam.

In die sancti Ioannis baptistæ.

Esaiâ prophetæ. Ca. xli. xlii.

Nec dicit dominus deus: Primus ad sion dicet: Ecce adsum: & iherusalem evangelistam dabo. Ecce servus meus suscipiam eum: electus meus complacuit sibi in eo anima mea. Dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus proferet. Non clamabit nec accipiet personam: nec audietur foris vox eius. Calamum quassatum non conteret: & lignum fumigans non extinguet. In veritate educet iudicium: non erit tristis nec turbulētus: donec ponat in terra iudicium: & legem eius insulæ expectabunt. Ego creans cœlos & extendens eos: firmans terram & quæ germinantur ex ea dans flatum populo qui est super eam: & spiritum calcantibus eam. Ego dominus vocavi te in iusticia: & apprehendi manum tuam. Et servavi te: & dedi te in fœdus populi in lucem gentium. Contabuerunt & contrita sunt: non potuerunt saluare portantem. Qui portamini a meo utero: qui gestamini a mea uulva usque ad senectam ego ipse & usque ad canos ego portabo & salvabo. Cui assimilastis me & adequastis & fecistis similem: Redemptor noster nomen illius sanctus israel.

Ad missam maiorem. Esaiâ prophetæ. Cap. xlii.

uitatē sunt ducti. Qui portamini a meo utero. id est qui afflicti vobis quasi filii quos genui. Usque ad canos. id est usque ad senectutē. Assimilastis me. fabricando idola. Redemptor noster. hoc aliunde sumptum est. In eodem festo Ad missam maiorem.

Adsum. ut vos liberem. Ecce servus meus. hoc ex cap. xlii. de christo cōmodius intelligitur quē servum vocat: quia homo est Spiritum meum. plenitudinē gratiæ spiritus sancti. Non clamabit cōtentiose. Vox foris. quia nō predicavit nisi iudeis quia missus est ad omnes quæ perierunt de israel.

Calamū quassatū. id est populum gentile. Lignū fumigans. id est populum iudaicum. Educet iudiciū. id est indicabit. Insulæ. habitatores insularum. ut cyprius. sicilia. rhodus.

Creans cœlos. quia sicut celum creavit ita et hominem salvabit. Flatum. id est spiritus vitalis. Vocavi te in iusticia. quia christus satisfecit pro peccato adā quod fuit opus iusticie.

In fœdus populi. quia eius sanguine firmatum est testamentum et pactum hominis cum deo. Lucem gentium. de qua Lucas Lumen ad revelationem gentium. De conclusione. id est de carcere inferorum. Contabuerunt hoc ex. xlii. capite sumptum est. Contrita sunt scilicet idola. Anima eorum. id est sacerdotum qui in capti-

Epistolæ beati Pauli.

Audite insule & attendite. Ex esaiâ propheta cap. xlii. hæc prophetia de xpo etiam in sensu litterali exponitur. possunt tamen hæc verba quodam modo de iohanne dici. Audite insule. attentione auditorum petit a rei magnitudine. Ab utero vocauit me. hoc in persona xpi dicitur: de quo existenti in utero dixit angelus vocabis nomen eius iesum. Quasi gladium. vehementiam christi sermonis exprimit. In umbra manus sue. i. sub potestate.

Sicut sagittâ. ad transigendum eos qui reprehendebat. In pharetra sua. i. maiestatis sue prouidentia. Seruus meus ratione humanitatis. Tu israel. sic appellatur christus q: ex semine israel: aut a nominis etymologia quasi videns deum.

In te glorior. per miracula. Formas ex utero. quia ab instanti conceptionis corpus christi fuit formatum et animatum.

Et reducam iacob. i. populum israel per doctrinam meam. Non congregabitur. quia ex iudeis pauci credent.

In lucem gentium. que succedent in hereditate iacob. Salus mea. i. quam ego mitto. Reges videbunt. i. xpi miracula.

Qui te elegit. subaudi o christe.

In festo iohannis & pauli.

Quis nos separabit a charitate. iam exposita est supra in festo geruasii & protasii martyrum.

In vigilia petri et pauli apostolorum.

Petrus & iohannes ascendebant. Ex actibus apolorum cap. iij. in quo ponitur miraculum de claudo sancti petri restituto. Offens nona. hoc est tertia post meridiem. Balulabatur. q: non poterat pedibus insistere. Eleemosynâ. i. miam. & scribitur duplex e. Eleemosynâ acciperet. i. ab illis erogantibus. Respice in nos. i. attende ad ea que dicimus tibi. Et ille intendeat. i. attente aspicebat.

Hec dicit dominus: audite insule & attendite populi de longe. Dominus ab utero nocaui me: de ventre matris meae recordatus est nominis mei. Et posuit os meum quasi gladium acutum: in umbra manus sue protexit me. Et posuit me sicut sagittam electam. In pharetra sua abscondit me & dixit mihi. Seruus meus es tu israel. quia in te glorificabor. Et nunc hæc dicit dominus. Formas me ex utero seruum sibi. Dedit te in lucem gentium: ut sis laus mea usque ad extremum terrae. Reges videbunt & consurgent principes & adorabunt dominum deum tuum: & sanctum israel qui te elegit.

Ioannis & pauli. Lectio pauli.

ad Romanos. Cap. viii.

Ratres: Quis nos separabit a charitate dei. Tribulatio: an angustia: an persecutio. &c. ut supra. In vigilia petri & pauli. Lectio. actuum. Cap. iij.

In diebus illis. Petrus & iohannes ascendeant in templum ad horam orationis nonam. Et quidam uir qui erat claudus ex utero matris suae balulabatur: quem ponebant cotidie ad portam templi quae dicitur speciosa: ut peteret eleemosynam ab introeuntibus in templum. Is cum uidisset petrum & iohannem incipientibus introire in templum: rogabat ut eleemosynam acciperet. Intuens autem in eum petrus cum iohanne dixit. Respice in nos. Ad ille intendeat in eos: sperans se aliquid accepturum ab eis.

Offens nona. hoc est tertia post meridiem. Balulabatur. q: non poterat pedibus insistere. Eleemosynâ. i. miam. & scribitur duplex e. Eleemosynâ acciperet. i. ab illis erogantibus. Respice in nos. i. attende ad ea que dicimus tibi. Et ille intendeat. i. attente aspicebat.

Epistolæ beati Pauli.

Quod habeo, a deo mihi traditum, scilicet curandi potestatem. Surge & ambula. quia antea neutrum poterat facere. Bases consolidatæ, scilicet crura quæ sunt fulcimenta sustinendi corporis molem. Stetit pedibus insistens. Stupore stupebant de tam præsentis miraculo. Et ecclasi, græcum est: scribiturque non per. x. & t. sed per. es. sed si quispiam dixerit tantum varere. x. quantum. es. ergo potest poni alterum pro altero. Ad hoc respondetur quod verum est si. es pertineant ad eandem syllabam, tamen in ecclasi. x. pertineret ad vocalem præcedentem tota. In ecclasi vero. c. pertinet ad e. præcedentem & s. ad a sequentem. nam componitur ab ec. particula græca & stasie. ut sit ec. exstasis stasio. latine excessus.

Petrus autem dixit. Argentum & aurum non est mihi: quod autem habeo hoc tibi do. In nomine iesu christi nazareni surge & ambula. Et apprehensa manu eius dextra allevauit eum & protinus consolidate sunt bases eius & plantæ: & exiliens stetit & ambulabat. Et intrauit cum illis in templum ambulans & exiliens & laudans deum. Et uident omnes populum eum ambulante & laudantem deum. Cognoscebant autem illum: quoniam ipse erat qui ad eleemosynam sedebat ad speciosam portam templi. Et repleti sunt omnes stupore & ecclasi: in eo quod contigerat illi.

In die petri & pauli. Actuum apostolorum. Cap. xii.

IN diebus illis. Misit herodes rex manus: ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit autem iacobum fratrem iohannis gladio: uidens autem quia placeret iudeis apposuit ut apprehenderet & petrum. Erat autem dies azymorum. Quem cum apprehendisset misit in carcerem: tradensque quattuor quaternionibus militum ad custodiendum: uolens post pascha producere eum populo. Et petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. Cum autem producturus esset eum herodes in ipsa nocte erat petrus dormiens inter duos milites uinctus catenis duabus. Et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus domini astitit et lumine refulsit in habitaculo carceris. Percussitque latere petri: excitauit eum dicens. Surge uelociter. Et continuo ceciderunt catenæ de manibus eius. Dixit autem angelus ad eum. Precingere & calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circunda tibi uestimentum tuum: & sequere me. Et exiens sequabatur eum. Et nesciebat quauerum esset quod fiebat per angelum. Estimabat autem se uisum uidere

In festo petri et pauli apostolorum.

Misit herodes rex manus. Ex actibus apostolorum cap. xii. In quo ponitur iacobus zebedei cedes. & petri incarcerationis. Herodes rex. qui agrippa cognominatus est. Fratrem iohannis. scilicet euangeliste. Dies azymorum. in quibus non licebat quæquam occidere. ideo petri cedes est dilata. Producere. id est morti tradere. Producturus. scilicet die insequentis post festum azymorum.

In ipsa nocte. scilicet quæ præcedebat diem productionis. Caligas tuas. genus calciamenti fecit sic. ut angelus dixit. Uisum uidere. id est somnium in somno.

Epistolæ beati Pauli.

Custodiā. s. mīstrum custodientium carcerem. Portam ferream. quæ erat vltima ex eun-
tibus carcerem. Eicum vnum post exitum carceris. Ad se reuersus. i. vigilans: quia an-
tea putabat se esse in somnis. De omni expectatione. quia expectabant illius cedere.

In festo pauli apostoli.

Notum vobis facio euangelium. Ex epistola pauli ad galatas cap. pri. in quo apostolus

ostendit doctrinam
quā predicat esse ab auto-
ritate dei profectā. Se-
cundum hominem. i. ab
humana iauētiōe. Ab
homine. i. ab aliquo ex
discipulis domini. Au-
distis. narrat quomodo
ad apostolatū venerit.

Expugnabam illā. pro
oppugnabā et persequer-
bar. Emulator. zelator
quia zelo quodam legis
meæ omnia illa faciebam

Placuit ei. s. deo. Ex
utero matris. i. synagoge
quæ me nutrierat. Filiū
suū in me. i. per me. In
gentibus. vnde gentium
doctor est cognominat⁹.

Carni & sanguini. i. iu-
deis ex quorum eram san-
guine: sed totum me tra-
didi christo. Neq; veni
hierosolymam. vt audire
rem christi doctrinam ab
apostolis & discipulis xpi

In arabiam. non dicit
quam: cū sint arabie tres

Damascum. scz urbem
syrie. Post annos tres.
& ita nō predicabat antea
quæ didicit ab aplis: sed
quæ per reuelationem est
doctus. Diebus quin-
decim in quib⁹ quedam
de sacris literis cum eo
egit: non de nouo didicit.

Jacobum fratrem domini. ad differētiā alterius Joannis fra-
tris. Quæ scribo vobis. subaudi vera sunt hoc est qd nō didicit euangelium ab aliquo apo-
stolorum idq; iureiurando confirmat. Syrie & cilicie. vt predicarem gentibus euangelium.

Transeuntes autem primam & secundam custodi-
am uenerunt ad portam ferream que ducit ad ciui-
tatem: quæ ultro aperta est eis. Et exeuntes proces-
serunt vicum unum: & continuo discessit ange-
lus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio
uere: quia misit dñs angelū suū: & eripuit me de
manu herodis & de oī expectatiōe plebis iudæorū.

Pauli apostoli. Lectio pauli ad galatas. Ca. i.

ERatres. Notū vobis facio euangelium quod
euangelizatum est a me quia non secundum
hominem: nec ego ab homine accepi illud: nec
didici: sed p reuelationē iesu christi. Audistis enim
cōuersationē meā aliquādo in iudaismo: qm̄ supra
modū persequer bar ecclesiā dei: & expugnabā illā:
& proficiebā in iudaismo supra multos coætaneos
meos in genere meo: abundātius emulator existēs
paternatū mearū traditionū. Cū aut placuit ei qui
me segregauit ex utero matris meæ: & uocauit per
gratiam suam: ut reuelaret filium suum in me: ut
euangelizarem illum in gentibus: continuo non
acquieui carni & sanguini: nec ueni hierosolymā
ad antecessores meos apostolos: sed abi in arabiam:
& iterū reuersus sum damascū. Deinde post annos
tres ueni hierosolymā uidere petrū: & māsi apud eū
diebus quīndecim. Aliū aut aplorū uidi neminē:
nisi iacobū fratrem dñi: q aut scribo vobis: ecce corā
deo qā nō mētior. Deinde ueni ī ptes syriæ & ciliciæ.

Jacobum fratrem domini. ad differētiā alterius Joannis fra-
tris. Quæ scribo vobis. subaudi vera sunt hoc est qd nō didicit euangelium ab aliquo apo-
stolorum idq; iureiurando confirmat. Syrie & cilicie. vt predicarem gentibus euangelium.

Epistolæ beati Pauli.

Ignotus facie. quia illos non videram neque illi me: nisi per famam tantum. In me clarifi-

cabat deum. i. per me.

In octava sancte Joannis.

Unicuique nostrum data est gratia. iam exposita est supra in vigilia ascensionis domini.

In festo visitationis marie virginis.

Benedixerunt illam omnes. Ex libro iudith vidue cap. xv. que verba de iudith sunt dicta

Eram autem ignotus facie ecclesiis iudee quæ erant in christo. Tantum autem auditum habebant quoniam qui persequabatur nos aliquando nunc euangelizat fidem: quam aliquando expugnabat. Et in me clarificabat dominum iesum christum.

In octavo die sancti iohannis. ad ephesios. Ca. iiii.

Erantres: Unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis christi. &c. ut supra.

In die visitationis beate marie. Lectio iudith. Ca. xv.

Benedixerunt illam omnes una voce dicens: tu gloria ierusalem: tu læticia israel. tu honorificentia populi nostri: quia fecisti viriliter: & confortatum est cor tuum: eo quod castitatem amaveris. Ideoque manus domini confortavit te: & eris benedicta in æternum.

In octavo petri & pauli. Ecclesiastici. Ca. xliiii.

Hi sunt viri misericordie quorum iusticie oblationem non acceperunt. Cum semine eorum permanent bona: hereditas sancta nepotes eorum. Et in testamentis stetit semen eorum: & filii eorum propter eos usque in æternum manent. Generatio eorum & gloria eorum non derelinquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt: & nomina eorum vivunt in sæcula. Sapientiam eorum narrent populi: & laudem eorum pronunciet omnis ecclesia sanctorum.

Apollinaris martyr. Ad timotheum. ii. Ca. ii. & iii.

Charissime: Memore esto dominum nostrum iesum christum resurrexisse. &c. ut supra.

Germani episcopi. Ad timotheum. ii. Ca. iiii.

& possunt virginis deipare accommodari. Deo. qui expierat in occursum iudith redeuntis ex victoria de holopherne. Gloria. ornamentum & decus. Viriliter hostem nostrum occidendo

Confortavit te. i. dedit tibi fortitudinem & robur.

Benedicta in eternum. per famam & gloriam.

In octava petri & pauli.

Hi sunt viri misericordie. Ex libro Ecclesiastici cap. xliiii. qui

busdam tibi immutatis. Viri mihi subaudi digni. aut quod in alios misericordes fuerunt. Perseverat bonum. i. hereditas. In terra promissionis. hoc est gloria sempiterna. Propter illos. i. propter merita patrum. Non derelinquetur. quia manebit apud posteros illorum memoria. In pace sepulta sunt. cum spe resurrectionis.

Vivent in secula. per illorum memoriam in hac vita. & in futuro seculo.

In festo apollinaris martyris.

Memore esto dominum nostrum. Ex epistola ad timotheum secunda cap. ii. & iii. que iam exposita est supra in epistola petri martyris.

In festo germani episcopi.

Epistolæ beati Pauli

Testificor coram deo. Ex epistola secunda ad timotheum cap. iij. hortatur apostolus timotheum: ut doceat populum sibi commissum instando sitorum doctrinæ. & primo adiurat illum deus testem inuocando. Verbum. scilicet euangelicum. Opportune. audire cupientibus. Importune abnegantes audire. Argue. peccantes ex ignorantia. Obsecra. peccantes ex infirmitate.

Increpa. verbis duris peccantes ex malicia. Erit tempus. ideo instandum esse dicit: antea quam veniat tempus quo non libenter audient verbum domini. Prurientes auribus. scilicet audire cupientes.

Jam delibor. id est paulatim consumo. Resolutionis. scilicet anime a corpore.

Certamen certavi. predicationis officium exercendo. In reliquo. scilicet in futuro. Corona iusticie quam nemo auferet a me.

In festo stephani protomartyris.

Doctrinis variis et peregrinis. Ex epistola ad hebræos. cap. xij. in quo ostenditur: quomodo hebrei habere se debent erga prelatos non bene de fide sentientes. Doctrinis variis. scilicet suspectis et hereticis. Abduci. id est a recta fide duci. Gratia. id est lege gratie. hoc est euangelio. Non escis. id est cibis qui precipiuntur in lege veteri manducari siue non manducari. Habemus altare. id est crucem in qua oblatus est christus. Qui tabernaculo deseruistis. id est veteris legis ministri.

Quorum animalium. scilicet vituli & hirci: qui immolabantur in die expiationis. Cremantur. quia

pro peccatis immolatio illa fiebat. Propter quod. scilicet quia extra castra cremabantur. Extra portam. scilicet in loco caluarie extra urbem iherusalem. Eximus extra castra. id est extra legis observationes. Improperium. nam christo exprobatum est quod non observaret legem.

Charissime. Testificor coram deo & christo iesu qui iudicaturus est uiuos & mortuos: & aduentum ipsius & regnum eius. Prædica uerbum: inste opportune: importune argue: obsecra: increpa in omni patientia & doctrina. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt: sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus: & a ueritate quidem auditum auertent: ad fabulas autem conuertentur. Tu uero uigila: in omnibus labora: opus fac euangelistæ: ministerium tuum imple: sobrius esto. Ego enim iam delibor: & tempus meæ resolutionis instat. Bonum certamen certavi: cursum consummaui: fidem seruaui. In reliquo reposita est mihi corona iusticie: quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. Non solum autem mihi: sed & his qui diligunt aduentum eius.

Stephani protomartyris. Lectio ad hebræos. Ca. xiiij.

Fratres. Doctrinis uariis & peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabilire cor: non escis quæ non profuerunt ambulatibus in eis. Habemus altare de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in sancta per pontificem: horum corpora cremantur extra castra: propter quod & iesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum: extra portam passus est. Eximus igitur ad eum extra castra: improperium eius

Epistolæ beati Pauli.

Sicut scriptum est. psalmo. cxi. Iusticia eius. i. qui sic largitur. Qui administrat sementem. i. deus qui dat voluntatē benefaciendi. Et panem præstabit. q. danti dabitur a deo. Multiplicabit. adhuc in similitudine seminandi & metendi persistat.

In vigilia assumptionis marie virginis.

Ego quasi vitis fructificavi. Ex libro ecclesiastici. cap. xliij. Sapientia loquitur hoc in lo-

omne opus bonum: sicut scriptum est. Dispersit de-
dit pauperibus iusticia eius manet in sæculū sæculi.
Qui autē administrat semen seminanti: & panem
ad manducandū præstabit: et multiplicabit semen
uesterū: et augebit incrementa frugū iusticiæ uestre.

Vigilia assumptionis beatæ ma-
rie. Ecclesiastici. Capi. xliij.

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris
& flores mei fructus honoris & honestatis.
Ego mater pulchre dilectionis & timoris & magni-
tudinis & sanctæ spei. In me omnis gratia viæ & ue-
ritatis: in me omnis spes vitæ & uirtutis. Transite
ad me omnes qui concupiscitis me: & a generatio-
nibus meis adimplemini. Spiritus enim meus su-
per mel dulcis: & hereditas mea super mel & fauē.
Memoria mea in generatione sæculorū. Qui edūt
me adhuc esurient: & qui bibunt me adhuc sitient.
Qui audīt me nō cōfundetur: q. operatur in me nō
peccabūt. Qui elucidāt me: vitā æternā habebūt.

In die. Ecclesiastici. Ca. xliij.

In omnibus requiem quæsiui & in hereditate
domini morabor. Tunc præcepit & dixit
mihi creator omnium: & qui creauit me requieuit

co. sed verba hæc possunt
accommodari nostræ virgi-
ni. Quasi vitis. q. ideo
a latinis parilema & hi-
spanis parra dicitur: q.
parit fructus suos. Fru-
ctus honoris. i. pulchritu-
dinis. nā reciproca trās-
latio est pulchri p. honesto
et honesti pro pulchro.

Mater dilectionis & ti-
moris. q. videt contrarias:
neq. se invicem pati. s. sem-
per miscendus amor timo-
ri & timor amor: q. alter
alterū moderat. Et ma-
gnitudinis. in originali ē
agnitionis. q. habet p. cō-
tēplationē. Sanctæ spei.
scilicet beatitudinis future.

In me vba sunt sapie.
Trāsste ad me. p. cogni-
tionē & amorē. A gene-
rationibus meis. i. illuminis
nationibus ad intelligēdiū
Spūs me. i. degustatio
mee bonitatis & sapientie.

Hereditas mea. q. est vita
eterna. Memoria mea.
q. nūq. delebit de mētib.
scitōz. Qui edunt me. i.
gustant me in hac vita.

Esuriēt. i. i celo saturari
mee. i. s. cōm regulā doctrinæ mee.

In die assumptionis.

In omnibus requiem quæsiui. Ex libro ecclesiastici. cap. xliij. ubi legitur. In his omni-
bus requiem quæsiui. i. in hominibus. quia dixit alibi delictū mee esse cum filiis hominū.

Requiem quæsiui habitando cum hominibus per gratiam. In hereditate domini. i. in
quibus habitat vñs & quos possidet. Dixit mihi. id q. sequitur. Qui creauit me. filius
qui est patris sapientia dicit de patre generante. nam hic creauit pro genuis positum est.

Epistolæ beati Pauli.

Tabernaculo meo. q. pater requiescit & cōplacet sibi in filio. Et dixit mihi. pater dicit filio. In iacob inhabitā. i. in populo xp̄iano. Hereditare. i. hereditatē tuā fige. Mitte radices. i. sere & plāta. Ab initio & ante secula. hoc cēsum. expositū est ī festo marię de niuib⁹: vsq; ad locū illū quasi cedrus. vbi sapiētia cōparat se reb⁹ pulcherrimis. Cedrus arbor. cuius materia est odorata. Libano. qui est mōs inter palestīnā & phēnicē. Cypressus in sion. mōte q. hierosolymę cōiunctus. Cades. nō illa q̄ est in deserto cognominata barue: sed alia q̄ cecidit in sonē tribus iuda.

In iericho. vrbē non longe ab hierosolymis.

Quasi platanus. arbor dicta a foliorū latitudine nobis tñ ignota. In plateis. vbi huiusmodi odoramenta puta balsamū & myrrha venduntur.

In festo decollationis Joannis baptiste.

Sancti ludibria & verbera. Ex epla ad hebreos cap. xi. iā exposita est in festo sabiani & sebastiani.

In natiuitate marię virginis.

Dominus possedit me. iā exposita ē in festo cōceptiōis eiusdem deipare virginis.

In festo exaltationis sanctę crucis.

Chris⁹ fact⁹ est pro nobis obediens. Ex epla ad philippēses. cap. ii. sed iā exposita est supra in omica que inscribit in ramis palmarum.

In festo scti matthæi.

Similitudo vult⁹ q̄r moralis. iā exposita est in festo sancti marci enāgeliste. In festo michaelis arcangeli.

in tabernaculo meo. Et dixit mihi. In iacob inhabitā: & in israel hereditare: & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante secula creata sum: & usq; ad futurum seculum non desinam: & in habitatio ne sancta corā ipso ministravi. Et sic in sion firmata sum: & in ciuitate sanctificata similiter requieui: & in ierusalem potestas mea. Et radicaui in populo honorificato: & in partes dei mei hereditas illius: & in plenitudine sanctorū detentio mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: & quasi cypressus in monte sion. Quasi palma exaltata sum in cades: & quasi plantatio rosę in ierico. Quasi oliua speciosa in cāpis: & quasi platanus exaltata sum iuxta aquas. In plateis sicut cynamomum & balsamū aromatizans odorē dedi. quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris.

Decollatio sancti Ioannis.

Ad hebreos. Cap. xi.

Eratres. Sancti ludibria & verbera experti: in super & vincula & carceres: & c. ut supra.

Natiuitas marię. Prouerbiorū. Ca. viii.

Dominus possedit me in initio viarum suarū antequam quicquam faceret. & c. ut supra.

Exaltatio sanctę crucis. Pauli ad philipē. Ca. ii.

Chris⁹ fact⁹ est pro nobis obediens usq; ad mortem: mortem autem crucis. & c. ut supra.

Sancti matthæi. Ezechielis prophetę. Ca. i.

Similitudo vultus quattuor animalium: facies hoīs & facies leonis a dextris. & c. ut supra.

Michaelis arcangeli. Lctō apoca. Ioan. apo. Ca. i.

Significauit deus quæ oportet. Ex apocalypsi Joānis cap. pri. nā sic incipitur liber ille. Apocalypsis iesu xpī: quā dedit illi deus palam facere seruis suis: quæ oportet fieri cito & significauit mittens per angelum suum seruo suo ioanni. Sed concionator siue concinnator mutauit ordinem & pauca uerba dicens. Significauit deus. i. per quedam signa ostendit. Quæ oportet fieri. de ijs quæ ad statum ecclesiæ futurum pertinet. Per angelum suū scilicet michaelem ut sentit

IN diebus illis. Significauit deus quæ oportet fieri cito: loquēs per angelū suū seruo suo ioanni: qui testimoniū perhibuit uerbo dei: & testimoniū iesu christi quæcūq; uidit. Beatus qui legit & audit uerba pphetiæ huius & seruat ea quæ in ea scripta sunt. Tempus enim prope est. ioannes septem ecclesiis quæ sunt in asia: gratia uobis & pax ab eo qui est: qui erat: & qui uenturus est. Et a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt: & a iesu christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum: & princeps regum terræ: qui dilexit nos: & lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

In uigilia omnium sanctorum.

Apoca. Ioan. apo. Capi. v.

ECce ego ioānes uidi in medio throni & quatuor animalium: & in medio seniorum agnū stantē tanquā occisum habentē cornua septē & oculos septem: qui sunt septē spiritus dei missi in oēm terram. Et uenit & accepit de dextra sedētis in throno librū. Et cū aperuisset librū: quattuor animalia & uiginti quattuor seniores ceciderūt corā agno habētes singuli citharas & phialas aureas plenas odoramentorum quæ sunt orationes sanctorum: & cantabāt canticū nouū dicentes. Dignus es dñe accipere librū & aperire signacula eius: quoniam occisus es: & redemisti nos deo in sanguine tuo ex omni tribu &

Cornua septē. i. septē potestates quas etiā spūs septē dixit ppter septē dona. Missi in oēm terrā. i. in omnes homines. Et uenit. i. agnus. Cū aperuisset librū. ad reuelandū futurū ecclesiæ statū. Ceciderūt. adorantes agnū. Citharas & phialas. p quas ut ipse exponit significantur orationes sanctorum. Canticum nouum. i. ad testamentum nouum pertinens.

officiū huius concinnator
Testimoniū perhibuit
in principio sue euangelij.
Quæcūq; uidit. nā
pro familiaritate omnibus
interfuit. Prope
est. ut omnia compleantur
quæ hic sunt scripta.

Gratia & pax. salutatio
nis epistolaris uerba sunt.

Ab eo qui. a quo mittitur
salus. Qui erat & uenturus
est. per hoc dei eternitas
designatur. A septem
spiritibus. i. ab uniuersitate
angelorum. Paternæ gloriæ.
ut patet in toto euangelij
discursu.

Primogenitus mortuorum.
qui ab apostolo paulo
dicitur primicie dormientium.
Princeps regum terre.
quia illi est data omnis
potestas in celo & in terra.
Matthæi ult.

In uigilia omnium
sanctorum.

ECce ego ioānes uidi. ex apocalypsi
ioannis cap. v. in originali
habet & uidi & ecce in medio
throni. Agnū. i. christum
in medio ecclesiæ.
Tanquā occisum. quia coram
deo in ecclesiis immolatur.

Epistolæ beati Pauli.

Deo nostro regnū. i. regni participes. Sacerdotes. i. hostias laudis deo offerētes. Super terram. i. in celo. Millia millium. i. decies centū millia. sic in daniēle. millia millium ministrabant ei. Virtutē & diuinitatem. &c. omnia ista christus habuit ante passionem preter corporis glorificationē

In die omniū sanctorū.

Ecce ego iōānes vīdī alterū angelum. Ex apocalypsi Joannis cap. vii. per hunc angelū intelligitur cōstantinus imperator. Signū dei vīdī. i. crucem. in qua maxentium imperij emulū superauit. nam anteq̃ cū hoste cōficeret: vīdīt in celo crucem atq̃ angelū dicentem sibi. cōstāntine in hoc signo vīces. Nolite terrē & marē. xp̃iānis habitantibus orbem terrē: & insulis adiacentibus. Et audiui numerum signatorum. Ex vna quaq̃ tribu hoc est filiorum iacob erant duodecim millia signatorum: & quia duodecim erant filij: excreuit summa centum quadraginta quattuor millium. nam duodecies duodecim mille eādem summam reddit.

Ex tribu iuda. qui et si quartus fuit in ordine nascendi: primus ponitur hoc in loco: quia e hoc pendet christi genealogia. Cetera patent vsq̃ ad locum illū. Vīdīt turbam magnam. i. martyrum. Amicti stolis albis. propter animę gloriā. Palme in manibus. quę sunt insignia victorię. Alia patent.

lingua & populo & natione: & fecisti nos deo nrō regnum & sacerdotes: & regnabim⁹ super terram. Et vīdī & audiui uocem angelorū multorū in circuitu throni & animalium & seniorū: & erat numerus eorum millia millium dicētiū uoce magna. Dign⁹ est agnus q̃ occisus est accipere uirtutē & diuinitatē & sapientiā & fortitudinē & honorē & gloriā & benedictionē in sæcula sæculorum amen.

In die. Lctō apoca. beati iōānis apo. Ca. vii.

Ecce ego iōannes vīdī alterū angelū ascendentem ab ortu solis. habentē signum dei uiuī: & clamauit uoce magna quattuor angelis: quibus datum est nocere terrę & marī dicens. Nolite nocere terrę & marī: nec arboribus: quoadusq̃ signemus seruos dei nostri in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorū centum quadraginta quattuor millia signati: ex omī tribu filiorū israhel. Ex tribu iuda: duodecim millia signati. Ex tribu ruben: duodecim millia signati. Ex tribu gad: duodecim millia signati. Ex tribu assier: duodecim millia signati. Ex tribu neptalim: duodecim millia signati. Ex tribu manasse: duodecim millia signati. Ex tribu symeō duodecim millia signati. Ex tribu leui: duodecim millia signati. Ex tribu isachar: duodecim millia signati. Ex tribu zabulon: duodecim millia signati. Ex tribu ioseph: duodecim millia signati. Ex tribu beniamin: duodecim millia signati. Post hæc vīdī turbā magnā: quā dinumerare nemo paterat ex oīb⁹ gētīb⁹ & tribub⁹ & populis & linguis: stantes ante thronum: & in cōspectu agni amicti stolis albis: & palmę in manibus eorum. Et clamabāt uoce ma

Benedictus deus et pater dñi. Ex epistola secunda ad corinthios cap. pri. et est initiu epistolæ post salutationem positam. Benedictus deus. modus est agendi gratias deo.

Pater miseri. i. auferens a nobis omnem miseriam. Possimus ipsi consolari. s. verbo et exemplo. Per exhortationem. proponendo eis premium eternum. Exhortamur. ex depo-

gnâ dicentes. Salus deo nostro qui sedet super thronum & agno. Et omnes angeli stabant in circuitu throni & seniorum & quattuor animalium. Et ceciderunt in conspectu throni in facies suas: & adorauerunt dñm dicentes amen. Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio honor uirtus & fortitudo deo nostro in sæcula sæculorum amen.

Facundi & primitiui. Lctō ad corint. ii. Ca. i.

Ratres: Benedictus deus & pater domini nostri iesu christi: pater misericordiarum & deus totius consolationis qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: ut possimus & ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt per exhortationem qua exhortamur & ipsi a deo. Quoniam sicut abundant passionibus christi in nobis: & per christum abundat consolatio nostra. Siue aut tribulamur pro uestra exhortatione & salute: siue consolamur pro uestra consolatione: siue exhortamur pro uestra exhortatione & salute quæ operatur tolerantiam earumdem passionum quas & nos patimur. ut spes nostra firma sit pro uobis. Sciētes quoniam sicut socii passionum estis: sic eritis & consolationis. In xpo iesu dño nro.

In natali plurimarum uirgi. Ad corinth. i. Ca. vii.

Ratres: De uirginibus præceptum dñi non habeo. Consilium autem do: tanquam misericordiam consecutus a dño: ut sim fidelis. Existimo enim hoc bonum esse propter instantem necessitatem: quoniam bonum est homini sic esse. Alligatus es uxori: noli querere solutionem. Solutus es ab uxore: noli querere uxorem. Si autem acceperis: uxorem non peccasti.

uenti verbo fecit commune. Passiones christi. i. tribulationes quæ in xpo capite ineeperunt. In nobis. scz aplis ad quos quasi a capite sunt deriuatæ. Pro uestra exhortatione et salute. totum hoc cedit ad utilitatem uestram.

Siue consolamur. s. a deo. et hoc quoque cedit ad consolationem uestram.

In festo plurimarum virginum.

De uirginibus præceptum non habeo. Ex prima ad corinthios epistola cap. vii. ubi postea quam agit de matrimonio: dat consilium de uirginibus. dicens quod non habet a deo præceptum quod de necessitate salutis sit uirginitas. Consilium do. quia uirginitas præponitur nuptiis et semper meliora sunt appetenda. Misericordiam consecutus. unde habeo consilium dandi auctoritatem.

Hoc bonum esse. scilicet uirginitatem. et posuit bonum pro optimo. Propter necessitatem. quæ manet ducentibus uxorem.

Noli querere. s. uxorem. si modo potes continere te: quod est melius quam matrimonium sicut uirginitas quam continentia.

Epistolæ beati Pauli.

Tribulationē carnis. qz sunt in anxietate matrimonio cōficti. Vobis parco. i. pmitto vobis vt possitis ducere vxores. Tāq nō habētes. i. nō intēti sint reb⁹ mūdi: sed spūaliter viuāt.

Qui sūt in onere matrimonij. Nō flētes. i. patiētes ferēdo. & sic de alijs. Diuisus est. seruus mūdo & deo. Innupta. i. cōtinēs vidua. Virgo q nō nupsit. In festo trinitatis.

In dño gaudete. Ex eplā ad corinthios. ij. cap. xij. In originali habet. de cetero fratres

Igaudete. & est clausula eiusdē epistolę. in qua cōsolatur persistentes in doctrina fidei. Gaudete qd est proprium illorum qui bene agūt. Exhortamini. i. inuicē vos ad bene agendū excitare. Idē sapite. i. de dño sentite.

Pacem habete. quam domin⁹ nos habere precipit. Osculo sancto. quod est signum vnionis siue vnauinitatis. Omnes sancti. scilz qui sunt mecum. Gratia domini. de qua Ioannis pri. plenius gratia et veritate.

Charitas dei. scilz patris. qui est principium amoris. Cōmunicatio sancti spiritus. qz per ipsum fit omnium bonorum cōmunicatio.

De angelis.

Dixit mihi angelus. Scribe. Ex apostoli Ioānis apocalypsi capi. xix. Scribe. subaudi ad futuram rei memoriā nota. Vocati sunt. per fīdem charitate informatā

Vera sunt. quia nihil falsum a deo procedit.

Vide ne feceris. non permittit angelus se adorari ab homine cuius naturam verbum diuinum assumpsit. Deū adora. non angelum.

Et si nupserit uirgo: non peccauit. Tribulationem tamen carnis habebūt huiusmodi. Ego aut vobis parco. Hæc itaqz dico fratres: tempus breue est. Reliquū est ut & qui habent uxores: tanquā non habētes sint. Et qui flent tanquam non flentes. Et qui gaudent tanquā non gaudentes. Et qui emunt tanquā non possidentes. Et qui utantur hoc modo tanquā non utantur. Præterit enim figura huius mundi. Volo aut vobis sine sollicitudine esse. Qui sine uxore est: sollicit⁹ est quæ domini sunt: quomodo placeat deo. Qui autē cum uxore est: sollicitus est quæ sunt mundi: quomodo placeat uxori: & diuisus est. Et mulier innupta & uirgo cogitat quæ domini sunt: ut sit sancta corpore & spiritu.

De trinitate. Ad corinthios. ij. Ca. xiii.

Eratres in domino gaudete: perfecti estote: exhortamini: idē sapite: pacem habete: & deus pacis & dilectiōis erit uobiscum. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant uos omnes sancti. Gratia domini nostri iesu christi & charitas dei. & cōmunicatio sancti spiritus sit cum omnibus uobis amen. In christo iesu domino nostro.

De angelis. Lectio apocalyp.

Ioannis. apostoli. Ca. xix.

Indiebus illis: Dixit mihi angelus. Scribe. Beati q ad cenā nuptiarū agni uocati sūt. Et dixit mihi. Hæc uerba dei uera sunt. Et cecidi ad pedes eius: ut adorare eum. Et dixit mihi. Vide ne feceris. Conseruus enim tuus sum & fratrum tuorum: habentium testimonium iesu. Deum adora.

Epistolæ beati Pauli.

In festo sancti spiritus.

Quam audissent apostoli qui erant in hierosolymis. iam supra exposita est Feria tertia post festum pentecostes.

In festo sancte crucis.

Christus factus est pro nobis obediens. Iam exposita est supra Dominica in ramis palmarum.

Pro postulanda pace.

Sancti spiritus. Actū apostolorū. Ca. viii.

In diebus illis: Cum audissent apostoli qui erāt in hierosolymis: quia rece. &c. ut supra. Sanctæ crucis. Lctō pauli ad philippēses. Ca. ii.

Ratres: Christus factus est pro nobis obediēs usq; ad mortē: mortē aut crucis. &c. ut supra.

Pro postulanda pace. Lctō ad romanos. Ca. xii.

Ratres: Nolite esse prudētes apud uosmetipsos. Nulli malū pro malo reddentes: prouidētes bona non tantū corā deo: sed etiā corā omni- bus hominib;. Si fieri potest: q; ex uobis est cū om- nibus hominibus pacē habētes. Non uosmetipsos defendētes charissimī: sed date locū iræ. Scriptum est enim. Mihi uindictam & ego retribuā dicit dñs Sed si esurierit inimicus tu; ciba illū. Si sitit potū da illi. Hoc enī faciēs: carbones ignis cōgeres sup caput ei;. Noli uinci a malo: sed uice ī bono malū.

Pro congregatiōe. Lctō petri apostoli. ii. Ca. i.

Charissimī: succincti lumbos mentis uestre: so- brii perfecti sperate in eam: quæ offertur uo- bis gratia in reuelatione iesu christi quasi filii obe- dientie: non configurati priorib; ignorantie de- sideriis. Sed secundum eum qui uocauit suos san- ctum: ut & ipsi sancti in omni conuersatione sitis Quoniam scriptum. Sancti eritis: quoniam ego sanctus sum: dominus deus uester.

ni uirtute. Gratia. per quam speratis gloriam. In reuelatione. i. per reuelationē. Obe- dientie. in obseruatione legis. Nō configurati. i. conformati. Sanctum. s. deum. San- cti sitis. i. sanctificati illius imitatores. Scriptum est Leuitici. xix.

Nolite esse prudētes apud uos metipsos Ex epistola ad Romanos cap. xii. in quo romanos monet ne sint impruden- tes arrogando sibi uirtu- tes quas non habent.

Apud uos metipsos. s. non reuera: sed opinio- ne uestra. Non malum pro malo. hoc iubet chri- stiana religio. Defendē- tes. i. resistentes uolenti- bus uos offendere. Scri- ptum est. Deutero. xxxij.

Mihi uindictam. sub- audi relinquit. Ego re- tribuam. i. uleiscar quod in uos fuerit commissum Carbones ignis. quos- niam ex inimico facies il- lum tibi amicum. Uinci a malo. i. incidere in illi- odium. Sed uince in bono malum. i. tentatio- nes impellente ad iram quæ est uindictæ appetit.

Pro congregatione.

Succincti lumbos men- tis uestre. Ex prima petri epistola cap. pri. in quo apostolus regenera- tos inducit ad castitatē & mundiciam. Succincti lumbos. i. casti corpore & mente. Sobrii. victu et vestitu. Perfecti in om-

Epistola beati Pauli.

Pro familiaribus.

Si preoccupatus fuerit homo. Ex epla ad galatas cap. vi. in quo inducit illos ad patientiam & mutuam tolerantiam. Preoccupat⁹ aliqua perturbatione animi. Quæ pfectiores. i. sapientiores. Spiritu lenitatis. reducendo ad mansuetudinem. Consideras te. i. propriam fragilitatem. Tu teteris. i. in simile perturbationem incidas. Alter alterius onera. i. infirmitates mutuas sufferendo.

Pro tribulatione quacunq.

Si iniquitates nostre contederint. Ex ieremia ppheta cap. xlii. de peccatio est pphetæ populo cõdõlētis. Cõtēderint. i. fuerint cõtra nos. Fac propter nomē tuū. i. secundū tuā miam. Auersiones scilicet a te siue a via recta sicut cõuersio est ad deū et viā rectā. Expectatio israel. i. in quo solo habem⁹ omnē spem nostram. & paucis verbis interpositis subdit Tu autem in nobis es dñe hoc dicit q̃ in tēplo erat propiciatoris quasi dei sedes.

Pro pluuia.

Dixit dñs ad moysen. Si in præceptis meis. ex leuitico cap. xvi. Iam exposita est in vigilia trinitatis.

Pro sacerdote.

Fidelis sermo & omni acceptione primus ad timotheum cap. pri. Fidelis sermo. i. verus & dignus. Acceptione. i. qui ab audientibus accipitur. & subdit sermonem. Ego primus. ex persecutore factus apostolus. Ostēderet patientiam. renocando me ab actu persequendi. Qui credituri sunt. ut nemo desperet ex peccatis reduci posse ad gratiam. Propter quod agens gratias concludit Regi seculorum &c.

Pro familiaribus. Lctō pauli ad galatas. Ca. vi.

Eratres. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto uos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Considerans teipsum: ne tu teteris. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legem christi.

Pro quacunq. tribulatione. Lctō. ieremiæ pphetæ. Cap. xlii.

Si iniquitates nostræ contederint cõtra nos domine libera nos quæsum⁹ fac propter nomē tuū: quoniam multæ sunt auersiones nostræ. Tibi peccauimus expectatio israel: saluator noster in tempore tribulationis. Tu autem in nobis es dñe: & nomen sanctum tuum inuocatum est super nos: ne derelinquas nos domine deus noster.

Pro pluuia. Lctō leuitici. Ca. xxvi.

In diebus illis. Dixit dominus a moysen. Si in præceptis meis ambulaueritis. &c. ut supra. Pro sacerdote. Pauli ad timotheum. i. Ca. i.

Quarrissime: Fidelis sermo & omni acceptione dignus: quia christus iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere: quorum primus ego sum. Sed ideo miham consecutus sum: ut in me primum ostenderet omnem patientiam: ad informationem eorum qui credituri sunt illi in uitam æternam. Regi autem seculorum immortalis inuisibili: soli deo honor & gloria in sæcula seculorum amen.

Epistolæ beati Pauli.

Pro auertenda pestilentia.

Immisit dominus pestilentiam. Ex secundo regum cap. xxiij. in quo ponitur pestilentia quam immisit dominus in israel: propter peccatum dauid quod iussit populum numerari. Ad tempus constitutum a deo. a dan usque ad bersabee. qui erant termini longitudinis iudee.

Aream areuna iebusæi. quia hic areuna non erat iudeus: sed iebuseus. i. ex illorum genere

Pro auertenda epidemia. Lctō.

regum. ii. Capi. xxiiii.

IN diebus illis. Immisit dominus pestilentiam in israel & mortui sunt a dan usque bersabee septuaginta millia uirorum. Cumque extendisset manum suam angelus domini super ierusalem ut disperderet eam: misertus est dominus super afflictionem eorum. Et dixit angelo percutienti populum: sufficit nunc contine manum tuam. Erat autem angelus domini stans super aream areuna iebusæi. Dixitque dauid ad dominum: cum uidisset angelum percutientem populum. Ego sum qui peccaui & qui inique egi: isti qui oues sunt quid fecerunt? Obsecro te domine ut auertatur manus tua contra me: & contra domum patris mei. Venit autem gad propheta domini ad dauid in die illa. & dixit ei. Ascende & construe altare domino in area areuna iebusæi. Et ascendit dauid iuxta sermonem gad: quem praeceperat ei dominus omnipotens.

Contra persecutores ecclesie.

Ecclesiastici. Capi. xxxvi.

Miserere deus omnium & respice nos: & ostende nobis lucem miserationum tuarum: & mitte timorem tuum super gentes quae non exquisierunt te: & cognoscant quia non est deus nisi tu: ut enarrant magnalia tua. Alleva manum tuam super gentes alienas: ut uideant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis: sic in conspectu nostro magnificaberis in illis: ut cognoscant te sicut & nos cognouimus: quoniam non est deus praeter te domine.

qui ante regnum dauid habitabat ierusalem: qui alio nomine vocabatur ornan. Hic propheta quia tempore regni dauid prophetabat.

Contra ecclesie
persecutores.

Miserere nostri deus omnium. Ex ecclesiastici libro cap. xxxvi. in quo ponitur oratio auctoris huius operis. et potest esse oratio prelati cui insequens specialiter dicitur.

Miserere nostri deus omnium. per creationem

Respice nos qui sumus
populus tuus peculiaris

Lucem. i. consolatio-

nem in tenebris nostrarum
tribulationum. Immitte

te timorem tuum active
pro terrorem. Magna

lia tua. que fecisti pro nobis
contra illos. Alleva

manum. pro graua.
nam qui facit telum ut fe

riat: manum leuat deinde
de grauat. Sanctifi

catus in nobis. colentibus
te: quem illi blasphemant.

Magnificaberis in eis. id est laudaberis:
quia illos nobis sub

biicies. Et cognoscant
te. ostendendo fauorem tuum

pro nobis contra illos.

Epistolæ beati Pauli.

In noua signa. i. que fecisti pro nobis contra egyptios. Immuta mirabilia. vñ post aliud signū faciēdo. Magnifica manū. i. iram tuam in illos monstra. Extolle aduersarium. i. extra fines nostros pone. Festina tēpus illorū punitionis: & nostre liberationis. Finis. i. a te constituti & promissi de aduentu messie.

Pro infirmis.

Tristatur aliquis vestrum. Ex epistola Iacobi cap. v. Tristatur. i. est in tristitia aut in morbo. Oret equo

animo. i. tranquillo & hilarī. Psallat. cantet & non solum oret. Infir-matur. morbo in quo dubitatur de vita. Angentes. hinc potissimū habet originē vñctionis sacramentum. Allenabit. nī si aliud expediret potius infirmo quod solus deus scit. In peccatis. i. venialibus. Confitemini hinc quoq; institutū est confessionis & penitentię sacramentum.

Pro defunctis.

Audiui vocē de celo. Ex apocalypsi iōānis. cap. xlii. in quo agitur de premio illorū qui in martyrio aut cōfessione dñi moriuntur. Scribe de re notabili et diu permansura hoc dici solet. A modo. i. iam sine cito vt sit a modo. quasi ad modicum. Spiritus sanctus cum patre & filio quorum est neru 3. A laboribus. & fruuntur eterna quiete. Opera illorū i. merces suorū operum. quemadmodū et malorū operū suos autores. Vergilius. quisq; suos patimur inanes.

Vir fortissimus iudas collatione facta. Ex secūdo machabeorum. cap. xli. In quo manifeste ostēditur resurrectionis spes: & qđ elemosina facta p mortuis mirum in modum illis prodest. Iudas. cognomēto machabe⁹ qđ interpretatur pugnator. hebraice asmonaf. Collatione facta. ex ea pecunia que quisq; contulit. Drachmas argēti. drachma genus monete quod appendit sextādecimam partē vñcię hoc est dimidiū nostri nummi argēti.

In noua signa & immuta mirabilia. Glorifica manū & brachium dextrū. Excita furorem: & effunde iram. Extolle aduersarium: & afflige inimicum. Festina tempus & memento finis: ut enarrent mirabilia tua domine deus noster.

Pro infirmis. Lectio iacobi apostoli Cap. v.

Charissimi: Tristatur aliq; uester: oret æquo animo & psallat. Infirmitur quis in vobis: inducat presbyteros ecclesię & orent super eum: ungētes eum oleo in nomine domini. Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleniat eum dominus. Et si in peccatis sit: dimittentur ei. Confitemini ergo alterutrum peccata uestra: & orate pro inuicem ut saluemini.

Pro defunctis. Lctō apoc. Iōānis apo. Ca. xlii.

In diebus illis: Audiui uocem de cælo dicentē mihi. Scribe beati mortui qui in domino moriuntur. A modo enim iam dicit spiritus: ut requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum sequuntur illos.

Lectio libri machabeorum. ii. Ca. xli.

In diebus illis: Vir fortissimus iudas collatione facta: duodecim milia drachmas argēti misit hierosolymam: offerri eas ibi pro peccatis

Alia pro defunctis.

Epistolæ beati Pauli.

Mortuorum. qui in bello ceciderant quod gestum est cum ducibus antiochi. Cum pietate. i. pro religione. Optimam gratiam. i. mercedem.

Alia pro defunctis.

Nolumus vos ignorare de dormientibus. Ex epistola ad thessalonicenses prima cap. iiii. In quo eos reprehendit: qui mortuos nimis lugent: cum sit omnibus resurgendi spes qui bene sentiunt de religione. Spem non habent s. resurgendi. Si credimus. hoc argumento sepe videtur paulus ad probandum resurrectionem quod christus. scilicet resurrexit. Ad si nos credimus: et resurrectionem quoque credemus. Adducet cum eo. ad vitam immortalem. In verbo domini. i. ex parte domini qui nobis hoc revelauit. Residui sumus. a patribus nostris iam mortuis. Non preueniemus. quia omnes simul resurgemus. In iussu. i. iubendo his verbis. Surgite mortui & venite ad iudicium. Archangelus. i. michaelis. In tuba. quæ vox erit quasi tubæ cuiusdam quæ ad omnes perveniet. Mortui in christo. i. qui crediderunt. Resurgent primi. respectu nostrum qui vivimus. In illius fide. Qui relinquimur. s. in vita. Rapiemur cum illis. sentire videtur apostolus quod illi qui in die iudicii vivent: non morientur: sed cum suscitatis rapiuntur. Obuiam christo veniente ad iudicium

Lectio pauli ad thessalonicenses. i. Ca. iiii.

Ratres: Nolumus vos ignorare de dormientibus: ut non conturbemini sicut & ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod iesus mortuus est & resurrexit: ita & deus eos qui dormierunt per iesum adducet cum eo. Hoc enim dicimus in verbo domini: quia nos qui vivimus: qui residui sumus in adventu domini non preueniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse dominus in visu & in voce arcangelus: & in tuba dei descendet de celo: & mortui qui in christo sunt: resurgent primi. Deinde nos qui vivimus qui relinquimur: simul rapiemur cum illis in nubibus obviam christo in aera: & sic semper cum domino erimus. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

Pauli ad corinthios. i. Ca. xv.

Ratres. Christus resurrexit a mortuis primicie dormientium. Quoniam quidem. &c. ut supra. Pauli ad corinthios. i. Ca. xv.

Consolamini. i. in hac sollicitudine mortuorum consolamini vos invicem cum spe resurrectionis.

Alia pro defunctis.

Christus resurrexit a mortuis. Ex prima ad corinthios epistola cap. xv. Exposita est scriptura quarta post dominicam in albis.

Alia pro defunctis.

Epistolæ beati Pauli.

Ecce mysteriū vobis dico. Ex epistola prima ad corinthios cap. xv. in quo agitur de mysterio resurrectionis. Ecce mysterium. i. rem magnam atq; ad intelligendū difficile. Omnes. i. boni & mali. Non omnes immutabimur. de statu. s. corporalitatis & spiritalitatis per vires corporis. In momento. s. fiet resurrectio. In ictu oculi. i. in instanti. s. quoclaudatur aut aperitur oculus. In nouissima tuba. i. voce qua dicet christus surgite mortui

Incorrupti. i. sine membrorum diminutione. Et nos immutabimur. s. de corruptione ad immortalitatem. Corruptibile hoc i. naturam humanam resurgere incorruptibilem.

Induere immortalitatem. i. in meliorem statum mutationem. Sermo qui scriptus est. Osee. iij. Absorpta est mors i. victoria in hebreo ero mors tua o mors. Vbi est mors victoria tua. qua prosternebas oēs. q. d. nusquam erit. Stimulus tuus. i. peccatum quod erat mortis causa. Virtus peccati lex. quia peccatum magis vixit ex lege. dando scilicet peccandi occasionem. Deo autē gratias scilicet agamus.

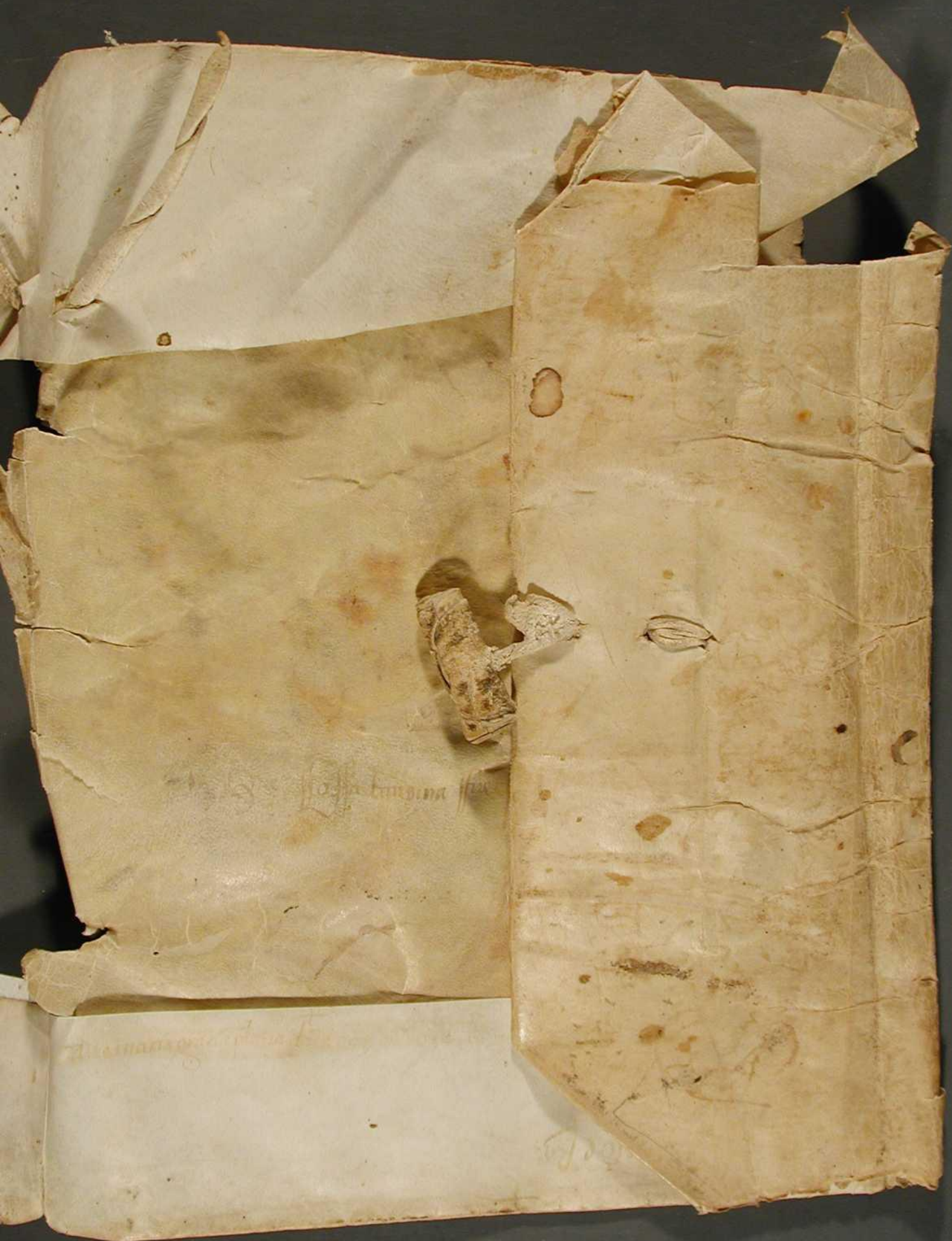
Finis.

Ratres. Ecce mysterium vobis dico. Omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur. In momento & in ictu oculi in nouissima tuba. Canet enim tuba & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem corruptibile hoc induerit incorruptionem: & mortale hoc induerit immortalitatem: tūc fiet sermo qui scriptus est. Absorpta est mors in uictoria. Vbi est mors uictoria tua? Vbi est mors stimulus tuus? Stimulus autē mortis peccatum est. Virtus uero peccati lex. Deo autē gratias qui dedit vobis uictoriā. Per dominum nostrum iesum christum.

FINIS.

507 De S. m. miller

Epistolæ. prophetiæ & lectiones quæ pro epistolis in re diuina leguntur per anni circuitū tam in diebus dñicis quam ferialibus & in festis sanctorū explicite impensis Arnaldi guilielmi brocarii in complutensi gymnasio. Puxit dispunxitq; Antonius nebrissen. atq; orthographiam castigauit: quātum per impressores sibi licuit. Absolutum opus Idibus Septēbris. Anno dñi M.CCCCC. XVI.

la
claud
Inco

116bis/27

